

Sperăm că Dinamo se va mobiliza exemplar în returul cu Hamburg, reeditând excelența comportare de la București! Sintem alături de Dinamo, urindu-i mult succes!

● România — Italia 0-0 în preliminariile J.O. ● La zi despre două echipe din elita fotbalului nostru: Steaua și Universitatea Craiova ●

După victoria Suediei la Napoli

Trebuie să câștigăm 3 puncte din meciurile cu Cipru și Cehoslovacia!

„Bomba” a explodat simbăta trecută, la Napoli: în cadrul preliminariilor C.E., Suedia a învins Italia cu 3-0! Nu numai victoria nordicilor a surprins, în fața campioanelor mondiale, ci dimensiunile scorului, fotbalul italian putând cu greu să-și aducă aminte de cîți ani, se vorbește despre 28, n-a mai suferit un astfel de eșec pe teren propriu!

Să-l lăsăm însă pe Bearzot cu grijile lui și să ne întoarcem la ale noastre! Italia, ca și Cipru, a rămas, după 0-3, în afara luptei pentru calificare, dar șansele Suediei, ca și nule la un moment dat, au crescut vertiginos, chiar dacă echipa lui Arnesson e singura din grupă care a disputat toate partidele. Să vedem cum arată așa-zisul clasament al adevărului înaintea ultimelor 4 întâlniri ale grupelor, Cipru — România (12 noiembrie), Cehoslovacia — Italia (16 noiembrie), Cehoslovacia — România (30 noiembrie) și Italia — Cipru (22 decembrie) cu observația că meciul Italia — Cipru nu va mai putea influența, în nici un fel, lupta pentru șefia grupelor:

1. Suedia	+3	+9
2. Cehoslovacia	+3	+6
3. România	+1	+5
4. Italia	-3	-6
5. Cipru	-4	-14

(pe coloana a doua, situația golaverajului)

Judecînd la rece, cea mai aproape de Paris pare reprezentativa Cehoslovaciei. Ea mai are de jucat două partide acasă, cu Italia și România, avînd nevoie, pentru a se califica, nu doar de victorii, ci și de scor! Pentru a trece de Suedia, formația lui Havranek va trebui să-și

rotunjească golaverajul cu un minimum de 4 goluri, spre a evita intrarea în calcul a celorlalte criterii (golaveraj, număr de goluri înscrise etc.). Greu, dar posibil, în condițiile în care squadra azzurra pare să-și fi pierdut (definitiv?) cadenta.

Tricolorii, cu ambele întâlniri programate în deplasare, au ajuns în postura (datorită jocului rezultatelor) de a nu le mai fi suficientă victoria în Cipru. O victorie, să zicem așa, normală, pentru că un 6-0 (sau mai mult) le-ar permite să se califice și în cazul unei înfringeri la limită în Cehoslovacia. Să rămînem însă cu picioarele pe pămînt: un succes în Cipru ar fi posibil (ni-l dorim cu toții), dar un succes de proporții e mai greu de imaginat acolo unde, ca să ne limităm la un exemplu, Cehoslovacia (învingătoare ulterior la București) abia a scăpat cu un meci egal! Varianta mai aproape de realitate se arată a fi victoria în Cipru și rezultat de egalitate în Cehoslovacia, situație în care, realizînd +4 în clasamentul adevărului (12 puncte în cel la zi), fotbalistii noștri s-ar califica indiferent de deznodămîntul întâlnirii Cehoslovacia—Italia. S-ar putea, firește, și invers, egalitate în Cipru și înfrîngere în Cehoslovacia, dar prima variantă nu se pare, repetăm, mai plauzibilă.

Așadar, „bomba” explodată la Napoli a tulburat serios apele, păstrînd mari nădejdi și în tabăra suedeză. În ceea ce-i privește pe jucătorii români, ei n-au de ales, calificarea putînd fi atinsă (calculînd rezonabil, pentru că altfel putem lua în considerație, să convenim, un 11-0 în Cipru!) numai prin obținerea a 3 puncte din partidele rămase, ambele programate luna viitoare. Să sperăm că, după „dușul rece” din Tîra Gallor, tricolorii

vor găsi resurse să-și strîngă rîndurile, forînd calificarea pe ultima linie dreaptă. Cum legea grupelor a fost ca fiecare echipă să piardă (măcar) un meci acasă (România în fața Cehoslovaciei, Suedia în fața României, Italia în fața Suediei etc.), de ce nu s-ar supune și formația antrenată de Havranek?!

În aceste condiții, meciul cu Cipru de la Limassol (viitoare noastre gazde au renunțat la varianta cu Nicosia și Larnaca, la un moment dat în discuție), ca prim obiectiv, trebuie citit mai temeinic pregătit. Sub toate aspectele, ținînd cont și de faptul că victoria lui Dinamo în fața lui Hamburg, deținătoare a Cupei campionilor europeni, a avut darul să stimuleze fotbalul românesc, întîrînd o atmosferă de încredere. Săptămîna trecută, Mircea Lucescu i-a văzut încă o dată pe ciprioții la lucru, asistînd la o partidă de verificare ce a opus, la Nicosia, reprezentativei A naționale de tîneret. Concluzia lui? Vom întîlni o echipă „extrem de combativă, cu o agresivitate în joc deosebită”. Drept urmare, directorul tehnic a decis (găsiînd înțelegerea necesară) ca ultimele pregătiri să se efectueze în Israel, adică în condiții de climă, teren etc. cit mai apropiate de cele în care se va disputa meciul din 12 noiembrie. După toate probabilitățile, tricolorii vor face o repetiție generală în 8 noiembrie, întîlnind o selecționată a Israelului, urmînd să se deplaseze la Nicosia chiar în preajma partidelor. Informații proaspete din tabăra adversă ar fi: lotul cipriot se întîrnește săptămînal, el avînd în programul de pînă la 12 noiembrie și două amicale, cu reprezentativele Egiptului și (se zice) Greciei.

Sigur, la Nicosia și în continuare misiunea fotbalistilor noștri nu va fi ușoară: 3 puncte din 4! Dar se cuvine, în ciuda dificultăților (Andone, de pildă, nu va juca, adunînd două cartonașe galbene), să ne păstrăm optimismul. Să nu uităm că, la această oră, echipa României e singura, într-o grupă de elită, care mai poate acumula 12 sau chiar 13 puncte!

VIDIU IOANIȚOIA

La închiderea edifiului

„Olimpicii” în zi slabă

Brașov, 26 (prin telefon de la Ovidiu Ioanițoia). Organizare fără cusur (felicitări clubului brașovean!), public entuziast, dar, din păcate, puțin fotbal azi, pe stadionul „Tineretului”! Echipa noastră, într-o alcătuire de „ultimă oră” (cu Geolău și Hagi rezerve, dar cu Văduș și Movilă care, se știe, au fost multă vreme accidentați!), a jucat fără inspirație și fără lumină, fiind la doi pași (ocazii uriașe ratate de Fanna, min. 82 și, respectiv, Marchetti, min. 85) de a pierde un meci în care, după antecedente (România 0-0 în Olanda, Italia 2-2 cu Iugoslavia, la Padova), părea favorită. Dar ea, desi a lăsat impresia că vrea, n-a putut mai nimic în fața unei garnituri robuste, excelență la marcaj (cel mai tare a acuzat Coras, ca și inexistent 90 de minute; de ce a fost el, împotriva evidenței, păstrat în teren pînă la sfîrșit?!) și, spre final, foarte periculoasă pe contraatac. Cu toate că, în calitate de gazde, au atacat mai mult, forînd spre poarta lui Galli, fotbalistii români n-au avut nici idei și nici putere, o singură dată victoria surzîndu-le (să fim corecți, împotriva cursului jocului), dar în acel minut, ultimul al partidei, Irimescu s-a grăbit, trimițînd afară o minge (centrată de Hagi și deviată de Bagni) pe care scria gol!

Prin această egalitate, rezultat al valorii și ambiziei italienilor (dornici să-și salveze onoarea în preliminariile J.O. după ce au părăsit pe ușa din dos calificările C.E.), dar și al prestației slabe a echipei noastre, ne-am micșorat șansele de a ajunge la Los Angeles. Avem, ca și Italia, 0 în clasamentul adevărului (Iugoslavia e la +1), dar am susținut două partide mai mult decît selecționatele amintite. Vom reveni.

Pe urmele C.C.A.-ului?

Despre Steaua, despre străduințele clubului militar de a reveni în elita fotbalului românesc, noi am mai scris în cîteva rînduri, așteptînd mereu ca de la vorbe la fapte distanța să se micșoreze și echipa din Ghencea să atace din nou culmile pe care le-a părăsit de cam multă vreme, spre nemulțumirea numeroșilor săi suporter. Nu-i vorba, am avut ceva de așteptat, Steaua n-a mai cîștigat titlul de 5 ani (campionatul 1977-78), iar Cupa României (prezentă de 13 ori în vitrina clubului militar), n-a mai poposit nici ea în Calea Plevnei (sediul clubului) de la ediția încheiată în vara lui 1979. Asta însă n-ar fi totul — în fapt Steaua n-a mai contat, practic, în toți acești ani, în lupta pentru cele două trofee care răsplătesc laureatele fotbalului românesc.

Acest preambul își are rostul său, acum cînd Steaua dă într-adevăr semne de revenire în elita fotbalului românesc, lucru care nu poate decît să ne bucore. Un fotbal puternic, am spus-o în repetate rînduri, nu poate exista fără echipe de club puternice — cit mai multe — în stare să-l reprezinte la un nivel cit mai înalt în competițiile internaționale. Campionatul național, pe de altă parte, devine interesant, de o valoare ridicată, doar atunci cînd pentru locurile fruntașe se întrec nu una, două echipe, ci cit mai multe, cînd sau șase, să spunem, așa cum se petrec lucrurile în țările cu fotbalul cel mai dezvoltat.

Așadar, am privit cu plăcere cum Steaua, jucînd din ce în ce mai bine în noul sezon, a crescut valoric, parcă îndrăznînd mai mult de la etapa la etapă. Rezultatele, cum se știe, n-au întîrziat să apară: 6 victorii

(dintre care două obținute pe terenuri din afara Capitalei), un meci egal și două înfrîngeri, 22 goluri marcate și 7 primite, un +5 în „clasamentul adevărului” care permite acum orice vis, cit de îndrăzneț! Cum spuneam, ceea ce bucură cu adevărat este jocul propriu-zis al formației militare, temeinic așezat în apărare, bine gîndit în linia de mijloc și avîntat în atac, un spirit general ofensiv care îi stă (și i-a stat întotdeauna) alt de bine Stelei. Meciul recent cu Dinamo, în ciuda faptului că echipa campioană a avut dificultăți obiective în pregătirea partidei (ne referim desigur, mai cu seamă, la oboseala normală după un joc de intensitate celui susținut cu Hamburg), poate deveni un adevărat etalon, Steaua jucînd foarte bine și cîștigînd pe merit, chiar la diferența de scor prezentă pe tabela de marcat. Despre jucători ca St. Petcu, Majaru, Balint, V. Turcu, Tătăran, Pițurcă ori acest teribil Lăcătuș, care arată la numai 19 ani o dezvoltură și o prezentă în joc de care sînt capabili numai marii jucători, vom mai avea fără îndoială ocazia să mai vorbim de acum înainte. Pentru analiza noastră de astăzi, ce vrea să explice cumva schimbarea de atitudine a echipei militare, încercarea sa parțial reușită de a reveni între formațiile noastre de frunte vom da cuvîntul cîtorva membri din conducerea clubului, ca și antrenorilor, cerîndu-le să ne vorbească despre eforturile susținute în ultima vreme. Ion Alexandrescu, vicepreședinte al clubului: „De fapt, noi încercăm înainte de toate să construim o echipă. Evident, ținîm unu dintre jocurile fruntașe ale clasamentului, dar dorim mai cu seamă ca jocul să se îmbunătățească, să devină competitiv la cel mai înalt nivel. Pînă la a reuși mai avem mult de lucru, dar cred că sîntem pe

(Continuare în pag. 21)

DUMITRU GRAUR

Explicațiile unui impas

Universitatea Craiova, echipă de frunte a fotbalului românesc, se află astăzi în competiția internă pe un loc pe care n-a mai fost de multă vreme, un loc care n-o onorează. Și asta într-un campionat a cărui cotă, făcînd abstracție de cele cîteva excepții, privită prin prisma calitatii prestațiilor interne dar și prin aceea a reprezentărilor externe, pare a nu fi făcut vreun salt notabil față de anii trecuți. Încercînd să ajungem mai aproape de adevărul vizînd situația reală a echipei, a potențialului său actual, a nevoilor sale în efortul redresării l-am interpellat pe tovarășul Vasile Frînculescu, medicul universitarilor craioveni.

— Care este actualmente starea, haideți s-o numim „biologică”, a echipei Universitatea Craiova?

— În primul rînd, și cele ce vî vor spune în continuare o să vă convingă, vreau să infirm ideea vehiculată în ultima vreme după care oamenii noștri n-ar mai vrea să joace la loturile naționale sau chiar la club. Starea actuală a echipei trebuie înțeleasă ca o consecință a gravei probleme a accidentărilor cu care ne-am confruntat în această perioadă mai mult ca altădată într-un sezon întreg. Dar iată-le nominalizate: Lung — ruptură fibrilară; Negrilă — contuzie forte pe hemitoracele drept; Tilihoi — contractură aductor coapsă; Ștefănescu — contuzie forte coapsă dreaptă; Ungureanu — entorsă tibio-tarsiană dreaptă; Teleanu — două contuzii, pe coapsă și gamba dreaptă și periostită post-traumatică; Donose — contractură musculară biceps femural; Beldeanu — ruptură musculară biceps femural; Irimescu — luxație tarso-metatarsiană stîngă; Geolău — ruptură musculară coapsa dreap-

tă; Cămoșaru — tendinită achiliană; Cîrșu — tendinită și ruptură de menisc intern; Balaci — entorsă de genunchi recidivată; Crișan — operat de menisc; A. Popescu — entorsă tibio-tarsiană dreaptă și periostită. Stadiile lor de recuperare sînt diferite și rezolvarea acestor probleme cere timp.

— Se joacă la noi mai dur ca în alte părți și eu Craiova în mod special sau e nevoie să căutăm în altă direcție cauza acestor numeroase traumatisme?

— Nu cred că duritatea jocului sau nu în primul rînd aceasta a fost determinanta principală a situației în care ne găsim. Universitatea Craiova a avut în anul competițional trecut o participare extrem de solicitantă, atît pe plan intern — Campionat, Cupă — cit și pe plan internațional — Cupa U.E.F.A., Campionatul European — la care, mai recent, se adaugă și jocurile de calificare pentru turneul final olimpic. În aceste condiții, consider că, în vară, jucătorii nu au avut o pauză suficientă atît pentru recuperare fizică cit și pentru refacere psihică. Am început sezonul competițional sîrînd practic peste o perioadă verificată în fotbalul românesc și dovedită ca foarte necesară, aceea a pregătirilor la munte în scopul creșterii capacității generale de efort, a rezistenței generale, a forței, a rezistenței specifice. Ba mai mult, pauza de vară nu a fost doar insuficientă dar și prost întrebuintată. Jucătorii noștri au fost deplasați cu lotul național la mare, or este știut, marea obosește. Ar fi fost necesară o perioadă cel puțin egală în care ei să meargă la munte.

— Dar deseori stări de nervozitate, dar și rătăcirile loviturilor de la 11 metri au același substrat motivațional sau își

(Continuare în pag. 21)

CONSTANTIN DRAGOMIR

Flacăra. Redacția: București, Piața Școlii 1, casuța poștală 3312, cod 71341. Telefoane: 17 60 10, 17 60 20. Interioare: secția reportaj, social-politic și economic (Ilie Purcaru, Dumitru Constantinescu, Cornel Nistorescu — 26 00, Ion D. Goia — 25 66); secția cultură-învățămînt (George Arion, Adrian Dohotaru, Victor Niță, Horia Pătrașcu, Tania Radu — 14 57); secția probleme cetățenești, scrisori (Răzvan Bărbulescu, Marica Nedelea, Emanuel Valeriu — 25 42, Dorin Sălăjan, Mihai Stănescu, Dorin Gherghinescu, Georgeta Ștefănescu, Alexandru Șerban — 21 30); audiențe — 25 58; sector știință-istorie (N. Grigore Mărășanu, Liviu Timbus, Lionel Nănescu, Cici Iordache-Adam — 25 66); secția urgențe, cenzură, sport, secretariat, foto (Ovidiu Ioanițoia, Oprea Georgescu, Constantin Balaciu, Margareta Mureșan — 21 28, Sorin Postolache, Elena Ghera — 14 53, Dan Birlădeanu, Constantin Dragomir, Dumitru Graur, Radu G. Teșos — 21 23, Mircea Popp — 25 69, 20 72, Vasile Minecan — 25 28); Flacăra-REBUS (Tudor Octavian, secretar responsabil de redacție, Alexandru Pășărin, Adrian Mitu, Maria Bogdan, Victor Rădulescu — 20 36); secretar responsabil de redacție — Nicolae Cristache — 21 43; redactor șef adjunct — Nicolae Arsenie — 21 24; redactor șef — 20 02. Tiparul executat la Combinatul poligrafic „Casa Școlii”. Cititorii din străinătate se pot abona adresîndu-se ILEXIM — Departamentul Export Import Presă, P.O. Box 136-137, telex 1 1226, București, strada 13 Decembrie

Redactor-șef: ADRIAN PĂUNESCU

flacăra

anul xxxii
44 (1481)
VINERI
4 NOIEMBRIE
1983

săptăminal editat de frontul democrației și unității socialiste

TRAINICA ȘI TRADIȚIONALĂ PRIETENIE ROMÂNNO-IUGOSLAVĂ

dobindește o nouă și
viguroasă expresie în
întîlnirea din aceste zile
dintre tovarășul
NICOLAE CEAUSESCU
și tovarășul
MIKA SPILIAK,
presedintele Prezidiului
Republicii Socialiste
Federative Iugoslavia,
care face o vizită oficială
în țara noastră.

(Comentarii în pag. 3)

O mare victorie a lui Dinamo, o strălucită victorie a întregului nostru fotbal!

Să ne bucurăm!

Acum cîteva zile, pe stadionul opus stadionului Dinamo, Centralul craiovean, în prezența celor mai dragi spectatori mie și celor ce iubesc Craiova, am avut puterea să-i rog pe aceia să se bucure pentru victoria echipei Dinamo București în fața unei echipe vest-germane al cărei nume trece încet-încet în penumbră, pentru a lăsa loc superbe străluciri românești. Și am avut puterea să pledez această cauză deși nu sînt un fan al lui Dinamo și nici nu voi fi. Ce ne-a stricat nouă, românilor, mult în viață, în destin, în istorie, a fost incapacitatea multora dintre noi de a se solidariza cu ceilalți frați în momentele de suferință sau de bucurie. Să ne bucurăm acum. O echipă românească, Dinamo București, învinge, printr-o idee de joc mai puternică și printr-un angajament mai eficient, printr-o inteligență mai pragmatică și printr-un joc mai artist, cea mai bună echipă de club a Europei. E puțin? E enorm! Sigur că măruntele vanități personale pot fi uneori mai aproape decît suprema mîndrie. Dar mă uitam în timpul meciului la ochii tatălui meu, care se încruntau, lăcrimau și parcă vociferau și cereau dreptate la fiecare fază de joc și-mi dădeam seama că el, cei bătrîni, au mai multă înțelepciune decît noi, cei tineri și împărțiti pe cluburi. Tata iubea România din echipa Dinamo. Eu parcă mai împărțeam fotbalul național pe cluburi. Deși tot eu fusesem acela care avusese tăria să se confrunte cu dragii craioveni, cînd aceștia fluieraseră la rostirea de către mine a numelui echipei Dinamo.

Să ne bucurăm, totuși. Să ne bucurăm, deci. Să ne bucurăm ca atare. Echipa campioană a României bate echipa campioană a Europei. Cum dracu' să las deoparte sarsanalele individuale și opțiunile personale spre a înțelege bucuria generală? Mă surâde undeva, de la Ciorogirla, de la un telefon care abia se aude, prietenii mei Mircea Angelescu și Ion Rusinaru, și sînt plini de tot aurul luptei pentru porumb și au găsit timp în lupta aceasta să se mai bucure pentru Dinamo, și-mi cer, dacă îl am eu eventual, cumva, telefonul celor ce diriguiesc treburile celor de

ADRIAN PĂUNESCU ■

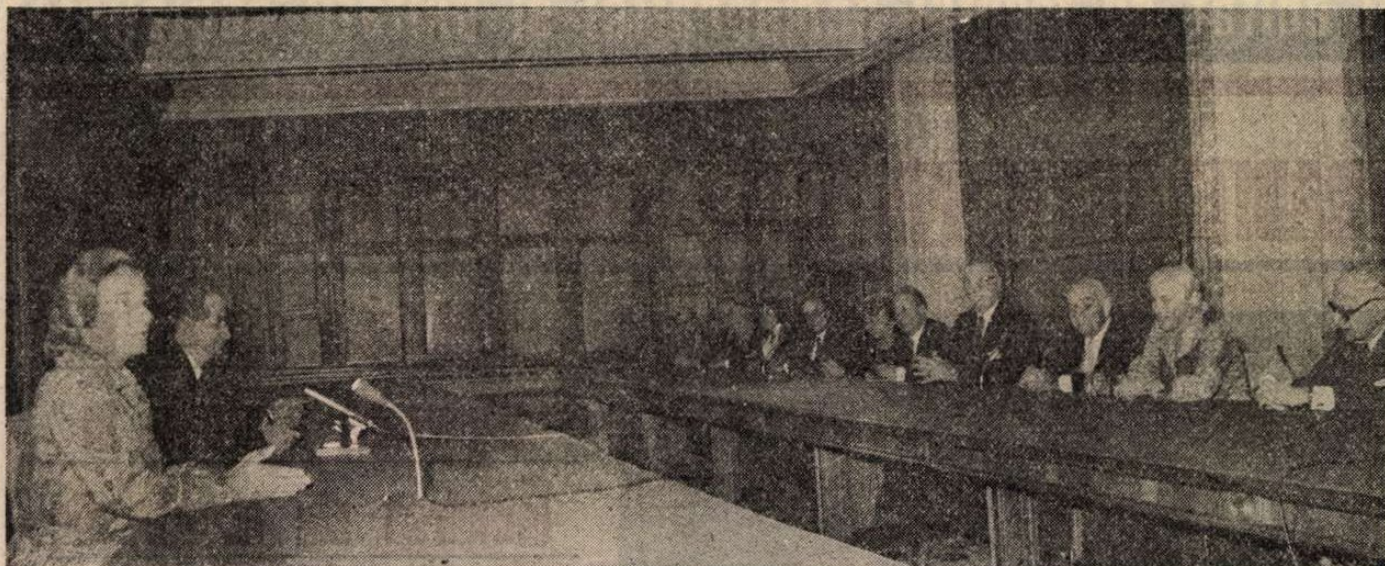

(Continuare în pagina 23)

**Patria,
cabinetul de lucru
al președintelui**

Un text de referință al unui mare om politic, cu privire la rolul științei

Cuvîntarea tovarășului Nicolae Ceaușescu la întîlnirea cu participanții la simpozionul internațional Pugwash

Prestigiul de care se bucură pe plan internațional președintele țării noastre, tovarășul Nicolae Ceaușescu, eoul favorabil pe care îl au pe toate meridianele inițiativele sale pentru transformarea Balcanilor într-o regiune fără arme nucleare, pentru asigurarea păcii în Europa și în întreaga lume s-au evidențiat încă o dată în chip strălucit cu prilejul Simpozionului internațional Pugwash, ținut recent la București. În cadrul lucrărilor simpozionului, dr. Dorothy Hodgkin, laureată a Premiului Nobel, președinta Organizației Pugwash, a adresat, în numele organizației, calde mulțumiri președintelui Nicolae Ceaușescu și tovarășei academiciene doctor inginer Elena Ceaușescu, prim viceprim-ministru al guvernului, președinte Consiliului Național pentru Știință și Tehnologie, președinte Comitetului național român „Oamenii de știință și pacea”, pentru atenția manifestată față de mișcarea Pugwash, pentru activitatea neobosită pe care o consacră cauzei păcii și înțelegerii între națiuni, pentru condițiile create bunei desfășurări a simpozionului de la București. În telegrama adresată la sfîrșitul lucrărilor președintelui Nicolae Ceaușescu, se spune: Participanții la Simpozionul internațional Pugwash, care a avut loc la București, dau o înaltă apreciere inițiativelor dumneavoastră stăruitoare pentru reducerea și încetarea cursei înarmărilor și trecerea la măsuri autentice de dezarmare, îndeosebi de dezarmare nucleară. Împărtășim aprecierile dumneavoastră privind răspunderile deosebite ce revin tuturor oamenilor de știință de a pune cuceririle științei exclusiv în beneficiul păcii, de a acționa pentru prevenirea unui război nuclear nemicitor, a războiului în general. Activitatea Comitetului „Oamenii de știință și pacea”, creat din inițiativa dumneavoastră și condus de academiciana Elena Ceaușescu, constituie un exemplu

grăitor privind potențialul celor ce muncesc pe tărîmul științei în domeniul încetării cursei înarmărilor și înlăturării dezarmării. Dezbaterile noastre și concluziile la care am ajuns au beneficiat în cel mai important grad de importanță mesaj pe care l-ați adresat simpozionului. Apreciez eforturile dumneavoastră stăruitoare pentru oprirea amplasării de noi rachete nucleare cu rază medie de acțiune în Europa, pentru retragerea și distrugerea celor existente. De asemenea, dăm o înaltă prețuire inițiativelor și acțiunilor dumneavoastră destinate transformării Balcanilor într-o zonă a păcii, cooperării și bunei vecinătăți, libere de arme nucleare.

Un moment deosebit l-a constituit primirea de către tovarășul Nicolae Ceaușescu, împreună cu tovarășa Elena Ceaușescu, a participanților la simpozion. Între cei care au luat cuvîntul a fost și prof. Martin Kaplan, președintele Comitetului internațional Pugwash. „Organizația Pugwash, a spus el, este conștientă și cundăste foarte bine inițiativele dumneavoastră, domnule președinte, în problemele majore ale lumii, în special ale războiului, ale războiului nuclear în primul rînd. Iată de ce am acceptat cu mare plăcere invitația de a organiza simpozionul nostru în această țară, în România. În aceste zile, discuțiile noastre au fost dedicate în primul rînd materializării inițiativelor și propunerilor dumneavoastră, domnule președinte Nicolae Ceaușescu, a premierului Papandreu, în legătură cu crearea unei zone denuclearizate în această parte a lumii, în Balcani. Intenția noastră a fost de a elabora linia generală a unui proiect de document privind denuclearizarea Balcanilor. Vom transmite acest proiect tuturor miniștrilor de externe ai țărilor N.A.T.O. și ai țărilor Pactului de la Varșovia. Această inițiativă este importantă nu numai pentru Europa, ci pentru întreaga lume”.

În cuvîntarea rostită la întîlnirea cu participanții la Simpozionul internațional Pugwash, tovarășul Nicolae Ceaușescu s-a referit la cele mai importante probleme privind eforturile pentru menținerea păcii, pentru înlăturarea pericolului de război pe continentul nostru și pe tot globul. „Apreciez foarte mult — a spus președintele României — simpozionul dumneavoastră, care s-a ocupat de problemele transformării Balcanilor într-o regiune fără arme nucleare, de problemele păcii în Europa și în întreaga lume. Fără îndoială că apelul pe care dumneavoastră îl adresați celor două blocuri militare, sefulor de state care detin arme nucleare va avea o influență mare în opinia publică mondială. Am dor ca el să fie bine înțeles și reținut de sefii de state și de guverne și, în primul rînd, de cele două mari puteri — de Uniunea Sovietică și Statele Unite ale Americii — pentru a face totul în vederea realizării unui acord la Geneva și a opririi amplasării rachetelor cu rază medie de acțiune. Am dori să fie reținut și înțeles acest apel și de sefii de state și guverne din țările unde urmează să fie amplasate noile rachete, pentru a renunța la acceptarea pe teritoriul lor a noilor arme nucleare. Am dori ca apelul, declarațiile dumneavoastră să fie înțelese de oamenii de știință și cultură de pretutindeni și să determine o intensificare a activității acestora, în strînsă legătură cu milioanele și milioanele de oameni de pretutindeni, care se ridică în apărarea păcii”. Încă o dată conducătorul partidului și statului nostru și-a exprimat convingerea că deși situația este gravă, drumul spre catastrofă poate fi barat, că omenirea poate asigura triumful păcii, înțelegerii și colaborării între toate țările și popoarele lumii.

ION CODRU ■

Din
MESAJUL
tovarășului
Nicolae Ceaușescu
cu prilejul
„Zilei recoltei”

● Disponem de tot ceea ce este necesar și avem toate condițiile pentru ca agricultura noastră socialistă să înlăturească cu succes sarcinile importante stabilite de partid, să-și sporească aportul la dezvoltarea generală a economiei naționale, la creșterea venitului național și ridicarea nivelului de trai al poporului.

● Trebuie să punem pe primul plan înlăturarea neabătută a obiectivelor stabilite de Congresul al XII-lea și de Conferința Națională privind desfășurarea noii revoluții agricole în România, realizarea exemplară a tuturor prevederilor din programele prioritare de dezvoltare a agriculturii și de autoaprovizionare teritorială. În acest scop, trebuie să concentrăm toate forțele și mijloacele pentru stringerea și depozitarea în cel mai scurt timp și fără pierderi a producției agricole din acest an, pentru terminarea grabnică a tuturor lucrărilor privind buna pregătire a recoltei anului viitor.

● În zootehnie, trebuie acționat cu toată hotărîrea pentru realizarea efectivelor de animale și a producțiilor stabilite. În acest scop, este necesar să se asigure stringerea și însoțirea tuturor resurselor furajare, să se efectueze în fiecare unitate de producție, în fiecare fermă, toate lucrările stabilite privind modernizarea adăposturilor.

● Să facem totul pentru ca în anul 1984, anul celei de-a 40-a aniversări a victoriei revoluției de eliberare socială și națională, antifascistă și antiimperialistă, să obținem o recoltă agricolă record în toate domeniile, prin efectuarea la timp și de bună calitate a tuturor lucrărilor, prin respectarea întocmai a normelor și regulilor agro-tehnice stabilite.

Sub președinția tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, marți, 1 noiembrie, a avut loc ședința Comitetului Politic Executiv al Comitetului Central al Partidului Comunist Român.

În cadrul ședinței a fost examinat și aprobat Raportul cu privire la Proiectul planului național unic de dezvoltare economică-socială a Republicii Socialiste România pe anul 1984. Comitetul Politic Executiv a dat o înaltă apreciere contribuției esențiale, la elaborarea proiectului de plan pe 1984, a tovarășului Nicolae Ceaușescu, care a analizat în mai multe etape propunerile pe ansamblul economiei și pe fiecare minister în parte, orientînd lucrările de fundamentare a planului în direcțiile determinante pentru înlăturarea neabătută a hotărîrilor Congresului al XII-lea și Conferinței Naționale ale partidului. O orientare de bază a proiectului de plan o constituie creșterea susținută a exporturilor și raționalizarea importurilor. A fost evidențiat, de asemenea, faptul că indicatorii de bază ai planului pe 1984 marchează creșteri importante față de 1983. Comitetul Politic Executiv și-a exprimat convingerea că realizarea prevederilor planului pe 1984 va asigura creșterea în continuare a forțelor de producție, sporirea avuției naționale, ridicarea bunăstării materiale și spirituale a întregului popor și va determina modificări importante în profilul general al tuturor domeniilor vieții economice și sociale din țara noastră.

În continuare, Comitetul Politic Executiv a examinat și aprobat Programul privind îmbunătățirea nivelului tehnic și calitativ al produselor, reducerea consumurilor de materii prime și energie și valorificarea superioară a materiilor prime și materialelor în perioada 1983—1985 și pînă

în 1990. Avînd la bază orientările secretarului general al partidului cu privire la îmbunătățirea caracteristicilor tehnico-constructive ale produselor și perfecționarea structurilor de fabricație, programul stabilește un sistem complex de asigurare a calității, începînd cu activitatea de cercetare și concepție, de proiectare. Ținînd seama de potențialul de cercetare de care

zării întregii economii. Comitetul Politic Executiv a subliniat că îndeplinirea prevederilor programului, astfel încît pînă la sfîrșitul acestui cîincinal să ajungem din urmă unele țări dezvoltate din punct de vedere economic, va constitui un factor de maximă importanță pentru sporirea venitului național.

În cadrul ședinței, Comitetul Politic E-

Ședința Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R.

dispunem, de nivelul tehnic de dotare al industriei noastre, Comitetul Politic Executiv a indicat ca la un anumit procent de produse nivelul calitativ să se situeze peste actualul nivel mondial, să-l devanseze, pentru a asigura astfel creșterea permanentă a competitivității produselor românești la export.

A fost dezbătut și aprobat, în continuare, Programul privind creșterea mai accentuată a productivității muncii și perfecționarea organizării și normării muncii în perioada 1983—1984 și pînă în 1990. S-a apreciat că acest program de largă perspectivă, elaborat pe baza hotărîrilor Conferinței Naționale a partidului, a orientărilor tovarășului Nicolae Ceaușescu, asigură, prin măsurile stabilite, dublarea în cîțiva ani a productivității muncii — resursă prioritară a dezvoltării și moderni-

zei economiei. Comitetul Politic Executiv a examinat, de asemenea, Proiectul de decret privind aprobarea unor măsuri pentru normarea consumurilor de materii prime, materiale, combustibili și energie. Aprobînd prevederile acestui act normativ în care sînt înscrise nivelurile-limită ale indicatorilor de normare a consumurilor pe anul 1984 pentru o serie de produse din unele industrii, Comitetul Politic Executiv a subliniat importanța lor deosebită pentru îmbunătățirea aprovizionării tehnico-materiale a întreprinderilor, pentru sporirea eficienței economice.

Comitetul Politic Executiv a examinat apoi și a aprobat Programul privind aplicarea măsurilor de autoconducere și autoaprovizionare pentru asigurarea unei bune aprovizionări a populației cu produse agroalimentare și bunuri industriale de consum pe perioada 1 octombrie 1983—30

septembrie 1984. S-a apreciat că programul asigură o bună aprovizionare a populației cu produse agroalimentare și industriale specifice fiecărui sezon, într-o gamă sortimentală diversificată, de calitate, în concordanță cu nivelul și structura veniturilor populației, cu măsurile de sporire a retribuției muncii în anii 1983—1984.

În cadrul ședinței a fost prezentată o Informare cu privire la vizitele oficiale de prietenie efectuate de tovarășul Nicolae Ceaușescu, împreună cu tovarășa Elena Ceaușescu, în Republica Malta, în Republica Arabă Egipt, în Republica Democratică Sudan și în Republica Cipru. Dînd o înaltă apreciere rezultatelor vizitelor conducătorului partidului și statului nostru întreprinse în aceste țări și evidențînd faptul că ele reprezintă un moment deosebit de important în ansamblul dezvoltării relațiilor bilaterale, precum și în sfera vieții internaționale, Comitetul Politic Executiv a aprobat pe deplin activitatea desfășurată de tovarășul Nicolae Ceaușescu pe parcursul acestor vizite. S-a apreciat, cu satisfacție, că aceste vizite, urmărite cu viu interes și mîndrie patriotică de întregul nostru popor, constituie, prin rezultatele fructuoase cu care s-au încheiat, un nou și important moment în dezvoltarea multilaterală a raporturilor României cu țările respective, în promovarea politicii de pace și colaborare a partidului și statului nostru. A fost adoptat, totodată, un program în care sînt stabilite măsuri pentru ministere, centrale industriale și întreprinderi, în vederea transpunerii în viață a obiectivelor de colaborare stabilite.

Comitetul Politic Executiv a hotărît convocarea Plenei C.C. al P.C.R. în a doua jumătate a lunii noiembrie 1983.

C. DUMITRU ■

Nou impuls dezvoltării relațiilor româno-iugoslave

Bucuroși
de oaspeți

● Vizita în țara noastră, la invitația președintelui NICOLAE CEAUȘESCU, a tovarășului MIKA ŠPILIAK ●

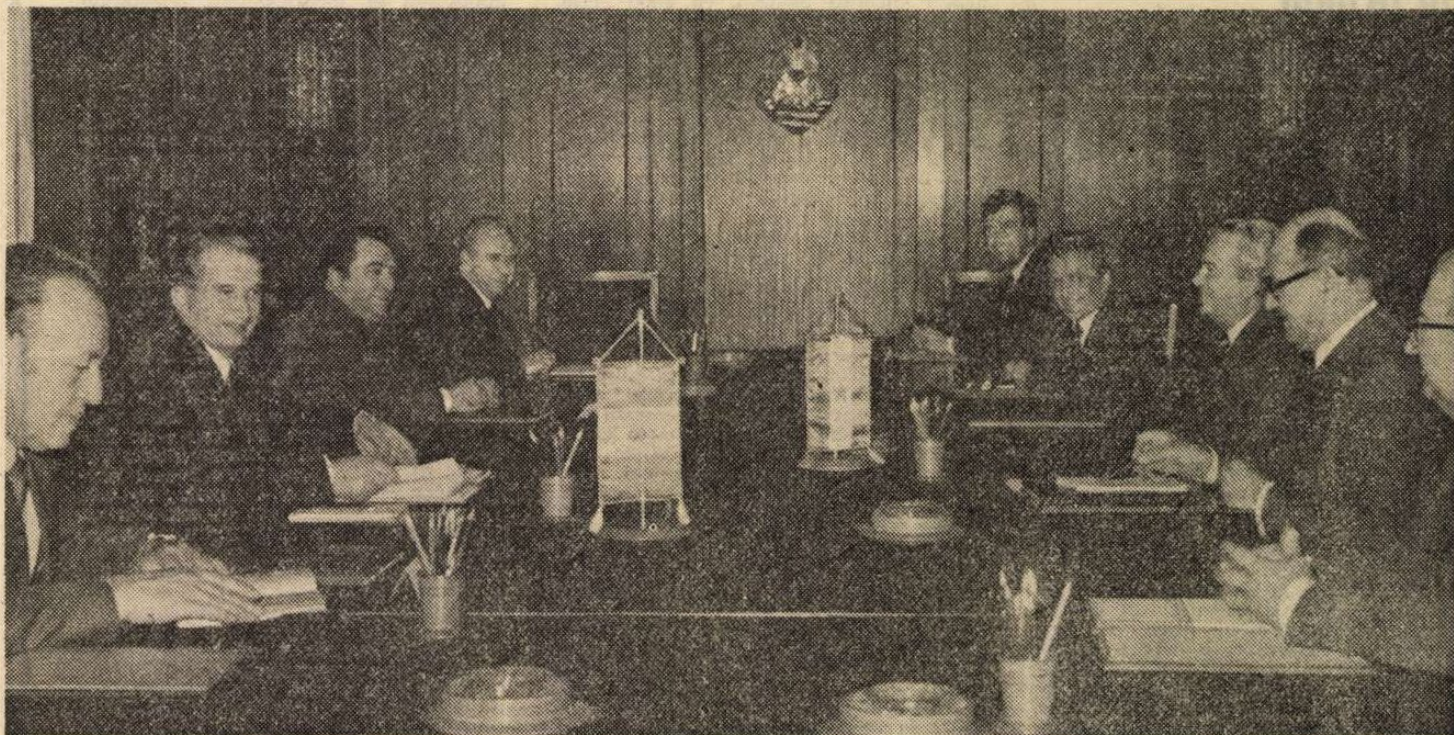
Intemeiate pe vechi și bogate tradiții de luptă comună, de-a lungul vremurilor, pentru realizarea aspirațiilor de libertate, independență și progres social ale popoarelor noastre, relațiile de prietenie și colaborare fructuoasă româno-iugoslave cunosc în anii noștri o dezvoltare puternică în toate domeniile, având ca bază trainică principiile deplinei egalități în drepturi, respectării independenței și suveranității naționale, neamestecului în treburile interne și avantajului reciproc, principii de o importanță hotărâtoare pentru întărirea prieteniei, a bunei vecinătăți, a cooperării pe cele mai diferite planuri, a încrederii și înțelegerii. Aceste relații, ridicate continuu pe o treaptă superioară și căpătând mereu noi dimensiuni, se înscriu organic pe linia tradiției intemeiate prin întâlnirile dintre tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, și președintele Iosip Broz Tito. O contribuție de seamă la menținerea și întărirea acestui curs au adus-o ultimele întâlniri româno-iugoslave la nivel înalt: vizita oficială de prietenie a tovarășului Nicolae Ceaușescu, împreună cu tovarășa Elena Ceaușescu, efectuată în R.S.F. Iugoslavia în octombrie anul trecut, și vizita prietenească de lucru în țara noastră în aprilie anul acesta, a delegației Uniunii Comunistilor din Iugoslavia, întâlniri în cadrul cărora a fost reafirmată voința comună de a amplifica și intensifica dialogul politic, conlucrarea pe multiple planuri, stabilindu-se măsuri ce vizează impulsivizarea dezvoltării relațiilor și schimburilor dintre cele două țări, traducerea în practică a obiectivelor stabilite de comun acord. Sub semnul voinței ambelor părți de a extinde legăturile de colaborare rodnică dintre poporul român și popoarele iugoslave, în interesul construcției socialiste în cele două țări vecine și prietene, al cauzei păcii și înțelegerii în Balcani, în Europa și în întreaga lume, la invitația tovarășului Nicolae Ceaușescu efectuează o vizită oficială de prietenie în țara noastră tovarășul Mika Špiljak, președintele Prezidiului Republicii Socialiste Federative Iugoslavia.

Convorbirile dintre tovarășii Nicolae Ceaușescu și Mika Špiljak au evidențiat dorința reciprocă de a stabili, de comun acord, noi căi și modalități concrete, noi posibilități de extindere și aprofundare a colaborării dintre România și Iugoslavia. În acest sens, examinându-se stadiul relațiilor de colaborare pe multiple planuri dintre cele două țări, s-a subliniat că potențialul economiilor României și Iugoslaviei, cerințele dezvoltării lor oferă largi posibilități pentru intensificarea, prin eforturi comune, a colaborării bilaterale, pentru sporirea volumului schimburilor comerciale în ambele sensuri, pentru extinderea cooperării în producție, prin promovarea de forme eficiente de cooperare economică și prin inițierea unor noi acțiuni, în special în domeniul energetic și al materiilor prime. În acest scop, s-a indicat ca organele de resort din cele două țări, comisia mixtă de cooperare economică să studieze în continuare posibilitățile și să analizeze căile și metodele concrete pentru impulsivizarea colaborării și cooperării reciproc avantajoase dintre țările noastre. De ambele părți s-a apreciat că dezvoltarea în continuare a legăturilor tradiționale de prietenie, de bună vecinătate și de conlucrare multilaterală dintre România și Iugoslavia are o influență pozitivă în Balcani, în Europa și în lume, corespunde intereselor țărilor și popoarelor noastre, servește progresului lor neîntrerupt, cauzei generale a socialismului și păcii.

Președintele Nicolae Ceaușescu și președintele Mika Špiljak au efectuat și un larg schimb de păreri cu privire la probleme importante ale vieții internaționale actuale, îndeosebi la cele referitoare la pacea și colaborarea în Balcani, la procesul de edificare a securității și cooperării în Europa, la acțiunile îndreptate spre dezarmare și înlăturarea pericolelor de război, la reducerea incordării în relațiile dintre state și promovarea unei politici de pace, destindere, întărire a încrederii și colaborării între națiuni.

Remarcabil moment în cronica tradiționalelor relații româno-iugoslave, noul dialog la nivel înalt dintre tovarășii Nicolae Ceaușescu și Mika Špiljak este menit să dea un nou impuls dezvoltării conlucrării dintre Partidul Comunist Român și Uniunea Comunistilor din Iugoslavia, dintre cele două țări și popoare, colaborării lor active atât pe plan bilateral, cât și pe arena mondială, în interesul reciproc, al cauzei socialismului, păcii și destinderii în Balcani, în Europa și în întreaga lume.

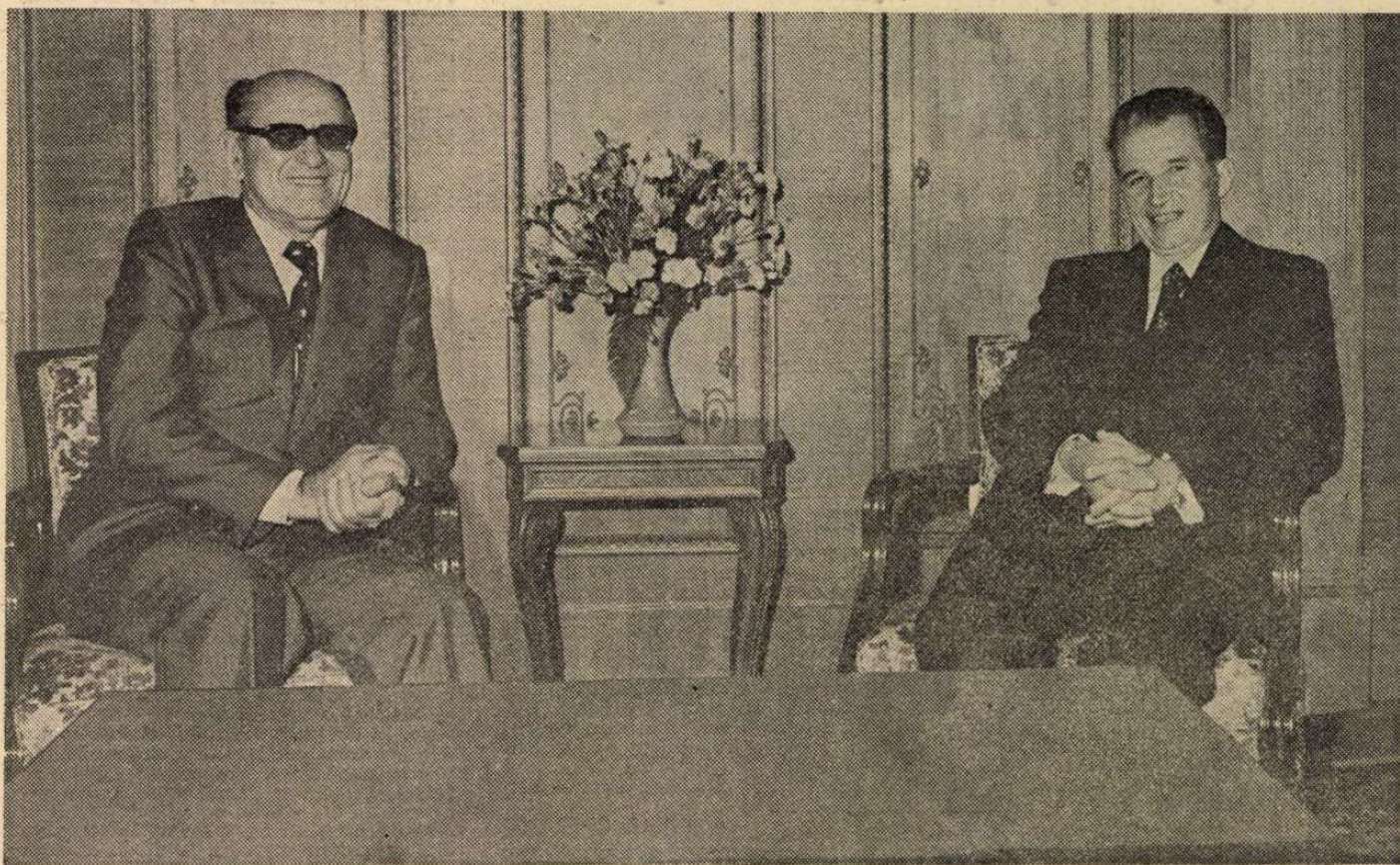
ION D. GOIA ■

Aspect de la
convorbirile oficiale.

La sosire, în
Gara Băneasa.

În timpul întâlnirii
protocolare dintre
președinții Nicolae
Ceaușescu și
Mika Špiljak

Nimic nu se obține în plus, stînd cu mîinile în sîn

• Niște țărani care nu vor să tragă la oraș • Cine nu se codește are parte de toate •

Un primar e un țăran mai harnic

În viața lui Florea Marin, primarul comunei Poiana din județul Dimbovița, după propria lui afirmație nu s-a întâmplat nimic deosebit. Ca o ciudățenie, evenimentele mai importante din viața lui au avut loc în ziua de 6. În 6 septembrie 1971 s-a căsătorit. În 6 iulie 1973 s-a născut fetița iar în 6 iunie 1979 băiatul. Și tot într-o zi de 6, în octombrie 1979, a fost numit primarul comunei. Un altul ar fi jucat la loto numărul 6. Florea Marin nu crede în semne, dealtfel nici nu joacă la loto.

Să ajungi primar nu e chiar ușor, dar să realizezi asta la numai 28 de ani nu stă la îndemina oricui. Din ziua de 6 octombrie 1979, ochii celor 4557 de locuitori ai comunei s-au uitat cu mai multă atenție la Florea Marin. E un om drept și muncitor, spune lucruri bine gândite, ține cu oamenii, pune suflet pentru interesele comunei. La aceste întrebări, tinărul primar de atunci, tinărul primar și de astăzi a răspuns afirmativ.

De la numirea lui în funcție, viața economico-socială a comunei a fost impulsionată. Iată o afirmație care se cere demonstrată. Realizarea și depășirea planului economic în profil teritorial a devenit un obicei anual. Achizițiile și contractările către stat nu înseamnă doar mobilizare și conștiință exemplare ci și un semn de belșug. Deși pînă la sfîrșitul anului mai sînt două luni, față de contractele încheiate cu statul, cei din Poiana au prestat în plus 48 bovine, 1200 hectolitri lapte, 700 kilograme miere, 100 kilograme lînă, 17 oi. Contractele la ouă, carne de pasăre și porc vor fi cu siguranță depășite. Chiar în condițiile meteorologice vitrege de anul acesta, planul de carne și lapte al C.A.P. va fi depășit. Poiana dă lapte către fondul de stat cit multe comune la un loc, chiar din zone cu tradiție. Comuna, așa cum este firesc, nu numai că nu primește subvenții, dar a contribuit la fondul de stat cu 2225 tone porumb, 1050 tone grâu, 450 tone orz, 400 tone floarea soarelui și 52 tone fasole.

Florea Marin este primar, tehnician veterinar și student în anul IV al Institutului pentru pregătirea cadrelor de conducere și organizarea economiei al Academiei Ștefan Gheorghiu. În același timp n-a uitat, că din moși strămoși om al satului trebuie să fie și țăran și încă unul harnic. Ca țăran, a contractat o vacă, un porc, păsări, ouă, sfeclă de zahăr. A mai realizat pînă astăzi 70 de norme în acord global la porumb, floarea soarelui și cartofi.

În ultimii ani zestrea edilitar gospodărească a comunei a crescut. Comuna e frumoasă, bine îngrijită, cu drumuri asfaltate și pietruite, cu șanuri întreținute. În curțile oamenilor sînt flori și pe lingă ele sfeclă de zahăr și cartofi. Comuna s-a înnoit cu case noi, cu un complex comer-

cial modern. Este dat în folosință un dispensar medical modern, cu două etaje, cu cabinete și locuința medicului. Din cei 1200 000 lei, 400 000 au fost economisiți prin muncă obștească și contribuția cetățenilor. Magazinele cooperativei au un zever de 18,5 milioane lei. În comună funcționează o brutărie nouă, magazine de diverse profile. Tot aici își desfășoară activitatea o secție de zidărie și zugrăveli, un atelier de reparații auto, cojocărie, croitorie, reparații radio-TV, un circular de tăiat lemne. Fabrica de sucuri, îi spunem cum dorește tovarășul primar, asigură copiii din comună cu cantitatea de sucuri necesară. Cei din Poiana „importă” sucuri din Potlogi. Acum „exportă” și în alte județe. Florea Marin ține să precizeze că Farmacia e chiar farmacie și nu Punctul farmaceutic.

În Poiana cai și-au păstrat statutul lor de animale necesare. Comuna are 120 de atelaje, care anul acesta s-au dovedit mai bune ca oricînd. Să mai spunem că în grajdurile C.A.P., în timp ce vitele erau la pășune, au crescut 50 000 de pui.

Cetățenii din Poiana muncesc și au grijă să ducă o viață pe măsura muncii lor. Poieneni au ambiția să aibă de toate pentru ei și copiii lor.

— Dacă într-o comună oamenii au unde să muncească după puterile și posibilitățile lor, spune primarul Florea Marin, dar au și cum să se distreze, să ducă o viață normală din toate punctele de vedere, nu sînt nevoia să plece să-și ducă viața prin alte locuri, să tragă spre oraș. La căminul nostru cultural avem un cor de 93 de persoane pe patru voci, brigadă artistică, recitatori, rapsozi, orchestră de muzică ușoară și populară, o echipă de dansuri bătrînești. Rapsozii Dode Dumitrescu a cîntat cu Maria Lătarețu și este vestit nu numai pentru asta. Deși are mai bine de 50 de ani nu are nevoie de microfon. După 25 de ani am reluat o veche tradiție, hora țărănească. Anul acesta, pe 9 septembrie, am avut a doua ediție. Participă toată suflarea comunei, fiii satului, studenții, elevii care vin special pentru această sărbătoare. Sărbătorile de iarnă sînt ținute conform obiceiului țărănesc. Elevii însoțiți de cadre didactice urează la Consiliul Popular, la instituții și la cetățeni. La festivalul național Cîntarea României, un stegar cu cuci executat de Elena Mănoiu a luat locul doi pe țară. Echipa de fotbal este în prima serie a campionatului județean. Pînă astăzi nu a cunoscut înfrîngerea. Stoperul echipei, Petre Covrig, este țăran. Cară coceni cu căruța, dar are o eleganță și eficiență în joc demne de divizie. Dealtfel umblă după el C. S. Tirgoviște. O să-l dăm dacă e nevoie. Antrenorul echipei este Valeriu Tănase, inginerul șef al C.A.P., fost jucător la Poli Timișoara.

— Care sînt oamenii pe care vă bazați în munca dumneavoastră tovarășe primar? — În anumite acțiuni pe toată comuna. Dacă ar fi să evidențiez pe cineva, așa ar trebui să spun: toți oamenii. Să spun că de un ajutor deosebit este Organizația democrației și unității socialiste care are

în comună 857 membri U.T.C. În comună sînt 19 circumscripții electorale. Dumitru Marin, Emil Postelnicu, Dumitru Nicolescu sînt țărani pensionari și deputați. În problemele de contractări, dezvoltare a comunei, menținerea curățeniei, mobilizarea la diferite acțiuni obștești deputații sînt mina dreaptă a consiliului. Nimănui nu-i este indiferentă soarta comunei. Aici muncim, aici trăim și numai de noi depinde să trăim cit mai bine și frumos. Intelectualii satului sînt integrați în viața comunei. Cei trei doctori ai dispensarului, Maria Nestianu, Ana Popescu și Valeria Mătaru sînt în comună de 8 ani. Conducerea consiliului este formată din oameni tineri pe de o parte și din oameni mai în vîrstă, cu experiență. Secretarul adjunct, Ion Ionescu, are 35 de ani. Secretarul consiliului, Constantin Manda, are 37. Marin Dumitru, vicepreședinte are 57 de ani. Îmbinăm experiența cu tineretea. Dar cel mai mult ne bazăm pe țărani, pe gospodarii de frunte ca Dumitru Marin, Emil Postelnicu, Daniel Popescu, Alexandru Nae, Ioana Barbu. Dintr-o oieră ar trebui să-i numesc pe toți. Dar mai repede îmi vin în minte acum Marin Lambă, Ion Bordeianu, Nicolae Stan și Ion Lambă.

— Dacă ar fi să vă conduceți după o deviză care ar fi aceea?

— Înainte de a cere oamenilor, cere-ți tie.

Ne despărțim. Satul, sub lumina soarelui zgîrcit de toamnă, pare un alergător care s-a oprit pentru cîteva minute să-și tragă răsuflarea. Cîțiva nori, nu prea convingători, promit ploaia mult așteptată.

OPREA GEORGESCU

Proprietar ireversibil:

națiunea română

Actele vorbesc

Domoală, sfioasă, aproape suspicioasă, șefa serviciului organizare al Întreprinderii „Textila” din Pitești, ingineră Nina Dinu, mi-a lăsat la începutul discuției impresia unei ezitări. Bănualia era de a fi nimerit pe un teren vulnerabil și, imediat, intenția generoasă a reportajului s-a prefăcut în gîndul meu în prilej de anchetă. La scurtă vreme însă interlocutoarea a devenit fermă în vorbire și se putea observa limpede că subiectul discuției, noul decret privind la generalizarea acordului global, îi era intru totul cunoscut. Fără prea multe cuvinte introductive, află degrabă că întreprinderea, ca și altele, lucra mai de multă vreme în acord global și direct. În proporție de 85% actuala formă era deja cunoscută la „Textila”. Noul decret îi vizează în mod deosebit pe membrii personalului TESA, pe unii mecanici și o parte din serviciul aprovizionare-desfacere. Problema e limpede. Un mecanic, de pildă, nu mai are acum doar obligația neutră de a face o reparație, ici, colo spre a-și justifica prezența la locul de muncă. El trebuie să urmărească în permanență orice defecțiune, s-o preîntîmpine chiar, fiindcă de bunul mers al lucrurilor depinde în mod direct însăși retribuția lui. Un distribuitor nu-și mai poate permite să acționeze cu acel aer absent provenit din automatism, ci să realizeze în fiecare clipă nevoia de a fi eficient, adică rapid și atent. Ca să realizezi un spor de acord în procent de 6-10%, cum s-a obținut pînă acum, e nevoie de eforturi suplimentare. Nimeni nu se obține în plus fără o investiție sporită. Șeful serviciului plan, inginerul Gheorghe Ioniță, e și mai precis. Producția necesită acum o implicare directă a fiecăruia, fiindcă procesul de producție nu se mai judecă prin compensație: lei de-alc și pui acolo. Important e cit face fiecare. Ingera Nina Dinu mă asigură că noul decret s-a popularizat în timp oportun, s-au purtat discuții cu șefii de secții, de formații; s-au dat exemple concrete pentru ca muncitorii să n-aibă impresia că li se vorbește în dodii. S-au făcut deci modele de calcul pentru a-i lămuri cum se reflectă acordul total în retribuție. Acum, fiecare știe cum devine chestiunea. „Vor fi probleme?”, o întreb. „În această privință, nu. Acum, să știți, noi sîntem o întreprindere preferată de beneficiari. În proporție de 60%, în mod direct sau indirect, producția noastră este destinată exportului. Au fost cazuri cînd unii beneficiari externi au renunțat la alte unități, preferîndu-ne pe noi. Sîntem o unitate veche, cu experiență”. Așadar, numai lucruri bune. Interlocutoarea mea se intrerupe brusc din vorbire, își cere scuze că mă lasă singur și pleacă pentru puțin timp. În biroul directorului, căci acolo s-a desfășurat convorbirea, e multă verdeață: plante agățătoare, asparagus mai cu seamă, begonii și palmieri pitici dau încăperi un aer plăcut, odihnitor. Mă uit în cealaltă parte și, peste umăr, zăresc niște diplome. Multe diplome. Profit de absența

Om — interioare de conștiință

Ghiță Pavel din Crăcăoani

S-a născut într-o dimineață, cum zice el, blîndă, și spre seară, cînd s-a mai dezmeticit, avea 62 de ani. O viață ca o zi. La patru și jumătate, înainte de a miși zorile, scîrșitul ușii grajdului, mersul dibuit, aplecătul mai mult sub povara întinericului de afară și a liniștii de sub pădure, bușura infundată de copită, parcă aproape, prin spîrtura din colț noaptea se face apăsătoare, în spate se aprinde lumina în fereastră bucătăriei, cîinii preiau în lătrături scurte nelămuririle lui sentimente și le întind tot mai departe, spre satul lui, spre lume, o poamnă cade în grădina de lîngă orădăni, pe pîlîa fierțură pentru animale dă în clocot, scrișnește roata și gălețile bubule în adîncul fîntînii, un răgaz, în sfîrșit, înainte de a o apuca spre cîmp, e aproape, iată! — cinci fără un sfert.

Pe la amiază, deci, a fost luat militar, la grăniceri, ceasuri de ordine și execuție, atît, și frigurile, și din friguri tifosul; reîntors. Acasă, acum într-un picior... da, unde a rămas?

...casa o construiește într-un picior și un maistru, în cîrje, sapă grădina, pe scăunul prășește țarina, de gît își leagă gălețile și naționalul în care iarna cară zăpada ce potopete curtea, altfel cum?...

Sub cîrja lui rodesc pămîntul și merii și iarba și băutura este viețuită, dar iată seară e acum și e răcoare. Se face parcă frig...

Se întrebă: cînd n-o mai putea, va răzbi careva pînă la casa lui de sub pădure...

NICOLAE CRISTACHE

inginerii și notez la repezeală: frunțaș pe ramură (1977), Ordinul Muncii clasa a III-a (1979), frunțaș pe țară și locul I (1980). Ordinul Muncii clasa I (1981). Ordinul Muncii clasa a III-a (1983), locul al III-lea (1982). Un palmares demn de toată lauda. Nina Dinu nu s-a lăudat degeaba: actele vorbesc. Șefa serviciului organizare se întoarce degrabă, însoțită de directorul tehnic, inginerul Marin Rădulescu. Alte detalii importante: „Decretul nu ne afectează cîtuiș de puțin. Nu se pune problema de a redimensiona personalul, fiindcă producția fizică, ceea ce atîrnă la urma urmei, s-a realizat. Pe trimestrul al IV-lea, planul de producție e deja îndeplinit”.

Fiindcă „Textila” e prea mare, ca să poată fi vizitată într-un timp normal, îmi aleg, nu chiar la întîmplare, țesătoria „C” care produce în exclusivitate pentru export. La intrare, șeful secției, inginerul Victor Laiabă, pare încîntat de oaspeți. Amabilitatea sa mă pune uneori în incurcatură. Vrea să-mi explice, de-a fir a păr, întregul proces tehnologic dar detaliile mă depășesc. Rețin totuși că unele mașini au fost modernizate, în vederea sporirii calității produselor, războaielor II s-au atașat supraveghetori (un fel de bare dințate), ca firele să nu se frece între ele. Zgomotul e totuși destul de mare; la 24 de decibeli, pentru a fi auzit cum trebuie, nu poți decît să strigi în urechea celui-lalt. Ceea ce și fac: „Ce părere aveți despre muncitorii din secțiile?” „Avem fete foarte bune...”

Maistru principal Nicolae Martin e puțin agitat, cu ochii în patru, mereu pe fază. Știe că acordul generalizat înseamnă o grijă sporită pentru organizarea muncii, pentru respectarea cheltuielilor de fabricație. Ca să nu se ivească goluri ori suprasolicități, a fost nevoie de echilibrarea forței de muncă, de trecerea muncitorilor dintr-o parte într-alta. „La început a fost mai greu, fiecare era obișnuit cu locul său, dar oamenii au fost înțelegători”. „Dacă nu se codeșc, intervine altceva, au parte și de premiere. Noi am primit fond de premii pe aîmîndouă trimestrele”. Părăsesc hala uriașă cu multimea de războaie care seamănă cu niște melițe, nu înainte de a băga de seamă că lîngă războaie se află o cutie cu apă în care muncitorii se spală pentru a nu păta firele, pentru a lucra cum se cuvine. Cu miinile curate.

La capăt se pot vedea țesăturile finite. Delicate, fine, superb colorate. Un articol se produce în peste 80 de culori. În total, se lucrează cu 2 000 de culori și desene. Pînă mîna și simt moliciunea texturii. Îmi vine în minte povestea lui Proust cu perdeașul pluşat.

RADU G. ȚEPOȘU

Gospodari

La „Olimp” bureții cresc precum ciupercile

Veți spune că, desigur, bureții sînt, oricum, ciuperci, dar am ținut să sugerăm mai mult ideea de productivitate proprie acestei culturi și care atrage după sine și pe cea de rentabilitate. Acestea fiind zise, ni se pare firesc să ne întrebăm de ce Complexul Olimp, din Obor, este singurul restaurant din sectorul II în care se pot consuma gustoasele preparate cu ciuperci. „Ciupercile, la ora actuală, se cumpără, ne spune Ion Nedelcu, șeful Complexului Olimp. Se cumpără, în cantități limitate și cu repunție prealabilă. Cu un an și jumătate în urmă, fiecare restaurant avea sarcină să-și amenajeze o mică ciupercărie. Ciupercile nu sînt însă numai gustoase și rentabile; ele mai au o însușire care se pare că a înclinat mult în balanță: sînt o cultură extrem de pretențioasă. În 45 de zile se obțin cinci recolte, dar cele cinci recolte depind, în primul rînd, de seriozitatea cu care sînt îngrijite”. Și, într-adevăr, într-o cămăruță din subsolul restaurantului, abia l-am zărit, prin aburii ce învăluiau misterios debordantele buchete de bureți, pe pasionatul și proaspăt pensionar, Alexandru Pavelescu. Urcînd sus, ne-am întîlnit cu șeful de sală, Ion Lacotzi, elegant și subțire, purtînd, cu tot atîta eleganță, pe un platou oval — cel mai rafinat preparat din bureți — salata de păstrăvi vineți.

ELENA GHERA

Gînduri bune pentru țară și pentru oameni

Viața
României

● „Lumea în care trăim este tot mai mult lumea pe care o facem noi” ●

Cine n-are bătrîni să-i cumpere

De multă vreme nu m-am apropiat de un subiect cu atîta tragere de inimă, plăcere și respect ca în cazul lui Ion Manta. Treburile gospodărești nu prea m-au îndemnat spre cartierul unde-și desfășoară activitatea, din simplul motiv că nu locuiesc pe acolo. Un coleg de breaslă mi-a atras atenția asupra cazului Manta, căci trebuie să recunoaștem că acest harnic responsabil de unitate este un caz. Are 71 de ani și, în ciuda venerabilei vîrste, conduce cu energie și pricepere o mare unitate alimentară, plasată pe bd. Lacul Tei, care numără 34 de muncitoare și are un plan zilnic de circa 150.000 lei. La ora cînd l-am cîntat am aflat că este la masă și am fost rugat să aștept, dar Ion Manta — luînd cunoștință de prezența mea — m-a invitat să mincăm împreună. Strecurîndu-mă printre lăzi și saci cu alimente, pîtrund în „sanctuarul” său. Este vorba de un mic colț, amenajat ad-hoc unde, într-o perfectă curățenie, se află orînduite toate cele de trebuință: cîteva farfurii, cîteva oale, un aragaz, un frigider și multe alte lucruri gospodărești. Minicarea este adusă de acasă în vase ermetice, aici urmînd numai să fie încălzită. Sint puțin dezorientat, dar Ion Manta mă lămurește. Ca să fiu permanent aici, doar lucrăm cu clienți și bani, dintotdeauna am preferat să rămîn în unitate, să nu plec acasă. Niciodată nu poți anticipa cînd izbucnește furtuna. Din 1953 eu mîninc acasă, cu familia, numai cînd magazinul este închis.

Printre inghitituri, Ion Manta povestește: „Copil fiind, la 11 ani, am venit la București din dorința de a-mi face un rost în viață”. El a cunoscut viața grea a tînărului de croitor, dar meseria asta nu i-a plăcut. Cel mai bine s-a simțit ca băiat de prăvălie, pe Colentina, unde-l avea drept patron pe „Alexandru cel Bun”. La început nu a prea înțeles multe, nerealizînd o bună bucată de vreme de ce patronul zicea că stăpînul nostru este clientul, cînd el vedea clar cine este patronul dușenii. Acest aparent straniu principiu l-a deprins foarte greu, dar odată descifrat, adică învățat, nimeni nu a mai putut să-l abată de la el. Din 1953 este în comerțul de stat și nu a schimbat decît 4 unități. Nu a plătit nici un fel de amenzi și, spre bucuria lui, nici un subaltern nu a fost prins cu activități necinstite, care ar putea reclama organele de ordine, motive pentru care bătrînul Ion Manta se simte mîndru.

Nu mă pot abține să nu-i cer „secretul de fabricație” pentru că, privind bunele rezultate, este sigur că seful acestei unități are un asemenea secret. Răspunsul,

pe cit de clar, pe atît de convingător: „Înainte de ora 6 sînt prezent în unitate. În liniștea ce se adună la acea oră a dimineții, după ce dau un tur de control și pun de cafea pentru tot personalul, iau carnetul și notez ce-mi lipsește. Dar nu numai atît. Am grijă să trec ce trebuie adus în unitate pentru sezonul următor. Iată, noi am avut oțet și dopuri de plută cînd în toată rețeaua lipseau, pentru că m-am gîndit la aceste produse cu un sezon înainte. Cînd se deschide unitatea, Emilia Gheorghe — cea de-a doua responsabilă — trece la activitatea curentă, iar eu mă ocup de furnizori. Emiliei i-am împărțit toate „secretele” mele, tot ce știam și știu eu despre munca grea a omului din spatele teighelei, care poate avea relații civilizate cu clienții numai atunci cînd îi servește cu zîmbetul pe buze.

— Nea Manta, în privința pensiei nici nu știu cum să pun verbul, la trecut sau la viitor?

— Să vă spun ceva. Acum un an, conduseră m-a chemat și, mai direct, mai pe ocolite, m-a rugat să aduc niște acte de sănătate, căci gestiunea este mare, eu am ani mulți. Iată-mă și la doctor. Dă cu ciocanul ico, pune niște fire la inimă, se uită în ochii mei parcă aveam albeață și zice că sînt sănătos. Eu le-am zis la birou: fraților, eu am metoda mea pe care o aplic zilnic. Cînd voi simți că ceva nu este în regulă, vin singur să vă spun la vedere. Oamenii au înțeles și vîd că pe nimeni nu am făcut de ris pînă acum.

Cînd deapănă amintiri, nea Manta ascunde în colțul gurii nostalgia anilor trecuți, cînd lupta se dădea nu pentru menținerea clienților ci pentru aducerea de noi cumpărători. Din acest motiv, ori de cîte ori clientul pleacă supărat din unitate, el se face foc pe vinzător. Muncă grea cu tineretul din zilele noastre. Sigur, din acest punct de vedere, mai are astăzi de furcă cu tinerii vinzători, mai ales că de multe ori se confruntă cu elemente necinstite pe care le intuiește la timp, înainte de-a se întîmpla ireparabilul. De mic copil a învățat un lucru sînt: lumea este cinstită, dar trebuie păzită. Motiv pentru care sporește vigilența atunci cînd șarpele indolei li dă tricoale.

Are doi copii la casa lor, care se minunează de longevitatea profesională a tatălui lor. Singurul om care l-a înțeles este madam Manta, cum îi place să-i zică soției, femeia lui de-o viață, care s-a obișnuit să mînince cu soțul numai duminică. Seara îl așteaptă cu o cană cu lapte. La vîrsta noastră, la acea oră tîrzie de seară nu avem a ne spune multe lucruri. Mă grăbesc să mă culc, căci la 4 și jumătate dimineața pentru mine începe o nouă zi.

O vorbă de duh din bătrîni zice: cine n-are bătrîni, să-i cumpere. În sectorul 2 alimentară din Capitală am găsit un bătrîn, care nu a fost cumpărat, ci menținut în stîmna cetățenilor și spre folosul comerțului.

DAN BARLADEANU ■

Drumuri și poduri

Prima ființă ce a trecut vreodată poarta Țării Maramureșului trebuie să fi fost o femeie în durerile face-rii. Pentru că locurile despre care scriu s-au vestit pe lume într-un țipăt curat de prunc.

În anul una mie nouă sute optzeci și trei, am regăsit Maramureșul copilăriei mele, limba luminoasă a amiezii suierînd prin iarba înaltă din Petrova, satele toate, așezate în rînd parca de o mină omenească, respirînd în lungile vecernii ale păcii, am văzut soarele asfinzînd îndărătul frumuseții neînduplecate a unei femei, într-o zi de marți, pe dealul Moiseiului.

Drumurile și podurile sînt aici strigăte aruncate de la o așezare la alta; drumurile — ca niște ulcioare de lut, modelate sub mîlpile atîtor statornici țărani români; podurile — tăind firul cîte unui riu, cu sfîntenia cu care cuțitele taie în pielea albă de casă.

A cobori, în aburul rece al dimineții, dintr-un accelerat în gara Sighetu Marmației, luseamnă a cobori în pîntecele maicii tale, a te insingura într-insul cu iubire și liniște, a uita că planeta se răcește (chiar sub temperatura prafului de puscă!), înseamnă a privi moartea ca pe o depesă pe care nu o vei citi niciodată.

Se vorbește astăzi despre spectaculoase drumuri în ceruri și sub pămînt, uîtîndu-se mereu de drumul cel mai spectaculos: drumul țăranelor române, de la cîmp către casă. Drumul acesta ce trebuie rostit în fiecare seară ca o rugăciune, drumul acesta ce trebuie amintit înaintea tuturor jurnalelor de actualități, ca o răscritoare declarație de pace!

...În toate după-amiezile globului pămîntesc, se aud camioanele cu mine-reu trecînd peste Gutii, acoperind cu zgomotul lor zgomotul oricăror arme de foc...

LELIA MUNTEANU ■

Dincolo de aparențe:

Lumea frumoasă

Mai întii, Cristina mi-a dăruit — cu tandrețe și lacrimi în ochi — un cal superb, pe nume Jubileu. De fapt, erau numai capul și gîtul împodobit de o coamă răvășită, așternute pe o coală mare de desen, iar din fruntea semeață a murgului, străjuită de două urechi ce voiau parca să străpungă cerul, te întneau privirile ochilor cabalini din care țîșneau, cu vîfor și tînguială, căutările umane, teribil de umane, ale unei ființe aduse spre om. Jubileu fusese prietenul ei de joacă și de călărie, de visare și copleșitoare prietenie, dar plecase definitiv.

Apoi, nu peste multă vreme, în prag de toamnă întîrziată, cînd abia împlinise 17 ani, fata m-a îndemnat, cu sfîșioșenie și rugămîni, să-i spun dacă nu cumva lumea și oamenii, lucrurile și ființele, dacă nu cumva tot ce există și în care existăm, noi înșine cuprinși în acest tot, ar putea fi, nu numai bune și multe, ieftine sau scumpe, valoroase sau de două parale, ci mai ales frumoase! „Tu crezi că un lucru urît — sau chiar un om urît — poate oricînd să fie făcut frumos?” am întrebat-o iscoditor. M-a privit blajin și a răspuns cu glas domol: „Poate aveți dreptate, un om nu poate fi făcut frumos oricînd, dacă e urît pe dinăuntru, dar lucrurile, oricînd de hidoase ne-ar apărea, dacă oamenii vor cu orice preț, pot fi înfrumusețate și să devină nu numai utile dar și tablouri frumoase, într-o lume de frumos, în care totul aparține frumosului!”

Din ziua aceea — și nu e mult de atunci — sînt obsedat, pentru prima dată în viață, de o idee copleșitoare: ideea că, în mod obligatoriu, orice creație științifică și tehnologică, asemenea întregii creații muzicale sau literar-artistice, trebuie să-și întregască conținutul ei și cu principiul suprem al frumosului, al proporțiilor armonice, nu numai funcționale ci și estetice, pe care numai ființa umană — în colaborare cu natura și în deplin acord cu aceasta — este în stare să le descopere și să le integreze existenței noastre cotidiene. În esență, frumosul nu se poate naște decît din iubirea de sublim, iar oamenii, dacă vor, pot deveni idealuri subline. Chiar dacă, dincolo de aparențe, Cristina nu este conștientă de profunzimea abisală a sensibilității și dorințelor ei, am totuși convingerea că ea a simțit-o și o simte cu toată năvala clocotitoare a vîrstei sale de boboc țîșnind în feminin-matur.

Și cîtează să mă întreb mai departe: oare dacă în locul repetării pe de rost a unor cunoștințe anoste, adesea lipsite de perspectivă, am dăruit tinerilor noștri și o educație pentru frumos permanent în viața lor, pe toate planurile, dacă i-am obișnui cu frumosul ca și cu o stare firească și generală, viața și lumea n-ar fi mult mai bune și mai fericite? În fond, cit ar costa fiecare familie dacă ar sădi în inima copiilor, de cînd aceștia sînt în leagăn, un dram de efort pe zi, prin exemple vii, germinii frumosului în casă, afară, în natură, pe stradă și oriunde în lume!

Îndemnat de curiozitate, am întrebat pe cîțiva creatori de bunuri din industrie, cu cit se vinde și se cumpără frumosul sau esteticul produselor (unii mai spun acestor calități și design — a ce citi „dizain”). Interlocutorii mei, aproape cu toții, m-au privit cu uimire și n-am avut norocul decît de următorul răspuns: „Dacă un produs e bun, robust și funcțional, se

vinde bine!” Contextul lumii actuale nu este chiar atît de simplu, stîmăi colegi, ingineri de concepție și creatori de bunuri pentru societate! Dintr-un raport recent al unei mari firme producătoare de jucării și bunuri casnice, a cărei cifră anuală de afaceri depășește 4 miliarde de dolari, reiese că, firma respectivă cheltuie peste 60 milioane dolari pe an numai pentru a-și face produsele mai estetice, mai calde ca și culoare și formă, mai atractive ca funcționalitate și mai pline de semnificație pentru viața copiilor și a oamenilor maturi.

A investi în frumusețea produselor destinate societății omenești nu mai este un lux, ci o necesitate acută a epocii contemporane, este o cotă-parte, absolut necesară, de creativitate și concepție, cu ajutorul căreia omul, nu numai că transformă minerele în motoare, petrolul în plastice, lemnul în mobilă, lina și bumbacul în haine, dar mai adaugă și acel suflu unic, strict uman al frumosului, spre a crea o lume tot mai frumoasă. După părerea multor cercetători, treapta superioară, imediat următoare a actualei revoluții tehnico-științifice se va caracteriza tocmai prin îngemănarea dintre descoperiri și invenții, pe de o parte, cu armonia frumosului, cu forme complexe și variate palete de culori pentru a da bucurie și satisfacție luminii ochilor omenești și profunde-lor noastre resorturi sufletești.

Să nu ne așteptăm că frumosul să fie creat numai de absolvenții institutelor de arte plastice sau ai celor de arhitectură — desigur, în aceste oaze, trebuie, cit mai urgent, dezvoltate masiv focarele de frumos profesional, de estetică socialistă și avîntată, și profund innobitoare a omului, de argumentele zdrobitoare împotriva decadentei și prostului gust. Ideea de frumos trebuie să devină directoare în toate instituțiile de învățămînt, în orice unitate de creație științifică și tehnologică, ca și în orice întreprindere productivă, de unde pot să iasă în lume purtători de frumos sau împrăștiatori de urît.

O lume frumoasă nu este însă compatibilă cu ura, cu vrajba între popoare și nu cuprinde sub nici un motiv banditismul, crima și cîmpul de război, dar mai ales exclude cu desăvîrșire crima cumplită pe care o constituie războiul. În acest sens, tuturor creatorilor de nou din întreaga lume, oamenilor de știință și tehnologii, ca și creatorilor din cultură, așa cum sublinia în zilele acestea, cu înțelept tîm, tovarășul Nicolae Ceaușescu, președintele țării, le revine o uriașă răspundere: „ei trebuie, arăta președintele României, să-și asume răspunderea de-a nu mai lucra pentru distrugerea omului...”. Așadar, o lume frumoasă de azi și în vecie de acum înainte exclude savanții criminali și orice știință sau tehnologie puse în slujba suferinței omenești.

Lumea în care trăim este tot mai mult așa cum o facem noi — bună sau rea, frumoasă sau urîtă. Mașini și computere, grădini și livezi, case și automobile, mobilă și haine, crătuți și vase, tablouri și pereți, gesturi și fapte, împreună cu oamenii, constituie, de fapt, lumea existenței noastre. Și cred tot mai mult, ca și Cristina, că această lume a noastră poate și e nevoie să devină mai frumoasă, deoarece frumusețea și armonia lumii sînt o măsură supremă pentru valoare ființei umane creatoare de lumi...

Mai întii, Cristina mi-a dăruit — cu lacrimi în ochi — un cal superb... Apoi, o herghelie de gînduri bune, poate cu intenția dar și cu încrederea că mă poate îndemna să ajut lumea spre a fi mai frumoasă. Dar o asemenea țintă, mai înaltă decît piscurile Himalaiei, nu poate fi atinsă decît împreună cu toți semenii mei.

ION MANZATU ■

Opinia unui alegător

Sub lumina vocației morale

Nu putem să nu vorbim și despre reaua credință; în fond și ea face parte dintre tarele care agravează și poluează climatul nostru curat sau atît de dorit curat. Nu e, cred eu, bine să ocolim o astfel de discuție pentru că ea oricum se face și se face fiindcă, din nefericire, și reaua credință mai există. E ea, însă, reaua credință numai expresia nevolniciei sufocate firese de gelozie? Da, mi se răspunde adesea: nici nu știi cită este reaua credință ca atare și cit neputință, cit neștiință, cit lipsă de excecțiună într-un domeniu sau altul, cit necunoaștere care, prin revers, duce la atitudinea păgubitoare. Domnule, auzi pe cîte cineva, omul e de bună credință, dar neștiind pînă la capăt despre ce e vorba, crede că face bine; nu trebuie să te superi pe el, părărea lui e cinstită, însă atîta îl duce pe el capul. Nu e reaua credință suspiciunea la care te supune, e numai dorința de a se asigura că nu e rău ce vede el, cu ochii lui. — Bine zic eu, dar ochii lui vîd bine? Sint ei bine obișnuiți cu lumina? Pentru că e posibil ca lumina prea puternică să-l facă să-l doară ochii și atunci el poate să creadă că lumina prea vie e dăunătoare? Da, imi răspunde imaginarul interlocutor, dar buna lui credință nu poate fi pusă la îndoială, fii sigur. Și de atîtea ori am fost gata să cred și chiar am crezut și de cele mai multe ori așa și era, buna credință nu putea fi pusă la îndoială. Însă, firește, numai buna credință singură, nu e nici ea de ajuns. Pe lîngă credință mai trebuie și știință. Se știe. Dar, dacă sub masca bunei credințe, naive, candidă, nepri-

hănite, cum se mai zice, înfloresc reaua credință a pescuitorului cu orice preț, în toate apele, și mai ales în cele tulburate de el însuși? Nu știe, nu pricepe, n-are repere, n-are argumente, n-are criterii, e doar vigilant. Am mai scris eu odată despre vigilența reacionară; vigilența celui care crede că e de datoria lui să stea la pîndă și în propria lui familie, la masa de prînz, să vadă cum mestecă nevasta, cum mestecă bunicul, cum mestecă soacra, să vadă dacă toți mestecă la fel și în același timp și, ca la școala primară, în clasa întii, dacă au toți șervețelul la gît?

Reaua credință mi se pare însă și mai rea decît toate, pentru că ea face să incoltească și să crească bine de tot cea mai rea buruiănă sufletească, mizeria morală cea mai mizeră, de care se leagă duplicitatea și delațiunea și oportunismul și pizma și mai ales arivismul cel mai feroce, fiindcă pe umerii relei credințe se urcă arivismul ca să iasă în frunte.

Iată de ce e bine să vorbim și despre reaua credință, iată de ce e bine să nu ocolim subiectul. Reaua credință e strîns legată și de povestea cu capra vecinului, e bine legată și de ceea ce, pe timpuri, se numea tăgătuială, e, în sfîrșit, expresia cea mai elocventă a primitivismului spiritual. Dar, imi mai zicea cineva, reaua credință are în ea și simburile lipsei de demnitate; camelonul, licheaua, slugarnicul cu orice preț, adică și cu prețul cel mai mîrunt, toți sînt clienții nemernici ai relei credințe. Într-o lume care își propune deliberat asanarea morală și ozonarea vieții, într-o lume care are vocația înaltelor principii morale, reaua credință iese, nefericita, într-o lumină atît de orbitoare încît nu poate să nu se sufocă. Dar eu cred că mai e nevoie și de degetul nostru arătător.

DINU SARARU ■

Istoria noastră, viața noastră

Unirea — o împlinire în destin istoric

• „Aici, la țărnișurile vestice ale Ardealului, s-au oprit migratorii“ •

1. Unirea în „graiul“ pământului

„Descoperim drumul tradițiilor îndepărtate și ne putem stabili în veacul veacurilor un criteriu și o strămoșie“.

(CORESI).

Unirea a fost cea dintâi zămislire străluminată a vieții românești originare, și a rămas, până azi, cea din urmă strămoșie și rivină de totdeauna a încercatei vieți românești ca o mărturie-simbol a vechimii și a dăinuirii vecine cu veșnicia. De aici ar trebui să înainteze spre conștiința devenirii noastre înțeleșurile cele mari ale Unirii, ca să le prefacem în destin continuu. Dar istoricii, stăpîniți de tăria evenimentului, s-au înghesuit a descoperi să culegă numai căderea faptelor istorice de la suprafața vieții imediate, nemaiajunzând la rădăcinile adîncurilor, care împing puterile lor în afară și fac să se împlinească viața într-un tot. Din aceste adîncuri de viață s-a ivit filosofia unirii și a întregirii vieții românești, rînduită, ca în geneze, în rosturile pământului, în puterile originale ale unei creații în fapt, sedimentînd de milenii înălțarea în spirit creator, sau în continuitatea statornică a gîndurilor celor mulți, intrate într-o ireductibilă tradiție, dîndu-ne mereu încrederea în mai bine și ținîndu-ne uniți în această încredere.

Acestea pot fi axele unirii noastre, răsfrînte într-o filosofie a pământului, într-o filosofie a istoriei și într-o filosofie a vieții românești. O spun rosturile de început ale pământului de aici cu 4000 de ani i.e.n., intrate în alcătuirea de lut și de lumină din Hora de la Frumusea, unind în ea toate legăturile orizonturilor românești, atunci cînd, pentru alții, această unire abia palpiia prin desigurile istoriei, și cînd pentru noi ea se înălța din pămînt, acolo, în blînda și binecuvîntata Moldovă.

Unirea se zămislea în simbol. În hora ce lega omul de pămînt și omul de om, ca-n ceasul din urmă. Împrejmuirea pământului în hora era datul originar al unirii noastre. Puțin îl au în desăvîrșirea cu care el se înfățișează și azi privirii, pentru ca să „ne putem stabili“, cum spune bătrînul Coresi, în „veacul veacurilor noastre un criteriu și o strămoșie“. A înțeles acest lucru, marele Iorga, care-și deschidea Istoria românilor cu acel întremător capitol: **Oamenii pământului**. Nu căuta adevărul ultim, dar căuta adevărul. Căci din aceleași rosturi benefice ale pământului a ieșit în lumina lumii Gînditorul de la Hamangia, din neolitic, care întărea încă o dată obîrșile înțelepciunii omenești ale traco-geto-dacului Zamolxe, cel ce spunea că prin faptele lor, unite în bine, oamenii sînt „nemuritori“. Întoarcerea Gînditorului spre pămînt e însemnul unirii lui cu firea. E filosofia acestui pămînt, țesută cu marginile de țară unite, întocmai cum se unesc formele trupului omenească.

Spre această filosofie ce unește și întregeste omul cu pămîntul său ne îndreaptă și ciobanul din „Miorița“. Căci înfrățirea și unirea omului cu pămîntul îi dă acestuia sentimentul eternității. Prin lege nescrisă, el are dorința „ca să mă îngroape/ pe aici pe aproape“, în acel „aproape“ de suflet, care e pămîntul ce ne-a unit cu toți moșii-strămoși intrați în el. Iar peste veacuri, ecou al acestei bîciuitoare chemări a pământului, cel exilat dintre ai săi, pentru ai săi, la Roma, cel cărui nu l-a fost îngăduit spre a respira ultima clipă a vieții în spațiul dintîi al ființei sale, va scrie, cutremător, pentru veacuri: „Nu poți învia din morți decît în pămîntul patriei tale“. Orice adaos cade. Dar se înalță adevărul pământului, că unirea e o strămoșie a puterilor lui, rînduite într-o filosofie netemătoare, de durată.

2. Unirea e a lor: aceștia au făcut unirea!

„Unirea e o operă cu mult mai veche decît anul 1918. Înaintea deputaților care vorbesc în parlament, a ziaristilor care scriu la gazetă, a istoricilor care culeg fărîme de documente, a filologilor care scriu dicționare la Academie, Unirea au făcut-o, veac după veac, marii învățați, de la stîna, de la un capăt la altul al munților, acești minunați filologi au lucrat sute și sute de ani la închegarea limbii și la înfrățirea neamului românesc într-o singură unitate etnică“.

(S. MEHEDINȚI)

Vasile Goldiș

Există, așadar, o filosofie a istoriei noastre cu temelii ce țin de permanente. Și oricît s-ar îndoi de această realitate cultivată în ale istoriei, ei vor trebui să recunoască că au înaintemergători care s-au născut într-o istorie și au zidit-o, înainte ca ea să devină subiect. Iar acești înaintemergători, oricît de puțini ar fi fost cultivați în a cunoaște istoria, au cugetat mai sănătos, făcînd-o cu ființa și cu prețul vieții lor. Căci nu se va îndoi nimeni de faptul că luptele și răscoalele și războaiele cele mai grele ei le-au dus, fără cîrtire și fără tăgadă,

„Uniți în cuget și-n simțiri“

tuirii și invazii, ca țărnișurile vieții românești să fie apărute. Numai că, în acele înfruntări, acești necunoscuți pentru lumea cea mare deveneau și înaintemergători Unirii noastre, chiar dacă nerecunoașterea s-a lăsat grea peste numele lor de Ion, Vasile, Dumitru, Gheorghe, numele acestea de țară românească, re-luate de mii și zeci de mii de ori, adică atîția ciți au căzut. Au căzut, poate, la Argedava, la Sarmizegetusa, la Rovina, în Codrii Cosminului, la Guruslău, în Scorăgeț, la Fintinele, la Măreștii sau la Carei, toate locuri de neuitare ale înaintemergătorilor Unirii și întregirii vieții românești. De aici ar începe adevărata filosofie a istoriei românești, care n-a fost apărută de mercenari războinici și bine plătiți, ci de același om necăjit al pământului de aici, al pământului pe care l-a îmbrățișat și în ceasul ultim.

Mai intră ceva în silabele Unirii noastre. Ceva care ne aparține dintr-o întreită rațiune; anume, ne-am unit în forțele suferinței ale spiritului creator ca să suplinim istoria mereu amenințată, am întărit datinile, moravurile și mentalitățile, ca prin ele să fim în lume, și, în fine, „zicerile“ noastre au primit în spațiul omenești lor pe toți cei ajunși aici și trăind, apoi, în preajma noastră. Mai mult nu se putea! Căci în toate cele de mai sus sînt experiențele autohtone, intrate în filosofia istoriei noastre. Să le exemplificăm? Nu-i greu. Acel recunoscut „părinte al istoriei“ spune despre traco-geto-daci că „dacă ar fi fost uniți ar fi putut cucerii lumea“. Care lume? Și de ce? Neamul „nemuritorilor“ traco-geto-daci s-a unit în apărarea lumii lor, de la Carpați și de la Dunăre, iar cînd asupra lui au venit, într-adevăr, cuceritorii de lumi, le-au dat, ca și Decebal, lecția din urmă a oamenilor acestui pămînt, rămînînd sub glîile lui. Căci el credeau în legile lor. Credeau în ceea ce va spune, peste veacuri, iluminatul Părvan: „Traian distruge Dacia și aduce coloniști nenumărați, spre a face o țară romană, în limitele romane — și în loc crește o țară Dacă, numai de limbă romană, dar în hotarele dacice și cu sufletul dacic-aborigen — pînă în depărtății ei descendente de astăzi“. Credeau, și nu s-au înșelat, căci unirea forțelor suferinței e mai puternică decît năpăstuirea de o clipă.

Așa că atunci cînd istoria noastră era dresată de alții, spiritualitatea din datină și din moravuri lucra, singură, pe mai departe și ne contura puterea de a fi în lume. Toate culmile de deal, toate șesurile, toate mîgurile și piraiele ce treceau prin văi, departe, erau petrecute de doinele noastre cele mai vechi, în care stăruia o moștenire de suflet. Toate ritualurile sărbătorilor și ale trecerii vieții, obiceiurile împătimate de cuvîntul spus,

ei, cei mulți, înfruntînd cuceriri, năpăstuite urările praznicelor de peste an, și tradițiile de neam și de familie, și credințele cele mari, țesau istoria unirii noastre, rămînînd ele inele, neatînse de momelile aruncate de ici și de colo, pentru a ne risipi. Și toate căsutele pitite sub dimburi, toate cătunele, toate satele și orașele noastre trăiau în viața și-n legea românească, aparate de cei de acolo, de cei care vedeau în iubirea de locul natal partea de sus a iubirii de țară. Prin toate acestea a pulsat istoria noastră, opusă oprîmărilor naționale, calculate în diete aulice și în săli imperiale. În fața disoluțiilor naționale preconizate ne-am retras în noi, dar nu din istorie, ci tot într-o istorie, dar a spiritului creator, care n-a vegetat. Avea tot dreptul să spună același Părvan că „la popoarele prea chinuite de adversitățile istorice, se formează un fel de carapace spirituală, în care sufletul se refugiază spre a se păstra intact“. Puterile suferinței ale unui popor nu trebuiau să se destrame în fața brutalităților istoriei, tranzitorii și de moment. Prin Blaga, ideea va intra într-o filosofie a culturii și istoriei, constatînd că „viața pre-românească și apoi românească a fost nevoită, sub presiunea evenimentelor, ce se desfășurau fulgerător pe drumurile și în văzduhul Daciei, să renunțe la „istorie“, să se retragă adică într-o existență organică-suflătoare“. Asta nu însemna renunțare la istorie, căci cei mulți o întemeiau și toate scînteierile luotelor, pentru a rămîne noi însine în felul de a fi, în fapte și în credințe; apoi flăcările

răscoalelor și ale revoluțiilor lui Horea, a lui Iancu, a lui Tudor și cea de la 1848, toate s-au înălțat pentru a fi recunoscuți noi însine în lume, așa cum am fost, așa cum am trăit și doream să trăiască cei mulți, cei „uniți în cuget și-n simțiri“, peste toate veacurile.

Simbolul unirii Ardealului se numește Alba Iulia

„Voi, ardelenii, sînteți aceia care ne-ați semănat cîmpurile cu sămînta libertății, voi ne-ați trimis apostolii care ne-au pregătit mintuirea noastră, de la voi avem o limbă mai corectă, de la voi istoria și filosofia“.

(ION ELIADE RĂDULESCU)

Ne putem întreba acum, după tîna veacurilor, de ce Ardealul a rămas simbolul unirii și întregirii neamului, prin Alba Iulia, la 1 decembrie 1918? De ce Ardealul a mistuit atît de adînc idealurile și suferințele generațiilor care l-au știut mereu sub juguri străine și sub împilări? Și de ce el, acest Ardeal, ca entitate strămoșească și însemn ancestral, n-a putut ieși de sub bolțile neliniștilor noastre? Dar parcă și tăcerile ne dau răspuns. Și ne spun, în neclătinată lor putere, că Ardealul a fost vatra. Vatra unde nu s-a produs desfrîngerea, unde nu s-a desfrîngat ființa neamului, unde nu s-a pierdut firea generațiilor, fiecare avînd o casă a obîrșilor, fiecare casă avînd un martir, fie și al gînului. Căci aici, la țărnișurile vestice ale Ardealului, s-au oprit migratorii, cucerind încet, fără să ne poată disloca. Aici s-au făcut colonizările sistematice din apus, așezate în centru și la margini. Aici s-au prefăcut credințele, dar latinistii noștri, în sarcinile lor sârăcuțe, arătau Romei fala unui neam de același singe cu cei din imperiu, ca să se știe și să nu se uite că, cu o mie de ani înaintea altora, eram legați de Roma și că acolo era forul unirii noastre, și în moarte: **Columna lui Traian**, și a lui Decebal deopotrivă.

Aici, apoi în Ardeal, la Alba Iulia s-a întrupat, ca un fulger de vară, Unirea lui Mihai Viteazul, ucis mișelește, pentru că el dăduse fîptură visului firesc al unirii. Așa cum vin zorile, așa cum curg apele,

O ISTORIE A MONUMENTELOR

Volum impresionant editat de către Editura militară, **Monumente ale anilor de luptă și jertfă** cuprinde, sub forma unui dicționar alfabetic așezări și locuri din România în care oamenii păstrează un moment de reculegere în memoria celor căzuți în luptă pentru țară de-a lungul secolelor și cărora generațiile le-au ridicat semne și simboluri de prețuire. Volumul colonelului Florian Tucă și al lui Mircea Cocu reprezintă un ghid exact prin istorie, impresionant prin acumulările de date și prin sintezele sale, dar și un ghid de suflet prin geografia zbucimată a trăirii noastre pe aceste meleaguri. Ideea de a edita o astfel de carte constituie, de asemenea, o mărturie prin vreme asupra tuturor monumentelor și însemnelor memoriale existente la această dată pe teritoriul României. O astfel de carte trebuie să se păstreze cu grijă și respect în fiecare casă.

Cele 850 de monumente prezentate în această carte reprezintă, pe de altă parte, doar o selecție severă dintr-un imens tezaur memorial. Spațiul tipografic și existența unui mare număr de monumente, aproape în fiecare localitate a țării, au făcut ca dicționarul să cuprindă monumentele ridicate în amintirea unor evenimente și a unor personalități de prim ordin. Astfel încît volumul oferă cititorilor informații detaliate asupra statuiilor, grupurilor statuare, busturilor și reliefulor monumentale, monumentelor comemorative, obeliscurilor, plăcilor comemorative și memoriale, începînd cu Monumentul triumfal de la Adamclisi și încheind cu cele înălțate în anul 1982. Pe o durată de aproape două milenii.

Prin urmare, cele 850 de monumente și însemne memoriale așezate de oameni la răscruci de drumuri și de vînturi, la poalele sau în cununa dealurilor, în piscuri de munte, în cîmpii, pe malurile apelor, în orașe, în sate, în cătune, poartă adeseori pecetea unor mari artiști ca Brîncuși, Medrea, Storck, Jalea, Irimescu, Han, Vlasiu, Vida Gheza, Ladea dar și de nenumărați meșteri anonimi. „Indiferent de dimensiuni sau de cei care le-au creat, toate poartă încălțătura gîndului bun, a omagului fierbinte, adus eroilor ce ne-au străjuit, ne-au păstrat și ne-au lăsat, frumoasă, cu fruntea în soare, țara“ — spun autorii într-un cuvînt înainte demn de o carte de istorie adevărată.

ARON DOMIDE ■

asa cum se umple văzduhul de lumină, așa s-a umplut Alba Iulia de toți oamenii Ardealului și ai provinciilor românești surori.

Și ziua aceea a Unirii și-a avut și ea filosofia ei politică, pregătită cu osîrdie, cu încrîncenările momentului, dar și cu răbdare: mai întîi la Oradea, la 12 octombrie 1918, comitetul național român al ardelenilor adresează o moțiune parlamentului din Budapesta, cerînd dreptul de reprezentare a națiunii române. Apoi a urmat Aradul. La scurt timp, consiliile naționale române, gîrzile naționale, în orașele și satele Ardealului, adunările și întrunirile pregăteau drumurile spre Alba Iulia. Se făceau „credinționalele“ pentru sătenii aleși, pentru toți reprezentanții, din toate colțurile „înlăcrimatului Ardeal“. Cine ar putea descrie acele zile mari? Erau acolo bărbații neamului, de la „bătrînul nației“, Gheorghe Pop de Băsești, președintele desemnat al Adunării de la Alba Iulia, la Ștefan Cicio Pop, Vasile Goldiș, Vasile Lucăciu, Iuliu Hossu, Victor Deleu și alții, alături de social-democrații Jumanca, Grapini, T. Albani, Flueraș, P. Borzescu ș.a. Erau acolo cei peste 100 000 de oameni de pretutindeni, o armată a Unirii, cei care înțereau, din veacuri venind, pentru toate veacurile, simbolul unirii Ardealului, la Alba Iulia, ca România să fie întregită în toate ale ei, așa cum întregi și neatîrnată au rămas suferințele lor pînă la cea-sul împlinirii, în marea zi de 1 decembrie 1918. O împlinire în destin istoric, care împlinea și o filosofie a unirii și a întregirii vieții românești.

VASILE VETIȘANU ■

„La Alba Iulia se va începe un nou capitol al istoriei naționale românești...”

Istoria noastră,
viața noastră

• „Ce momente emoționante...! Am făcut cu rîndul la steag” •

...Concomitent cu alegerea delegaților pentru Marea Adunare Națională, C.N.C.R. și consiliile locale fac apel la întreaga populație română din Transilvania, chemînd-o la Alba Iulia într-un număr cit mai mare. „Sintem convinși, se sublinia în actul convocării, că, în afară de cei care vor reprezenta în chipul arătat mai sus toate păturile sociale ale națiunii noastre la această istorică adunare, unde se va hotărî soarta neamului nostru pentru vecie, se va prezenta însuși poporul românesc în număr vrednic de cauza mare și sfîntă”.

ALEGEREA DELEGAȚILOR

Adeziunea transilvănenilor și bănățenilor la ideea unirii, concretizată în mîile de semnături de pe motiunile adoptate în adunările premergătoare Marii Adunări de la Alba Iulia amplifică baza de masă a marelui act istoric săvîrșit la 1 decembrie. Din Copsa motiunea poartă semnătura a 432 de locuitori; din Valea Jiului erau delegați să participe la Alba Iulia un grup numeros de muncitori în frunte cu I. Ciser, Achim Zamora, I. Jurea. Satele mai mici din județ delegau 4-5 locuitori în timp ce în orașele județului numărul era mult mai mare: 4.000-5.000 din Orăștie, 200 din Deva, 50-60 din Brad, 40 din Hateg etc. Orașul Brașov alegea 52 de delegați aparținînd tuturor categoriilor sociale. Printre ei profesorul de istorie Vasile Goldis. Județul Sălaj era reprezentat de 43 de delegați cu drept de vot. ■ 22 noiembrie. Se ține la Sighetu Marmației o impunătoare adunare națională la care participă 10.000 de țărani. „Întreg Maramureșul românesc în acea dată a stat principal pe baza unirii”, avea să declare mai tîrziu în parlamentul țării un martor ocular.

Consiliul național maghiar din Tirgu Mureș avînd ca președinte pe profesorul democrat Antalffy Andrei sprijină acțiunea de desemnare a delegaților. Un rol important în această acțiune îl joacă și avocatul democrat din Cluj, Kertész Jenő. Adunarea populară din Țințari (județul Făgăraș) împuternicește pe Ilarie Gonțea să voteze unirea Transilvaniei în numele a 2.800 de suflete române care locuiesc în această comună. Zece comunei aparținînd aceluiași județ dădeau mandate lui Ion Munteanu și Nicolae Boboc „de a contribui cu votul lor la decidera asupra sorții viitoare a neamului românesc din Transilvania, Ungaria și Banatul Timișorean”. Sublocotenentul Simion Stănuțel din Ghimbav (comitatul Sibiu) era împuternicit de românii de aici să voteze pentru unirea Transilvaniei cu România, „într-un singur stat național român”. Același mesaj era dus la Alba Iulia de economistul Alexandru Mirea din comuna Vida (comitatul Odorhei).

Credenționalele delegaților Partidului Social-Democrat conțin aceeași dorință de a înfăptui unirea. Dionisiu Pirvu, zidar, și Petru Selesan poartă asupra lor mandatul incredințat de toți românii social-democrați din Deva. Secțiunea din Rodna Veche a P.S.D. delegă pentru Alba Iulia pe Alexandru Cărdan, Victor Singeorzan și Iosif Tăpălagă.

„Glasul Ardealului” din Brașov dădea expresie simțămîntelor tuturor românilor din Transilvania cînd, prin pana publicistului Ilie Cristea, scria: „Nu mai este un secret pentru nimeni că Adunarea de la Alba Iulia va desființa pentru vecie barierele, pe care miini străine le ridicaseră între noi. N-aveam nevoie să ne-o spunem unul altuia; e destul să ne privim în ochi pentru ca să ne convingem că ceasul a sosit. Cuvîntul, păstrat pînă acum în cufetele cele mai adînci ale sufletului, se va rosti unanim, măreț și nestrămutat. Unirea noastră va fi indiscutabilă”.

Cînd știu, cînd știți...

Cînd știu că mama, cînd și cînd, desface
Furorul amintirii lîngă noi
Și-n lacrimi giroind din ochii goi
Ne spune de o lume care tace,

Cînd știu, toți de la ea, că fata zace
În gropile săpate-ntr-un război
Ce-a sters flîntă zănea din doi —
Mi-e dor de zece secole de pace!

Cînd știți cu-adevărat, semenii mei,
Că viața noastră stă sub semnă grave,
Că miine s-ar putea să fim cadavre,
Să spunem azi războinicilor zei

Că pacea nu se face cu palavre
Și nici cu ciori vopsite-n porumbel!

SANDU ȘTEFĂNESCU

APELUL CONSILIULUI NAȚIONAL ROMÂN DIN BLAJ, din 24 noiembrie: „Venii cu toții la Marea Adunare Națională, care se va ține la 1 decembrie a.e., la orele 10 a.m. în Bălgardul lui Mihai Viteazul. Venii cu mîile, cu zecile de mii. Lăsați pe o zi grijile voastre acasă, căci în această zi vom pune temeliea unui viitor bun și fericit pentru întreg neamul nostru românesc... E ziua cînd se va hotărî asupra sorții noastre pentru o veșnicie”.

Socialiștii români remarcă în ziarul „Adevărul” importanța celor ce se vor hotărî în marele forum de la Alba Iulia: „Se va arăta în primul rînd că națiunea română, care veacuri de-a rîndul a suportat jugul robiei naționale, voiește de acum să devină un desăvîrșire liberă și să se contopească într-un singur stat național... să se unească cu frații lor de peste munți ca împreună... să alcătuiască o Românie Mare, în care să li se asigure toate mijloacele unei dezvoltări înfloritoare. A sosit așadar plînia vremii”.

Socialiștii militează ca în proiectul de declarație ce se pregătea pentru Marea Adunare de la Alba Iulia să fie incluse și revendicările sociale ale maselor populare. Socialistul Ion Mihuț declară: „Acel țaran care vine aici vine cu gîndul să ducă de aici pămînt și drepturi și pe baza aceasta vrea să se unească. Asupra-l pe care a îndurat-o îl îndeamnă ca să vină aici pentru ca să fie om liber”.

În editorialul său La Alba Iulia, ziarul lugojean „Drapelul” din 24 noiembrie notează: „La Alba Iulia se va începe un nou capitol al istoriei naționale românești... Ne vom gîndi la noi, la urmașii noștri, la drepturile noastre, la libertatea noastră... Dar n-avem să ne gîndim numai la noi. N-avem să cădem în păcatele acelor de sub al căror jug scăpăm acum. Sintem datori în aceste zile mari să ne gîndim și la cetățenii noștri de altă limbă și lege, care de aici înainte vor fi chemați să împartă cu noi binele și răul. În aceste momente sintem datori a căștiga deplina încredere a acestor conecțatîni ai noștri care privesc astăzi la noi cu teamă și nedumerire. Chemați sintem să le dovedim prin fapte că n-au de ce se teme de noi, pentru că libertatea noastră n-are să însemne pentru ei sclavie, ci, din contră, libertate ca și pentru noi... Noi acum avem să dovedim că lupta noastră a fost izvorîtă din porniri generoase și nu din pofta brutală a schimba rolurile spre a deveni din împilați împilatori, din oprimați opresori, pentru că, dacă am face aceasta, ne-am lipsi pe noi înșine și existența noastră națională de baza morală”.

Studentimea universitară lansează și ea din Arad, la 22 noiembrie, o vibrantă chemare la Alba Iulia: „Marele Stat al națiunii române, se spunea în apel, ne chiamă să ne spunem cuvîntul prin doi delegați ai noștri la Adunarea Națională convocată la Alba Iulia. Chemarea ne gîsește răsfrîși pe la veștele părintești unde am plecat minaiți de dragostea și datoria pe care o avem față de neamul românesc. Cu vigurozitatea tinereții să dăm tot sprijinul Marelui Stat al națiunii române pentru realizarea idealului nostru: unirea tuturor românilor”.

La Alba Iulia se fac febrile pregătiri înainte de sosirea delegaților. C.N.R. din Alba împreună cu delegații ai C.N.R.C. din Arad întocmesc programul Adunării Naționale și-l dau publicității la 24 noiembrie. Se stabilește orarul special al trenurilor și al accesului în gară, se asigură condițiile de cazare a delegaților în oraș și în comunele mai apropiate, se constituie o echipă de tipografi pentru tipărirea de afișe, manifeste, precum și a numărului festiv al ziarului local „Alba Iulia”.

Totodată, este stabilit planul de apărare militară a orașului în zilele Adunării. În acest scop sosește de la Arad căpitanul A. Bogdan care, împreună cu căpitanul Medrea Florian, comandantul Legiunii române din Alba Iulia, pun la punct măsurile de siguranță. Din Valea Jiului, odată cu delegații muncitorilor „mineri”, pleacă spre Alba Iulia un pluton al gărzii naționale condus de dr. Dominic Stanca pentru a întări forțele de ordine ale gărzii naționale din Alba Iulia. Din ținuturile Abrudului sosesc în același scop 250 de gardiști conduși de locotenentii Vesa și I. David și de Pompiliu Piso. Garda națională din Orăștie rechiziționează 7 locomotive aparținînd trupelor germane și se începe transportul tunurilor la Alba Iulia.

Forțele aflate în oraș în ajunul zilei de 1 decembrie se ridică la 17.000 de gardiști înarmați cu puști, mitraliere și cîteva piese de artilerie. Entuziasmul ce domnea în toată Transilvania, energia și devotamentul manifestat de consiliile și gărziile naționale în pregătirea Adunării sînt consemnate astfel de Vasile Th. Cancioev: „În Transilvania marele eveniment e în frîmîntare. Pentru duminică este convocată la Alba Iulia Marea Adunare românească. Consiliul Național a lansat un manifest în toate ținuturile românești pentru a arăta importanța aceluia ce se va săvîrși peste două zile.

Apelul cere ca pe lîngă delegații oficiali să vină tot poporul ce va putea și cit va putea veni. Va fi în adevăr ceva măreț”.

„PE FAGASELE ZĂPEZII, CARUTELE ROMÂNEȘTI ALCATUIND UN SINGUR ȘIR”

„Trompetele răsună
Prin munți și prin cîmpii
Românii toți s-adună
Cu sutele de mii”

În sunetele acestui marș atît de cunoscut de toată suflarea românească zecile de mii de români din Transilvania, Banat, Crișana și Maramureș se pun în mișcare spre Alba Iulia pentru a fi de față la marea sărbătoare a Unirii. În zilele de 29 și 30 noiembrie șoselele ce duceau spre vechea cetate erau împinzite de români în strale de sărbătoare cu flămuri tricolore, cîntînd marșuri patriotice din vremea lui Avram Iancu. „Pe o parte a șoselei — își amintește Lucian Blaga — se duceau spre Alba Iulia, scrijînd pe fagasele zăpezii, căruțele românești, buchete de chioțe și bucurie, alcătuiind un singur șir, iar pe cealaltă parte se retrăgea în aceeași direcție armata germană, ce venea din România, tun după tun, ca niște pumni strînși ai tăcerii”.

În fruntea tuturor erau moșii lui Iancu și muntenii lui Horea de sub poalele răsăritene al Biharei. Îmbrăcați cu sumane albe, cu căciuli țugălate și cu puștile pe umăr ei sînt primii care urcă spre mezezele cetății Alba. Al. Lupeanu-Me. în descrie grandioasa paradă a grupurilor nesfîrșite de români: „...dinspre soare-apune vin mureșenii, de către Arad vine Orăștia cu ținutul ei, vine Hategul cu strănepoții lui Decebal, vin Jiurile cu sătenii pleoși ca și codrii care coboară, vin de la stînga mîrginenii de sub munții vechiului hotar, vin oltenii cu căciuli roșii și cu vorba semeață. Vine și Tara Birsei cu poporul ei priceput în atîtea meșteșuguri.

Din sud, de la răsărit, curg Tirnavele cu doine picurate, curge Mureșul cu cîmpenii cei înalți și bălani, vin Someșurile, vine Bistrița grănicierilor, vine Maramureșul cu sumanele lui mîioase. Coboară din miazănoapte Sătmarul și Crișanii, cei mai greu bătuți de soartă.

Vin, tot vin, ea puhoalele verii, cuprînd orașul de jos, îl înecă cu cîntece și chioțe, cu filii de steaguri tricolore, cu vîie de pasuri și urcă toți spre Poarta lui Mihai Viteazul, în fața căreia e o mare de fețe, de drapele și de căciuli încetinate...”

Alături de steaguri tricolore, fluturau, după remarcă martorului ocular, socialistul Tiron Albani, și drapelele roșii ale delegaților muncitorești din Valea Jiului, de la Reșița, Bocșa și Anina, de la Brad, Roșia și Zlatna, de la Dej, Turda și Uioara. Drapelele roșii aveau în virf și tricolorul românesc. Întrebat ce înseamnă acest tricolor pe drapelele roșii, un delegat al muncitorilor din Uioara răspunde: „Înseamnă că vrem dreptate socială, dar aceasta o vrem prin unirea cu România”.

Cei din ținuturile depărtate călătoresc cu trenul, ceilalți pe jos sau cu căruțele. „Vagoanele arătau ca niște mirese, își amintește născădănelul Silviu Chicos. S-au pus peste tot, la ferestre, crengi de brad, drapele, ștergere născădăne, pancarte pe care scria: Trăiasă România Unită. Năvăleau născădănelii cu mic cu mare pentru a fi părtași la marea sărbătoare a Unirii. Ce momente emoționante...! Am făcut cu rîndul la steag. Care mai de care voia să-l fluture și am cîntat pînă am răgușit, fiindcă fiecare grup nou care năvălea în vagon ne îndemna la cîntec...” „Undeva pe Ampoi, povestește Toader Dragoș, un băiețel ne întîmpină cu steag de hirtie, strigînd ce a auzit și el de la cei mari: «Trăiasă România doloată!» Întreb pe un prieten: «ce-i cuvîntul ăsta: doloată?»; el mă lămurește, cunoscînd graiul popular din sudul Ardealului: «adică rotundă, România are să fie ca un glob de aer, rotundă, toate regiunile unindu-se într-un stat puternic».”

Alex. Ciura: „E un chioț și o voie bună ca la nuntă. Ce păcat că e iarnă, căci tot trenul ar fi una floare și una frunză verde. Satele în frunte cu steaguri mari și frumoase, umplu vagoanele, fluturînd steagurile prin ferestrele și ușile vagoanelor. La fiecare stație, la fiecare haltă oricît de mică ar fi aceea, trenul trebuie să se oprească. Oamenii curg din toate părțile, cum se revarsă piraiele pe coaste în ploile primăverii. Muntenii „coboară și ei pe coaste... în strale albe, cu căciuli albe... abia îi deosebești cum vin prin zăpada cea mare de pe cîmpia Mureșului. Numai steagurile lor flutură în aer, vestind bucuria marelui praznic național”.

Și sașii din Transilvania așteptau ziua de 1 decembrie cu însuflețire și speranță. Citim în „Schässburger Zeitung” din 30 noiembrie 1918: „Miine, duminică, în 1 decembrie. Miine sute de mii de români, reprezentanții tuturor văilor locuite de români vor umplea valea Mureșului, la Alba Iulia. Resedînța principilor ardeleni, vechea Alba Carolina va fi măturie ri-

dicării impunătoare a unui popor viguros, trezit la libertate. Înaintea tribunalului istoriei își vor dezveli românii ranele lor nicidec cicatrizate și în convingeții cuminte că trebuie să-și asigure pentru toți vecinii, dreptul naționalității lor — tot așa de sfînt și inviolabil, ca și dreptul credinței — se vor rupe de țara ungurească. ARDEALUL, TERITORIILE PINA LA TISA ȘI DUNARE, DE MIINE ÎN-COLO, VOR INTRA SUB STĂPINIREA ROMÂNEASCĂ... Iar în întreaga țară, două ceasuri de vreme, vor suna, în această duminică, clopotele, și unde nu mai sînt clopote, toaca. VISUL UNUI PUTERNIC VIITOR DE MARIKE NAȚIONALĂ, VISUL UNIRII TUTUROR ROMÂNILOR — PINA UNDE AJUNGE GRAIUL ROMÂNESC — într-o singură patrie comună se va realiza miine”.

Atmosfera entuziastă ce domnea la Alba Iulia în ajunul începerii solemnității este redată de poetul Emil Isac într-un interviu acordat ziarului „Kolosvari Hirlap” la 3 decembrie 1918:

„Am ajuns noaptea tîrziu la Alba Iulia [...] La gară ne așteptau vreo mie de oameni cu steaguri românești în mîini, cu cîntece românești pe buze. Străzile sînt luminate, pretutindeni grupuri care cîntă, țărani bine făcîți, splendide fete de țărani, mulțimi de muncitori, sute de oameni în uniformă, din fiecare gură se aude cîntecul fericirii [...] Oamenii care nu se cunosc se îmbrășțează: iată libertatea românească. Țăranul de la munte, venit de departe, dă mina cu păstorul sibian. În noaptea soririi, ne rătăcim într-o cafenea, cînd deodată, pătrund pe ușă cinci feciori falnici, în uniforme de dorobanți: Osavad, fratele mai mic al lui Goga, Vasilon și ceilalți pe care domnia tiranică a lui Tisza îi condamnă la moarte. Se adună din ce în ce mai multă lume, nu trece mult și începem să ne îmbrășțăm. Ne-am regăsit. Revedem toată suflarea izgonită din Transilvania. Acum toți jubilează și așteaptă marea zi de miine, în care statul unit al singelui românesc se va plămîdi. Și zorile ne salută. [...] Pe străzi defilează legiunea română. Fanfare ale minerilor și ofițeri pășesc în frunte și toată lumea îl urmează. Este o paradă etnografică cum nu s-a mai văzut niciodată [...]”

Pe străzile șerpuitoare, pretutindeni, țărani înarmați stau de gardă, iar poporul pornește. Niciodată n-am mai văzut atîta mulțime de țărani adunați la un loc. E puterea străbună în marș și cu toții cîntă. Fetele în porturile lor naționale merg separat, grupuri-grupuri. În convoi vin mulțimile de muncitori români cu steaguri roșii, pe urmele lor o companie de marinari ajunsă la limanul cel sigur. Străzile sînt întesate de nici nu te mai poți mișca. Dinaintea Adunării Naționale imbulzeala e de-a dreptul sufocantă”.

TOADER DRAGOȘ: „În ajunul zilei de 1 dec. 1918 am ajuns la Alba Iulia, seara. Cine putea găzdui potop de lume adunată aici? Ne-am strîns în grupuri mai mici prin curți, ferindu-ne de vîntul rece, sau prin piețe și prin locuri pe cîmp, unde s-au aprins focuri pentru a ne încălzi și a ne înveseli în jurul lor. Acolo, pe lîngă focuri, cîntam și jucam de bucurie; fanfarele minerilor umpleau văzduhul de melodii vesele, sporînd fustul pregătirilor pentru a doua zi; iată din amintirile care merg acum foarte departe, în trecutul de acum șase decenii, cîteva versuri din cele cîntate atunci în jurul focurilor:

Pînă cînd, frate-ardelene,
Vom trăi tot în nevoi,
Pînă cînd, mîi bănățene,
Or mai ridă-alții de noi?

Frați români, de multe chinuri,
Purtați nume de viteji,
Spuneți tuturor cine-i
Cine-i domn pe codrii verzi!

Frați români muncitori o glia,
Faceți pieptul bărbătesc,
Să-nțărîm toți România,
Mărînd neamul românesc!”

Se aștepta cu emoție sosirea C.N.R. Central. Acesta vine la 29 noiembrie după amiaza: Vasile Urzică, din partea C.N.R. local îi întîmpină cu vorbele: „...Ați venit pe pămîntul sfînt de țărîna martirilor Horea, Cloșca și Crișan ca să aduceți dezrobirea neamului nostru care a gemut atîtea veacuri de grele suferințe...”

Din partea C.N.R. Central a răspuns președintele Ștefan Cicio Pop: „Din pat ne-am sculat unii și bolnavi am venit pe aceste locuri de bogate amintiri naționale. Aici a fost Golgota, aici trebuie să vină și mintuirea. Cu drag am venit la Marea Adunare Națională; cea mai mare și mai frumoasă sărbătoare națională pe care au avut-o Românii de la descălecatul lui Traian încoace și doresc să ne apropiem de locul adunării cu smerenie și cu demnitate”.

ION BULEI
CONSTANTIN BOTORAN
ION CALAFETEANU

Chemăm în judecată cancerul

„Orice idee nouă în acest domeniu merită să fie verificată“

● „Este absurd să gândim că la ora actuală ar fi posibil ca un singur om, cu o singură metodă de tratament, să poată vindeca toate formele de cancer“ ● „Dar tot atât de absurd este să spunem că nici unul dintre acești medici nu a realizat nimic util în tratamentul cancerului“ ●

Doctorul Gheorghe Neagoe în fața unei victorii îndelung așteptate: tratamentul imuno-genetic împotriva cancerului

— Stimate Gheorghe Neagoe, sintem, dacă nu mă înșel, la cel de-al patrulea interviu pe care vi-l iau în decurs de doi sau trei ani. Vă văd cam obosit. Mi se pare?

— Nu, nu vi se pare deloc.

— Știu că stați în spital de dimineața până noaptea târziu, de cele mai multe ori nici nu mai luați masa de prânz... Dar să intrăm în subiect. În primul rând, aș zice eu, ar fi bine să lămurim, încă de la început, la modul corect și concret, structurile cancerose pe care le tratați și în care aveți rezultate sigure. Asta ca să reducem acest pelerinaj, ca la Mecca, prin fața Spitalului C.F.R. din Drobeta-Turnu Severin, spital la care lucrați. Pentru că numărul mare de neoplazii care se perindă zilnic prin cabinetul dv., pe lângă cabinet și chiar pe la locuință, nu face decât să vă sufocă, să vă ia din timpul necesar tratării unor afecțiuni cancerose pe care le puteți rezolva.

— Este foarte adevărat ce spuneți. M-am trezit cu o avalanșă de bolnavi din toată țara. Cei mai mulți dintre ei erau în stadii terminale și cu cancer pe care eu spusese clar, în interviul precedent, că nu le pot vindeca. Așa cum am spus atunci, repet și acum, am rezultate bune și foarte bune în cancerurile solide, operabile, fără metastaze, care pot fi extirpate în totalitate și pe care le putem aborda cu posibilitățile secției noastre: cancerul intestinului subțire și gros, cancerul jumătății distale (inferioare) a stomacului, cancerul de corp uterin (endometru), cancerul mamar, cancerul părților moi, superficiale, ale trunchiului (epitelioame, sarcoame), cancerul membrilor și mai puțin cancerul ovarian.

— De ce mai puțin acest cancer?

— Deoarece majoritatea cancerelor ovariene ajung la operație când deja au cuprins tot abdomenul.

— Deci prima condiție a reușitei este să nu prezinte metastaze?

— Da.

— Eu însă cunosc bolnave cu cancer ovarian în stadii terminale, neinfluențate în cele din urmă de tratamentele efectuate în alte spitale, care au fost trimise acasă să moară dar care — grație dv. — de mai mult de un an trăiesc.

— Da, dar numărul lor e mic; în plus, nimeni nu putea să spună dinainte că pot să fie recuperate. Pentru salvarea fiecăreia dintre ele s-au făcut eforturi colosale din partea întregului personal al secției noastre, lucru imposibil de a se permanentiza.

— Ce alte forme și localizări neoplazice mai rezolvați?

— Reușim să vindecăm, fără amputație, cancerul părților moi ale membrilor (sarcoame, epitelioame), indiferent de dimensiuni, cu condiția să nu fi trimis deja metastaze decelabile la distanță și să nu fi distrus vasele mari și țesutul osos. Altfel, degeaba vindecăm tumora de la nivelul membrilor, că nu putem stăpâni evoluția metastazelor de la distanță și nici nu putem reface osul și vasele distruse de tumora.

— Vorbiți-ne de unul din cazuri, care a fost structura tumorii?

— Sarcom cu celularitate polimorfă, predominant reticulohistiocitară la un membru inferior.

— De ce nu i-ați amputat piciorul? Din câte știu, la majoritatea spitalelor din țară, în asemenea cazuri, aproape orice chirurg n-ar mai fi stat pe gânduri, i-ar fi amputat piciorul.

— De ce să i-l amputez, când se poate vindeca?

— Ne puteți spune adresa acestui bolnav?

— Mă tem să nu mi-o reproșeze, din cauza pelerinajului ce s-ar declanșa la domiciliul său, așa cum s-a întâmplat și cu ceilalți bolnavi pe care i-am citat în articolele anterioare. Am însă foaia lui de internare, radiografii, fotografii, biopsii etc.

— Vindecați deci fără amputație cancerul părților moi ale membrilor. Aveți mai multe cazuri la îndemână?

— Destule. Și, lucru foarte important, nu am înregistrat decât o singură recidivă, într-un singur caz, cu structură de fibrosarcom, structură despre care am convingerea că răspunde prea slab sau nu răspunde la tratamentul chimic și imunologic.

— Ce metastaze pulmonare vindecați, cu ce medicamente și în ce condiții?

— Precizăm faptul că noi reușim să vindecăm numai metastazele pulmonare din cancerurile mamare hormono-dependente, cu condiția să nu mai existe alte metastaze decât cele amintite și cel mult în ganglionii regionali, axilari și supraclaviculari. Nu stăpânim, cu posibilitățile noastre, metastazele cutanate, osoase, hepatice, cerebrale, etc. din cadrul acelorasi canceruri mamare. În plus, țin să precizez că

bolnavele în cauză trebuie să-și procure bleomycină, adriblastină și tamoxifen (tamoneprin, nolvadex, zitazonium), fără de care vindecarea este imposibilă. Mai adaug și faptul că bolnavele cu metastaze pulmonare mai vechi de 6-12 luni, care au mai făcut cure de citostatice și care au rămas cu prea puțin țesut pulmonar funcțional, total insuficient pentru supraviețuire, nu beneficiază de tratamentul acesta, întrucât este inutil. Și încă ceva. Nu se poate vorbi de vindecare dacă nu se înlătură și tumora primară. De aceea, noi, pe timpul tratamentului cu bleomycină, adriblastină și nolvadex, extirpăm mamele bolnave și iradiem ganglionii metastatici supraclaviculari și axilari, rămăși pe loc. Durata tratamentului este de patru luni.

— Ce fel de cancer puteți rezolva fără operație, fără citostatice, fără radioterapie și fără alt tratament clasic?

— Numai cancerul primare de ficat colangiocelular și mezoteliomul malign peritoneal și pleuropulmonar.

— Mi se pare formidabil, dar de ce ați pus atât de hotărât accentul pe aspectul de structură al acestor două cancere?

— Pentru că nu cumva să ne mai vină bolnavi cu cancer pulmonar sau metastaze hepatice, care sint incomparabil mai frecvente și în care nu pot să rezolv nimic în plus față de oricare alt serviciu de specialitate din țară.

— În ce constă tratamentul cu care reușiți să vindecați cele două structuri cancerose?

— Tratamentul este imuno-genetic și constă din injecții ușor de suportat, la intervale variabile de timp, și se adresează atât tiparului genetic al celulelor cancerose cit și imunității organismului care poartă tumora respectivă. Tumorile existente se micșorează lent, progresiv, și, în decurs de aproximativ șase luni, dispar complet ori rămâne în locul lor un țesut de scleroză care nu-și mai modifică, în decursul anilor, dimensiunile. Tratamentul este foarte ieftin, comod, se poate efectua fără internarea bolnavului; și ce mi se pare mai important este faptul că realizează vindecarea printr-un mecanism nou, imuno-genetic.

— S-ar părea că tratamentul dv. este nu numai nou ci și de mare perspectivă, chiar dacă, deocamdată, se adresează numai celor două structuri cancerose. El ar putea deschide o nouă cale, cu ramificații multiple, în tratamentul cancerului. De ce nu vă grăbiți să-l adaptați și să-l faceți util și în alte structuri și forme de cancer?

— În privința grabei, cred că judecând după eforturile depuse și rezultatele obținute, cu posibilitățile de până acum de cercetare (aproape zero), m-am grăbit și m-am sacrificat mai mult decât pot să înțeleg și să accept de din jurul meu. În privința încercării acestui tratament pe alte structuri neoplazice, precizez că l-am testat de mai mulți ani (evident, nu în toate structurile și formele, care sint extrem de numeroase), însă nu am obținut

decît ameliorări trecătoare, încă nesemnificative. În momentul de față mă străduiesc să activez acest tratament, în speranța de a-l face util și în hepatomul malign, carcinoamele macrocelulare și în cancerul cu revărsat lichidian coloidal. Deocamdată nu pot promite nici un rezultat sigur. Am nevoie de cazuri, de timp, de rezultate categorice. Până atunci ne angajăm să rezolvăm cu acest tratament imuno-genetic toate cazurile nereșolvate din țară cu cele două structuri de mezoteliom malign (indiferent de localizare și stadiul evolutiv) și carcinomul primar de ficat, colangiocelular.

— Ar fi posibil acest tratament imuno-genetic al dv. și în tratamentul cancerelor de sistem? Dacă da, de ce nu încercați?

— Nu am posibilități de a stăpîni decât evoluția cancerelor solide, abordabile chirurgical. Spun aceasta, deoarece, deși în interviurile anterioare am scris clar că rezolvăm numai Hodgkinul localizat, abordabil chirurgical, ne-a venit o avalanșă de bolnavi cu Hodgkin, în stadii terminale, iradiati, splenectomizați, cu numeroase cure de prednison și citostatice. Ce putem să le mai fac? De aceea, până nu am posibilități de testare a „statusului imun“ prin care să pot urmări efectul în timp al tratamentului și evoluția bolnavilor din toate punctele de vedere, și până nu verific mai întâi pe animale de laborator, nu pot pretinde că fac un tratament științific, obligatoriu în aceste forme de cancer care nu au nici o legătură cu specialitatea mea de chirurg. A mă mulțumi numai cu ceea ce fac și ce observ clinic și prin probe pe sumare de laborator la acești bolnavi — e prea puțin și neconcludent.

— Dacă ar fi să scrieți o carte despre cancer, cum ați intitula-o?

— Moartea cancerului!

— În interviurile anterioare imi vorbeai de succese și în alte forme de cancer, pe care acum văd că nici măcar nu le amintii. E vorba de melanomul malign-Hodgkin, cancerul aparatului urinar și altele.

— Așa cum v-am mai spus când am vorbit despre limfomul malign Hodgkin, m-am ferit să-l mai amintesc și să fac caz de el, pentru că, după interviul din aprilie, mi-au fost trimise numai cazuri în stadii terminale ale acestor forme de cancer. Practic, nu mai aveam ce să tratez. Toate au o limită. Este adevărat că în momentul de față am în tratament imunologic cîteva cazuri din fiecare aceste forme și localizări de cancer, însă acestea sint cazurile mele, pe care le-am luat în tratament de la început și în timp util.

— Ce părere aveți despre tratamentele relativ noi și încă neoficializate ale doctorilor Iulică Voinea, de la Arad, M. Leontopol, I. Dimbovița, M. Dănilă, Ranetescu și alții, ale căror metode și tratamente au fost incurajate de revista „Flacăra“?

— Orice idee nouă în acest domeniu merită să fie verificată. Este inadmisibil să fie negată, este regretabil să fie doar

În numerele următoare

În cadrul rubricii noastre dedicate luptei anti-cancer, vom publica în continuare o nouă suită de opinii și soluții terapeutice originale, datorate unor cercetători angajați de mai multă vreme în descifrarea și tratamentul bolii neoplazice. **ÎN PRIMUL RIND VOM CONSEMNA O CONVORBIRE CU DOCTORUL MIHAI DĂNILĂ, AUTOR AL UNOR MEDICAMENTE CU LARGĂ EFICIENȚĂ ÎN TERAPIA CANCERULUI, PRECUM ȘI O SCRISOARE A MEDICULUI AUREL D. PETRESCU PRIVIND IMPORTANȚA TERMOGRAFULUI „MOGOS“ ÎN ELUCIDAREA ȘI TRATAMENTUL BOLII CANCEROASE. MAI AVEM ÎN VEDERE SOLUȚIILE COMUNICATE DE FARMACISTUL IOAN MARINESCU (INSTITUTUL DE CERCETĂRI CHIMICO-FARMACEUTICE DIN CLUJ-NAPOCA) PENTRU FOLOSIREA EXTRACTULUI DIN SIMBURI DE CAISĂ LA FABRICAREA „LAETIL“-ULUI, O PROPOUNERE A FIZICIANULUI ION DINU PENTRU UNIREA EFORTELUI DE CERCETARE ȘI O DESCOPERIRE ANUNȚATĂ DE UN CERCETĂTOR DIN BRAILA, INGINERUL ELY RETZINGER.**

Menționăm că toate articolele sint elaborate în spiritul apelului nostru pentru o ofensivă comună și concentrată împotriva maladiei cancerose.

acceptată și este condamnabil să nu fie în timp util verificată. Numai verificarea în timp are dreptul să hotărască soarta noului. În baza celor spuse mai sus, consider că avem obligația nu să facem tot ce putem pentru a-l boicota pe Voinea, Leontopol, Dănilă, Dimbovița, Ranetescu ș.a., ci să le verificăm rezultatele și să recuperăm de la fiecare tot ce este valoros în tratamentul cancerului. Este absurd să gândim că la ora actuală ar fi posibil ca un singur om, cu o singură metodă de tratament, să poată vindeca toate formele de cancer. Dar tot atât de absurd este să spunem că nici unul dintre acești medici nu a realizat nimic util în tratamentul cancerului. Din moment ce fiecare dintre aceste are un număr de bolnavi vindecați, consider că cel mai util ar fi să se stabilească, cit mai repede posibil, în mod științific, concret și să se oficializeze structurile și formele de cancer în care dau rezultate bune și foarte bune aceste tratamente.

— În concluzie?...

— În concluzie, mi se pare extrem de utilă colaborarea cu acești oncologi, sub îndrumarea celor două institute de oncologie din țară. Cu toate acumulările cantitative și calitative de până acum, fără o colaborare interdisciplinară și interinstituțională nu vom putea face mare lucru în tratamentul cancerului!

VALERIU ARMEANU ■

Să învățăm să alergăm! (III)

Cauzele care fac să nu putem respira corect prin nas sint multiple; voi menționa o metodă adecvată desfundării nasului în caz de răceală.

— Într-un litru de apă rece obișnuită, se dizolvă o linguriță de sare grunjoasă și dimineața se va trage pe nas, alternînd cînd pe o nară cînd pe cealaltă, din această apă de citeva ori pînă la senzația de desfundare completă a nărilor; după ce se creează obișnuița, se poate efectua curățirea și cu apă obișnuită (fără sare).

Această metodă este foarte eficientă și în cazul cînd vrem să ne ferim de a contracta gripa, iar în cazul cînd deja am contractat-o ne ajută să-i diminuăm efectul.

IMPORTANTĂ ALERGATULUI ÎN TIMPUL RECREAȚIILOR ȘI ÎN TIMPUL ÎNVĂȚĂTULUI ACASĂ, CE-AR TREBUI PRACTICAT DE ELEVI ȘI STUDENȚI ACOLO UNDE SINT CONDIȚII

Este cunoscut că în timpul învățatului au loc în organism o serie de procese; unul din ele este foarte nociv și se numește stres. Așa cum am arătat la începutul articolului — alergatul rațional urmare respirației și circulației ample — diminuează stresul ce apare datorită; neînțelegerii unor subiecte, neefectuării la timp a lecțiilor și temelor, temerii de a fi ascultat etc.: o practică bună ar fi ca părinții și cei în drept din

școli și facultăți, după fiecare oră de curs sau învățat acasă, să oblige la alergat ușor pe toți cei valizi; este de asemenea bine ca în timpul recreației să fie aerisite încăperile de curs și camerele, deoarece este cunoscut că aerul viciat diminuează puterea de asimilare, favorizează dezvoltarea unor boli contagioase și alte maladii.

Pentru a fi cit mai eficient este bine ca la început, cel ce se hotărăște să înceapă să alerge să fie instruit și îndrumat de alergători mai experimentați constituiți în cercuri de alergători.

După cum am mai menționat în articolele anterioare, alergatul trebuie practicat de trei ori pe săptămînă, cu stomacul cit mai gol, alergatul alternîndu-se cu mersul cu pași mărunți. Este indicat ca în acest timp să se alerge și cite 50 — 100 metri într-un picior și, după ce se odihnește puțin, să se stea într-un picior cu ochii închiși. Acesta este și un test, căci cel ce poate să stea mai mult denotă că are o circulație sanguină echilibrată.

Pentru cei ce suferă de dischinezie biliară ar fi indicat să alerge citeva minute și în poziția broastei (stînd pe vine) cu toată talpa pe sol.

O variantă de asemenea foarte bună a alergatului este urcarea treptelor — la început într-un ritm mai moderat și cu timpul mai accelerat — de așa manieră, înînt scările unui bloc cu 9 etaje să fie

urcate în 3-5 minute iar apoi, ajungînd la ultimul etaj, după odihna respectivă — acolo unde sint condiții — să se iasă pe terasă și să se efectueze exerciții de respirație profundă pînă cînd se restabilește pulsul cardiac în jur de 90-100 pulsații/minut. Acest exercițiu se poate efectua zilnic.

Dacă vă decideți să practicați alergatul de întreținere, aceasta înseamnă că sinteți o persoană care ați înțeles mai devreme avantajele ce decurg pentru dv. din practicarea regulată a acestui fel de mișcare.

De asemenea, în cazul cînd fumați, consumați cafea, alcool, alimente greu digerabile — în exces —, veți căuta treptat să le diminuați cantitativ pe parcurs pentru a putea cu adevărat profita de efectele benefice ale alergatului — alergat care totodată vă va scuti într-o mare măsură să vă îmbolnăviți de bolile mereu crescînde ale secolului: cancer, boli cardiovasculare, boli ale sistemului nervos, astm etc., iar în cazul cînd deja suferiți de bolile mai sus menționate în stare incipientă, veți rămîne și dv. surprins de rezultatele spectaculoase pe care le va înregistra organismul dv.

Înainte însă de a începe alergatul este recomandat să consultați un doctor (pentru a nu exista contraindicații) și pentru a nu vă expune unor surprize neplăcute. Toți cei ce se vor „autoconvinge“ de efectele „miraculoase“ ale alergatului, vor rămîne fideli întotdeauna unei vieți și mișcări raționale.

VALERIU POPA ■

flacăra

PENTRU MINTE, INIMĂ ȘI LITERATURĂ

Poezii ■ Interviuri ■ Note ■ Cronici ■ Eseuri ■ Poezii ■ Interviuri ■ Note

PETRE

SĂLCUDEANU:

„Opera
unui scriitor
este orgoliul
propriei lui
vocații“

— Sinteți, după opinia mea, un scriitor profesionist, Petre Sălcudeanu. Adică unul dintre acei scriitori care se așază zilnic la masa de lucru fără să mai aștepte inspirația ci cu conștiința că trebuie să-și exercite meseria indiferent dacă are sau nu dispoziția necesară pentru asta. Am sau n-am dreptate?

— Da, Desigur, nu tot ceea ce scriu păstrez. Dar nu mă simt bine dacă într-o zi nu scriu ceva sau nu refac măcar câteva pagini.

— De unde v-a venit indemnul de-a scrie?

— Scrierul e o boală veche. N-ai cum să-l alegi; te alege el pe tine. N-aveam cum să știu pe la 11-12 ani, când cel de condiția mea își făcea cultura cu cărți din colecția celor 15 lei sau urmărind aventurile echipajului Dox că această sete de lectură e preludiul unei vocații de care n-am să scap niciodată. Fără vorbe mari, cred sincer că talentul nu e altceva decât o parte din conștiința pe care poporul o investește într-un om pentru ca acesta să-i redea ceva ce el a pierdut sau nu a avut niciodată. Când un popor pierde ceva esențial el are forța să recâștige acel ceva prin anumiți oameni.

— Ce credeți că vrea să recâștige poporul prin creația dumneavoastră?

— Îți închipui poate că am intrat singur într-o capcană pe care tot eu am întins-o. Să știți că te înșeli. Cu orice risc, chiar și cu acela de a părea orgolios, am să-ți răspund la această întrebare în aparență vicleană. El bine, am să-ți spun că generația mea a fost partașă la absolut tot ce s-a făcut, și în bine, și în rău, în ultimele decenii la noi și în lume. Dacă taci nescriind sau dacă scrii neconvincător înseamnă că abdică de la nobilele principii care trebuie să guverneze orice viață. A fost o perioadă când s-a socotit că zidurile exterioare sunt mai importante decât cele dinăuntrul nostru. Nevoia de afirmare pe plan intern și internațional, dorința de a ieși dintr-o stare de sărăcie materială ne-au determinat să credem că viața unui individ nu poate fi raportată în termeni egali la viața unui popor.

— Și poate fi raportată?

— Vezi, un popor este nemuritor. Individul însă este trecător. Deci, nu e bine să ne raportăm numai la cei care vor veni după noi, care vor avea de toate, din toate punctele de vedere, ci trebuie să ne raportăm și la existența noastră, atât materială cât și spirituală. Or, tocmai la aceste ziduri interioare despre care vorbeam mai înainte ne-am gândit mai puțin într-o vreme. Eu însă mă socotesc ca

făcând parte dintre cei care luptă pentru recunoașterea lor.

— Constat că de la-nceput discuția noastră a alunecat pe un făgaș grav, al dezbaterii menirii omului în istorie.

— N-ai de unde să știi, că, fiind încă la o vîrstă fragedă, am asistat în 1944, la Brașov, la evenimente care m-au marcat profund. Am văzut cum de la ferestrele unui etaj se aruncau în stradă mașinile de scris ale unui ziar de opoziție. Ce formă naivă de protest! Ca și cum mașinile de scris ar fi compus singure acele articole infamante! Și în aceeași zi am văzut furia mulțimii provocate de moartea unui muncitor. Mă aflam pe străzi și aveam contactul pentru prima oară cu o lume dezlănțită, ieșită din țîni. Desigur, m-am înfricoșat atunci, neînțelegînd esența fenomenului social. Dar pe retina mea proaspătă s-a întipărit pentru totdeauna imaginea mulțimii care în câteva clipe a răvășit centrul orașului.

— Ați cunoscut în acea vreme numai întâmplări care v-au șocat?

— Copilăria și tinerețea sînt factorii de bază pentru un scriitor. Ulterior, el poate să dea sensuri noi lucrurilor trăite. Dar ele rămîn încrustate în scoarța cerebrală pentru totdeauna.

— Ați profitat de materialul de viață cunoscut în acea perioadă?

— Chiar de la prima mea năvălă, Cartierul muncitoresc, publicată în 1949. Se referea la noile blocuri din Brașov. Era vorba de o literatură care pune în condiție literară un conflict nu prea bine filtrat — eternul conflict dintre vechi și nou — dar așa cum se trata pe vremea aceea, schematic, neconvincător.

— Credeți că o conștiință scriitoricească trebuie să experimenteze evenimentele pe propria sa piele mai înainte de a le așterne pe hîrtie? Sau doar trebuie să le contemple de la depărtare, fără a se implica în ele? Are ea dreptul să vorbească despre ceva ce nu a cunoscut în mod nemijlocit?

— Depinde de receptacol, de capacitatea lui de a înțelege lucrurile. Cine vrea să scrie o literatură de valoare trebuie să se distanțeze de evenimentele trăite. De altfel, nici nu e obligatoriu să cunoști, așa cum spui, pe propria piele, anumite lucruri pentru a le putea transpune pe hîrtie. Asta nu înseamnă — te rog să nu mă înțelegi greșit — o distanțare de epocă. Asta ar fi o greșală din partea unui creator! Dar, din păcate, multora nici acum nu le este clar că între faptul de viață și faptul artistic e o mare diferență. Faptul de viață în sine nu e suficient. El trebuie supus neliniștii, creației, care să-l confere o altă înțelegere. Nu știu dacă e cea mai bună comparație — alta nu am la îndemînă — dar o bucată de aur care nu poartă pecetea nici unui inscrip pe ea e doar valoroasă în sine. Dacă e însă filigranat — i se dă plusul de valoare izvorit din conștiința omului de artă. Constat însă cu părere de rău că am început să rostesc niște adevăruri banale, cel puțin pentru mine.

— Din cînd în cînd e nevoie, poate, și de aceste așa-zise adevăruri banale care se cam uită, fiind socotite alături de

(Continuare în pagina 15)

GEORGE ARION ■

Poezii frumoase

„Ce mult te-am iubit“ este, fără îndoială, o formulă emblematică pentru scrierul lui Zaharia Stancu, o concentrare simbolică a unui mod de a simți gîndirea (iertat fie-ne paradoxul!), un mod de a conjura paradigma tuturor trăirilor să-și piapt inevitabilei „săbii a timpului“. Sub strălucirea ei de memento acceptat, cavalerul realismului bizar, aburos din Uruma, din Satra își cîntă, la modul cel mai propriu-poetic al cuvintului, marea, teribilă neliniște finală. Am ales aici un poem de scrișnet oprit, de plins obligat la efortul cathartic al cuvintului, un „ce mult te-am iubit“ la căpătîiul vieții: N-au căzut încă toate frunzele.

TANIA RADU ■

ZAHARIA STANCU

N-au căzut încă

toate frunzele

N-au căzut încă toate frunzele. Au să cadă

N-a căzut încă zăpada. O să cadă.
Mierla a încetat să mai cînte, dar pînul
Se umflă în pene tot ca înainte,
Își desfășoară coada tot ca înainte.

Nu mi-a căzut încă tot părul. O să-mi cadă.

Nu mi-au căzut încă urechile. Au să-mi cadă.

Spiritul mi-e sprînten ca veverița, dar
Ochii i-am pierdut pe trei sferturi
Și-n curînd îi voi pierde de tot.

Rănit ca o fiară alerg prin pădure,
Rănit ca o fiară urlu-n pădure.
Unde e regele Xerxe? El m-a rănit,
Unde e regele Xerxe? El mă ucide,
Regele Xerxe și săgeata regelui Xerxe.

N-au căzut încă toate frunzele. Au să cadă.

N-a căzut încă zăpada. O să cadă.
Regele Xerxe vinează fiare-n pădure,
Fiarele rănite aleargă și urlă,
Aleargă și urlă cu ele și regele Xerxe.

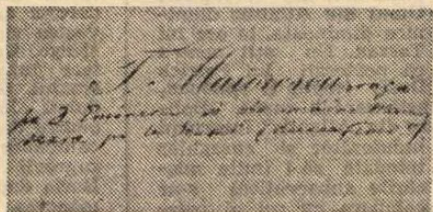
„Lumea“ la 20 de ani

S-au împlinit, în aceste zile, 20 de ani de cînd revista *Lumea*, săptămînal de politică externă, s-a instaurat cu drepturi depline în viața noastră, oferindu-ne în paginile sale o imagine vie și extrem de diversă a celor mai importante evenimente ce au loc, zi de zi, pe fața bătrînului și totuși tinărului nostru Pămînt în acest atît de îndepărtat sfîrșit de secol 20.

Dar, dincolo de călduroasele noastre urări și felicitări adresate tuturor celor ce alcătuiesc colectivul redacțional al *Lumei*, se cuvine să subliniem strădania și reușita colegilor noștri care, editîndu-și revista nu numai în limba română, ci și în limbile engleză, franceză, rusă, germană și spaniolă, se fac purtătorii de cuvînt ai felului în care se vede și se înțelege lumea de aici, din România, ilustrînd, totodată, amplul demers pentru pace al poporului nostru, al președintelui țării noastre, tovarășul Nicolae Ceaușescu.

În consecință, paginile revistei au publicat, număr de număr, prezența și contribuția României în viața marilor organisme politice ale lumii, precum și ample relații asupra itinerariilor de pace, prietenie și colaborare ale tovarășului Nicolae Ceaușescu, președintele țării noastre, care a purtat și poartă, pretutindeni în lume, solia de pace a poporului nostru. Și, în continuarea firească a acestor permanente reportaje dedicate păcii, voinței de pace a poporului nostru, se înscriu numeroase alte articole pe aceeași temă, evidențiind fermitatea mișcării pacifiste de ne întreg mapamondul. Lă se adaugă acestor materiale de primă referință și celelalte rubrici și seriale ale revistei în cuprinsul cărora cititorul este informat asupra celor mai recente evenimente din peisajul politic și economic al întregii lumi, astfel încît, în loc de oricare altă concluzie, putem spune că revista *Lumea* oglindește, într-adevăr, lumea, întreaga lume.

Inedit

și o serie de documente cu caracter memorialistic ieșite la iveală în ultima vreme sînt dovezi fără replică ale solicitărilor criticii față de Eminescu. Vă prezentăm acum un mic document legat de perioada de gestație și de popularizare a *Luceafărului* înainte de tipărirea lui. Cum sînt probante elementele reconstituirii familiarității cu care Maiorescu trata pe *principele poetarum*, vă prezentăm acum o carte de vizită a criticului prin care acesta, venit personal la locuința lui Eminescu, îl invită la una din seratele Junimii ca să citească poemul *Luceafărul*. Cartea de vizită e din toamna anului 1882 și a fost adusă de Maiorescu însuși, cum dovedește faptul că un colț al ei (cel din stînga sus) a fost îndoit. Eminescu, la acea dată, era chirieș pe strada Segmentului nr. 9, clădire distrusă de bombardamentul hitlerist asupra Bucureștiului din 24 august 1944. Eminescu locuia în două odăițe întinsecoase, la un jurist, Ion Chițescu. Textul cărții de vizită este următorul:

T. Maiorescu roagă pe D. Eminescu să vie mîine Mercuri seara pe la dînsul. (Luceafărul... I I).

Asemenea lecturi din *Luceafărul* poetul mai făcuse la Maiorescu, în familia Kremnitz și la Bufta, pentru Alexandru Știrbei.

AUGUSTIN Z. N. POP ■

Noua frontieră

a sufletului uman

CLEPSIDRA

Timpul, ce zid insesizabil
cu ferestre de piatră!

Timpul, ce zid fluid
cu un bloc de piatră drept

fereastră!

Timpul, ce zid de verbe
cu o fereastră dintr-un bloc de
piatră!

NICHITA STANESCU ■

Eveniment

Salonul luminii

Dacă în natură lumina vine de la răsărit, în încăperile noastre ea poate veni de pretutindeni. Renunțând la tonul șagălnic, să spunem că recenta expoziție de corpuri de iluminat găzduită de sala Dalles din București a constituit o adevărată revelație în ceea ce privește multiplele modalități pe care le avem la dispoziție pentru a ne face mai agreabilă ambianța în care locuim. Aflat la cea de-a treia ediție a sa — de ce se organizează oare la intervale de timp atât de mari, când noutățile în domeniu apar uimitor de repede — acest veritabil „salon al luminii” a fost în multe privințe o izbândă a bunului gust. Chiar dacă nu toate produsele expuse au corespuns celor mai înalte exigențe, ele au fost totuși prețurile unei lecții deschise despre frumos și criteriile lui în lumea contemporană. Iulian Crețu, președintele juriului de selecție și de discuții recunoaște cu luciditate și competență că, deși s-a operat o triere severă — din 1.600 de lucrări aduse spre prezentare de diferite întreprinderi, doar trei pătrimi au fost admise în sala de expoziție — totuși au mai „scăpat” unele care nu aduc nimic nou față de ceea ce se găsește deja în comerț, ba chiar reprezintă uneori un pas înapoi. Dar și acestea au avut un rol în cadrul salonului, punând mai bine în evidență pe cele făurite cu har, publicul oprindu-se fără greș la cele din urmă atunci când i s-au testat preferințele. E un indiciu clar al creșterii exigențelor publicului cărui nu i se mai poate oferi orice, deoarece el însuși are formate opinii ferme de care trebuie ținut seama.

Dar închiderea accesului spre sala de expoziții a unor lucrări mediocre nu s-a făcut de la înălțimea unor funcții, fără a se da nici o lămurire. Dimpotrivă, juriul și-a arogat și alte atribuții — și bine a făcut — și a oferit celor în cauză explicații necesare. Supărarea lor n-a fost, credem, mai mică atunci când și-au împachetat abajururile și lustrele și lămpile și au plecat cu ele acasă, dar în orice caz au avut limpede în minte ce a fost greșit în confecționarea lor și cum pot să vină cu un alt prilej cu lucrări de o mai bună calitate. Consumul de materiale nejustificat, risipa de energie electrică, neconcordanța cu exigențele gustului omului modern au fost criterii care, chiar dacă n-au eliminat, cum spuneam, kitsch-ul din sala de expoziție, i-au îngăduit totuși, în bună parte, intrarea. Legarea tehnicului de o finalizare estetică superioară a fost o condiție de bază a salonului organizat anul acesta, realizat la un nivel mai înalt față de edițiile anterioare, neînsemnând însă decât un pas — destul de mare, dealtfel — pe drumul spre atingerea unor parametri care să ne facă și pe noi competitivi în arena internațională. „Electrometal” Cluj, „Electrobanat” Timișoara, „Metalocasnica” București, „Arta aplicată” — prin multe din creațiile lor — au stîrnit interesul specialiștilor și au provocat incandescența publicului dornic să regăsească în cel mai scurt timp în magazine cele văzute la salonul luminii. Un salon care a pledat împotriva uniformizării mediului în care trăim, împotriva uritului, împotriva dezumanizării prin șalonizare, care a pledat convingător pentru fantazie și frumos, pentru simplitate și implicarea cit mai profundă a design-ului în realitate. Un salon care a dovedit, încă o dată, puterea creatoare a inginerilor și artiștilor noștri.

GEORGE ARION ■

Ilustrăm
acest număr
cu desene de

LUMINIȚA TUDOR
FRAȚILA ■

POEZIE

Confesiuni monocorde

Corneliu Ostahie, *Experiențe pe sufletul viu*, Editura Albatros, un volum ale cărui poeme, dată fiind alcătuirea lor incantatorie (pe-alcătuiți însă și monotone!), lasă impresia că sint, mai degrabă, un sir de confesiuni, un fel de povestiri (de unde și un aer de discursivitate prozaică) despre viziunile ușor fantastice, aproape ireale, ale unui personaj parcă strivit de contactul său cu lumea. Altfel spus, un discurs liric ce vrea să dea la iveală un anume înțeles al lumii trăite și văzute, un înțeles arareori luminos, arareori blind și împăcat cu sine, de parcă poetul ar vorbi numai și numai dinlăuntrul unei însingurări, al unei dureri ce s-a transformat în ființă sa, printr-o prelungită exersare, într-un fel de a doua natură. „Singurătatea te ține de mină e chiar această armură de ceață / care-ți aspiră imaginea în alveolele beznei lunecătoare / este chiar umbra care pășeste alături șoptindu-ți parola / înaintea fiecărei întîlniri decisive cu dogma necesității” — se spune într-un poem luat aproape la întâmplare și astfel de versuri, cu o dominantă dramatică și întunecată, pot fi întîlnite în numeroase alte poeme: „ochiul asuprit de armura unei dimineți ca gust de cocleală / imi citește în palmă și nu înțelege, nu poate pătrunde / prin respirația porilor astrali ai destinului unei lumi căzătoare / scutură spaime de pe genele lui prefăcute / în corzi ucigase care-neonjoară neantul...”. Pînă și într-un presupus poem de dragoste, confesiunea alunecă spre aceeași zonă a unui dramatism delirant: „numai imaginea ta despre mine durează / dincolo de lungul înțeles al sfidării: / ... / dacă-n celula ființei / asediată de profunzimile serii / m-aș strecura în tăcere / și cu un gest ucigaș / ți-aș aduna de pe gânduri / acel polen străvezii și dens ca fosfoarea / oare vei crede că nici nu există?”

Dincolo de această culoare aproape monocordă a dezbaterei, *Experiențe pe sufletul viu* este totuși un volum ce probează știința scrierii, a frazării poetice, a sugestiei și a unui ritm interior de aleasă tinută, calități mai rar întîlnite, toate deodată, în discursul unui tânăr poet, calități care ne îndreptătesc să credem în steaua sa.

VICTOR NIȚA ■

CRITICA

Spiritul reconstrucției

Predilecția lui Mircea Zăciu pentru zonele umbrite ale istoriei literare, pentru comentariul analitic cu nuanță revindicativă, pentru demontarea (din rațiuni metodologice) a preconceptiilor de valorizare și interpretare și apoi reconstruirea lor (pentru că spiritul echilibrat al criticului refuză în general răsturnările riscate) după un alt plan — amendind detalii, întărind nuanțe, relevând relații încă neobservate, remarcind motive, formule stilistice, viziuni avant la lettre

cu o mare plăcere a considerării literaturii în generoasă axă a diacroniei — a devenit deja una din... preconceptiile receptării cărților sale. Gh. Grigurcu îl socotește pe autorul *Bivouac*-ului un „gourmet”, un degustător de literatură, pornind tocmai de la traseele neașteptate ale comentariilor sale. Această catalogare ar presupune însă un anume abandon voluptuos în apele lecturii și iată ceea ce aflăm destul de rar în critica lui Mircea Zăciu. Mult mai acută ni se pare a fi componenta lucidă a scrisului său, opțiunea deliberată pentru zonele marginale ale creației literare (literatură de călătorie, corespondență, jurnale, scrieri rămase în proiect, eboșe literare etc.), echivalență cu orgoliul pozitiv, creator în temeritatea lui, al alpinistului disprețuind potecile bătute.

În lectură, Mircea Zăciu este un singuratic, împărțindu-și singurătatea doar cu opera însăși, pe care o somează să răspundă la întrebări încă nepuse, pe care o atrage în „capcane” ale adevărului, obligînd-o să pledeze pentru ea însăși. *Viaticum* (Ed. Cartea Românească, 1983) este un nou „traseu” critic, cu doza lui de pionierat și cu bagajul de erudiție aferent, aflate în obșnuitul raport de echilibru cu care ne-au obișnuit cărțile lui Mircea Zăciu. Dizertația etimologică pe marginea titlului (*Argument*) nu e decât o ultimă concesie făcută susceptibilităților noastre, criticul considerîndu-și în realitate liber de orice prejudecăți de alcătuire a sumarului, liber de principiul unității de metodă, de precauțiile academice care ar putea fi invocate. *Viaticum* se arată a fi o carte fără complexul capodoperelor, oferind-ne cu simplitate un periplu de istorie literară, care merge de la Gh. Asachi pînă la Tudor Arghezi. O bună parte din studiile de aici se ocupă de implicațiile călătoriei în formarea personalității unor scriitori (Asachi, Teodor Codrescu, Filimon, Alecsandri, Iorga). Perspectivile sînt multiple. Dacă în cazul lui Teodor Codrescu avem de-a face cu punerea în circulație pe calea comentariului bogat descriptiv a unei scrieri prea puțin cunoscute, recunoscută însă a fi „o proză frumoasă cadentă”, în Kogălniceanu, prozatorul manșet chestiunea e tratată infinit mai subtil. „Cazul” acestui scriitor cărui „i-a lipsit pasiunea invenției”, dar care avea o „mare forță de absorbție”, de „macerare a modelelor”, este elucidat și din unghiul însemnărilor sale de călătorie consemnate în corespondență și care scot la iveală tensiunile receptării civilizației occidentale și procesul de aplatizare a lor în direcția unui conservatorism funciar. Un excelent studiu este și N. Iorga și ceremonialul călătoriei. Aici, opțiunea tematică merge direct către descifrarea unei „filozofii a călătoriei”, avînd la bază dubla atitudine a călătorului exponat al colectivității care l-a „delegat” să vadă, să considere, să relateze și cea a călătorului solitar, contemplativ. Funcția peisajului ca relație om-natură-istorie, a motivului obsedat al luminii (și al reflexului său direct — culoarea), distincția între timpul istoricului — veacul, și al poetului — „succesiunea orei și anotimpurilor”, prilejuiesc comentarii de o admirabilă putere de pătrundere, într-un eseu rotund, încheiat.

Din sumarul *Viaticum*-ului a fost deja remarcat, pentru noutatea metodologică și de perspectivă, eseu I.L. Caragiale și E.A.Poe. Alături de el însă, își reclamă dreptul la comentariu încă multe alte pagini, sugestii de o noutate frapantă, care izbutesc să modifice, prin deplasări adesea infinitezimale ale direcțiilor consacrate de interpretare, însăși viziunea de ansamblu asupra auto-

ruului respectiv. Astfel, dacă în ansamblu Octavian Goga în trei ipostaze nu este neapărat un studiu de antologie, în schimb deducerea profilului de adincime al poetului din preferințele sale în materie de pictură reprezintă un unghi de interpretare seducător. Frapante, prin noutatea lor sau prin calitatea argumentelor, sînt și multe din acoladele peste timp ale lui Mircea Zăciu, care vede în Heliade Rădulescu un „dublu” istoric al lui Camil Petrescu, un poet care „tradus (...) ar fi însă un mare poet al veacului al XIX-lea, suportînd orice comparație”, iar în romanul neîncheiat *Ursula* al lui Hasdeu — modelul romanului sadovenian ș.a.m.d.

Uneori, tehnica „zgîlțirii” operei pentru a vedea dacă și cit rezistă uzează de probe de-a dreptul șicanatoare: complexul lui Empedocle este adus în discuție în cazul lui Asachi pentru a constata... că nu poate fi nicidecum validat în raport cu opera moldoveanului... De cele mai multe ori însă această modalitate rămîne expresia mobilității spiritului critic al lui Mircea Zăciu, a unui scepticism benefic, a unei „provocări” la oneste dueluri analitice. *Viaticum* este, prin multitudinea ideilor avansate și a perspectivelor de discutat (prin care ea se și refuză dealtfel metodei simplificatoare a recenziei), un nou punct de rezistență într-o „ascensiune” (ca să rămînem în perimetrul metaforei „alpinistice” din început) critică pentru care luciditatea echivalează cu efortul de aduce a coeficientului de risc cit mai aproape de zero.

TANIA RADU ■

PROZA

Între ironic și înțelegere

„Închin această carte bunilor mei prieteni din fostul Cerc literar de la Sibiu-Cluj (1941-1950)” — își dedică Ion D. Sirbu consistentul său volum de proză, apărut la „Cartea Românească” în remarcabile condiții grafice.

Într-adevăr, acțiunea povestirilor sale — deși unele scrise mult mai tîrziu, la Craiova — se consumă în zona indicată în închinarea de mai sus și cred că nu greșesc afirmînd că tocmai această zonă imprimă narațiunilor o poezie, o căldură și un farmec cu totul deosebite.

Prozator de aleasă cultură, fin analist, om cu imaginație fantastă dar și profund observator al dramei umane, Ion D. Sirbu este, și în această carte, *cuceritor*, în cel mai bun înțeles al cuvîntului. Între ironic și înțelegere, între umor și tragic — aici se simte bine autorul și de aici se nasc scîlțoarele sale săgeti moralizatoare sau capete de acuzație la adresa infatuării, prostiei sau ambiției deșarte.

În începutul călătoriei de pildă — una dintre cele mai savuroase povestiri cuprinse în volum — scrie în 1952 I. urmărirea pas cu pas și oră cu oră, timp de aproximativ o zi, a „activităților” diurne ale unui scriitor „la modă” prilejuiesc o tratare necruțătoare, o analiză făcută parcă la microscop, a pericolului pe care îl constituie pentru artă, în genere, falsa cinste și falsul devotament. În *Bivolite* — proză de factură kafkiană — scrie alert, cinematografic — viza morală, poate mai puțin evidentă, este coplesită de descrierea amănunțită a straniuului mecanism al unei imbecilități umane rar întîlni-

CAP LIMPEDE

● Alfred Nobel și literatură. Cu siguranță că una din cele mai cumpilate, fermecătoare și chinuitoare glume ale secolului XX porneste de la dl. Alfred Nobel, inventator al dinamitei și inițiator al (culmea!) efigiei Progresului și Umanismului, care este premiul ce-i poartă numele. O sursă a morții, devenită coroană a vieții, o emblemă a ilogicului ajunsă laur al științei, iată o realitate pe care numai teoria relativității, devenită chintesență a absolutului modern, o poate egala! Premiul Nobel pentru literatură, din 1901 pînă în 1983, înseamnă, astfel, un fel de recunoaștere a literaturii ca explozie și o reabilitare a morții ca viață. Este ceea ce demonstrează revista *Contemporanul* prin excepționala sa inițiativă de a reuni într-un volum texte semnate de toți Laureatii Premiului Nobel pentru

literatură. Peste 600 de pagini (redactor șef Dumitru Radu Popescu, redactor Laurențiu Ulici, cu concursul a 17 traducători, de la Aurel Coșvici, Leon Levitchi, Ion Ianoși, Andrei Brezianu, Irina Mavrodin, Radu Lupan și Andrei Ionescu, pînă la Grete Tartler, L. Ulici, Israil Bercovici și Sevilla Răducanu) în care ne întîlnim cu idealismul lui Sully Prudhomme, al lui B. Björnson, R. Rolland, G. B. Shaw, E. Montale, cu energia lui Carducci sau subtilitatea lui Kipling, cu tragicul intept al lui Maeterlinck și filosoficul lui Tagore, Bergson sau Sartre, cu umanismul lui Anatole France, Churchill și cu labirintul conștiinței reprezentat de opera lui Thomas Mann, Pirandello, H. Hesse, Gide, Faulkner, Mauriac sau S. Becket, cu forța de captă literară a societate (J. Galsworthy, Bunin, R.M. du Gard,

Steinbeck, H. Böll), cu O'Neill, T. S. Eliot, Hemingway, Saul Bellow, O. Elytis, G.G. Márquez, W. Golding, cu ardența spirituală a lui Camus, Saint-John Perse, Seferris. O carte a cărților, a cărei importanță și originalitate nu mai necesită comentarii. Sigur că, după cum afirmă L. Ulici în epilog, „ar fi interesantă o carte de felul acesteia de acum despre scriitorii care vor fi meritați Nobel, dar nu l-au luat”, însă e la fel de adevărat că un studiu al celor peste 80 de opțiuni acordate unor mari scriitori al secolului XX ar reliefa, poate, mai mult sociologie decît literatură mutată în politică ale epocii moderne. Almanahul *Contemporanul* este o adevărată carte de vizită cu care literatura secolului XX se prezintă în fața viitorului.

● Pectorali. Sugerăm

televiziunii române reprogramarea serialului *Om din Atlantis* duminică dimineața, la ora lui Tarzan. Nu atât pentru că pectorali lui Patrick Duffy (copiii îi spuneau, astă-vară la mare, „Bobby din Atlantis”, încercînd îndușosător și caraghios totodată să-i imite miscarile subacvatice) s-ar compara cu cei ai celebrului „om al junglei”, dar peripetiile sale reprezintă o excelentă pleoară pentru... somnul de după-amiază. Pentru cei mari, Bobby submariul este o dovadă a „întrării la apă” a unui întreg... „orizont de așteptare”. (Tania Radu)

● Apariții la Editura Minerva. În populara colecție Biblioteca pentru toți a apărut romanul lui Liviu Brebeanu, *Crăișorul Horia*. Iată ce spune romancierul despre eroul său: „Nu există cătun în Ardeal unde Horia să nu trăiască și

azi în sufletul celui din urmă țaran ca simbol al dorului de dreptate. Povestea vieții lui trăiește șterge. Un veac și jumătate întunecă amintirea omului. Dănuiește numai duhul lui: s-a jertfit pentru dreptate! Povestile oamenilor simpli mi-au zgărit în copilărie pe Horia după chipul și asemănarea eroilor din povești... Pe urmă anii și mai ales cărțile, cu documentele și datele lor seci, care, dezvoltîndu-i viziă pămînteană, imi hotărîneau faptele și pașii, mi-au schimbat înfățișarea Crăișorului tinereții. Numai ochii lui, în care pilpise nepotolita dragoste de dreptate, mi-au rămas neconținți aceiași, cu aceeași tăină ispititoare ca o chemare fără putere de împotrîvire. Eroismul Crăișorului se umaniza și devenea viața dreaptă a unui suflet drept.” ● În aceeași colecție, B. Fundoianu este

prezent cu două volume de Poezii. Prefața apariției lui Dumitru Micu, iar tabelul cronologic este întocmit de Paul Daniel și George Zarafu. ● Cartea scriitorului german Otto Ludwig, *Între cer și pămînt*, a fost transpusă în românește de Marcela Pălăncanu. Prefață și tabel cronologic de Vlad Papu. Iată ce scrie Fritz Martini despre această carte: „În povestirea *Între cer și pămînt*, Ludwig a zgărit soarta tragică a citorva oameni din mediul mic-burghez provincial, strîns legați între ei prin singe și viață. Precizia psihologică a acestei forme narative, care construiește pas cu pas, în chip analitic, din trăsături mărunte, caracterelor și acțiunea, reducerea omului la imperativul sale sufletesc, derivarea tragicului din excesul binelui, obiectivitatea observării — toate acestea au însemnat elemente noi pentru arta roma-

te. În **Soarele B.**, întrebându-l o savantă, matematică imbină a realului cu absurdul, Ion D. Sirbu captivează prin demonstrație: este imposibil să te pui împotriva legilor firii, chiar și în scopuri înalte dacă ai face-o, dimpotrivă, este profund periculos!

În sfârșit, am folosit numai câteva exemple, una dintre cele mai frumoase bucati ale volumului, **Caz disciplinar**: o pledoarie pentru adolescență, pentru puritate; o veritabilă pledoarie, în ultimă instanță, pentru atitudine, pentru curaj.

Prin acest volum, Ion D. Sirbu ne oferă spre plăcerea lecturii și spre profundă, captivantă meditație, mirosul unui buchet proaspăt în care fiecare floare își păstrează propriul ei parfum și propria ei culoare.

HORIA PĂTRAȘCU

Actori și păpuși

Cu piesa lui René Pillot — **Istoriile neînfricătului Lagardère** — pe care tânărul regizor Radu Popovici o folosește inteligent ca pe un „scenariu dramatic”, infuzându-i savuroase subtexte și etajind minuțios reprezentarea — Teatrul de animație „Licurici” din Bacău ne-a oferit, în deplasare, un spectacol alert, vizând concomitent o dublă adresă: micii spectatori, dar și (uneori mai ales) însoțitorii lor. O pagină celebră din istoria Franței (epoca lui Richelieu) servește drept fundal pentru portretul neînfricătului cavalier și pentru nemișcările sale aventuri. René Pillot îmbină cu ușurință observația socio-moralizatoare, calamburul, atitudinea eroi-comică, însinuirea și subtextul „pipărat” într-o piesă cu actori și păpuși de tipul concentric al teatrului în teatru, o piesă în

favoarea căreia lucrează evident traducerea inspirată — curgătoare, colorată — a lui Ion Lucian.

Dintr-o suită de momente mai degrabă epice, povestind viața teribilului Lagardère, Radu Popovici știe să facă o suită de tablouri dramatice desenate ingenios (la figurat, dar și la propriu, fiind vorba de frumoasele decoruri, simple, funcționale, ale Irinei Borovski). Spectacolul are dinamism — și aici „motorul” incontestabil este irezistibilul cuplu Cocardasse-Passepoil (Corneliu Dobrescu și, respectiv, Coca Solomon, un excelent rol în travesti). Actorii și păpușii, personaje și măști intră și ies din scenă în ritm amețitor, amintind vioiciu-

nea farselor cu Pierrot și Colombine. Din păcate, dialogurile se pierd uneori în spațiile panourilor: impedimentul e ușor de rezolvat printr-o mai atentă sonorizare a spațiului de joc. În rolul lui Lagardère, Lucian Marinescu nu pare să fie cea mai fericită alegere. Didactic, convențional, el nu izbuteste să transmită personajului căldură și autenticitate. În Lagardère, un travesti reușit ar fi făcut, credem, Coca Solomon de pildă care ar fi asigurat un prim-plan la nivelul de ansamblu al spectacolului.

Ocolind efectele facile (eternele părușii și bastonade) în favoarea unui umor distilat mai pe gustul celor mari (admirabilele cupletele Cocardasse-Passepoil despre „Biața Franță”), regizorul Radu Popovici a condus un spectacol foarte plăcut, ce păstrează naturaletă improvizată, neuitând însă a ne avertiza, subtil, asupra atenției elaborări care l-a generat. O trupă bună (din care, în afara celor deja citați mai fac parte Veronica Marinescu, Adriana Lozinca, Valentin Lozinca, Sorina Moian), costume de bun-gust, o ilustrație muzicală ce subliniază fericit nuanțele jocului (Corneliu Mureșanu) contribuie la reușita acestei premiere, ce deschide cu succes noul an teatral al unui dintre cele mai bune teatre de păpuși din țară.

TANIA RADU

O confesiune tandră

Galeriile de artă ale municipiului au găzduit în a doua parte a lunii octombrie o stenică și surprinzătoare de tinerească expoziție. Surprinzător de tinerească, dacă avem în vedere vîrsta înaintată a picturii, **George Ștefănescu**, nume de referință în lumea artelor plastice din țara noastră, artistul fiind unul din elevii preferați ai maestrului Nicolae Dărăscu. După un travaliu de-o viață, George Ștefănescu și-a păstrat intactă puterea de-a vedea intelesul lumii, al obisnișilor, clipa de taină a împăcării de sine, reveria blîndă și acea permanentă vecinătate ce se stabilește, printr-o trăire profundă, între pictură și poezie, între pictură și istorie, între pictură și dans. În consecință, lucrările sale — debordant colorate și puternic influențate de arta monumentală pe care a practicat-o multă vreme, de unde aerul hieratic, bizantin, al compoziției — capătă un plus de frumusețe lăuntrică prin însuși titlul lor: **Început de cîntec, Fără de-tihnă căminului, Fără de lacrimi, Frumosi nebuni, Chipuri bizantine, Singurătatea în doi, Înmiresmare, Durerea arlecchiniului, Tristetea femeilor tinere, Îmbrățișarea culorilor, Demitizarea somnului, De taină, Dincolo de basm**. Să adăugăm acestor titluri — care poetizează și trimit spre o interpretare mai altfel, nu neapărat picturală, a lucrărilor în ulei — și pe cele ale acuarelelor și gvaselor sale: **Colindătorii de neam, Descoperirea cîntecului, Poezia durerii, Întîlnirile din vis, Chipuri fără de chip, Dialoguri colorate**. Ne-afîm, deci, prin aceste surprinzătoare titluri, mult poetice, în comparație cu tendința generală, de codificare rece, strict plastică, a lucrărilor, în fața unui artist care și deconspiră intențiile, care vrea să dea un nume gîndurilor și trăirilor sale, preocupat, după cum se vede, de dorința unui cit mai limpede și mai clar dialog cu cel ce se va afla în fața picturii sau graficii sale. Și, spre meritul

incontestabil al picturii, constatăm că între intenție și materializarea ei plastică, picturală, există un inefabil raport stabilit printr-o cunoaștere temeinică a meseriei. Adică, altfel spus, stăpîn deplin pe mijloacele sale înconfundabile de expresie. **George Ștefănescu** ne-a oferit, prin această recentă personală a sa, o confesiune tandră și rafinată, vie și adevărată, caldă și delicată.

VICTOR NIȚĂ

O sursă esențială

Cunoscutul cercetător al istoriei noastre, I. Dumitriu-Snagov, care s-a impus în ultimii ani prin laborioasele sale investigații în arhivele Romei, tipărind un amplu volum de documente în 1977, apoi celebrul **Codex Parisinus**, publică acum în colecția Universității Gregoriana din Roma, în franceză, un volum masiv de acte relative la raporturile Vaticanului cu țara noastră. Între 1850-1866, epoca unității și afirmării statului nostru sub Cuza, Vaticanul a fost alături de români și a sprijinit aspirațiile noastre către libertate, independență și progres. **Le Saint Siège et la Roumanie moderne, 1850-1866** (Universita Gregoriana Editrice, Roma, 1982, XXIII-663 p.) este un volum revelator prin ineditul atestărilor istorice, la nivel european: sprijinul politic și cultural al Vaticanului a avut o influență majoră în principalele sfere de activitate publică și internțională. Cuza și sfetnicii săi au înțeles bine acest lucru, în anii cînd făceam eforturi pentru pregătirea realizării și apoi consolidarea unității de la 1859, aspirînd continuu la deplina emancipare politică, care avea să vină numai după războiul din Balcani în 1877.

Pe baza celor 150 de documente adunate din Arhivele Vaticanului, sint analizate aspectele dominante ale vieții politice, culturale, religioase, investigația fiind extinsă și la Arhivele Statului nostru din București, Iași, Alba Iulia, la arhivele episcopilor din orașele citate, la Arhivele Ministerului nostru de Externe. În aceste documente descoperim mărturia prețioasă ce ni se acordă ca insulă a latinității, care a rezistat eroic și și-a menținut specificul românesc în cultură și limbă.

Volumul masiv, publicat de I. Dumitriu-Snagov (care nu demult și-a susținut doctoratul la Academia Gregoriană de la Roma), are un indice de teme, foarte util cercetătorilor epocii istorice respective, indice în care predomină problemele Transilvaniei, Unirea Principatelor, relațiile cu România sub domnia lui Cuza, drepturile limbii române. Culegerea de documente inedite, despre o epocă decisivă în modernizarea României, constituie o sursă esențială pentru studiile istorice viitoare, o imagine nouă asupra continuității, conștiinței romanității noastre, asupra solidarității române în Europa acelor ani. Autorul și-a câștigat un merit considerabil în valorificarea surselor istorice care servesc adevărul și sint o justificare limpedă a aspirațiilor și realizărilor poporului român pe calea unității sale statale, așa cum ea a venit abia în 1918.

GH. BULGAR

Argument

A cere înseamnă a face

A avut loc, de curînd, la **Hunedoara**, într-un cadru mai mult decît romantic, adică în **Sala Cavalerilor** din celebrul **Castel al Corvineștilor**, cea de-a treia ediție a unei manifestări intitulate **Festivalul muzicii de cameră**. Pentru cei ce n-au intrat încă pe poarta minunatului castel hunedorean și, deci, nici în uriașa **Sală a Cavalerilor**, vom face precizarea că respectiva sală, construită într-un foarte curat stil gotic, dar și cu multe elemente de arhitectură renesanțistă, cum ar fi de exemplu, ancramentele ferestrelor, are o acustică de-a dreptul senzațională, parcă anume pentru muzica de cameră. Cu alte cuvinte, ca să transcriem spusa participanților, concertele și recitalurile s-au bucurat nu numai de o ambianță ieșită din comun, ci și de o sonoritate de zile mari, cum arareori le-a fost dat să întâlnească în țară și în străinătate. Și, după o astfel de afirmație, important este să aflăm doar cine a făcut-o. Au făcut-o membrii **Cvartetului de coarde al Filarmonei de stat din Arad**, adică **Eugenia Tol, Daniela Giurgiu, Doru Orban și Ervin Czucz**, sau dirijorul orchestrei „**Muzica Antiqua**” din **Cluj-Napoca**, **Zoltan Majo**, sau **Mihai Guttman**, dirijorul orchestrei de cameră din **Cluj-Napoca**, precum și **Gheorghe Flutieraș**, dirijorul **Corului de cameră „Emil Montia” din Arad**. Firește, a subscris afirmației de mai sus și compozitorul **Boris Cobaslian**, dirijorul **Corului de cameră „Vox Maris” din Constanța**, numai că **Boris Cobaslian** știa de multă vreme acest lucru, intrucît a lucrat un bun număr de ani, ca dirijor și profesor, la **Hunedoara**. Am transcris, grație acestui pretext, numele tuturor invitaților ce-au onorat prin prezența lor cea de-a treia ediție a **Toamnei muzicale hunedorene**, dar nu-i vom trece cu vederea pe **Valentin Fărcăș**, care a susținut un recital de chitară clasică, și nici pe dirijorul **Corului de cameră din Arad, Gavrilă Cimpan**. Mai cu seamă însă se cuvine să amintim contribuția deloc amănunțită a formațiilor camerale hunedorene **Trio Haydn (Elena Martin, Mircea Goian și Aurel Gottlieb)**, **Duet instrumental (Virginia Biltac și Ana Duțică)** sau cele două **Grupuri vocale camerale** dirijate de **Clara Budai și Aurelia Costescu**. În fine, pentru a încheia lista tuturor celor ce-au vrut și au reușit să arate că la **Hunedoara** se face nu numai oțel de înaltă calitate, ci și muzică de un foarte bun nivel, se cuvine să-i amintim, tot printre oaspeții, dar niște oaspeți mai de-aia casei, și pe muzicienii din **Deva**, respectiv **Orchestra de cameră, dirijată de Octavian Negreanu**, aceiași care, împreună cu **Veronica Negreanu**, alcătuiesc un reușit **Duet instrumental**.

Cum spuneam, cea de-a treia ediție, bucurîndu-se de un larg număr de invitați, a confirmat că, avînd la dispoziție o extraordinară sală de concerte precum **Sala Cavalerilor din Castelul Corvineștilor, Hunedoara**, orașul oțelului și al nestînelor flăcări, poate fi, în același timp, și un oraș al muzicii, cu precădere al muzicii de cameră, gen intrucitva mai pretentios, mai gingaș, atît în ceea ce privește interpretarea, cît și audiența la public. Numai că **Sala Cavalerilor**, deși amenajată cu tot dichisul, s-a dovedit a fi neîncăpătoare (doar 300 de locuri), drept pentru care sala de conferințe și comunicări științifice a **Spitalului municipal** a găzduit, la rîndul ei, o suită de concerte mult apreciate de un public format nu numai din intelectuali oarecum mai în vîrstă ai orașului (medici, profesori, ingineri, juriști) ci și din tineri muncitori, elevi, studenți, tehnicieni.

Cu adevărat și adevărat surpriza acestei a treia ediții care, la prima ei manifestare, a stîrnit un interes redus, publicul fiind format atunci din rudele și cunoscuții organizatorilor, inclusiv al participanților, a fost, pentru toată lumea, diversitatea publicului, apetența sa pentru muzică, cu deosebire pentru muzica precasică, instrumentală sau vocală. Această reușită se datorează, în primul rînd, organizatorilor și amabiliității cu care au răspuns prestigioși invitați, dar fie-ne permis a spune că principalul merit revine, totuși, tinerilor profesori de muzică din **Hunedoara** și meto-distului de specialitate al Casei de cultură din **Hunedoara**, profesorul **Mircea Goian**, care, ca și colegii săi, au înțeles că a cere înseamnă, mai întîi și-ntîi, a face. Au făcut, deci, prima ediție, acum trei ani și n-au prea avut succes, dar, pentru început, au trezit interesul iubitorilor de muzică. Au continuat, adică au perseverat, și au pus pe picioare și ediția a doua, care, spre satisfacția lor, a făcut o vîlvă nu doar locală. Concluziile s-au impus de la sine: **avem un public, avem interpreți, avem o sală; dacă am avea și citiva invitați de anvergură...** Și iată că, la cea de-a treia ediție a **Toamnei muzicale hunedorene**, împlîndu-se și această ultimă dorință a tinerilor profesori de muzică din **Hunedoara**, festivalul lor, pentru că, fără doar și poate, al lor este, s-a bucurat de un succes deplin.

VICTOR NIȚĂ

CAP LIMPEDE

nului și, cu toată dependența lui **Ludwig de Dickens**, l-au apropiat deja de **Dostoievski**. Iată o recomandare care poate îndemna pe oricine să citească romanul. ● **Ciudatele povestiri ale lui Liaozhai**, semnate de **Pu Songling**, au fost traduse din limba chineză clasică de **Toni Radian**. **Florentina Vișan** afirmă în prefața volumului: „Lectura pe care ne-o oferă **Ciudatele povestiri ale lui Liaozhai** acaparează cititorul, implicîndu-l în etapele devenirii fantastice-lui și în aventurile acestor fantasmе politicoase și cooperative. Este și o lectură instructivă, care ne apropie de o nouă fațetă a culturii chineze trimilenare, care ne se adresează astfel cu din ce în ce mai multă elocvență.” ● Un prim volum de **Teatru de Lope de Vega**, cuprinzînd piesele **Peribanez și Fuenteovejuna** a tradus **Aurel Covaci**. Tabelul cronologic

a fost întocmit de **Andrei Ionescu**, care a scris și prefața, un veritabil studiu, din care se desprinde că „Teatrul european modern e de neconceput fără **Lope de Vega**.” ● La aceeași editură a apărut volumul **VIII din Opere alese de Panait Istrati**. Versiunea românească — **Eugen Barbu**. Traducere literară de **Andrei Ion Deleanu**. Ediție, postfață și note de **Al. Oprea**. Volumul cuprinde povestirea **Taia Minea**. ● O tulburătoare radiografie spirituală se desprinde din volumul **Octavian Goga în corespondență**, apărut în seria de **Documente literare**. Ediția a fost îngrijită de **Mihai Bordeianu** și **Ștefan Lemny**. ● **Ade-menitoarele capcane... A-venturi ale memoriei și fanteziei**. Astfel se intitulează **Almanahul României literare** pe anul 1984. Un almanah care va stîrni cu siguranță un larg interes, deoarece cuprinde de mai multe povestiri

„cu un caracter mai puțin obișnuit, stîrnind însă curiozitatea și solicitînd inteligența investigatorie a cititorului. Altfel spus, lectura presupune ea însăși un joc al spiritului printre meandrele textului, implicînd deopotrivă impactul creator al memoriei și fanteziei, într-o finalitate generatoare de surpriza deznodămîntului.” Cu o astfel de carte de vizită, succesul e asigurat. Și pe bună dreptate. Majoritatea paginilor din almanah se străbat cu sufletul la gură, fiind scrise nu numai captivant, dar și cu mult har literar. (**George Arion**).

● O serioasă pierdută de zile mari a pregătit pentru această stațiune teatrală din **Baia Mare**, în regia lui **Sergiu Savin** de la **Teatrul din Oradea**. Spectacol care evită formulele-clisee de interpretare și propune un spectacol racordat la experiența bogată a unui secol

cu conștiință politică atît de încărcată cum e aceasta în care trăim. Vom reveni cu o cronică în-tr-unul din numerele viitoare. ● Anunțăm pe cititorii noștri că actorul **Adrian Pintea** este același cu semnatarul foarte originalei rubrici **Fără mască** publicată de un an și mai bine în **Suplimentul literar și artistic** al ziarului **Știința tineretului**. El este în continuare acor la **Teatrul Nottara**. ● În aceeași ordine de idei, amintim cititorilor că **Tania Filip**, actriță care a făcut parte un timp din ansamblul „**Song**” și care a terminat **Institutul de teatru** în anul 1982, este, deocamdată, încadrată a **Teatrului din Oradea**. Ne amintim cu plăcere evoluția sa excepțională din **Ifigenia** lui **Mircea Eliade**. De ce nu se reia acest spectacol pe scena **Teatrului Național din București**. (**Al. Dobotaru**).

Muzeul viticulturii și pomiculturii în imagini

Albumul lui **Gh. Dumitru Maican** tipărit la **Editura Sport Turism** este mai mult decît o foarte plăcută surpriză. Dincolo de faptul că atrage atenția asupra unui muzeu mai puțin cunoscut dar de mare importanță, cartea e un document de o inestimabilă valoare etno-

grafică. O prefață avizată semnată de **Vasile Novac** introduce cititorul în acest fabulos spațiu al existenței noastre prin vremuri. Și apoi vin imaginile, superbe, cărți de vizită pentru oameni și locuri, pentru meserii și inteligența tehnică a celor care prea des au fost bănuți de idilism. Albumul **Muzeul viticulturii și pomiculturii din România**, datorat lui **Gh. Dumitru Maican** poate fi răsfoit pentru plăcerea imaginii, dar este și o pledoarie în culori și cu sensibilitate pentru o lume care se întinde sub privirile noastre zilnice. Este o redescoperire a pomului și-a vieții în preajma lui. (**C.N.**).

Cenacul Flacăra
al Tineretului
Revoluționar
a depășit
4 000 000
de spectatori!

Un refren mult îndrăgit, reluat în această săptămână de tinerii din Satu Mare,

Baia Mare, Bistrița, Cluj-Napoca, Tirgu Mureș și Brașov:

**„Vrem liniște-n țară și pace în lume,
Dar dacă-ar veni vreun blestem,
Carpații și frații sări-vor ca unul
Urmînd Comandantul suprem“**

Marele spectacol sătmărean

Localitatea: Satu Mare, 26 octombrie 1983, stadionul „Olimpia”, orele 16.
Număr de spectatori: 15 000.

Atmosfera: în ciuda temperaturii scăzute la 5 grade, publicul a generat și a întreținut o atmosferă electrizantă, potențată de o participare competentă și frenetică. Publicul sătmărean a fost în totul de nota 100 și s-a manifestat ca o adevărată „tribună de geniu”. Un sincer bravo, sătmăreni!

Noutăți: formația „Ecol” s-a rebotezat „Partaj” (nașul a fost Vasile Șeicaru) și a cântat în primă audiere „Creion” de Al. Brad. Sătmărenii Octavian Bud și Emilian Onciu au confirmat clasa lor la Oradea, dar fericit au confirmat-o și în fața propriului public. Al treilea sătmărean intrat cu brio în rândul membrilor activi ai Cenacului Flacăra este Fabry Aladar. Despre el vom mai auzi, sintem convinși. Au mai debutat în cenacul: Ionel și Ileana, Bleda, Silaghi Mirela, Elisabeta Salmăreș și Marian Pintea.

Aportul organizatorilor: de la foarte bun la excelent. Organizatorii tineri s-au implicat ponderat dar inspirat în reușita acestui mare spectacol, în totul remarcabil și deosebit.

Dacă într-un precedent turneu se realiza, la Satu Mare, într-un foisor de foc și de alese simțăminte românești ale unui public ticsit într-un teatru de vară puțin încăpător, cel mai intim spectacol al Cenacului Flacăra, aflați, vă rog, că de data asta, pe stadionul „Olimpia” din orașul de pe Someș s-a realizat un mare spectacol.

În puține locuri în țară s-au bătut atâtea recorduri și s-au realizat atât de consistente, momente-cheie, momente emblematic, spre cîștigul tuturor. Momentele de vîrf s-au succedat. Unirii de la 1 Decembrie 1918 și una dintre aleșii tribuni ai propagării cauzei românilor transilvăneni — I-am numit pe Vasile Lucaci —, li s-au adus un cuvenit și bine meritat omagiu. Nicăieri nu s-a cîntat atât de competent și nuanțat „Balada lui Vasile Lucaci”, precum pe olimpicul stadion sătmărean. Și asta și din rațiunea că înflăcăratul „memorandist” este legat prin viață și destin de aceste plaiuri, el văzînd lumina zilei în comuna Apa, din județul Satu Mare. Prin cîntec și în deplină consonanță cu aspirațiile tribului supranumit și „Leul de la Sisești” au reverberat, adînc în conștiința tinerimii de azi și s-au regăsit și amplificat și cîntecele de sorginte istorică, preamărînd pe Craiul Munților și-al Moșilor, pe Tudor din Vladimiri, pe Domnul a toată Moldova, pe Ion Roată și, nu în ultimă analiză, pe Eminescu, Blaga, Labis, Marin Preda.

Dacă „surghiunista mîieră” simbolizînd pe Lucaci s-a cîntat cel mai complex aici, aflați, vă rog, că și „Treceți batalioane române Carpații” s-a cîntat excepțional în Sătmăr. Cu nimic mai prejos a fost cîntat „Nu uita că ești român”, iar liderul cenacului a cîntat grav și baritonat „Cîntec pentru Ștefan cel Mare”, care repede s-a infiripat în conștiința publicului. Dar ce să mai spunem: „Jurămînt la Putna” a dat, pur și simplu, o nouă turnură spectacolului.

„Cîntecul reintregirii”, „Colindul Ardealului” au fost tot atâtea momente de excepție. În orașul numit Satu Mare s-a cîntat tulburător, așadar, cîntecul închinat lui Ștefan cel Mare. Murmurul refrenului: „Să stați strajă la hotare, / Să păziți acest pămînt!” a găsit sătmărenii pregătiți ca pe nimeni alții. Salutar este și efortul diriguitorilor culturii de-a da acestor oameni deschîși „spre bine, spre frumos, spre adevăr” esența desprinsă, parcă, din fibra lor.

Această turnantă sobră și regală, cum se spune, a spectacolului a fost completată fericit cu o altă, care are ca beneficiari pe tineri. „Puștoaica” lui Vali Gereca este emblematică în acest sens, cu priză la public. Tinerime pregătită încet și sigur în receptarea valorilor naționale, dar și a valorilor mapamondului. Tocmai această practică „teorie a deschiderii” da cenacului greutate și noblete. Și, fiindcă aminteam de tinerii prezenți în majoritate pe stadion, ei se regăsesc și în componența cenacului, prîmînit de la turneu la turneu. Mare afluență de tineri în cenacul. Reșițeanul Dinu Olărașu este mai nou în cenacul și

are vocea decupată parcă din blues-urile americane. Cristian Buică interpretează cu talent versuri inspirate ale lui Mihai T. Ioan. Arădeanul Aurel Cohan îl secondează cu încredere pe umoristul Cenan. Sătmărenii Octavian Bud și Emilian Onciu s-au întrecut pe ei înșiși în fața propriului public. Cu dreptul a debutat în cenacul și al treilea sătmărean, Fabry Aladar. Tînăr de frumoasă perspectivă. Actorul Mihail Stan ne-a demonstrat că sătmărenii sint receptivi și la poezia bună. Iar el a dat publicului o mostră de poezie valoroasă, atașat fiind de aceste locuri și prin faptul că este căsătorit cu fiica poetului sătmărean Cicio Anderco și devenind astfel sătmărean prin adopțiune.

Revenind însă la memorabilul spectacol desfășurat pe olimpicul stadion sătmărean în acest sfîrșit de octombrie, sub un cer autumnal, încă primitor și deschis tuturor posibilităților, ne oprim la propunerea generos venită din public, anume de-a organiza o microstagiu de 4-5 zile la Satu Mare.

La statuia lui Vasile Lucaci

Manifestarea desfășurată în dimineața zilei de 27 octombrie 1983 s-a bucurat de două privilegii absolute! Prima: niciodată nu s-a organizat și desfășurat la poalele statuii lui Lucaci o sărbătoare a spiritului atât de consistentă, iar pe de altă parte, întîmplarea a precedat mitingul de pace și dezarmare al sătmărenilor exact în aceeași piață unde tronează distinct bronzul statuii lui Medrea, înfățișîndu-ni-l pe Leul de la Sisești. Apelul sătmărenilor la pace între popoarele mapamondului, care ar trebui tradus, așa cum spune cîntecul, trebură „în engleză și în rusă”, s-a completat îmbucurător și prin cîntec și vers. Căci, de bună seamă, puțini sint cei care pot bănui forța temută a versului și aceea a cîntecului istoric și de îmbărbătare.

Poetul Adrian Păunescu a punctat înfîinirea cu Vasile Lucaci — acest mare izbînditor și căușaz al românilor transilvăneni — cu o scrisoare a lui Lucaci către Gh. Pop de Băsești, de la 2 martie 1984. Epistola din care răzbate tonul blind începînd cu apelativul „Dragă bade” și terminînd cu finalul de irizări luminoase, care explică adevăratul sens și înțelegerea matură a derulării istoriei: „e o chestiune de timp și vom învinge”. S-a vorbit despre Marea Unire de la Alba Iulia. S-a vorbit despre sensurile sale majore și proiectarea acestei zile mărețe în viitorime, ea fiind „cea mai luminoasă zi din istoria românilor”.

Și la statuia părintelui și tribunului Lucaci s-a cîntat, ca pe stadion, cu competență și convingere. Atita doar că în jurul statuii erau doar 1 000 de oameni, iar pe stadion vreo 15 000. Publicul sătmărean a dovedit că știe versurile și cîntecele, dar a dovedit marea capacitate de-a le exprima plastic și convingător, cel mai adesea tulburător. Dacă recitatul cu „Sus în deal, la tine-n sat / Popa Ioan te-a botezat / Și nana Stanca te-a ținut / Un an la sin” a fost interpretat admirabil, să reținem că și „Dor de Eminescu” a fost cîntat excepțional. Pentru că și Eminescu face parte din istoria noastră națională. „Dacă nu ar fi fost Eminescu, probabil că ne-am fi exprimat în diminutive”, a spus în această fericită împrejurare Adrian Păunescu.

Iată-l pe grecul Costas Caracostas cîntînd cu însuflețire la poalele statuii lui Lucaci. Iată-l pe tînărul maghiar Arpad Domokos interpretînd, tot aici și tot impecabil, „Oltenii lui Tudor”. Și iată, din nou, „Cîntecul lui Ștefan cel Mare”, cîntat a treia oară în Satu Mare, de către însuși realizatorul cenacului. Iată, în final, aceeași „Balada a lui Vasile Lucaci” cîntată magnific, excepțional. A fost o rostire în cîntec și vers cum puține ne-a fost dat să vedem.

DORIN SALAJAN ■

Ora cea mai bună

Localitatea: Baia Mare, 27 octombrie, 1983, Sala sporturilor.

Număr de spectatori: 10 000.
Calitatea spectacolului: bună.

Atmosfera: marcată în general de efectele marii aglomerații, din dorința extraordinară a oamenilor de a se implica în efortul rotunjirii manifestării noastre s-au născut și virtuțile spectacolului, ceea oră explozivă, între cele mai intense trăite de noi ca și finalul, aflate la cota cea mai de sus a comunicării. Nota spectacolului: 100.

Noutăți: au debutat Eugenia Chiș, Sandu Frunză, Florin Săsarman, grupurile Orizont 77 și Bicolor. A revenit neconvingător Cătălin Condurache.

Aportul organizatorilor: bunele intenții ale tinerilor organizatori băimăreni s-au văzut oarecum zădărnice de marea afluență de oameni doritori să participe la manifestarea noastră. Să nu uităm totuși de dificultatea trecerii de la condițiile de spectacol în aer liber la cele de sală.

Așa cum se prezenta situația la startul manifestării noastre de la Baia Mare, am fi putut să jurăm că sau aveam să ne mutăm undeva în aer liber, sau aveam să dăm al doilea spectacol în prelungirea celui programat. Din păcate pentru aceia care deși veniți la Sala sporturilor în speranța unei întîlniri cu cenacul au trebuit să se reîntorcă la casele lor cu gîndul că, cine știe, poate data viitoare vor fi mai norocoși, organizatorii au rămas la ideea că aceasta este cea mai bună soluție în cazul de față. Este lesne de închipuit cazul cit de neîncăpător a devenit spațiul manifestării noastre. Acesta a și fost de altfel motivul pentru care prima parte a spectacolului s-a risipit în numeroase încercări de facilitare a comunicării. Abia odată cu exprimarea cîntecelelor de țară, „Trăiască România” și „Iancu la Tebea”, participarea s-a compactizat în suportul unei atmosfere noi, transformate radical. Un entuziasm de nedescris i-a cuprins pe toți cei prezenți în această sală fierbînd acum de sete de bine și frumos. Steaguri tricolore desfășurate peste creștele lor filtrează fasciculele care le luminează chipurile tinere. Se scandează „Pace”, „Ceașescu-Pace”. Suflul acesta ca de explozie, o explozie prin care răbufnește viața cu toate ale ei, impune de la sine atitudinea scenei. La cîntecele „O șansă păcii” și „Toate femeile vor pace”, cu Carmen Antal, înregistrăm o participare totală. Și pentru că afirmarea ideii de pace nu exclude exprimarea spiritului revoluționar, ci o implică, „Ordinea de zi”, cîntec de substanță al cenacului, vizînd o problemă de cea mai stringentă actualitate, urmează firesc. Și este astfel preluat de sală încît făgăduim să revenim în aproximativ o lună, dar atunci cu o emisiune radio pentru a arăta țării întregi că la Baia Mare există o generație tînără a cărei atitudine merită imortalizată și păstrată pentru a rămîne exemplu viitorimii. Simțim și noi ceea ce exprimă, într-unul din biletele primite din sală, un grup de studenți filologi: „Atmosfera e fantastică iar corădele suflurilor noastre vibrează energie și ritmic la tot ceea ce ne-ai pregătit în seara aceasta.” Comparativ vorbind, ne îndomim chiar de faptul că 100 de puncte, atitea cîte s-au dat campionilor de pină aici, vor fi suficiente pentru a măsura forța cu care ne copleșesc acum băimărenii. „Cîntecul lui Ștefan cel Mare”, în interpretarea plină de temperament a lui Adrian Păunescu, este cutremurător. „Puștoaica”, exprimînd puritatea și optimismul „generației fără prejudecăți”, așa cum ne place să-l numim pe tinerii epocii noastre, proiectează totul la limita cea mai de sus a întîlnirii. Cristian Buică și grupul sătmărenilor cu

Emilian Onciu, Octavian Bud și Fabry Aladar în bună formă (capacitatea de comunicare, forța de convingere a noilor veniți este promițătoare și îmbucurătoare) împlinesc această inegalabilă oră, între cele mai condensate ca substanță și nivel al trăirii expresiv artistice din cîte a cunoscut cenacul. „Turăita” este inspirat regîndit de conducătorul cenacului în manieră rock, întregindu-ne, alături de cîntecele Beatles și „Puștoaica”, imaginea modului de a fi și de a simți a noii generații. Se remarcă strădania conducătorului cenacului de a-l face pe oameni să înțeleagă că permeabilitatea la forme diverse de cultură este un atribut ce trebuie adînc înrădăcinat spiritului tînăr, omului nou în acceptarea sa profundă. După momentele oferite cu generozitate reprezentanților locali ai muzicii tinere (de această dată mai puțin semnificativi) simțim că spectacolul, chiar dacă menținut la aceeași cotă a entuziasmului, a scăzut sub raportul atenției și al profunzimii comunicării. Convingerea noastră exprimată că această manifestare, împotriva exclusivismului de orice natură, este totuși mai puțin dans și mai mult comunicare în încercarea de a satisface nevoia de profunzime ne face să obținem pe recitalul lui Ștefan Hrușcă dovada capacității de participare a acestor oameni cu sufletul aproape de cer. „Clopotul Reîntregirii” vibrează prin fiecare dintre cei prezenți impresionant. Avem acum din nou imaginea vie a Maramureșului spiritual. Vasile Șeicaru cuprinde între cele șase cîntece ale recitalului său „Actorul” cu participarea lui Adrian Păunescu, în mare formă. De fapt, toată atmosfera refăcută acum pe de-a-ntregul predisune la fapte mari. Blues-urile sint alternate cu rock-urile trupei Iris, superbul ritual de la „Dor de Eminescu” cu simplitatea și candoarea cu care sint cîntate piesele grupului Partaj. Notăm actul de sinceritate prin care publicul și-a autoapreciat implicarea în desăvîșirea manifestării noastre cu 80 de puncte, atunci cînd avea și varianta celor 90 de puncte, și adăugăm acest gest la nota generală a spectacolului. Și chiar dacă unele momente ne-au dus aproape la exasperare am simțit din virul unei inegalabile ore ca și din final marile disponibilități ale publicului acestei seri. Un spectacol de notă maximă deci și certitudinea revenirii noastre.

Atmosfera eroică la - 5 grade C

Localitatea: Bistrița, 28 octombrie 1983, Stadionul Gloria.

Număr de spectatori: 20 000

Calitatea spectacolului: excepțională

Atmosfera: fantastică; în ciuda condițiilor aspre, -5°C, plusul punctajului acumulat de publicul acestei seri a urcat pînă la 100.

Noutăți: au debutat Daniel Rădulescu, Nelu Tirziu, duetul format din Daniela Arsenu și Adela Zvoboda. Au revenit George Munteanu și Betay Arpad.

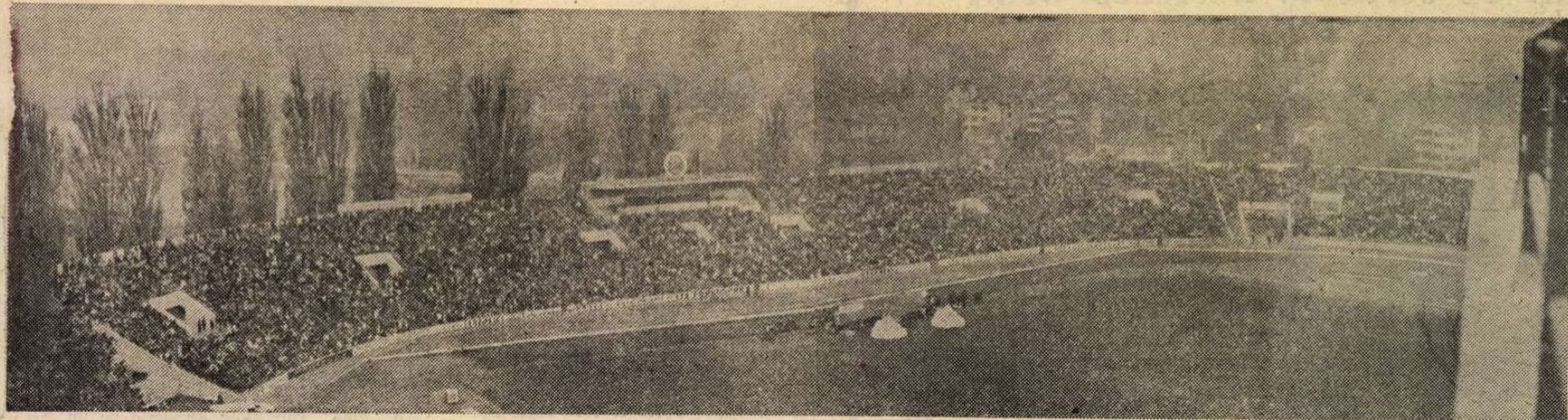
Aportul organizatorilor: foarte bun.

Surprinzătoarea schimbare a vremii, care pînă în preajma venirii noastre la Bistrița fusese ploioasă, era parcă un semn bun. Ca și cum „ochii senini ai oamenilor și intențiile noastre deschise însemnaseră cerul”. Luminele de pe tabela de marcaj a stadionului, înscîrînd „Cenacul Flacăra 83”, erau stele cîștorînd în suflutele tuturor frumusețea inegalabilă a

Precizare

Aflăm cu surprindere că manifestări de care nu putem fi noi răspunzători, ale unora dintre participanții la spectacolele noastre, ca de altfel și la alte spectacole, sint puse pe seama celor din scenă cînd, de fapt și de drept, ele nu pot privi decît pe organizatori. Ne simțim datorii să amintim aici tuturor acelor care se fac a nu fi înțeles pînă acum, că în spectacolele noastre, Cenacul Flacăra încurajează expresia liberă a dra-

gostei față de însemnele demnității noastre naționale, Tricolorul, portretele eroilor neamului, inscripțiile de pace, formulele de substanță consacrate de cenacul nostru, tot ceea ce este legat printr-o încărcătură nobilă de semnificații de preocupare permanentă de a cultiva sufletului tînăr respectul valorilor eterne. A-i învăța pe oameni să-și păstreze candoarea tineretii, să-și iubească țara și conducătorul, trecutul și prezentul spre a fi mai buni în viitor este tot ceea ce propun manifestările noastre. De alte intenții ne socotim străini și cu atît mai puțin răspunzători.

Publicul campion de la Cluj-Napoca

Fotografie de VICTOR RADULESCU

acestei serii. După recordul de instalare realizat de echipa noastră tehnică (5 tone în doar 20 de minute) începem cu cei mai noi și linișteți de catedrală cu care ascultă întreg stadionul ne impresionează. Prezențele locale urcate pe scena cenaclului lasă și ele o bună impresie. Între hard rock și fotbal dovedim că există relații de compatibilitate. Minculescu, Ochescu și ceilalți de la Iris își demonstrează înalta clasă. Între apariția lui Dinu Olărașu și aceea a lui Vali Șerban asprimă serii crește până la -3°C. Invers proporțional cu frumusețea ei, incit la „Călin de frați”. Adrian Păunescu simte nevoia să adauge: „Ce colinde se aud / Și ce patos sfânt / Bistrița și Năsăud / Genial pământ.” Cîntecele de țară, cîntecele de pace, scandările ce le-au intercalat ne-au descoperit proporțiile unei triaze manifestări patriotice. Impresionant ni s-a părut faptul că bistriceenii n-au uitat, cîntînd pentru Unire, să ceară să se cînte și pentru Moldova, cuprinsă pe atunci și ea în focul doborîșii evenimentelor. Iată de ce credem de pe acum că seara aceasta nu poate obține decât nota meritată de inima oamenilor minunați care ne înconjoară. Se scandează spontan „Ceașescu-Pace”, aureolă superbă reacții dictate de înalta conștiință patriotică a oamenilor. Cîntecul „Deșteaptă-te române” a venit la propunerea bistriceenului Anton Oproaie și, adoptat de întreg stadionul, a rămas un moment de neuitat. Aura Sipiță, sensibilă și gravă, recită „Da, mai avem”. Poezia este în continuare bine primită și prestația actorului Mihail Stan este în ton cu întreaga seară. Sint -5°C acum, condiții ingrate deci, dar această oglindă dublă de entuziasm, cum ni se pare cele două tribune față-n față, ne obligă. E o seară ca „o înviere a spiritului tînar”, măsură pentru competență și profunzime. Cine și-ar fi putut închipui existența acestei serii în biografia noastră? Și totuși, ea a existat! Era atît de frig incit peste tot în jur străluceau broboanele înghețate ale nopții. Parafrazîndu-l pe Lucian Blaga am putea spune: erau acestea, sudoarea tinerilor ce nu oboseaseră toată noaptea cîntînd. „Aruncarea în valuri”, binecunoscutul șlagăr al lui Vasile Șeicaru, a avut aici un refren adaptat condițiilor mai speciale în care ne exprimăm: „Iubita mea, e-atît de frig afară / Incit favoarea asta țî-o mai cer / Decît să stăm aici cu gheață-n gură / Mai bine ne-aruncăm în frigider.” Să mai notăm acea remarcabilă încercare care a fost recitarea poeziei „Oda în metru antic” de Mihail Eminescu, cu atît mai mult cu cît a și fost o reușită deplină. Bistrița a depășit în această seară tot ceea ce fusese pînă la ea. Am avut astfel imaginea împlinită a spiritualității tinerii bistriceene, rod și al grijii dirigitorilor culturii acestui județ. Sintem siguri, vom păstra multă vreme în memorie sonoritatea de vis a aceluia cor divin și izul acelei atmosfere eroice cu care Bistrița ne-a peccatuit sufletele.

CONSTANTIN DRAGOMIR

Noul campion al cenaclului – publicul din Cluj-Napoca

Localitatea : Cluj-Napoca, 29 octombrie, Stadionul Municipal
Număr de spectatori : 25.000
Calitatea spectacolului : excepțională
Atmosfera : cum nu a mai fost de multă vreme la Cluj, fantastică.
Clujul a fost cu adevărat capitala culturală a Ardealului. Nota : plus 100
Noutăți : au debutat excepțional Camelia Preda cîntînd o parodie și Marinela Zegrean cu un cîntec popular, bine Codruța Virlic și Laura Rusu. Au revenit Iuri Galis, Călin Nemes, Liana Gocan și Anca Ranga. Carmen Antal a interpretat cîntecul popular „Ioane, Ioane”.
Aportul organizatorilor : impecabil. Organizarea fără reproș a eliminat toate problemele care ar fi putut surveni în desfășurarea unui spectacol de o asemenea amploare. Reconfortant sentiment de siguranță să știi că în orice clipă organizarea este parie efectivă din buna evoluție a spectacolului.
Din hotelul Sport aflat în imediata apropiere a stadionului putem lua pulsul

unui oraș în sărbătoare. Grupuri de oameni trec cîntînd, lume multă în jurul caselor de bilete, atmosferă sărbătorească. Spectacolul va începe cu recitalul în forță al lui Constantin Dragomir, cîntecul de deschidere fiind „Nu uita că ești român”. În capitala Ardealului, cîntecul unității naționale ne va da revelația sentimentului istoric mai viu ca oricînd aici. Astfel la „Doina lui Lucaci” întregul stadion s-a ridicat în picioare, în memoria eroilor care s-au jertfit pentru ca azi generația '83 să poată striga liberă „Trăiască, trăiască, trăiască, să trăiască / Moldova, Ardealul și Tara Românească”. Apar drapelele tricolore. Poetul Adrian Păunescu anunță : „Pentru cer, pentru conștiința națională a cîntat Marea Catedrală de la Cluj-Napoca”. Fără a fi un spectacol în poziție de drepti vor urma firese după cîntecele de țară cîntece de pace. Traducînd în versuri ceea ce a spus în repetate rânduri tovarășul Nicolae Ceaușescu prin geniul său poetic, vom cînta cu întreg stadionul : „Pacea trebuie tradusă în engleză și în rusă”. Clujul scandează „Ceașescu-Pace” minute în sir. Cenaclul Flacăra reprezintă la orele 17.30 la Cluj-Napoca o sinceră și nemijlocită manifestare de pace.

Ne simțim îndatorați și vom cînta Clujului „La mulți ani cu sănătate”. Pentru prima oară în istoria celor zece ani, la unison, tribunele ne vor răspunde urînd cenaclului mulți ani. Și astfel, la Cluj-Napoca într-o zi de mijloc de toamnă vom avea o seară mai frumoasă decît toată amintirea noastră despre acest oraș. Vom cînta într-o atmosferă fierbinte „Deșteaptă-te române”. Cu tot cerul înourat „Dorul de Eminescu” ne înseninează sufletele iar tinerii cu brațele ridicate îi vor opri ultima vocală a marelui Poet, să nu i se mai termine numele nicodată.

Ne reamintim că la Cluj-Napoca am învățat expresia „să vă bată Eminescu”. Vom cînta „Pustoaica” vom cînta de vreo șapte ori cu Adrian Păunescu „Cîntecul lui Ștefan cel Mare”, ultima oară cînd poetul a coborît în fața tribunelor fiind momentul cel mai impresionant. Ziua de duminică ne va găsi cîntînd „Treceți batalioane române Carpații”. În final orașul era mai proaspăt ca la început. Spectacolul a fost un regal. Arareori am găsit un atît de perfect raport între bun simț și entuziasm, precum în această seară la Cluj-Napoca. Cu acest spectacol superb oraș revine acolo unde l-am dorit dintotdeauna, în fruntea cetăților de sărbătoare ale Cenaclului Flacăra.

Sub semnul armoniei frățești

Localitatea : Tirgu Mureș, 30 octombrie 1983, Sala sporturilor
Număr de spectatori : 8.000
Calitatea spectacolului : foarte bună
Atmosfera : excelentă, deși în sală, în condițiile unei afliuențe mari de spectatori, spectacolul de la Tirgu Mureș a fost de 100 de puncte
Noutăți : au debutat Szepthot Palma și Baranyai Tünde, Carmen Cerghizan și Adriana Lăbonțiu, Alexandrina Posea, Angela Kiss, Sorin Rusu, Angela Nagy, Emilian Nistor, Viorel și Viorela Verchelean, Nicoleta Mărginean, Delia Belian și Sorin Costea, Vladuț Mirela, Simona Lăpăduț, formația Trident, Mera Angela și excelent copilul Ovidiu Crăciun
Aportul organizatorilor : bun

Sală arhiplină, afară lume pentru cel puțin încă o sală. Interes mare la Tirgu Mureș, ca întotdeauna aici, pentru spectacolul Cenaclului Flacăra. Nici n-am început și tribunele își fac încălzirea : „Flacăra, Flacăra / Tu ești tineretea mea”. „Oda bucuriei” va deschide seara noastră de la Tirgu Mureș. În sală apar pancarte roșii, galbene, albastre pe care scrie : „Cenaclu mult iubit / La Tirgu Mureș bine ai venit”, „Trăiască România”, „Să îndrăznim să facem noi / Un Pământ fără păcate / Sub aceste trei idei / Lumină, Luptă, Libertate”. Cîntăm împreună cu Arpad Domokos „Cîntec de țară” și întreaga sală ni se alătură în română și maghiară : „Noi aici sintem o țară / Unică și milenară / Scumpa noastră Românie / Muncă, dragoste, frăție”. Este un început de 100 de puncte, deja. Cîntecele de pace vin firese în aceste momente. Mai bine ca oricînd se va cînta aici „Treceți batalioane Carpații”. Tineri cu stea-

guri tricolore vin pe scena cenaclului și sub faldurile lor vom cînta toată dragostea noastră de țară, vom cînta numele eroilor neamului.

Între recitalurile ample ale lui Vasile Șeicaru și ale grupului Partaj seara ne oferă o prestație bună a lui Cristian Buiacă bine primit aici. Cristian Buiacă vine pe un culoar bun. Cîntecele interpretate de Carmen Antal ridică din nou stacheta spectacolului coborînd uneori sub 100 datorită densității mari de oameni pe metru pătrat, căldurii, condițiilor de sală. Adrian Păunescu va cînta în această seară de cinci ori „Cîntecul lui Ștefan cel Mare”, cu întreaga asistență. „Tron în Apuseni” al lui Vali Șerban creează unul din acele momente cînd notele sînt prea mici pentru un public atît de mare. Tricolorul aflat în mîini tinere și puternice întărește prin exemplu versurile poetului Adrian Păunescu : „Din Brașov și pînă la Arad / De la Tirgu Mureș pînă la Brad / Din Tilișca pînă la Bihor / Dulce filfitt de Tricolor.” Fără vreo aluzie la vremea de afară vom încheia cu „Ploaia care va veni” cîntec pe care generația tînară îl redescoperă cu tot mai multă bucurie.

La Tirgu Mureș, într-un spectacol excepțional am avut revelația unei serii a prieteniei și frăției tinerilor români și maghiari, o seară sub semnul bucuriei și buneii înțelegeri. Realmente a fost o seară minunată.

A doua zi, înainte de-a părăsi Tirgu Mureș, conform unei tradiții la care ținem și pe care o respectăm, am fost la statuia lui Avram Iancu aflată în centrul orașului. Aici eram asteptăți de sute de tineri, de oameni de toate vîrstele. Cîntînd memoria eroului nostru, am alăturat cîntecelor de țară, cîntecele noastre de toată viața. Moment emoționant amplificat de gestul unui tînar de a așeza la baza statuii ecvestre steagul tricolor. După ani de luptă pentru unitatea națională, pentru drepturile românilor din Ardeal, azi generația tînară din România aduce un omagiu celui care a fost Avram Iancu. Greu ne despărțim de minunații mureșeni doar după ce ne-au smuls promisiunea că în această iarnă vom fi din nou alături de ei.

UCU BERTZI

Brașovul prim-solist

Localitatea : Brașov, 31 octombrie 1983, Stadionul Central
Număr de spectatori : 15.000
Calitatea spectacolului : foarte bună
Atmosfera : entuziasmată. În această seară brașovenii au dorit și au reușit să egaleze marile publicuri ale cenaclului într-un spectacol de 100 de puncte
Noutăți : au debutat Petre Ștefan, Gabriela Șerban, surorile Mirela și Violeta Cerneanu și Carmen Negruț. A revenit foarte bine Daniela Balate
Aportul organizatorilor : foarte bun

Chiar dacă la ora începerii manifestării noastre de la Brașov pe Stadionul Central se aflau mai puțini spectatori decît ne obișnuiseră precedentele noastre popasuri tinerii veniți aici din aceeași neistovită dragoste pentru cenaclu ne-au dovedit din plecare că nu sînt mai prejos decît colegii lor de generație din alte culturi ale țării. După ce Dinu Olărașu, expresiv și dezinvolat, apoi Nicolae Cenau, într-o vervă crescută din sentimentul concurenței colegiale cu ceilalți umoriști ai cenaclului își vor fi încheiat recitalurile, tribuna avea să preia irevocabil inițiativa în dialogul stabilit între ea și scenă. Cîntecul antirăzboinic al lui Fabry Aladar, o creație viguroasă și de mare efect mobilizator, marchează momentul declanșator al acestei noi stări. Am vrut să continuăm cu ceilalți doi sătmăreni, Onciu și Bud, dar glasul unit al celor prezenți scandînd cu o forță covârșitoare „Să fie pace în lume” ne-a determinat să răspundem întocmai dorinței lor. Acum atmosfera este atît de frumoasă incit, cum observa Adrian Păunescu, „răsare parcă și soarele care apune”. Muzica ritmată îndeamnă pe toată lume la mișcare. Profităm și noi cu atît mai mult cu cît ne aflăm pe un teren de fotbal. Inițiem și aici o acțiune de depistare a noi talente pentru care scena cenaclului rămîne mereu primitoare. Cel mai des și cel mai convingător cerute sînt aici poate mai mult decît în alte părți cîntecele noastre de țară și pace. Și cum ar putea fi altfel cînd în tribună sînt oameni ce gîndesc astfel : „E al 10-lea spectacol pe

Iată ce fel de sentimente dezvoltă cenaclul nostru în oameni

Sintem alături de dumneavoastră și de întregul Cenaclu Flacăra și simțim o mare bucurie fiindcă vă aflați în județul nostru unde a umblat și a învățat marele nostru luptător Avram Iancu.
Aici, acum și veșnic este locul nostru.

Noi sintem patrioți. Iubim viața împreună cu conducătorul nostru neobosit, tovarășul Nicolae Ceaușescu, care luptă pentru o adevărată pace, o pace pe întreg continentul, ca viața noastră să fie cît mai înfloritoare, pentru a simți această bucurie de a fi acum împreună cu alte mii de oameni care au venit neobișniti din atîtea alte părți.

Trăiască Ceaușescu !
Trăiască România !
Trăiască pacea pe întreg globul !

Cu stimă și respect, familia Fabian Andrei și Fabian Gizella Tg. Mureș, 30 octombrie 1983

care îl văd. Am trăit zece sărbători ale tineretii, păcii, dragostei de țară și de oameni în țara păcii și a tineretii. Pentru ca bucuria reîntîlnirilor cu Cenaclu Flacăra să fie întreagă, gîndul meu și al celor care vă iubesc se îndreaptă spre marea prieten al tinerilor, spre cel care acum trăiește și luptă pentru PACE, președintele NICOLAE CEAUȘESCU. Pentru viața frumoasă pe care o trăim, pentru grija pe care o poartă țării și întregului popor, tinerii Brașovului îi mulțumim și-i dorim putere pentru a realiza visul nostru, al tuturor, o Europă de pace. Sint fericită că trăiesc în această epocă, că pot cînta țara și istoria ei alături de dumneavoastră în țara cu formă de inimă, frumoasă ca pacea.” (Carmen Dăncilă). „Trăiască România”, „Jurămînt la Putna”, „Clopotul reîntregirii” sînt cîntate excepționale. De-a dreptul emoționant este de asemenea „Cîntecul lui Ștefan cel Mare” în interpretarea lui Adrian Păunescu. Dialogul viu al tribunelor a prelungeț în mod fascinant sentimentul de forță a democrației prin cultură. Cîntecele de pace, multe dintre ele reluate sînt trăite cu adevărat frumos. Spun trăite și nu cîntate căci am surprins în exprimarea lor gesturi de o înalțime tulburătoare. Doi tineri au urcat pe scenă îngenuchind și desfășurînd vederii tuturor o pancartă pe care stătea scris în mai multe limbi cuvîntul PACE. În toată seara, intensitatea trăirii și simțirii a fost deosebită iar expresivitatea mereu aproape de virf. Remarcabilă a fost deci forța inițiativei publice pe care am salutat-o cu bucurie. Atita patetism și solemnitate ne-au determinat să ne înclinăm în fața acestui public care s-a dovedit stăpîn absolut al armelor sale. Și chiar dacă la un moment dat au încercat să forțeze intențiile noastre dincolo de regulile politetii, lecția sferului de oră în care au rămas singuri cu „Pustoaica” i-a făcut mai buni și mai înțelepți decît o dovediseră pînă în acel moment. Mai mult de o oră am ascultat cu admirație glasul acestui „public stelar” căruia scena i-a cedat cu plăcere locul. Sentimentul profund al istoriei de care se simțea condus acest minunat eșantion de tineri a impus în continuare scenei cîntece de substanță. Toate acestea au arătat în seara petrecută de noi la Brașov profundele mutații produse în sufletul acestei generații. Brașovul s-a apropiat astfel și a urcat pe locul din care, privind spre înainte, nimic nu-ți mai poate sta în față.

La despărțire, tinerii brașoveni, ne-au făcut propunerea de-a petrece din nou Revelionul împreună. Ar putea fi, dar așteptăm în continuare și alte variante din care s-o alegem pe cea mai bună.

CONSTANTIN DRAGOMIR

Alți citii cronicile manifestărilor cu numerele : 1139, 1140, 1141, 1142, 1143, 1144, 1145, 1146.

Profil de scriitor: ROMULUS GUGA

Un luminos mesaj de viață

Deși fundamental poet, (a publicat volumele **Barci părăsite** și **Totem**) poet de viziuni fabuloase și deopotrivă teribile, în lumea cărora trăia parcă nu numai spiritual și doar în momentele de grație, ci în permanență și cu întreaga lui greoaie ființă de ardelean zdravăn, clădită să dureze înfruntând cu o nepăsare posacă timpul și bolile trupesti și sufletești, tot ceea ce pe alții îl încovoale, îi sfirjește și îi macină, Romulus Guga s-a impus conștiinței publice și literare ca prozator, odată cu apariția primului său roman, **Nebunul și floarea**, în 1970, spre sfârșitul anului. Cartea, care ar fi trebuit să se cheme **Isus și ceilalți**, titlu dat de autor și rămas, de altfel, tipărit în subsolul paginilor care marchează începutul unei noi coli tipografice, dar șters de pe copertă, probabil în ultimul moment, datorită, e de presupus, vigilenței lingvistice a cine-mai-știe cărui biet funcționar speriat de cuvinte, fiindcă în substanța sa romanul nu avea nimic, absolut nimic „mistic”, dimpotrivă, era aici un cald, luminos și patetic mesaj de viață și rațiune, această carte, deci, l-a adus rapid pe Guga în prim-planul interesului literar. Proza românească primea atunci, la sfârșitul unui deceniu intrat în istorie sub semnul primăvăratec al începutului unei renașteri spirituale, aflund de energii proaspete al unei serii masive de tineri romancieri, firesc alături de care, având aproximativ aceeași vîrstă, se făcuseră cunoscuți mai devreme; lui D. R. Popescu, N. Breban, Al. Ivasiuc, Fănuș Neagu, Corneliu Ștefanache II se alăturau Augustin Buzura, Radu Petrescu, Norman Manea, Bujor Nedelcovici, toți aceștia din urmă tipărind în 1970, ca și Romulus Guga, primele lor romane — **Absenții**, **Matei Iliescu**, **Captivi**, **Ultimii**, cărți ce aveau să devină, au devenit!, termeni de referință pentru evoluția ulterioară a epicii naționale. **Nebunul și floarea** este de asemenea un reper în aceeași ordine: proza românească fantastică și alegorică exprimind o năzuință morală are în cartea lui Romulus Guga una dintre memorabilele sale intruări. Celelalte romane ale lui Guga — **Viața postmortem**, 1972, **Sărbători ferice**, 1973, **Adio, Arizona**, 1974, **Paradisul pentru o mie de ani**, 1974 —, mai ambițioase tematic și compozițional, dar și înegale, încercînd să disloce epicul prin teatralizare și imagini simbolizînd o subiectivitate colectivă traumatizată de dramele istoriei (**Paradisul pentru o mie de ani** fiind, spre exemplu, o carte despre coșmarul existențial produs de fascism), au rămas umbrite de marelui succes pe care îl avusesse **Nebunul și floarea**. Și nedreptățite, în fond: **Nebunul și floarea** este, într-adevăr, o carte excepțională, dar prin însăși natura ei nu poate fi continuată, situîndu-se în afara oricărei serii, în vreme ce romanele ulterioare fixează, prin caracterul lor, o evoluție originală pe calea prozel de tip, cum ar zice N. Manolescu, „corintic” — o proză folosind cu îndrăzneală artificii și convenții, labirintică, non-figurativă, desăfurată într-o succesiune de tablouri și viziuni legate între ele nu la nivelul obiectiv și „realist”, ci în planul semnificațiilor. Această orientare estetică poate fi regăsită, de altfel, în dramaturgia lui Romulus Guga, ale cărei rădăcini se află tocmai în experiențele făcute de scriitor în romanele ce au apărut după **Nebunul și floarea**. Romane care, sint convins, vor fi încă mai drept prețuite din perspectiva de acum a dezvoltării prozei românești.

Am scris una dintre primele cronici despre **Nebunul și floarea**, dacă nu chiar prima: cartea m'a entuziasmase. Ceva mai târziu, a fost distinsă cu Premiul Uniunii Scriitorilor; cu acel prilej, cred, l-am cunoscut pe Romulus Guga, apropiindu-ne dintr-o dată, fără inutile ocoliuri, într-o singură, lungă discuție, re-luată de-a lungul anilor de fiecare dată cînd ne vedeam, la București ori la Tirgu Mures, tot mai rar în ultima vreme și acum, iată, devenită imposibilă. Omul solid, vinjos, pe care aparent nimic nu-l putea clinti, purta în el o suferință pe care n-o declara niciodată, chiar și atunci cînd semnele ei ajunseseră vizibile; era vital, plin de încredere în forța lui de a trece peste orice greutate, făcea grozave planuri, lăsînd adesea impresia că e purtat de închipuire,

Nu era. Multe dintre proiectele lui au prins, miraculos, viață, cel mai important fiind, cu siguranță, revista **Vatra**, pe al cărei frontispiciu ar trebui, poate, acum, să figureze și numele lui: ca re-intemeietor.

MIRCEA IORGULESCU

Despre supremul bine

Deși cuprinde numai patru piese, cunoscută prin tipărirea în revistă sau prin spectacole teatrale, dramaturgia lui Romulus Guga reprezintă una din cele mai însemnate experiențe dramaturgice în direcția teatralității textului dramatic din literatura noastră de azi. Scriitorul era acreditat ca poet și romancier cînd, destul de tîrziu, debutează ca dramaturg. Piese sale configurează, ca tehnică dramatică și serie tematică, două direcții, prima fiind reprezentată de **Speranța nu moare în zori** și **Noaptea cabotinilor**, a doua, și cea mai valoroasă din punctul de vedere al poeziei dramei, cuprinzînd **Eul mediu întimplător** și **Amurgul burghez**.

Romulus Guga este unul din cei cîțiva dramaturgi români la care imaginea lumii contemporane, compusă cu mijloacele specifice dramei, impune o modalitate proprie de a gândi destinul uman în raport cu istoria. Unul din resorturile acestei modalități îl constituie lupta împotriva mistificării, a teroarei și dictaturii ca atitudine la libertatea ființei. La Guga, imaginea teatrală nu este construită cu mijloacele linearității expozitiv-realistice, în care analiza caracterologică să frizeze demersul cognitiv și progresul acțiunii dramatice. Stările de conflict, „peripețiile” acțiunii sînt produsul unei dinamici dramatice prin care mentalități opresoare, agresiv-destructive, se vîd puse în cauză din chiar perspectiva rațiunii lor de a fi. Ofițerul de jandarmi din **Speranța nu moare în zori**, Anton de Lambi din **Noaptea cabotinilor**, Sergentul și Ioachim din **Eul mediu întimplător**, Ignățiu din **Amurgul burghez** închipuie, fiecare în alt fel, un labirint al mistificării, în care deformările umanului, teroarea și dictatura sînt tot atitea drumuri false, prin care ființa nu mai poate fi îndepărtată de la supremul bine: libertatea. Autoritatea lui Anton (**Noaptea cabotinilor**) nu poate împiedica revolta celor trei fii (Coriolan, Viniciu, Timotei) din final, atunci cînd mistificarea este spulberată prin apariția fratelui său Miron, Avem de a face aici cu motivul expresionist (vezi **Fiul**, de W. Hasenclever) al necesității imperioase a evadării de sub tirania lui pater familias. Sonori de tragedie oedipiană se aud în replicile lui Timotei: „Viitorul nu valorează nici doi bani, dacă e clădit pe o minciună”. Cu o derulare dramatică a momentelor tensionale dispuse echilibrat în cele trei acte, **Noaptea cabotinilor** anunță celelalte două piese prin care Romulus Guga propune una din cele mai dificile arii tematice în dramaturgia noastră contemporană.

Eul mediu întimplător și **Amurgul burghez** sînt semnele clare ale maturizării dramaturgice. În **Speranța nu moare în zori**, nașterea unei lumi noi (instaurarea primului nostru guvern democratic) prilejluie reacții și opțiuni diverse, provoca o crimă și propunea un regim mistificator (se instituie un tribunal neavenit pentru a scuza un nevinovat). În ultimele două piese, mistificarea este surprinsă la proporțiile unui labirint devorator. Aici, dramaturgul dă evoluției anecdotică a conflictului acea forță de simbolizare, prin care umanismul, ca factor de regenerare spirituală și rațiunea ca putere de judecată integratoare susțin un demers dramaturgic care permite intrarea lui Romulus Guga, alături de alți cîțiva dramaturgi români, în circulația europeană a valorilor dramei. Ca și Peter Weiss în **Marat-Sade**, dramaturgul folosește procedeul „teatru în teatru”, plasîndu-și piesa nu în cadrul unui ospiciu propriu-zis ca la Peter Weiss, ci într-un loc închis, asemănător celui din **Labirintul lui Arrabal**. Evadarea lui Honterus, procesul și sentința prilejuiesc un protest urias al omului, al voinței sale de libertate. Deformare a umanului, tabloul umanității terorizate de un obscur sistem opresiv, este restabilit în datele sale esențiale printr-un sacrificiu, prin moartea ca „trezire la realitate” a unei jertfe.

Un labirint mistificator de ample proporții apare în **Amurgul burghez**. Sacrificarea lui Filip („sfîntirea” lui, ca o parodie a unei parodii: sărbătoarea medievală a încoronării), dezvăluie procesul de malformare a conștiinței colective într-o societate degradată de mijloacele opresive (care nu este altul decît societatea de consum) calvarul dezintegrării sale ca individualitate. Trezirea sa la demnitate din noaptea spaimii (sînt sugerate procedee ale terorii de tip fascist) coincide însă cu uciderea sa. Filip va muri așadar refuzînd mistificarea și decăderea. Apelul său la valorile umanului amintește de o frază a lui Montherlant, despre piesa sa **Războiul civil**, frază care ar putea sluji drept emblemă a întregii dramaturgii a lui Romulus Guga: „ori de cîte ori un om va cere ajutor omului pentru a se apăra împotriva naturii, împotriva lui însuși și împotriva omului, aceasta este, fără doar și poate, o dovadă că el iubeste mult omenirea”.

Prin numai cîteva piese, Romulus Guga rămîne unul din dramaturgii noștri cei mai importanți, care afirmă valorile unui umanism de substanță. Ieșirea din labirintul mistificării coincide astfel cu revelația supremului bine: libertatea ființei umane.

MARIAN POPESCU

Renere

Gînduri...

Am mai avut prilejul să relev un paradox: apar la noi serii de opere din creația unor scriitori și critici clasici și interbelici, ediții realizate la un nivel științific remarcabil. Cele mai multe din ele vor rămîne ca „ediții definitive” în adevăratul înțeles al cuvîntului prin rigoarea stabilirii textului, prin bogăția aparatului de note și comentarii, prin studiile de ansamblu, structurate pe anumite direcții sau aspecte ale operei. Cu toate acestea, de pînă, foarte puține ori volumele unor asemenea ediții se bucură de comentarii avizate, unele dînd ele tîrcînd practic neobservate, dacă n-ar exista exemplara pasiune a lui Șerban Cioculescu și în lunile din urmă a lui Z. Ornea. Nu e cazul să facem un inventar al omisiunilor, să numărăm cîte volume și chiar serii conținînd opere capitale ale culturii române n-au fost nici cel puțin consemnate. Asemenea ediții de mare anvergură, pentru care se depune nu numai muncă și pasiune dar care necesită vaste și temeinice cunoștințe interdisciplinare, o familiarizare îndelungă cu problemele istoriei și ale culturii naționale și universale, reprezintă opere științifice care îmbogățesc patrimoniul spiritualității noastre contemporane și dezbaterile lor s-ar dovedi deosebit de fertile pentru drumurile culturale noastre de astăzi.

Îmi puneam toate aceste întrebări privind impunătoarea serie a **Opere** lui Tudor Vianu, careia i s-a adăugat de curînd cel de-al unsprezecelea volum. Sînt adunate aici cu exigențele unei ediții științifice bogat și amplu comentate scrierile celui ce a marcat timp de aproape cincizeci de ani cultura românească printr-o prezență de înalt nivel intelectual, prin rigoarea științifică a tot ceea ce a scris, prin rolul de cititor al citorva discipline cum ar fi estetica și stilistica, istoria literaturii universale, prin consecvența umanistă a gândirii sale, prin rolul de îndrumător pe care l-a avut de la catedra universitară asupra mai multor generații de studenți, pentru care el reprezintă și va reprezenta un adevărat mentor. Tipărirea de către Editura Minerva a ediției Tudor Vianu reprezintă deci un fapt de cultură ale cărei dimensiuni spirituale nu au fost relevante pînă acum așa cum se cuvine. Nu avem pretenția să o facem aici în cadrul cronicii noastre care se mărginește la ultimul volum în ordinea apariției, dar nu am putea începe reliefaarea semnificației sale dacă nu am spune un fapt: pentru noi, Tudor Vianu reprezintă o personalitate a cărei însemnătate are o valoare egală cu aceea a lui G. Călinescu. Aș spune că în epoca dintre cele două războaie mondiale și în cea contemporană opera și acțiunea ei culturală au reprezentat cei doi contraforți ai edificării unei adevărate filozofii a valorilor spirituale românești. Apariția și apoi desfășurarea paralelă a activităților critice a constituit o adevărată necesitate istorică, acea condiție care a făcut să progreseze nu numai gîndirea noastră critică, ci să stabilească un sistem al valorilor de o mare rigoare, conectat la evoluția artei universale. Tudor Vianu nu a avut un temperament de luptător precum confrății săi Șerban Cioculescu, Pompiliu Constantinescu și Vladimir Streinu. Idealul clasic al omului, pentru care el a pledat cu cea mai nobilă consecvență se intruchipa plenar în ființa lui, în tendința mereu afirmată de căutare a echilibrului, în simțul măsurii, în neconținută aspirație către forme armonioase ale existenței, în evitarea programatică a oricăror pasiuni ce îl puteau duce către extreme. Dacă în concepția sa **Oedip** și **Hamlet** reprezentau patosul căutării adevărului, pentru noi cei ce l-am cunoscut nu numai din filele cărții Tudor Vianu a intruchipat prin viață și opera lui acest patos, ceea ce l-a făcut să pună în valoare marile înflesuri umane ale artei universale și românești, valorile estetice prin care acestea au devenit bunuri spirituale perene. Volumul al unsprezecelea completează și închide seria inaugurată de precedentul dedicată studiilor de literatură universală și comparată, studii care, așa cum spune criticul George Gană în postfața recentului tom, corespund și cu un moment de cotitură în existența și activitatea științifică a lui Tudor Vianu. Scrise și publicate după 1948 ele sînt în cea mai mare parte expresia schimbării a însuși obiectului catedrei sale universitare. După 1948, „profesorul de estetică a devenit profesor de literatură comparată”. În acești ani de răscruce l-am cunoscut noi, generația care astăzi a trecut pragul celor cincizeci de ani. Preda nu o materie nouă, ci trebuia să structureze o disciplină nouă la noi în țară și aceasta într-un moment în care înjecțiunile dogmatismului și ale proiectivismului se făceau în mod evident simțite în viața noastră culturală. Tudor Vianu a început să statueze deci o nouă disciplină într-un climat spiritual restrictiv, vîdit chiar prin dese schimbări ale titlurilor cursurilor sale. Care a fost atitudinea sa așa cum rezultă și din paginile acestor două volume a căror parcurgere ne trezește una dintre noi emoționante confruntări cu experiența trăită ca studenți al lui Tudor Vianu sau mai tîrziu ca redactori al publicațiilor unde el a colaborat timp de un deceniu? George Gană află un termen fericit, la care subscriu integral, pentru că definește nu numai activita-

tea lui din anii 1948—1964, cînd în luna mai el încetează din viață, ci însăși personalitatea lui Tudor Vianu și anume „vocația construcției culturale”. Ideea merită a fi urmărită și dezvoltată într-un studiu mai amplu, dar dacă ne referim la perioada de după 1948, această vocație se definește prin nobila sa acțiune de promovare a valorilor culturii universale și românești clasice. Pentru că acum cînd recitim aceste pagini, după ce unui din noi le-au ascultat sau le-au citit nu o dată în manuscris, situîndu-le în climatul ce le-a dat naștere putem spune că olimpianismul său nu era decît aparent, ascunzînd o combustie interioară puternică, o trăire de autentică vibrație sufletească, ori de cîte ori opera de artă era purtătoare unui ideal uman, de o autentică noblete și trebuia recomandată ca atare tinerilor care pășeau pe treptele facultății, tuturor acelor care atunci începeau să aibă acces la literatură. De aceea, comentînd ultimele două volume ale seriei de **Opere**, va trebui să aducem mărturia celor care au asistat la cursurile sale care depășeau nivelul comunicării unor cunoștințe asimilate de un spirit de cultură universal, că aveau și o adevărată valoare formativă.

Să nu uităm că în perioada 1948—1955 cînd activitatea sa publicistică este mai restrînsă, cînd ziarele și revistele timpului nu se grăbeau să-i ceară colaborarea, iar volumele sale nu sînt nici ele numeroase, rolul său în cultura românească s-a exercitat în primul rînd prin activitatea sa de la catedră și prin cea de conferențiar. În postfața citată se vorbește de faptul că „prelegerile au substanța unor studii dense și personale, articolele și cărțile au o intenție superior pedagogică și uneori o factură didactică”. E adevărat, dar ceea ce astăzi vedem cu privirea noastră lucidă trebuie raportat la epoca în care Tudor Vianu a scris și publicat studiile sale fie de sine stătătoare, fie ca prefețe, fie ca volume. El se adresa unui public în formare, pentru care operele respective erau noutăți absolute și nu de pînă ori cea dintîi posibilitate de a pătrunde în universul spiritual al unui scriitor. După cum multe din articolele sau emisiunile sale radiofonice, dedicate unor scriitori români precum Hortensia Papadat-Bengescu, Mihail Sorbul, Perpessiciu apăreau după lungi perioade de tăcere în jurul lor sau de nedrepte aprecieri. Ceea ce îl determina nu numai la o rigoasă judecată de valoare, ci la o înscriere cit mai exactă și mai elocventă a personalității și operei lor în contextul epocii și istoriei literaturii române. E drept, o viziune sociologică și culturală e evidentă în aceste studii și articole, o structură didactică a expunerii caracterizează aproape toate construcțiile sale din ultimii cincisprezece ani ai vieții. Dar ceea ce astăzi ni se pare a fi un defect atunci în contextul spiritual al redactării și publicării lor reprezenta un act de cultură major, o asumare demnă a misiunii pe care un om de talia morală a lui Tudor Vianu trebuia să o aibă în opera de propagare a valorilor spirituale și morale perene, așa cum îmi mărturisesc într-o convorbire pe care am avut-o cînd, într-o seară din primăvara anului 1954, îl conduceam spre locuința sa din strada Andrei Mureșanu. Notele celor două volume atît de bogate rețin pe lîngă comentariile pline de condescendență și de respect față de marelui om de cultură Tudor Vianu publicate cu prilejul apariției volumelor sale din ultima parte a vieții și pe cele de circumstanță arătînd pe bună dreptate că nu totdeauna critica l-a însoțit pe cel ce o reprezenta prin tot ceea ce a realizat în acel rîstimp ideea permanenței și a continuității culturale. Se reproduc și unele comentarii de-a dreptul stupide ale unor falși oameni de cultură, cărora o gravă confuzie a valorilor le-a conferit chiar titluri academice și care îl învinuiau pe Tudor Vianu de erori de interpretare a sensului unor curente literare. N-au fost relevante notițele de-a dreptul jignitoare la adresa unora din cursurile și articolele sale apărute în presa anilor '50. Comentariile bineînțeles nu pot cuprinde ceea ce știm cel cîțiva martori ai epocii: că nu totdeauna drumul spre tipar al unora din articolele și studiile sale din această perioadă a fost ușor și că neînțelegerile cu care era întîmpinată opera îi stîrneau amărăciuni sufletești, pe care uneori le împărtășea celor apropiați lui. De aceea, în explicarea unor atitudini convenționale din studiile și articolele publicate în acest rîstimp, pe cîtea climatului nu trebuie nicicum exclusă. Articolele întregi sau numai explicații din cadrul unor studiilor ni se par astăzi caduce; înlăturîri prea directe dintre fenomenele sociale și spirituale, toate se explică prin acel context de un deceniu și jumătate în care Tudor Vianu a redactat și publicat o parte a operei lui.

Și chiar dacă unele dintre filele acestor volume sînt caduce, chiar dacă ele poartă pecetea unui timp prea tranșant, nu acestea prevalează asupra imaginii coplesitoare pe care ne-o dă ansamblul, ce păstrează intactă aspirația neconținută a lui Tudor Vianu pentru propagarea marilor valori ale artei universale și românești.

Opera lui Tudor Vianu reprezintă una din expresiile cele mai înalte ale umanismului românesc, una din acele piscuri ale gîndirii și sensibilității noastre spre care se cuvine să ne întorcem neîncetat nu numai cu respect dar și cu conștiința că, în chiar momente dificile, Tudor Vianu a aflat drumul spre adevăr.

De aceea se cuvine să aducem Editurii Minerva un călduros omagiu pentru această acțiune de interes național care se desăvîrșește în fața noastră la un înalt nivel științific și anume tipărirea operei celui ce a fost o personalitate exemplară a culturii românești: Tudor Vianu.

VALERIU RAPEANU

atelier literar

G. Dumitrescu

E. Chelaru : Mai palide, parcă, mai puțin pregnantă și sugestivă. Citeva, mai înfiripate, de semnalat : „Nu se mai poartă”, „Idee fixă”, „Acolo”, „La ei”, „Lăuntrică”. Nu știu nimic de plicul din iunie (dacă ați urmărit rubrica noastră și n-ați găsit răspunsul, înseamnă că trimiterea n-a ajuns la noi). Pentru cealaltă problemă, dați-ne un telefon.

D.E.R. : În general, pagini cu tot mai puțin acces obiectiv la tipar (inclusiv „Portretul unui prieten”). Reținem, pentru o vagă eventualitate, „Stă scris”.

G. Șercău : Se observă, din păcate, o scădere a substanței nobile, a densității și profunzimii, a vibrației lirice. Lucrurile evoluează în suprafață, simplist, mecanic, uscat.

Radu Haiducu : Noile pagini, fiecare în genul ei (cu oarecare rezervă față de alunecarea spre estrada ieftină a uneia dintre schife...) confirmă cu brio primele impresii. Nu rămâne decât să reîncepteți lupta (vă trebuie o neobșnuită tenacitate, o înfinită răbdare, nervi de oțel...). Vă dorim succes și așteptăm vești bune.

A. D. Gomoescu : Există o anumită dispoziție lirică. Nu există spirit critic, autoexigență, gust artistic ferm, care să controleze revărsarea facilă, nonsalantă, de vorbe, să-i împiedice excesiva diluare, până în zonele banalității depline. Rezultatele rămân deci în cea mai mare măsură, la un nivel modest, fără perspective (în ciuda rarelor fulgurații întâmplătoare, cu care, din nefericire, „nu se face

primăvară...).

D. Pietraru : N-am găsit, spre regretul nostru, lucruri noi care să determine schimbări în păreri-le noastre, mai vechi, despre activitatea dv. literară.

Marian Radu : E ceva, încă nu suficient de definit, de concludent, mai ales în „Imitație”, „Din nou toamnă”. O anumită vervă, o dispoziție glumească se manifestă adesea cu prea multă exuberanță, dar cu mai puțin bun-gust.

Maria Badea : Schimbări în rău, alunecări spre forme obscure, fără semnificație, fără frează lirică. **Letiția Dinu :** Jocuri metaforice între extravaganță și nonsens, în care nu prea mai are loc și aripa poeziei.

C. Crismariu : Sint bune semne de poezie în aproape toate paginile. E de așteptat ca odată cu creșterea experienței și a siguranței expresiei, cu impunerea unei discursivități verbioase, rezultatele să capete mai multă pregnanță și forță de convingere.

Nana Mirea : Ceva, în „La fel” (dar încă destul de stingaci, rudimentar, în expresie). Un punct de plecare mai consistent, poate, în „Autoapărare”. **Daniela Alexandru :** Sint și elemente de poezie, dar ele sint inundate de prolixități discursive, de greoaie, uscate insistențe explicative, didactice. (Ceva, în „Vis în echilibru”). Trebuie să vă confrunțați, profund, consecvent, studios, cu marile cărți de poezie, de-aici și de pretutindeni.

Em. Petrescu : Interesantă, dar foarte inegală și neomogenă.

Mara Geo : Lipsesc așteptatele progrese, semnele decisive ale ieșirii din amatorismul și șovăielile începutului. Ceva, în „Trai”, „Gratii”, dar încă palid, inconsistent. (Nu putem ține minte soarta fiecărui plic, din miile care ne-au trecut prin mîini. Sint doar două posibilități : 1). a ajuns la noi — și atunci veți găsi răspunsul în colecția revistei — sau 2). nu veți găsi răspunsul — semn că plicul n-a ajuns la noi.)

Marian Popescu, Floarea Todoran, Lia Nata Cosmin, Adrian Dinescu, Luluța-Elena Nemțeanu, Sorin Gocan, Ștefan Pană, Mihaela Petrică, Adriana Morar, Oana Cristescu, Gabriela Simion, Valeriu Navrea, Constantin Băleanu, Mario Marinelli, Maria Laura Matei, Carol Biro, M. V. L. Duță, M. Ioan, Norocel A. Mitru, Ana Vișan (manuscrise neglijente, parțial indecifrabile), **Rodica Danneley, Dana, Dragoș Irimia, E.A.C.** (ceva, în „Imaginație”, „Păsările”), **Gabriela Cioplean, Irina Nicolau, Tudorel Iana, V. Enache, Jana Toma, Erion, V. Gh. Filip, Ionica Luca, Poesis, Lica Dajbog Cernucan, Dariana Emandy, Mirela Drăghicescu, Mircea Mitruțiu, Florina Ciobanu, Ion Năoiaru, Dana Stăvaru, M. Mitrofan, Geo Bogdan, Sorin Diaconu, Engi Săndor-Angelo** (ceva, în „Sintem un popor întreg”), **Petre Enuță, Dumitru Trițean, G. M. — Prahova, D.L.S. :** Încercări de nivel modest.

GEO DUMITRESCU

N.R. Manuscrisele nu se înapoiază.

DUPĂ CORTINA DE NORI

fericirea naște lacrimi
ca și durerea
fericirea este tot
un fel de durere

zilele frumoase
sint lacrimile furtunii

tu ești o furtună
care mă bîntuie
în zilele bune

fericirea naște drumuri
ca să ne întîlnească
ca să ne despartă
și să supraviețuiască

VICTORIA MILESCU

CU OCHIUL MEU STAU DE VORBĂ

Cu ochiul meu stau de vorbă
dintr-o margine într-alta
ocolesc,
mă feresc
de lumina lui țintă spre cer
de lumina lui ca o ploaie de toamnă
deasupra lacului.

EMIL PETRESCU

UN CAL

Asumindu-și o sete
de care se știe în stare,
întoarce calul grumazul și bea
din propria lui călcătură,
uimit cum de bunăvoie
ploaia îi umple urmele.

Nouă celor desăvîrșiți
de ce ni se pare prea simplu ?

DAN ELIAS

NU SE MAI POARTĂ

Una din cele mai dolofane
speranțe
mi-am găsit-o moartă...
Se mai puteau face
demersuri
dar
nu se mai poartă.
Și iată obsesivul Octombrie
cu trupul ud
și întunecos
(cit o pasăre de abanos)
desenează chipuri de noapte...
Ce-ar fi fost
oare
să fi putut pune puțină lumină
deoparte !...

EMIL ACHELĂRIȚE

AVEAM DOUĂ CĂI

Aveam două căi — prima, zborul păsării,
viață scurtă și fără urme pe cerul imens,
a doua, tirișul șarpelui, viață în umbră
și lungă, urme de neșters,
și am ales umbletul nesigur al omului,
cînd de copil, cînd de om beat,
cînd fericit, cînd întortocheat,
urma o lași, apoi singur o spulberi,
învață de la șarpe taina tăcerii
s-o cumperi,
învață de la pasăre siguranța în golul
deschis,
am ales viața de om, cînd pasăre fericită,
cînd șarpe trist.

BORIS MARIAN

SENTIMENT

Asediată în spații concave
supraviețuiesc cu sentimentul
rotirii în adînc —
vis de sămîntă
rodind în sufletul pietrei.

ANA MARIA POP

ÎNTOARCEREA

Omule nomad ce te scoli de la patru,
Îți iei ceaiul în fugă ca să prinzi
un tramvai
Ori vreo cursă locală ce te duce din satul
Unde-ai fost un țăran cu căruța și cai.

Blindule nomad, mesteci piinea în gînduri
Mai te uiți la copiii care dorm zimbitori.
De demult puneai piinea în căruța
cu scinduri,
Petrecut de cocoși și de foșnet de zori.

Vesel nomad plin de viață ca un brad
de la munte.
Cît te bucuri de soare și de floarea
de soc.
Vrei să uiți de probleme și necazuri
mărunte.
În orașul prea plin ai avut și tu loc.

Trudnic nomad cu cearcăne și cu creșuri
pe frunte
Fiecare făcut-au un copil inginer.
N-ai strigat injurînd, n-ai dat palme
prea multe,
În orașul prea plin încă ești un stingher.

Suflet nomad cu privire și cu tîmple
cărunt.
De te samăn în brazdă răsări-vor pășuni.
Și cu mîini doritoare ai mai face o punte
Să treci riul în satul cu părinții bătrîni.

Aplecat peste coasă ți-ar fi sufletul lin.
Și în tîmna miresmei pe un braț de trifoi,
Ai simți cum pămîntul se apleacă puțin
Și-ar șopti la ureche să te-ntorci înapoi.
DOBRE ENACHE

Festivalul „Maria Lătărețu”

Sărbătoarea cîntecului gorjenesc

Am fost, timp de trei zile, martorii unei veritabile parade a cîntecului și portului popular. Manifestarea, găzduită de orașul în care Constantin Brâncuși a lăsat măturile opere de artă nepieritoare, este, alături de alte festivaluri și concursuri ale aceluiași gen muzical, un punct de atracție atît pentru folcloriști cît și pentru interpreți.

Așadar, la Tirgu Jiu, festivalul „Maria Lătărețu” și-a căpătat, de-a lungul celor trei ediții, statornicia și personalitatea de care are nevoie orice manifestare artistică de valoare. De la o ediție la alta prestigiul concursului a crescut, dovadă numărul mare de concurenți (52 la ediția actuală), reprezentanți din aproape toate zonele folclorice ale țării.

S-au prezentat în concurs tineri ce merită să fie urmăriti în evoluția lor ca mesageri ai cîntecului popular. Îmbogățindu-și repertoriul, păstrîndu-și costumele, de-a dreptul o revelație a festivalului, acești tineri nu trebuie să uite că în culorile uneori șterse ale iei și fotei pe care le poartă stă ascunsă trîncia și valoarea spiritului popular românesc.

Întreg orașul părea ocrotit de muzică. Glasul de neegalat al celei care și-a pus sufletul și viața în slujba cîntecului popular, lăsînd pentru eternitate nestemate pentru care ascultîndu-le încă mai lacrimăm, răsuna ca o sărbătoare peste așezarea ce-i omagia tot prin cîntec nemurirea.

Primiți cu căldură și seriozitate (asta însemnînd că un public avizat ocupa locurile în sală), concurenții au fost susținuți de spectatori, ei înșiși emoționați

de vocile curate ale celor mai buni, aplaudind cu bucurie orice reușită.

După două seri de concurs pe podium au urcat 19 interpreți, cărora li s-au înmînat diplome și medalii. Premiul întîii și titlul de laureat a festivalului „Maria Lătărețu” i-a revenit la această ediție reprezentantului județului Dolj, **Aurelia Preda Popescu**, care a reușit să se impună prin acuratețea vocii, prezența scenică deosebită, stilul propriu de interpretare al baladei cît și prin sensibilitate. Premiul doi a fost atribuit **Floriciu Pușcaș** din județul Sălaj, iar premiul trei a revenit uneia dintre reprezentantele județului gazdă, **Iuliana Crăciun**. Spațiul nu ne permite enumerarea tuturor premiatilor. Vrem însă să amintim pe cîștigătorul premiului de popularitate, **Liviu Vasiliță**, medic la Spitalul județean Alexandria, reprezentant al județului Teleorman, care datorită pasiunii pentru folclor, pentru poezia populară în special, a reușit să-și creeze un stil anton-pannesc, arhaic, aducînd spre suflurile noastre cîntece de-o frumusețe tulburătoare.

După cum avea să afirme la închiderea ediției folcloristul Tiberiu Alexandru, președinte de onoare al juriului, „Manifestarea închinată Mariei Lătărețu, cea mai desăvîrșită interpretă a cîntecului popular gorjenesc, unde s-au făcut auzite aproape toate zonele folclorice ale țării, reprezintă un simbol al marii sărbători de la 1 Decembrie, sărbătorirea a 65 de ani de la fîurirea Statului Unitar Român”.

IOANA PROCA

Condiția scriitorului profesionist este destul de aspră. Într-adevăr, nu totul trebuie dat tiparului, dar nevoia de a trăi te silește uneori să trimiți spre cititori o carte nu tocmai împlinită. Nu reneg însă nimic din ceea ce am scris. Chiar și o carte mai slabă a reprezentat opțiunea mea — la vremea respectivă — și estetică și socială. Multe dintre cele pe care azi poate le socotești neizbutite mi-au dat mie răgazul să trudec la celelalte, mi-au asigurat mijloacele de trai pentru a le duce la bun sfîrșit. Cum aș putea să nu le fiu recunoscător ? Cum aș înceta să mă țin la ele ?

— Vă mărturisesc că m-ați tulburat. Nu mă așteptam la o asemenea solidaritate cu creația dumneavoastră. Care are și

piscuri dar și văi. Creația unui scriitor care, pînă acum cîțiva ani, nu era socotit unul chiar de frunte. Un scriitor care scria despre contemporaneitate cu oarecare ușurință, deși nu fără interes, sau compunea romane de aventuri mult gustate de cititori și mai puțin intrate în raza de atenție a criticilor. Și deodată, acel scriitor sparge tiparele în care a fost încorsetat atîta vreme și dă la iveală o operă puternică ; Biblioteca din Alexandria, un roman răscolitor despre prezența omului într-o istorie frîntă. Ați re-simțit succesul ca pe-o povară ?

— Nu. Știam că voi scrie această carte așa cum știu sigur că voi scrie și alte cărți care vor completa imaginea creionată acolo. De ce povară ? Mai curînd o socotesc o recunoaștere că n-am așteptat în zadar și n-am trudit în zadar.

— În acest roman lumea unui sanatoriu reprezintă o întreagă umanitate, cu călări și victime, cu triumfuri și înfrîngerii, cu momente de exuberanță și altele de amărăciune.

— Mă opresc la cuvîntul umanitate. Este cel mai potrivit. Biblioteca din Alexandria, dacă o citești atent, vezi că nu are personaje pozitive sau negative în mod flagrant. Sigur, am pornit la scrierea cărții de la niște experiențe personale, din păcate de lungă durată. Am cunoscut oameni care, dezbrăcați de funcții și îmbrăcați în aceeași haină a suferinței, simțeau nevoia unei despoșări. Omul, pînă la urmă, nu se poate lipsi de umanitate, iar cînd n-o are simte nevoia unei spovedanii. De la aceste fapte de viață pe care le-am cunoscut nemijlocit pînă la Biblioteca din Alexandria am trecut 20 de ani de meditație și scris. Au fost numeroase variante necenzurate de nimeni altcineva decît de mine. Cartea a trecut prin sublimări masive. Uneori, sute de pagini erau reduse doar la cîteva. Nu, să nu faci greșeala celor care au crezut că în această carte m-a obsedat „obsedantul deceniu”. Eu mă refer în acest roman la existențe umane care aparțin timpului. Ele pot aparține oricărei epoci. Pe mine m-a obsedat tocmai descifrarea acelei umanități.

— Ce înțelegeți printr-o conștiință artistică ?

— O conștiință artistică presupune participarea individului nu numai ca scriitor ci și ca simplu cetățean, dator să nu-i fie străin nimic din ceea ce vede, aude și trăiește.

— Cît de legat e scriitorul Petre Sălcudeanu de viața celui care trece de cînd s-a născut prin lume sub numele de Petre Sălcudeanu ?

— E total legat. Nu consider că sint diferențe între unul și altul. Desigur, dacă stau și mă gîndesc bine, scriitorul are obligații în plus. Omul Sălcudeanu ar putea trăi mai liniștit. Scriitorul nu-l lasă. Omul, în virtutea necesarului, i-ar cere scriitorului o anumită pondere, o anumită chibzuință. Scriitorul însă ripostează și spune că a abdicat înseamnă a pierde zil-

nic cîte ceva. Omul l-ar pierde pe scriitor dacă ar fi mai tare. Nu cred însă că în cazul meu e mai tare. Omul ține de lumea imediată și de legile ei. Scriitorul nu ține cont decît de legile de obîrșie a memoriei lui. Iar menirea acestora mi se pare inconfundabilă. Omul nu poartă decît această menire care nu-l aparține. Iar menirea te obligă. De cele mai multe ori te chinule și te omoară. Aceasta e sacrificiul pe care îl cere arta de la omul dornic de multe ori să scape de ea. Dar așa cum am mai zis, sau dacă n-am mai zis zic acum, menirea vine de dincolo de noi și rămîne după noi. Opera unui scriitor este orgoliul propriei lui voci.

— Istoria pe care ați trăit-o v-a marcat adînc ?

— Istoria de fapt înseamnă existența unui om. M-a marcat atît de profund încît m-am devotat ei în întregime, deoseori fără a mai ține cont de consecințe. Pentru că socialismul nu e cu nimic mai ușor, nu se construiește mai simplu decît s-au construit alte orînduiri.

— În urmă cu cîteva numere, revista noastră lansa unor oameni de cultură întrebarea : Care e modelul vieții dumneavoastră ? Ce ați răspunde la ea ?

— Poate că o să-ți par paradoxal. După cum e lesne de înțeles, modelul depășește virtuțile unui simplu individ. Nu confund, bineînțeles, persoana cu personalitatea. Dau dreptul personalității să fie model. Istoria noastră ne-a dat destule exemple care pot servi de model. Din păcate, multe cu destin tragic. Modelul meu intim este însă întregul care obligă fiecare parte să lupte pentru adevăr și dreptate. O să-ți pară poate ciudat, dar privește pe fereastră la acest om care, cu o sapă în mîini, trudește în grădina în acest sfîrșit de toamnă fierbinte. Nu știu nimic din existența lui intimă. Dar gestul lui mă emoționează. Truda trebuie întotdeauna respectată.

— Vă petreceți multe ceasuri în liniștea acestei case unde ne aflăm acum, la Otopeni. Aici scrieți sau vă relaxați cultivîndu-vă grădina ca și acel om pe care îl vedem pe fereastră aurit de lumina toamnei. Aici e o liniște pe care nimic nu poate parca s-o amenințe. Dar și acest colț de rai face parte dintr-o planetă care cunoaște multe frîmțituri. Cum vi se mai pare viața pe planeta a treia din sistemul solar, Petre Sălcudeanu ?

— Trăim o epocă plină de frîmțituri în care primordial ar trebui să fie pacea. Noi, cu țara noastră, la incrușarea marilor drumuri și interese, am avut de suferit mult de pe urma celor care doresc să ne domine material și spiritual. De aceea strădania noastră pentru liniștea lumii nu e o simplă campanie ci un dezerat milenar. Dar eu nu sint pentru o pace cu orice preț. Așa cum nu sint pentru o viață cu orice preț. Eu sint pentru o înțelegere activă a termenului de pace. Eu sint pentru o viață care să facă din om într-adevăr cea mai nobilă creatură de pe pămînt.

PETRE

SĂLCUDEANU

(Urmare din pag. 9)

la-ndemina tuturor. M-ar interesa acum să aflu dacă nu vi se pare că ați scris prea mult. Înțelegeți, imi sînteți deosebit de simpatici, imi plac multe din cărțile dumneavoastră, dar nu pot să vă lingusec și să spun că-mi place tot ce-ați scris.

— Nici n-ar fi posibil. Dar să știți că eu nu fac parte dintre acei care-și reneagă începuturile și ies în față doar cu ce cred ei că au făcut mai important.

Un muzeu în labirint

Divinul Rafael

Rafael. Autoportret (în „Școala din Atena”).

2. Descoperindu-l tîrziu, am avut norocul de a-l fi descoperit pe Rafael dintr-o dată. Nu m-am obișnuit cu el treptat, ci am avut revelația lui. Dar, ca să fiu sincer, atunci mi-am dat seama că Rafael nu va face parte dintre obsesiile mele.

Această mărturisire nu trebuie luată, vai, ca o insolență. O fac, dimpotrivă, cu sfială. Nu e niciodată simplu și plăcut să negi sărăcindu-te, cel puțin mie nu mi-a fost niciodată simplu și plăcut s-o fac. Cu toate puterile mele și de câte ori am avut ocazia, m-am străduit să afirm, uneori chiar împotriva evidenței. Și asta pentru că am crezut mereu în datorită de a fi de partea a ceea ce ne poate înălța cit de cit. Cum să nu înțeleg prin urmare că era nevoie de un pictor ca Rafael? Există abuzuri care nu sînt condamnabile și nu de excesul de grație, eleganță și perfecțiune sîntem în drept să ne plîngem. Un altul ar fi fost un impostor printre zei (care n-au excelat niciodată prin luciditate), în schimb, Rafael, al cărui suflet n-a fost atins niciodată de disperare, și-a putut păstra, netulburat, cumpătul.

Dar din cînd în cînd trebuie să accept și umilința unei rupturi între dorințele și îndoielile mele. Ei bine, Rafael este unul din numele acestei rupturi. Îl admir pentru politețea cu care ne lasă să-l urmărim, socotindu-ne în stare să-i înțelegem armonia, seninătatea, și mă îndoiesc, totuși, de o pictură care, uitînd de tot ce este meschin, mizerabil, se întemeiază parcă pe principiul că adevărul nu este datorită zeilor. Îl admir pentru geniul cu care ne dezvăluie resursele nebănuite ale cîndorii. Căci Rafael nu minte chiar cînd vraja lui e prea aurie pentru lumea în care trăim. El așa o simte. Și cu ce incitare ne-o redă! Pe un altul l-am suspectat. Pe el nu. El suride, ca zeii, fără nici un scop. Pur și simplu pentru că are acest har. E bine? E rău? Întrebări fără rost. Ca orice zeu, Rafael e dincolo de bine și de rău. Dar mă îndoiesc că ar fi folositor să extindem acest privilegiu și asupra noastră. Noi trebuie să distingem între bine și rău. Și cit de util e, oare, să te refugiezi de adevărurile imediate într-o beatitudine în care nu mai simți nevoia să te aperi, să te lupți și să sperii? Ce poticneli te așteaptă la întoarcere. Coborît din divin, după o prea lungă absență, vei suferi înșutit pentru tot ceea ce e împur. Și nu mai ești destul de prompt în reflexe. Pînă cînd să te dai înapoi, te-ai și trezit atîns. Lucru pe care îl știu toți cei ce au făcut greșeala de a asculta prea multă vreme o muzică trandafirică care te poate face să uieți cum arată răul și să nu-l mai recunoști imediat. Altfel spus, îl admir pe Rafael pentru dumnezeiasca lui naivitate, dar mă tem să rămîn în mrejele ei; îl admir pentru că nu se prefăce în nici un fel, pentru că nu se folosește de trucuri, pentru că nu se ferește să fie monoton, fericit monoton, dar mă îndoiesc că putem vedea aici o altă lecție decît în coșmarele lui Goya. Prin Rafael, efortul de a atinge divinul în artă a fost atîns. Despre partea noastră de divinitate nu mai e probabil nimic de spus după el în pictură. Tot ce ne rămîne este să explorăm mai adînc (sau mai înalt) partea noastră omenească. Pentru că zeii nu ne pot oferi decît certitudini, iar sufletul nostru e bolnav de întrebări, pe care în zadar le-am căutat la Rafael. Cel mai răsfățat pictor al Renașterii atinge cu ușurință orice fîntă își propune. El ne spune parcă mereu că imposibilul e ascuns, de fapt, în posibil. Că dacă nu se află în ceea ce moare, nemurirea nu se află nicăieri. Și că, deci, perfecțiunea nu e decît o chestiune de noroc și de metodă. Dar simt că această ușurință luminoasă ascunde o capcană.

Nu e nevoie, desigur, să privești „Școala din Atena”, unde Platon arată cu degetul spre cer, iar Aristotel temperază acest gest, cu mina îndreptată parcă spre pămînt, pentru a începe să te crezi și tu filosof. E suficient să privești orice tablou al lui Rafael. În aerul lui împăcat afli tot ce pot vorbi între ei înțelepții „Școlii din Atena” despre echilibru. Și, împingîndu-te să faci filosofie, Rafael te împinge, evident, să-ți pui problema fericirii. Nu te poți sustrage acestei constrîngerii pe care orice filosofie ți-o impune pînă la urmă. Te cufunzi în calmul auriu dinaintea ta și dacă întîmplător îți aduci aminte de vorbele lui Kierkegaard, că nu există decît fericiri expirate (pentru că abia despre o fericire care a trecut putem spune că a existat), simți nevoia să protestezi: ei nu, iată o fericire care durează! O poți atinge cu mina, cum atingi un obiect oarecare. E în fața ta. Are forma unui copil durduliu sau a unei madone liniștite. Și dacă te lași îmbătat de această muzică, nu mai auzi nimic din ceea ce ar putea-o contraria. Și plutești parcă. Nu mai ai greutate, nu mai ai amintiri. Te purifici de zbură. Sufletul ți se umple de o imensă tandrețe care te devoră și te transformă pe tine însuși în muzică. Devii o stare. Fără limite. Zeu! Ești tu însuși zeu? Dar de ce să te miri? Zeii nu se miră. Și e o minune, nu-i așa? să nu mai simți, într-o lume cu atîtea amenințări, nici o amenințare. Ești, în sfîrșit, absolut de regrete. Le-ai uitat. Sau nu mai ai importanță. Ești, în sfîrșit, înțelept. Și ai putea striga asta. Dar nu se cuvine. Într-o tăcere atît de delicată, strigătul tău ar părea grosolan. În plus, ai risipi vraja și atunci totul s-a terminat. Trebuie să te desparți de Rafael, să te întorci la problemele zilnice. Și-ți spui în șoaptă: nu trăiești adevărat decît cînd ești fericit.

Nu mai că tocmai această șoaptă destramă vraja, impunîndu-ți câteva întrebări. Dai Goya? Dar Rembrandt? Dar Van Gogh? Au trăit ei mai puțin adevărat decît Rafael? Creatia lor cea mai zguduitoare, cea smulsă nefericirii, n-a fost decît compensație, revanșă pentru ceea ce creatorul a pierdut ca om? Unele lucruri îmi scapă în această problemă care nu e deloc simplă. Dar ceva îmi e limpede. Nu cred că fericirea e sterilă, nu cred că trebuie să ne temem să fim fericiti, dar nici nu cred că adevărul e virtutea celor norocoși. Sau privilegiați.

OCTAVIAN PALER

Simple note

Cărturarul Augustin Z. N. Pop

„Intregiri documentare la biografia lui Eminescu” se numește ultima carte ieșită recent la Editura Eminescu, a eminentului dascăl de liceu mai înainte și pe urmă de universitate — pe sub privirile și grija căruiu au trecut altele generații de învățăcei — meticolosul eminescolog și exemplarul istoric-literar Augustin Z.N. Pop, care și încununează osîrziile și trudele de investigații și de cercetări migăloase — pornite încă din tinerețe și întinse pe jumătate de secol, cu smerenie, cu ardori și cu pasiuni neobosite — închinat strălucitului și de-a pururi incandescentului nostru astru de la Ipotești.

Roadele acestor merituozități și stăruitoare ostenele de documentare și de arhivistică începe să le tipărească sub titlul „Contribuții eminesciene”, primul volum în 1938, cel de-al doilea în 1940, cărora le urmează „Din Eminescu necunoscut” în 1942 și „Aglaea Eminescu, sora poetului”, în 1943.

În 1962 scoate în Editura Academiei „Contribuții documentare la biografia lui Mihai Eminescu” și în 1969 la aceeași editură „Eminescu — noi contribuții documentare la biografia lui”, după ce în 1964 tipărise studiul „Ipotești —

vatra poetului”, iar în 1967 și 1969 — în două ediții, deci — „Mărturii: Eminescu — Veronica Micle”. Se succed apoi în 1973 „Eminescu în etapa ieșeană” și „Profil eminescian” iar în 1978 „Pe urmele lui Mihai Eminescu”, pentru ca un an mai tîrziu — adică în 1979 — să ne aducă eseu „Eminescu și biserică străbună”. Și între fanteziile unora și voluptățile cancaniere ale altora, în mărăcinisul de presupunerii ieftine și de multe ori de un gust îndoielnic, Augustin Z.N. Pop nici n-a fabulat, nici n-a literaturizat, nici n-a polemizat, ci s-a mulțumit să lase să grăiască adevărul și exactitatea — documentul — care va rămîne întotdeauna peremptoriu și incontroversabil.

Etica omului, care la el e organică și rigorile cărturarului l-au ținut departe de gîlcevele sterile din arena publică și de zgomotul publicitar, ca să-și consacre toată existența în liniștea bibliotecilor și în depozitele arhivelor și să ne dea de-acolo cu regularitate stiri noi și aspecte necunoscute din viețile și operele acelor care au ilustrat spiritul românesc, ca să știm ce reprezentăm și de unde ne tragem. Și nu știu de ce, l-am asemuit mintal în stilul lui de lucru și în onestitatea sa intelectuală cu regele Persiculus, cu care de altminteri se înrudește în lăuntrica lui economie, ca și în consecințele muncii asumate: și unul și celălalt și-au pierdut vederea desfrîind manuscrise, texte ilizibile ca grafie și vechi hrisoave, scrisori cu cerneluri decolorate de timp și documente cu petele de rugină pe ele, semn că hîrtia, inertă hîrtie,

s-a îmbolnăvit — să nu vă mirați deloc — fiindcă și ea e sortită să contracteze maladii și este susceptibilă de contaminări, ca orice vietate.

Bibliografia lui Augustin Z. N. Pop numără peste 40 de titluri și citez la întimplare, spre exemplificare, din cuprinsul ei: „Neamul mitropolitului cărturar Varlaam al Moldovei”, care apare în 1938 și „Biografia mitropolitului Varlaam al Moldovei” în 1940; în același an scoate studiul „Grecismul lui Dosoftei”, iar în 1943 „Glosar la opera lui Dosoftei”.

În 1960 face pentru Editura Academiei, catalogul „Correspondența lui Mihail Kogălniceanu” — atît de necesar — iar în 1967 publică „O corespondență inedită Kogălniceanu”.

N-am menționat decît cîteva din operele lui.

Cartea aceasta nouă însă, „Intregiri documentare la biografia lui Eminescu”, atît de variată în compoziția ei și cu atîtea elemente de informare și amănunte pînă acum nescosite la iveală și nefolosite — fructul integral al rîvnelor, al pasiunii și al silințelor lui — completează efectiv și util zbuciumata viață pămîntească a eternului Eminescu. Și isprăvesc fugara prezentare, inclînindu-mă cu toate sfîilele mele și cu toată admirația mea în fața omului Augustin Z. N. Pop, a modestiei și a conștiinței lui profesionale, ca să i se cuvină pe bună dreptate, stima de intelect, recunoștința și dragostea tuturor lectorilor de ieri, de azi și de mîine.

L. KALUSTIAN

Biblioteca în aer liber

Nu numai prietenii intimi

„Aceasta a fost dorința cea mare a vieții lui Panait Istrati, scrie Nikos Kazantzakis (prozatorul care l-a imaginat pe Zorba, pe Zorba grecul, prietenul absolut): să găsească un prieten. În viața și în opera lui Istrati, prietenia joacă rolul principal: el o situează mai presus de dragostea pentru femeie, mai presus decît bogăția, decît succesul”. Așa a fost — și cine l-a cunoscut pe Istrati (nu poți să-l citești fără să faci cunoștință și să te împrietenești cu omul așa mare și naiv) știe că opera lui este în întregime închinată prieteniei: între doi oameni, între mai mulți, între reprezentanți ai multor națiuni și naționalități. Indiferent de credințele acestora: estetice, morale, sociale, psihologice, deloc indiferentă fiind credința în dragoste, în abolirea exploatarei, în fraternitate (cuvînt care, dintre cele trei dezlăsurate ale Revoluției franceze, mi se pare cel mai actual și cel mai puternic). M-am gîndit, recitîndu-l pe Istrati, în cele două recente tomuri masive îngrijite de Alex. Talex, la cărțile cu prietenii ale celui mai mare brăilean, Fănuș Neagu, și îndeosebi la cea mai frumoasă carte cu prietenii a sa care se numește **Frumoșii nebuni ai marilor orașe** (un poem zguduitor, poem și numai poem), la aspirația dramatică din nevelurile și romanele lui Norman Manea, în care naratorul e un căutător de prietenii așa cum alții sînt căutători de adevăr, la prietenia exigentă și generoasă și plină de fermecătoare capricii a lui Gheorghe Tomozei pentru poezii generației sale, la o vorbă pe care o rostește un personaj al genialului prozator Marin Preda, par-

că în nuvela **Ferestre întunecate**: „Sărut buzele omului cînd sînt amare, nu cînd sînt dulci”.

Sărut buzele omului cînd sînt amare, nu cînd sînt dulci... Uneori, acest sărut — de care poate să depîndă viața ta sau a celor apropiați ție, deci la urma urmei tot viața ta — îl poți primi de la oameni care nu-ți sînt propriu-zis prieteni (așa mi s-a întîmplat, de-a lungul a vreo douăzeci de ani de viață, cu Mihail Petrovici, cu Octavian Paler, cu Adrian Păunescu, cu Nicolae Dragos, cu extraordinarii medici Nicolae Ursea, Gabriel Mircescu, Dimitrie Capsa). Era vorba de omenie (de fraternitate), nu de prietenie, deși putem accepta lesne ideea că prietenia e un caz particular al omeniei.

Dacă-ăș putea scrie o carte despre toți oamenii care m-au ajutat și mă ajută să fiu... Să fiu — ce anume? Aproape nimic, probabil. Dar să trăiesc. Dar să scriu. Unii dintre acești oameni îmi sînt vecini de bloc, în strada Bibescu Vodă numărul 19, alții colegi de breaslă (scriitori, gazetari — și ce luminoasă este această breaslă a gazetarilor, căreia l-a aparținut și tatăl

meu!). Alții activiști de partid, alții profesori sau elevi. Ei toți sînt alceva decît prietenii de-o viață cărora le datorez atîtea, dar care, ca în orice prietenie normală, îmi datorează și ei mie cîte ceva. Pentru că, pe lângă prietenia propriu-zisă, îndelungată și fermă, există și prietenia de o oră sau de un minut a cunoscuților ori a necunoscuților care trăiesc toți cu convingerea că vechea zicală **homo homini lupus** (cuvintele au fost rostite prima oară de un personaj al lui Plaut și înseamnă: omul, fată de semenul său, precum lupul) este cea mai urîtă dintre multele minciuni ce s-au spus și s-au ținut minte în lunga istorie a omenirii. Dintre dușmanii acestei zicale oribile se alege marile propovăduitor de idealuri, marii constructori, marii poeți. Nu, nu doar marii poeți, ci orice poet, oricît de modest, pentru că esența poeziei este chiar aceasta: adevărul că **homo homini lupus** e nu o minciună oarecare, ci regina minciunilor, regina hidă și acra a înșelătoriei, născătoare de vrăjmașie între oameni și între popoare, mamă cu sină de piatră a războaielor.

Este antonimul zicalei perfect adevărat? Este, deci, omul, fată de semenul său, un frate? Să nu ne facem iluzii: mai avem mult pînă să ajungem acolo. Și nu numai omenirea mai are mult, ci și destul dintre noi, cei de aici. Dar chiar dacă numai din cînd în cînd ne purtăm așa cum s-ar cuveni, sîntem obligați să credem — cu disperare și cu o mie de speranțe — că spre ziua aceea mergem, spre ziua în care, auzind zicala **homo homini lupus**, nu vom protesta jenăți, ci vom izbucni în ris, considerînd că e vorba nu numai de un neadevăr, ci pur și simplu de un caraghiosism. Au trăit vreodată oameni care să creadă așa ceva? Nu se poate. **Homo homini lupus?** Dihația asta nu există!

FLORIN MUGUR

Pace și dragoste

Admirabilă inițiativa Filarmonicii „George Enescu” de a sparge tiparele intințirilor sale cu publicul și de a propune noi modalități de apropiere între artă și cei care frecventează de obicei Ateneul. Iată, în aceste zile a avut loc premiera unui spectacol mai puțin obișnuit pe scenele noastre — **Reverberații** — care a tîns să conjuge eforturile muzicii și poeziei în dorința lor de a comunica oamenilor cele mai răscolitoare înțelesuri. Dorința creatorilor acestei reprezentații a fost de a infățișa „strînsa legătură a muzicii cu poezia de-a lungul timpului, pe de o parte, precum și continuitatea vădită a melodiei și ritmului poetic și muzical, a diferitelor modalități de expresie în arta scrisului și în arta sunetelor care — după cum era și firesc — datorită conținutului nou de viață a adus variate forme de expresie și înnoiri accentuate în limbajul armonic și melodic. Nobilă intenție și strălucită realizare pe care ar trebui s-o cunoască negreșit cit mai mulți dintre iubitorii frumosului! Mesajul marilor epoci creatoare, de la Renaștere pînă în contemporaneitate, a fost purtat pînă în inima și mințile spectatorilor cu bun-gust și în același timp cu o caldă vibrație. Toți cei care s-au perindat pe

podiumul Ateneului în cadrul **Reverberațiilor** merită felicitări pentru felul exemplar în care au dovedit faptul că arta contemporană nu mai poate fi cantonată în forme rigide ci trebuie să-și croiască drumuri cit mai cutezătoare pentru a găsi audiență. Ei au demonstrat convingător că nimic nu poate fi mai străin de arta care se adresează omului modern decît închistarea în dogme.

Acest spectacol sui-generis a prilejuit intîlnirea cu marea poezie clasică și contemporană. Delicata forță a Olăi Delia Mateescu, trecherile fulgurante de la un registru grav la unul jucăuș ale lui Eusebiu Ștefănescu ne-au reamintit că pentru rostirea versurilor este nevoie de o știință ce nu e la îndemina oricui. Pînă de, siguranță a fost prezența tenorului Vladimir Deveselu, stăpin autoritar al vocii sale. Ne-am bucurat mult de reînălțarea cu corul de copii „Voces primavera” — în mod firesc, ansamblul e altul decît cel pe care îl știam în urmă cu ani — condus de același entuziasm și neobosit dascăl, compozitor și dirijor care e Claudiu Negulescu. Ca învitat al serii, pianistul Dan Atanasiu s-a dovedit același interpret plin de rafinament. Discretă și eficientă contribuția Ilsei Maria Reich care a acompaniat la orgă. Regizorul Alexa Visarion a oferit o viziune coerentă întregului spectacol, fără

a fi nici un moment ostentativ, cu orice preț, lăsînd totul să se deruleze ca o tulburătoare poveste de dragoste, cu înfrîngeri și izbînzii, cu neliniști și clipe de seninătate. În decorul sobru imaginat de Victor Crețulescu s-a deslășurat, ca într-un veritabil templu al artei, o sărbătoare a poeziei și muzicii de cea mai pură esență care a celebrat pacea și dragostea.

GEORGE ARION

Flacăra la dispoziția dumneavoastră

● Sesizări, propuneri, soluții — un dialog fructuos între cetățeni și autorități ●

■ La noi în Mureș, pe strada Avram Iancu la nr. 23, există o casă pe care fațadă este prinsă o placă comemorativă având gravate pe ea următoarele cuvinte: „In această casă a locuit între anii 1847—1848 AVRAM IANCU, luptător dirz și neînfricat pentru drepturile sociale și naționale ale poporului român”. Despre această casă vreau să vă scriu. Această casă în care a trăit de un an Craiul Munților, eroul nostru național

AVRAM IANCU, cred că merită atenția celor care se ocupă de patrimoniul de cuget și simțire din oraș. Mă gândesc la renovarea clădirii și să s-ar putea amenaja aici o casă memorială cu material documentar ce se găsește la Arhivele Statului, filiala Mureș, sau poate în altă parte. Sint convins că ar fi un punct de atracție pentru vizitatorii orașului nostru. (Andrei Mircea).

■ Primim de la Procuratura locală Constanța: vă facem cunoscut că în urma verificării plingerii lui Marila Elisabeta din Constanța adresată revistei Flacăra, s-a constatat că este întemeiată și în consecință am dispus efectuarea cercetărilor de către miliția municipiului Constanța, pentru săvârșirea infracțiunii comise de Timofte Gheorghe.

■ Mă aflam în unitatea nr. 376 din piața Orizont, aparținând de I.L.F. Militari. Am cerut să mi se dea 1 kg de roșii din lădița care se vedea după perdea. Responsabilul de magazin, aflat în fața unității, la spusele noastre, tuna și fulgera. De multă vreme n-am auzit oameni din comerț vorbind cu atita neobrăzare. (Margareta Mustăța, Drumul Taberei nr. 15, ap. 51 București). Din păcate sint tot mai frecvente sesizările privind „neobrăzarea” și indisciplina comercianților. Cine le potolește nervii?

■ Prin comuna noastră curge riul Topolnita. Chiar din preajma clădirii consiliului popular există un fel de pod înalt de 5 m, dar impracticabil. Mulți navetiști care pleacă dimineața la Turnu Severin au căzut de pe acest pod. Grozavu Alexandru a căzut în cap fringându-și șira spinării. (Floarea Savu, sat Schinteești, com. Izvorul Birzii, județul Mehedinți). Podul din comuna Izvorul Birzii trebuie reparat până nu se va transforma în covor zburător.

■ Consiliul popular al municipiului București: au fost date dispoziții IAPL Segarcea de sancționare a numitului Fulger Gheorghe, șeful restaurantului „Trocadero”, dându-se astfel curs și adevărându-se cele semnalate revistei de către Ion Matache.

■ În 15 mai 1967 am înfiat copilul de la Gherghița. Natura. Copilul avea doar 7 zile. Pe copil l-am botezat Neagu Eugen. L-am crescut în pace. A învățat bine și a absolvit 8 clase. La in-

uitind de elementarele sale îndatoriri de părinte. Cine-l pune la punct pe fugarul și răul platnic Birlădeanu?

■ Cercetind scrisoarea lui Alexandru Vasileache din Cringeni, Teleorman, sintem în măsură să-i răspundem: sesizarea dumneavoastră privind trecerea lotului personal în proprietatea statului este neintemeiată, întrucât ați încălcat decretul 115, articolul 5/1959, care interzice închirierea pământului aflat în folosință proprie.

■ Pe strada Tarafului din Arad, s-au construit câteva coioabe de către inși certați cu legea și cu disciplina. Unii trăiesc din adunatul sticlelor și din furt. Mai mult decât atât, recolta din grădini ne este dijmuită, iar păsările din cotet furate.

Scrisoarea este semnată de mai mulți locatari din strada Clopotului din Arad și din prudență ținind seama de agresivitatea răufăcătorilor, nu le dăm numele.

■ Consiliul popular al județului Tulcea: aspectele semnificate de către Toma Gheorghe din comuna „23 August” cu privire la delapidările care au avut loc la nivelul cooperativei de consum, sint reale. Drept pentru care vinovații au fost arestați, iar cercetările organelor de stat continuă. Faptul că soția lui Bratu Mircea a fost implicată în aceste delapidări a avut drept urmare scoaterea ei din funcție și mutarea în altă localitate.

■ Direcția județeană de poșta și telecomunicații Hunedoara: cu privire la nefuncționarea postului public interurban de la hotelul „Deva” din municipiul Deva, situația este reală. Acest post telefonic avea de la data instalării și pînă la apariția consemnării în revistă 70 de zile de nefuncționare. S-a asigurat un racord electric de 220 V pentru postul public interurban. Actualmente postul public funcționează.

■ Cîțiva țărani din zonele clujene necooperativizate ne aduc la cunoștință că și în acest an, ca și în anii precedenți, au produs mult fin. „Cinste lor! Ei ne întreabă dacă pot ori nu valorifica acest fin deținut în plus? Organele de resort județene pot da lămuririle necesare. Firește, în cazul vinzării trebuie respectat prețul de stat, și nu prețul de invoială.

■ Uniunea generală a sindicatelor: din cercetările făcute a rezultat că în mod greșit I.C.T.M. Alexandria a procedat la reținerea drepturilor bănești de concediu de odihnă ale petentului Băboi Marin. S-a stabilit ca unitatea din Alexandria să restituie petentului banii reținuți.

■ Ministerul Transporturilor și Telecomunicațiilor: cele semnificate în memoriul lui Vasile Popa, manevrant vagoane la stația Zăvideni au fost întemeiate, dîndu-i-se cîștig de cauză în dauna Regionaliei C.F.R. Craiova. Direcția comercială Craiova a întocmit, de asemenea, formele necesare în vederea restituirii sumei reținute greșit.

■ „In luna septembrie mi-am petrecut o parte a concediului de odihnă în comuna Boianul Mare din județul Bihor. Aici am întîlnit doi copii minori — Dumitru Anicuța, în vîrstă de 12 ani, și Dumitru Marin, de 8 ani — aflați într-o situație disperată. Rămăși la început fără tată, care ispășește o condamnare mai îndelungată, ei au fost aduși din București în această comună de mama lor. După un timp i-a părăsit și ea. Cel doi minori nici nu-și mai amintesc de cînd nu au văzut-o. Ei locuiesc singuri, într-o căsuță fără geamuri, neîncălzită, imbrăcați ca vai de lame. Vă rog, în numele tuturor mamelor, să interveniți pentru ca acești copii să se poată bucura de un trai normal”. (Lup Stela, strada Vaslui nr. 53, Timișoara). Transmitem, la rîndul nostru, acest apel Consiliului popular al județului Bihor, care, sintem siguri, va găsi o modalitate de a-i ajuta pe cei doi copii, asigurîndu-le o casă încălzită și un trai fără griji.

■ Strada 11, iunie din Capitală, lungă cit o stație de tramvai are o performanță: numărul

mare de circumi și bodegi pe kilometru pătrat! Le numesc pe ăstea cu nume de-a dreptul tentante: „Prieteniei”, „Familial”, „La Vaporul” etc. (Ioan Petrescu, om al muncii la întreprinderea Vulcan București).

■ Consiliul popular județean Ialomița ne răspunde: cele sesizate de petiționara Nicol Elena din comuna Fierbinți sint adevărate. S-a eliberat petentei o altă decizie în care data ivirii invalidității este 13 ianuarie 1976, iar nu cea trecută în decizia 520 din 1 ianuarie 1981, de altminteri anulată în acest scop). Această dată îi este necesară pentru a stabili că și-a îndeplinit normele în cursul anului 1976.

■ M-am dus la stațiunea de tratament „Amara”, complexul UNCAP. Orel de tratament nu se respectă. Tratamentul în sine este ca vai de el. Mi s-a întîmplat și o nenorocire în acest răstimp. Mi s-a îmbolnăvit copilul și a trebuit să plec urgent acasă. Cu toate aprobările pe cerere, am plecat pe banii mei, necăjit foarte. (Turcu Vasile, Umbrănești, județul Galați). Omul ne prezintă acte originale în toată regula și înclinăm să credem că personalul de la Amara nu va mai produce în viitor amărăciune.

■ Inspectoratul județean de miliție Călărași: pe data de 4 septembrie 1983 a fost depistat pe raza comunei Ludinaș Gheorghe. A fost dus în fața judecătorei Oltenița, cu care ocazie a fost sancționat cu 6 luni închisoare corecțională.

■ Locuitorii din străzile Buzzești, Calea Griviței, Ocident, Sf. Voievozi, Piața Ilie Pintilie, Atelierului, Gării de Nord etc. din sectorul 1 București, precum și producătorii care vin cu produse agroalimentare în piață, își procură medicamentele de la farmacia nr. 83 din Calea Griviței nr. 206, propusă spre demolare. Respectuos vă rugăm să binevoiți a dispune reînființarea acestei farmacii chiar dacă în alt loc, dar cu același personal deosebit de servabil. (N.n. — scrisoarea este semnată de 14 petenți).

■ Primim de la Consiliul popular al municipiului Tg. Jiu: verificînd cele sesizate de petiționara Arjoca Polixenia se constată că fiul acesteia făcîndu-și stagiul militar, a fost scăzut de la plata cheltuielilor comune abia în luna iunie 1983, drept pentru care s-a luat măsura compensării pentru viitor a sumelor încasate în plus. Vă relatăm, de asemenea, că administratorul asociației de locatari, Constantinescu Gheorghe, a fost schimbat din funcție.

■ Cu ocazia ascensiunilor făcute recent în munții Făgărași am constatat că marcejele turistice în mare parte sint șterse și învechite. Nimeni n-a luat vreo măsură să fie refăcute aceste marceje care, vă dați seama, pot periclită vieți omenești. (Petre Grigore, București).

■ În anul 1979 am dus pentru găsire un număr de 13 piei de miel și, totodată, și pentru vopsire, la cooperativa Caracal. Responsabil al atelierului de cojocarie este Oprică Marin. Am plătit un aconto de 300 lei din suma de 650 lei trecută în borderou. A trecut multă vreme și iată, vine iarna, iar pieile mele de miel nu-s nicăieri! Ce mă fac? (Elena Pirlogea, Caracal, str. Crizantemei nr. 4, bloc C, sc. II ap. 4, județul Olt). Dacă numita Comisie de judecată din cadrul cooperativei nu-i găsește ac de cojoc, poate îi găsi procuratura locală.

■ Primim de la C.P.M.B. și D.G.D.A.L. întreprinderea pentru construirea și vinzarea locuințelor București: s-au luat măsurile necesare pentru remedierea lucrărilor la blocul 53 Bercei — Olteniței. La data de 29 septembrie 1983 s-au luat măsurile care se impuneau cu reprezentanții legali prezenți la fața locului.

■ Nedumerirea mea constă în faptul că pe raza satului Poiana, comuna Nicorești, județul Galați sint 5 movile geto-dacice, neîngrijite. Trei din ele sint situate în sat, două în grădina cetățeanului Ghiță Albu. La una îi spune „Movila de spini”, iar la alta „Movila de piatră”. (Alexă Alexandru, București, str. Liviu Rebreanu nr. 29, bloc M 36, ap. 269, sectorul 3 București). Dacă aceste movile au fost păs-

irate de înaintașii noștri poate și cu scop de apărare, noi nu trebuie să le dăm o altă destinație decît cea istorică, pe care de altminteri o merită.

■ „De doi ani de zile — ne scrie Mhonea Alexandrina din Brăila, strada Ștefan cel Mare nr. 264 — în apartamentul în care locuim plouă în camere și de-a lungul firelor electrice, iar pereții, și stîlpii sint fisurați. Și tot de doi ani se fac devize pentru reparații, dar nu se apucă nimeni efectiv de treabă”. Poate acum!

■ Sintem de acord cu soții Găncănu din Birlad, strada Republicii nr. 200, oameni ai muncii la întreprinderea Rulmentul, că măsura care s-a luat de transformare a grădiniței nr. 1, care pînă acum funcționa cu program prelungit, înțina cu program redus, creează dificultăți tuturor părinților din noile blocuri aflate în această zonă. Considerăm că revenirea la vechiul program ar permite familiilor cu copii mici să meargă liniștite la muncă, știind că aceștia sint bine îngrijiiți și supravegheați pe parcursul zilei. Rugăm de asemenea organele de resort să revină asupra măsurii luate.

■ În luna iulie a.c., tot în cadrul acestei pagini, am publicat scrisoarea prin care Mihai Tărnăuceanu din Brașov, strada Dr. Petru Groza, nr. 18, bloc 8, et. 4, ap. 19, se plîngea că, de trei ani, ploaia pătrunde prin acoperișul clădirii în apartamentele de la ultimul etaj. Apelul nostru către cei care trebuiau să facă reparația a rămas însă fără ecou. fapt care l-a determinat pe Mihai Tărnăuceanu să revină cu o nouă sesizare. Așteptăm ca acest nou apel să găsească, în sfîrșit, audiența necesară.

■ Consiliul popular al sectorului 5 ne informează că a analizat memoriul lui Ștefan P. Gheorghe. Ținînd cont de situația sănătății petentului, și în vederea asigurării asistenței medicale, Biroul permanent a aprobat prelungirea vizei de reședință în strada Mihai Vodă nr. 1 pînă la data de 31 decembrie a.c. După această dată situația reședinței petentului urmează a fi soluționată în funcție de dispozițiile privitoare la atribuirea vizei de reședință în municipiul București.

■ Consiliul popular din Coada Stînei județul Iași, a ridicat în urmă cu mai mulți ani un cămin cultural, la construcția căruia au participat toți locuitorii satului. De foarte mult timp însă — ne scrie Nichita Gheorghe, în numele mai multor tineri — frumoasa clădire, în care normal ar fi să găsești o carte, să vizionezi un film, să audiezi o conferință etc., a fost afectată cooperativei sătești de consum, care putea fi amplasată într-o altă casă. Sprijinim rugămîntea firească a acestor tineri de a fi redată acestui lăcaș destinația lui inițială.

■ La baza unora dintre sesizările pe care le primim stau burocrăția și incetinirea în soluționarea problemelor. Acesta este și cazul sesizării ce ne-a fost trimisă de Maria Scintei, muncitoare la secția din Tirgu Frumos a întreprinderii de trikotaje și perdele Pașcani. Secția fiind la o depărtare de aproximativ 35 de kilometri de întreprindere, unele acte, cum ar fi certificatele medicale pre și post natale, nu sint soluționate cu operativitate. De multe ori tinerele mame intră tirziu, uneori după citeva luni, în posesia drepturilor lor bănești. Se mai întîmplă chiar ca formularele să se rătăcească pe acest traseu. Corespondența noastră, se plînge, de pildă, că nu a primit banii pe luna iunie, deși a înaintat în termenul legal certificatul de concediu medical cu seria MM nr. 6577110, eliberat de secția de ginecologie Tirgu Frumos.

■ Analizînd reclamația lui Florentin Dorobanțu din București, privind calitatea prăjiturilor de la cofetăria din, Bulevardul Ion Șulea nr. 5 și atitudinea vinzătoare Grigore Paraschiv, I.C.R. nr. 2 ne comunică: „A fost prelucrat cazul în ședința de lucru cu șefii de unități, aceștia fiind atenționați ca pe viitor să acorde atenția cuvenită recepției calitative a produselor, iar vinzătoarea în cauză a fost sancționată”. Sintem convinși că prelucrarea cazului va schimba cu totul calitatea prăjiturilor.

■ „Orașul nostru este foarte slab aprovizionat cu acumulatori auto de 12 V. În plus nu există nici o cooperativă specializată în recondiționarea acumulatorilor vechi. Ce să facem noi într-o astfel de situație? Cum să ne mai pornim mașinile?” (Ioan Pop din Bala Mare).

■ Institutul de cercetări și proiectări tehnologice în telecomunicații ne înștiințează că i-a fost repartizat tovarășului Benedict Cristian Dan, om al muncii în cadrul acestui institut, un apartament cu două camere în strada Rîmniceu Sărat, nr. 15, bl. 20 F, etaj 7, ap. 88.

Pagina realizată de
DORIN SALAJAN

Poșta redacției

■ Ioana Rujancu — Afumați (Sectorul agricol Ilfov): Cei care lucrează în sectorul prestării serviciilor neindustriale au toate drepturile cu condiția de a realiza un volum minim de activitate care să asigure retributia minimă pe economie ■ Ștefan Bălan — Brașov: Sinteti obligat să vă onorați contractul încheiat cu întreprinderea care v-a școlarizat ■ Ion Bivolaru — Ploiești: Ajutoarele sociale se acordă ocazional, nu lunar ■ Dumitru Dumitrăcel — Botoșani: Da, se ia în calcul ■ C. Nicolae — Slobozia: Este firesc să se suporte cheltuielile de către cei care au produs stricăciunile ■ Ecaterina Necula — Ploiești: 1) Cereți la U.J.C.A.P. — Prahova; 2) Certează consemnarea din carnetul de muncă ■ Viorel Miclea — I.M. Lonea (Hunedoara): Concediul de odihnă se acordă în zile lucrătoare la care se adaugă zilele de sărbători legale, precum și zilele libere stabilite conform programului de lucru aprobat, cuprins în intervalul cit o persoană se află în concediu legal de odihnă ■ Niculina Gheorghe — București: La D.P.M.O.S. — sector 2 ■ Constanța Voicu — Craiova: Profesorii care au două specialități, pot obține gradul didactic II la una din ele ■ I. Ducu — Sibiu ș.a.: Cei care au beneficiat de compensații pentru majorarea prețurilor la produsele agroalimentare, la energia electrică, termică, gaze naturale și alți combustibili și care, ca urmare a majorării retributiei, vor avea retribuiți tarifar mai mari de 4 000 lei, vor primi în continuare compensațiile de care au beneficiat pînă la data majorării retributiei (Decret pentru majorarea retributiei personalului muncitor, art. 10) ■ Neculai Iordan — București: Modificarea contribuției stabilite de către comisia de ocrotirea minorilor se poate face numai în baza unei sentințe judecătorești ■ Aurel Gheorghiu — Rîmniceu-Sărat: Toate problemele vi le puteți lămurii în detaliu la consiliul popular local ■ Ion Birsan — Piatra-Neamț: Vă așteptăm la redacție cu actele necesare.

MARGA NEDELEA

● „FLACĂRA” nu ia în considerare scrisorile anonime și nu primește acte originale. Scrieți-ne cit mai concis. Și nu uitați să vă iscăliți. Precizați eventual telefonul unde vă putem găsi. Audiențele se țin zilnic între orele 10-13.

ceputul anului școlar Eugen a dispărut fără urme. (Maria Iordache, Focșani, str. Libertății nr. 35). Alăturăm chipul lui Eugen la rugămintile acestor oameni care l-au crescut, doar-doar i se va da de urme.

■ Mi-am construit singură și cu multă trudă o casă în comună. În luna noiembrie 1982, de uritul singurătății și crezînd că fac un bine, i-am încredințat două camere lui Habet Ioan și familiei sale. Greșeala mea a fost că la insistențele sale mie-roase, i-am cedat casa, donîndu-i-o cu clauza de întreținere — pentru subsemnata — pe tot restul vieții. (Axente Susana, comuna Poarta Albă, județul Constanța). Ce a urmat acestei naivități vă dați lesne seama: bătrînică, la 66 de ani, este aruncată pe drumuri. Desigur, o instanță poate pune lucrurile la punct. Dar pînă atunci, organele locale, oamenii de bine din comună pot să-l convingă pe H.I. să-și respecte obligațiile.

■ Inspectoratul școlar al municipiului București: cererea lui Calotă Vasileica cu privire la școlarizarea fiului său, Cristian a fost soluționată favorabil, în sensul că a fost transferat la Școala generală nr. 178 din Capitală.

■ Sotul meu, Birlădeanu Radu, m-a părăsit cu trei copii, uitînd să-și lase adresa. Am aflat că este la Reșița, pare-mi-se încadrat la Oficiul de îmbunătățiri funciare, cu domiciliul în str. Căminelor bloc 6, ap. 10. (Birlădeanu Dorina, Lupeni, str. Fraternității nr. 3, județul Hunedoara). Aflînd că i s-a dat de urme, fugarul a șters-o din loc,

Inteligența românească în acțiune

-How do you do, Ioane?

● Și America privește cu interes și speranță spre cercetările științifice din Șimleu-Silvaniei ●

ADRIAN PAUNESCU: Cititorii revistei „Flacăra” trebuie să știe că dialogul care urmează a avut loc la redacția revistei „Flacăra”, unde doctorul Ioan Pușcaș a venit după un lung drum în străinătate, în Statele Unite ale Americii, și unde Adrian Paunescu a venit după un lung drum în Transilvania doctorului Pușcaș. Așa-i viața: el în Statele Unite ale Americii, eu în Transilvania lui — încît e un echilibru. Să vă întreb doctor Pușcaș, ce-ați căutat în Statele Unite ale Americii? Ardelenii, de altfel, de multe ori cînd au mers în Statele Unite ale Americii s-au întors cu ceva business-uri încheiate, cu ceva afaceri rezolvate. Dumneavoastră ce-ați căutat acolo?

Dr. IOAN PUȘCĂȘ: Am fost invitat de către Academia de Științe din New York la o manifestare științifică avînd ca subiect „Biologia și chimia anhidrazei carbonice” și la care, împreună cu colaboratorii, am prezentat 4 lucrări privind această temă.

A. P.: De cine ați fost invitat?

I. P.: Am fost invitat de Academia de Științe din New York.

A. P.: Ei au așa ceva acolo, nu? O Academie de Științe?

I. P.: Au o Academie de Științe și încă din 1817.

A. P.: De științe care nu sînt doar medicale, de științe în genere...

I. P.: De științe în general, de științe înalte, științe academice, științe de nivel academic.

A. P.: Așa. Și?

I. P.: Sigur că scopul acestei manifestări era să se expună și să se publice, într-una din cele mai de prestigiu reviste științifice — „Analele Academiei de Științe din New York” — contribuțiile recente ale cercetătorilor din întreaga lume privind acest domeniu de mare importanță pentru medicină și gastroenterologie, respectiv domeniul biologiei și chimiei anhidrazei carbonice.

A. P.: Deci noi putem să contăm pe o cercetare profundă în România a anhidrazei carbonice, da? Vi se datorează una dintre căi, nu?

I. P.: Într-adevăr, acesta este motivul invitației și, ca să vă încălzesc pe drept cuvînt de la început sufletul, înseși coloanele revistei „Flacăra” de numărare ori au vorbit despre această enzimă, despre contribuțiile pe care cercetările noastre le-au adus în acest domeniu. Și, iată că, deci, însăși Academia de Științe din New York a organizat o sesiune specială dedicată acestei enzime. Deci, de la început putem spune că importanța pe care dumneavoastră ați dat-o nu de mult în coloanele revistei „Flacăra” a dat-o chiar și Academia de Științe din New York.

A. P.: Iată că, în problema anhidrazei carbonice, revista „Flacăra” și Academia de Științe din New York sînt sincrone.

I. P.: Exact. Se poate spune acest lucru. Aș vrea să mai amintesc că au fost invitate personalități de renume din toată lumea; sigur că acelea care au adus contribuții deosebite în fiziologia, în fiziopatologia, în biochimia acestei enzime, ca și în studiul pe care implicațiile patologice ale acestei enzime le au pentru organism. Aș aminti, printre personalitățile care au participat la această frumoasă reuniune, pe președintele Academiei de Științe din New York — prof. Walter Scott, pe H. Davenport din Michigan.

A. P.: Este bine cunoscut, am auzit de el.

I. P.: Da, într-adevăr, este foarte cunoscut, sigur că ați auzit, pentru că el mai este și supranumit „părintele gastroenterologiei moderne” și, în sfîrșit, chiar am avut plăcuta ocazie de a ne întîlni. Desigur, noi ne cunoaștem din corespondență și a fost extraordinar de impresionant faptul că, cunoscîndu-ne din corespondență și văzîndu-ne pentru prima dată, ne-am îndreptat unul la altul și ne-am îmbrățișat. A fost, așa, un moment de mare plăcere pentru amîndoi.

A. P.: Ați stat piept lingă piept și gastroenterolog lingă gastroenterolog.

I. P.: Da.

A. P.: Dealtfel, aveți o fotografie cu el. Poate încercăm s-o reproducem în revistă.

I. P.: Mă rog, dacă credeți că este nevoie, eu vă stau cu fotografia la îndemînă. Aș vrea să mai amintesc, printre alte personalități, pe prof. Thomas Maren din Florida, care o viață întreagă și-a închinat-o studiului acestei enzime și despre care el a scris nenumărate cărți. Sigur că au mai fost alți profesori, de exemplu prof. Winstrand din Uppsala, prof. Douglas Graham din Australia, prof. Nicholas Carter din Londra, prof. Kannan din India ș.a.m.d.

A. P.: Ce s-au adunat ei acolo așa, ce aveau ei acolo cu...

I. P.: Fiecare cu contribuțiile din domeniul lui privind cunoașterea acestei enzime.

A. P.: Și care este concluzia? Înainte de-a afla contribuția dumneavoastră, care ne interesează în mod deosebit — dumneavoastră sînteți unul dintre cei pe care i-am susținut noi și am primit, după cum știți, toate insanițiile unor colegi de-al dv. deci, sigur că

ne interesează ce-ați făcut dv., dar vă rog înainte de-a vedea ce-ați făcut dumneavoastră, să ne spuneți care este concluzia de fond, concluzia convergentă. Nu știu dacă ați văzut, pe noi ne interesează — și în problemele cancerului, și în toate problemele bolilor, acum după ce am făcut destulă analiză — un fel de sinteză, pentru că, pînă la urmă, pe oameni nu-i privește cum se bat între ei doctorii, oamenii de știință, biologii — îi interesează ce rezultă din întîlnirile lor. Care este concluzia finală, adică ce puncte comune ați descoperit care să ajute, să invioreze speranța oamenilor?

I. P.: Da, este o întrebare într-adevăr în primul rînd de sinteză, dar ea cuprinde practic esența problemei. Este o întrebare și foarte frumoasă. Dealtfel, fiecare cînd vine, ori de unde vine, și ajunge acasă, îl întreabă fie soția, fie copiii, fie părinții — cine îl așteaptă — „ce ne-ai adus?”

A. P.: Exact!

I. P.: Practic este vorba de întrebarea: „ce ne-ai adus de acolo?”

A. P.: Așa este.

I. P.: Sigur că privind această enzimă, v-am adus niște concluzii care s-au tras

revistă de gastroenterologie din lume — revista „Gastroenterology” din Statele Unite ale Americii — au fost toate primite, ba mai mult, ele au făcut parte din programul-meeting al gastroenterologilor americani care s-a ținut anul acesta în mai la Washington. Și încă ceva.

A. P.: Să înțeleg că Șimleu-Silvaniei este corespondentul Academiei de Științe din New York? Curios!

I. P.: În sfîrșit, aceasta-i situația.

A. P.: Să fie oare Sălajul mai aproape de New York decît de redacția de „Medicină internă”?

I. P.: Probabil că da, din punct de vedere științific.

A. P.: Nu e prea îmbucurător pentru noi, totuși.

I. P.: Într-adevăr, totuși.

A. P.: Adică, aș vrea să vă întreb, cei care au tipărit atunci în revista de „Medicină internă”, sînt recunoscuți pe plan mondial, se bate presa medicală pentru ei?

I. P.: Nu-mi place să răspund la această întrebare. Dar, să-mi fie iertată lipsa de modestie, totuși încerc să vă

fenomen demonstrat cu mult înainte de alții, dar ceea ce noi am adus, adică contribuțiile noastre la aceste concluzii — că aceasta probabil vă interesează, este faptul că am descris pentru prima dată activatorii acestei enzime, adică acei care fac ca enzima să lucreze într-un ritm mult mai rapid, să producă deci mai mult acid, ca și inhibitorii acestei enzime, ca și unele substanțe care încetinesc activitatea acestei enzime, care scad aciditatea și vindecă ulcerul. Insuși ulcosilvanilul scade activitatea acestei enzime. Deci, ca o concluzie privind aspectele gastroenterologice ale acestei enzime, ea este legată de faptul că s-au descris pentru prima dată activatorii direcți ai enzimei: histamina, acetilcolina, gastrina și calciul, ca și interacțiunile amplificatoare dintre aceste substanțe care cresc secreția acidă, în stomac și produc ulcerul.

A. P.: Cine i-a descris, dumneavoastră?

I. P.: Da, au fost descriși la Șimleu-Silvaniei.

A. P.: Să concluzionăm așa: avem bucuria să informăm pe cititorii noștri că, pentru prima dată în lume, prin strădaniile colectivului condus de doctorul Ioan Pușcaș, au fost descriși stimulatorii și inhibitorii anhidrazei carbonice, elemente decisive, esențiale în apariția, în creșterea și scăderea acidității, în formarea ulcerelor și în vindecarea lor. Această concluzie nu este o batere cu pumnii în piept pe plan local, ci este o concluzie care se desprinde din această ieșire a doctorului Pușcaș în forumuri medicale mondiale. Iată, dealtfel, ce spunem despre aceste cercetări românești, personalități marcante ale științei la Academia din New York. Citez din comunicatele de la New York: „ajunse în țară: prof. Walter Scott, președintele Academiei din New York, a subliniat: „Aportul de o valoare cu totul deosebită al cercetătorilor români în acest domeniu”; prof. Horace Davenport, din S.U.A., supranumit „părintele gastroenterologiei moderne”, a spus: „Ceea ce dr. Pușcaș din România a descoperit și comunicat este cu totul remarcabil”; prof. Thomas Maren, din S.U.A., care și-a închinat întreaga lui viață studiului acestei enzime, despre care a scris numeroase cărți, a spus: „Românii prezenți în sală au introdus cu rezultate remarcabile și pentru prima dată, înaintea americanilor, inhibitorii anhidrazei carbonice în tratamentul ulcerelor gastro-duodenale, și asta înseamnă o revoluție în tratamentul ulcerelor gastro-duodenale la om”. „Românii — (spunea tot prof. Maren) au descris pentru prima dată că histamina, acetilcolina, gastrina sînt activatori direcți ai anhidrazei carbonice și aceasta este o mare contribuție la explicarea procesului de formare a acidului clorhidric din stomac”. Amintim că la aceste elogii au fost prezenți în sală și membri ai Agenției fărăi noastre de la New York. Ce emoții plăcute au avut și ce sentimente de mîndrie națională i-au cuprins!

Doctore, vreau să vă întreb o chestie mai delicată și anume, dacă în această privință era un consens, adică oamenii se îndreptau într-acolo sub raportul cercetărilor, în ce chestiuni ați intrat în contradicție cu cursul general al cercetărilor medicale gastroenterologice, adică înțeleg că asta este o sinteză a ceea ce au acceptat cei de acolo. Ați avut și probleme în care n-ați fost de acord cu ei?

I. P.: Este foarte surprinzător faptul că la congrese și manifestări de felul acesta există tot felul de opinii divergente, dar privind aceste cercetări a fost o satisfacție foarte mare că ele ne-au fost acceptate, așa putea spune, în totalitate. Și nu numai acceptate, ci și publicate, pentru că ei ne cunoșteau bine lucrările în mare parte din revistele de gastroenterologie americane, franceze, vest-germane în care publicasem înainte. Adică, ei cînd am ajuns acolo: „Doctore Pușcaș, tu ai scris așa, aia. Ai descoperit aia, aia, te felicităm, am verificat rezultatele, și am ajuns la aceleași concluzii”.

A. P.: Aceasta este o concluzie. Sigur că dumneavoastră sînteți un om neliniștit, nu sînteți un om — după cum vă cunoșc eu — care să se mulțumească imediat cu ceea ce a obținut. În privința viitoarelor cercetări în domeniu, drumurile dumneavoastră și ale celor pe care i-ați văzut acolo coincid? Nu cumva ei merg într-o direcție și dumneavoastră în altă direcție?

I. P.: Aș vrea să spun că este foarte interesantă întrebarea. Ca să zic așa, sînt la fel de mulțumit ca și de prima întrebare. Pentru că aici am avut o surpriză și mai mare. Surpriza este legată de faptul că, Compania „Smith Klein French” din Philadelphia, una din marile companii de medicamente din lume, și una din cele mai mari companii specializate în medicamente pentru tratamentul ulcerului, deci compania care face de exemplu Tagametul, m-a invitat, împreună cu colectivul pe

Dr. Ioan Pușcaș, un distins ambasador al școlii medicale românești în S.U.A.

în urma unui studiu profund de peste zece ani de zile privind această enzimă și anume s-a concluzionat că enzima are o extraordinară de mare importanță în fiziologia și fiziopatologia organismului, a sistemului nervos, a singelui, a ficatului, a pancreasului, a rinichilor — unde această enzimă se găsește, iar cercetările, concluziile privind specialitatea noastră gastroenterologică au fost, ca să zic așa, concluzii care s-au bazat în bună parte pe contribuțiile noastre. Și aici aș spune că ceea ce noi am dus la New York cu această ocazie — le-am adus înapoi ca și concluzii, asta pentru că aceste lucrări ale noastre le erau deja cunoscute din literatura medicală, inclusiv americană, unde noi am apărut de nenumărate ori.

A. P.: Sau mai ales americană.

I. P.: Mai ales americană.

A. P.: Și mai ales, pentru că la noi nu știu, parcă de-o vreme încoace nu prea mai tipăriți comunicări științifice.

I. P.: La noi, într-adevăr, în primul rînd sînt dificultăți privind revista de „Medicină internă” care apare chiar și după un an întîrziere, așa cum s-a întîmplat și anul trecut, și chiar și acum.

A. P.: Bine, aceasta nu o scutește să fie exactă cu valorile.

I. P.: Și-apoi aș vrea să vă mai amintesc și faptul că, pe lângă aceste neajunsuri, unele de natură obiectivă, sînt altele ce țin direct de activitatea redacției. Așa, de exemplu, anul acesta, în primăvară, am trimis 6 articole la revista „Medicină internă” — singura dealtfel revistă de medicină internă a țării noastre — articole care mi-au fost trimise înapoi acasă ca să mai fac modificări la bibliografie etc. În timp ce, trimițînd de exemplu 11 articole...

A. P.: Aceleași articole?

I. P.: Aceleași articole, absolut, adică acelea 6 plus încă 5, la cea mai mare

dau un răspuns. În revista „Gastroenterology”, revista aceasta americană despre care vorbesc, și Academia de Științe din New York n-au publicat pînă în prezent lucrări românești. Deci, sîntem primii medici români care publicăm dintr-o dată 11 lucrări în cea mai mare revistă de gastroenterologie, și la fel sîntem primii români medici care publică în „Analele Academiei de Științe” ale Statelor Unite, și este vorba de 2 lucrări prezentate de mine, o lucrare de la Cluj prezentată de dr. S. Văleanu și o altă lucrare, autor dr. Fedora Barbarino și colectivul de la Clinica III med. Cluj, colaboratorii noștri.

A. P.: Da, asta-i minunat, este o recunoaștere.

În orice caz e păcat că nu sînt luate la vreme și în serios, acasă, valorile noastre.

I. P.: Este păcat și, ce vreau să vă spun? Sigur că eu aș fi dorit ca multe dintre cercetările mele să apară la noi în țară. Dar iacă-tă că avem piedici și atunci noi, ca să nu pierdem prioritățile, apelăm la reviste de gastroenterologie din S.U.A., Franța, R.F. Germania etc. Aș mai face o paranteză: revista „Scandinavian Journal of Gastroenterology”, într-un număr din primăvară al profesorului Baron din Anglia — unul din marii specialiști de azi în secreția gastrică și tratamentul ulcerelor — publică un capitol special despre inhibiția enzimatică a secreției acide și vindecarea ulcerelor gastrice și duodenale, în care ne amintește pe noi ca fiind cei care am inaugurat această terapie. Și desigur cu rezultate foarte bune. Adică este o recunoaștere, să zic așa, deschisă și în Europa, unde această revistă este de primă mînă, — a cercetărilor, priorităților și rezultatelor noastre. Privind tubul digestiv s-a arătat că această enzimă este responsabilă de producerea acidului clorhidric,

care îl conduceam, la Philadelphia, și bun înțeles, împreună cu reprezentanți ai autorităților țării noastre de la New York și Washington — unde în fața conducerii Companiei „Smith Klein French”, care ne-au invitat, le-am ținut un simpozion. Invitația lor nu a fost întâmplătoare pentru că, așa cum spunea unul dintre reprezentanții lor științifici — un mare profesor universitar, și care este și vicepreședintele acestei Companii: „Doctore Pușcaș, te urmărim de mult, și-am reprodus experimentările, ne place mult ceea ce ai realizat. Avem în intenție — și pentru asta te-am chemat aici, Compania noastră să dezvolte aceste idei... etc.

A. P.: Ideea?! Formidabil!
I. P.: Le-au plăcut foarte mult aceste idei. Stăteau cu cartea „Ulcosilvanilului” în mână, procurată de ei și ziceau că le place mult. Le-am prezentat și filmul endoscopic „Tratamentul ulcerelor gastrice și duodenale după Ulcosilvanil”, care la fel i-a impresionat foarte mult, dar să știți că ei cunoșteau foarte bine toate rezultatele noastre.

A. P.: Citiseră, nu?
I. P.: Citiseră.
A. P.: Ai dracului, aștia citise.
I. P.: Citiseră, erau la zi chiar și cu ceea ce am publicat astăzi primăvară în revistele de specialitate, erau absolut cu tot la zi.

A. P.: Spuneți ce-ați mai făcut acolo. Am auzit că ați devenit academicieni la New York? Ați plecat de aici Ioan Pușcaș și ați revenit acasă academicieni la Ioan Pușcaș?

I. P.: Mă rog...
A. P.: Hai spuneți, nu este ceva rău.
I. P.: Da, nu este rău, sigur că da, nu este rău, este chiar bine, este un fapt îmbucurător. Însă, știți, bucuria asta are și niște motive din astea, de reținere parțială, să-i zic așa, de nostalgie, pentru că oricum, oriunde ești, orice te fac străinul, tot acasă te gindești.

A. P.: Așa e. Și cum a fost cu primirea în academie?

I. P.: În ultima zi, la încheierea sesiunii Academiei de Științe din New York privind motivul pentru care am fost invitat, am fost chemat la sediul ei, unde președintele Academiei, profesorul Walter Scott mi-a înmănat titlul de membru activ al Academiei de Științe din New York, unde deja fusesem ales încă din luna august anul acesta.

Aș vrea să vă spun că în discursul său președintele Academiei de Științe din New York a arătat că alegerea mea în Academie este legată de contribuția adusă la dezvoltarea fiziologiei și fiziopatologiei secreției gastrice acide, la explicarea mecanismului de acțiune a unor substanțe care cresc sau scad aciditatea, ca și prin contribuțiile aduse terapiei ulcerelor gastrice și duodenale. Ei au selectat peste 20 de priorități medicale în acest domeniu pe care le-au considerat ei că sînt meritorii și pe temeiul acestor realizări mi-au dat titlul de mai sus.

A. P.: Auziți, doctore, acum să vă spun eu, ca scriitor că noi sîntem foarte bucuroși, țara este onorată de faptul că un român, fiul unor oameni buni și modesti dintr-unul din cele mai pline de dramatisme sate ale istoriei naționale — Treznea, din Sălaj — a ajuns „academician de New York”. Este nemaipomenit și este, dacă îmi dați voie — vreau să fac totuși o precizare — este închinarea unei întregi politici de încredere în oamenii simpli și buni ai României de astăzi. Dar este tot atât de adevărat că dacă această politică a partidului nostru — de încredere în oamenii buni și de încredere în fiul oamenilor de condiție simplă — nu izbîndea, era imposibil să ajungeți pînă la București și să puteți pleca la New York. Adică este greu de crezut că în alte condiții ați fi avut această șansă în viață, să fiți un român cunoscut în plan mondial. Adică vreau să spun că eu am impresia că noi sîntem foarte buni în chestiuni de fond, dar la fleacuri, la chestiuni de coafare, a unei situații, de răspătă...

I. P.: Practic, este o răspătă sufletească...

A. P.: Ce avantaje ar fi din astea, ce avantaj material?

I. P.: Avantaje materiale sigur că sînt: îți trimit reviste gratuit, sînt sesiuni la care participi, sînt avantaje — în sfîrșit, există o legitimație specială valabilă numai pentru Statele Unite ale Americii etc.

A. P.: Noi vă rugăm să vă duceți cit mai rar pentru ca să avem acasă pe toți medicii buni.

I. P.: Eu sper că ați înțeles bine că pentru asta nu numai că m-am dus, dar pentru asta am venit și înapoi.

A. P.: Superb, minunat.

I. P.: Și am încercat să fac ceea ce

vedeți. M-ați mai întrebat, ca să vă iau înainte, ce am mai făcut.

A. P.: Așa!
I. P.: Trecînd, deci, peste faptul că viitorul va decide privind aspecte ale prezentării medicamentului deosebit de căutat de diferite companii de medicamente despre care probabil se va mai vorbi și anul acesta, sau mai ales anii viitori, aș vrea să vă mai spun că am răspuns invitației pe care Compania de instrumente medicale Beckman din Statele Unite mi-a adresat-o de-a face o călătorie în California, respectiv la Los Angeles, și San Francisco.

A. P.: Ați fost și în California?

I. P.: Sigur că da. Am fost invitat să vedem și să urmărim atît procesul de fabricare cit și funcționarea unui șir întreg de aparate medicale, din cele mai perfecționate folosite azi atît în cercetare cit și în practica medicală.

A. P.: Ce mai e prin California?

demician de New York și nici academicieni din altă parte. Ci dr. Ioan Pușcaș din Șimleul Silvaniei.

A. P.: Dar nu pot. Nu, asta nu o pot realiza, ar fi imposibil pentru mine. Așa, domnule doctor...

I. P.: Adică ceea ce ne-a unit pe noi nu este acest titlu străin.

A. P.: Dar ce ne-a unit?

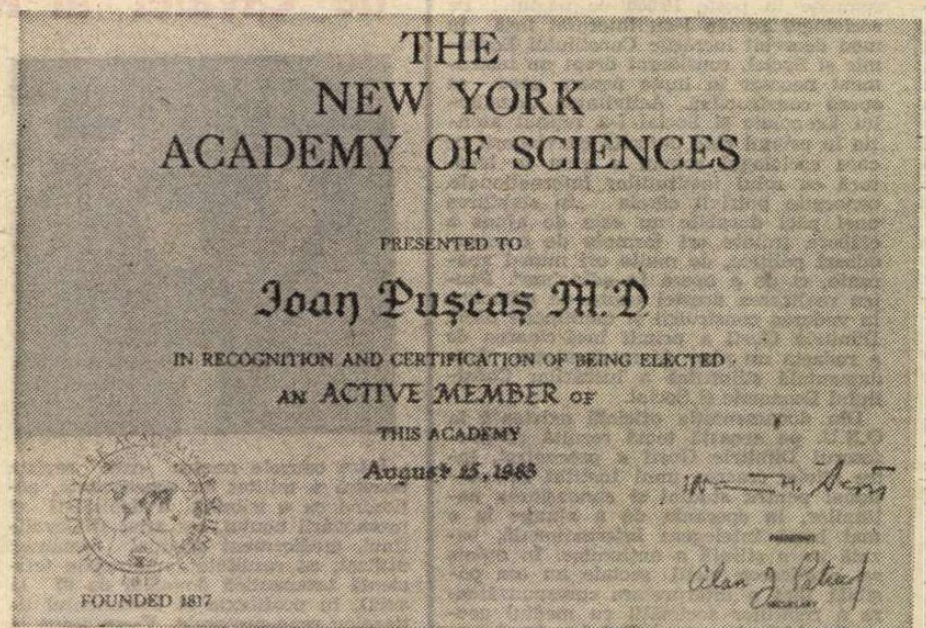
I. P.: Știți bine ce ne-a unit, adică, cum zicem noi, ardelenii, simțămîntele într-o formă.

A. P.: Adică?

I. P.: Adică forma comună a simțămîntelor noastre, asta cred că ne-a unit. Aceasta înseamnă că dacă într-o formă am simțit și simțim, într-o formă și vrem. Și faptul că noi ne-am întîlnit acum aici este o dovadă că vrem același lucru.

A. P.: Ce?

I. P.: Binele țării, binele țării noastre. Și sînt convins că la fel vom vrea pînă la sfîrșitul zilelor noastre.

Vreau să vă spun cit de mult ne-am bucurat de vizita Dvs. și prezentarea ULCOSILVANILULUI. Atît colegii mei, cit și eu am fost foarte impresionați și intrigați de ceea ce am văzut și auzit despre produsul Dvs. și al colegilor Dvs. în particular ne-a impresionat filmul și diapozitivele arătînd vindecarea ulcerelor gastrice și duodenale. Este un entuziasm crescînd printre experții noștri privind produsul Dvs.

Într-o pauză la Academia de științe din New York: dr. I. Pușcaș împreună cu profesorul american Horace Davenport, supranumit „părintele gastroenterologiei moderne”

Leon C. Greene
vicepreședintele
Companiei Smith Klein
French — Philadelphia

I. P.: California rămîne o zonă extrem de frumoasă a Statelor Unite în care de altfel n-am fost pentru prima dată, iar Compania Beckman ne-a primit foarte bine. Dar am fost foarte ocupați profesional în cele 4 zile cit am stat acolo, adică de dimineață pînă seara, avînd totul la dispoziție...

A. P.: Unde ați fost dumneavoastră doctor tînr?

I. P.: În Plopiș.

A. P.: Cititorii trebuie să cunoască că în vreme ce doctorul Pușcaș era în vestul Statelor Unite ale Americii, eu eram în vestul României, prin zona Plopișului pe unde doctorul Pușcaș era acum 20 de ani medic de circumscripție. Așa ne rotește viața. Și acum vă rugăm să ne dați și nouă posibilitatea de-a publica fotografia diplomei sale de „academician de New York”. Da, domnule academician de New York, poftiți.

I. P.: Aș vrea să nu mai spuneți asta, că nu-mi face plăcere să-mi ziceți aca-

A. P.: E bine că ne-am întîlnit acum, dar e bine că ne-am întîlnit și mai devreme, acum 8-9-10 ani. Și cum s-a încheiat vizita?

I. P.: În ultimele zile ale șederii noastre la New York am fost solicitați și de alte companii de medicamente din alte părți ale Statelor Unite. Desigur, asta-i o altă problemă. Am fost, dealtfel, foarte solicitați și cu interviuri la radio, ca și în ziare din New York, Texas ș.a.m.d.

Ce-aș mai putea aminti este faptul că tot la sfîrșitul șederii noastre, am fost invitat să țin o conferință la Biblioteca română din New York pe tema tratamentului cu Ulcosilvanil și altor cercetări medicale românești făcute la Șimleul Silvaniei, la care din partea țării noastre a participat tovarășul ambasador Malita, tovarășul ambasador Marinescu, precum și alți reprezentanți ai țării noastre de la ambasada, de la „Scînteia”, Agerpres, ca și personalități medicale americane și un numeros public.

A. P.: Ce-ați spus acolo?

I. P.: Am spus multe dar ce vă pot spune în revistă este că am vorbit într-o ardelenescă adevărată care a plăcut mult ardelenilor prezenți în sală.

Am vorbit despre Ulcosilvanil și am prezentat și un film endoscopic care urmărește din aproape în aproape procesul de vindecare a ulcerelor gastrice și duodenale.

A. P.: Un film al dumneavoastră?

I. P.: Da, un film al nostru în limba engleză, tradus cu multă competență de profesorul Fredolin Nădăban de la liceul Ady-Sîncai din Cluj.

Am prezentat apoi cîteva din cer-

cetările noastre și am fost foarte mulțumit cînd un mare număr de medici americani prezenți în sală — cercetători la Biblioteca noastră de la New York au pus întrebări, întrebări foarte frumoase, de înaltă ținută științifică. Și, bineînțeles, cum se obișnuiește la noi la români, a urmat o masă tovarășească la care au participat și domnii americani. Sigur, a fost o mare satisfacție atît pentru mine cit și pentru colaboratorii mei această întîlnire de la Biblioteca română din New York.

A. P.: Auziți, doctore, în care orașe trăiesc colaboratorii dumneavoastră?

I. P.: Am colaboratori la Cluj-Napoca, Zalău, la Oradea, Tîrgu Mureș, Baia Mare, Iași, ș.a.m.d. Deci, am un colectiv care numără peste 50 de colaboratori medici. Dar vreau să vă mai spun că am ieșit numai în cursul acestui an cu peste 20 din ei, iar anul trecut cu peste 30 cu care ne-am prezentat la marile congrese de gastroenterologie — balcanice, europene, mondiale ș.a.m.d.

A. P.: Ca și o echipă sportivă, trebuie să lăsa din cînd în cînd să se confrunte cu lumea.

I. P.: M-a durut foarte mult, mai ales la începutul ieșirilor mele, cînd vedeam colective de medici din Ungaria, Iugoslavia, Bulgaria, Turcia — că ieșeau în grupuri mai mari și mereu spuneau: „Doctore Pușcaș, dar tu iar ești singur?” Sigur că atunci eram la începuturile cercetărilor mele, dar în mîntea mea încolțea această idee de-a face un mare colectiv care să lucreze lărgit și pe care l-am luat de braț cu mine în lume. Regret că nu mulți colegi din țară fac același lucru. Posibilități sînt, totul depinde de voință, de ambiție, de felul în care îți înțelegi rostul în viață, adică, nu singur, ci cit mai mulți, nu pentru tine, ci pentru țară. Eu cred că am mai amintit și altădată tot în „Flacăra” că este mai ușor să iei un membru din familie, este mai greu să-ți iei colaboratorii și mai ales un număr atît de mare, dar nu este imposibil. Dacă autoritățile înțeleg, și le dovedești încredere, sînt sigur că orice județ poate înțelege acest lucru, — se poate face un front științific medical comun în care să popularizăm și să valorificăm mîntea medicală românească oriunde pe glob... Și aș îndrăzni să spun că mi-am dat seama pentru a nu știu cîta oară că românii sînt deștepti. Și fac referire la toți medicii români sau la marea lor majoritate care pot face foarte mult, enorm de mult, în comparație chiar și cu medicii americani.

A. P.: Adevărat ziceți!

I. P.: N-aș vrea să fac alte referiri deocamdată, las asta și pentru altă ocazie, pentru a nu fi înțeles greșit. Aș vrea să spun în concluzie la vizita pe care am făcut-o în Statele Unite, că este vorba de un interes deosebit, de un interes competent față de Ulcosilvanil și față de restul cercetărilor noastre — a ideilor noastre în domeniul gastroenterologiei, pentru că mi-am dat seama ce importanță se dă ideilor de către revista „Flacăra”.

A. P.: Lucrul mai important pentru mine decît o realizare momentană a unei idei este ideea ca atare, care dacă este, care dacă există poate deveni realitate.

I. P.: Sigur că așa este și sigur că toate acestea au fost însoțite de o răspătă din partea Academiei de Științe din New York pentru această activitate științifică românească de la Șimleul Silvaniei — județul Sălaj.

A. P.: Doctore Pușcaș, oprim aici dialogul nostru, nu din alte motive, ci pentru că avem și săptămînilor viitoare în față și aș vrea să fiți de acord că „Flacăra” — care v-a iubit întotdeauna și v-a sprijinit întotdeauna — să continue să povestească oamenilor viața dumneavoastră, lupta dumneavoastră.

I. P.: Aș vrea și eu la rîndul meu să mulțumesc revistei „Flacăra” și înflăcăratului poet și scriitor Adrian Păunescu, care a fost alături de noi în toată această evoluție științifică, care a ajuns acum să dea roade mai mari și căruia îi dedic această diplomă pe care am primit-o de la Academia de Științe din New York, considerînd că o merită din plin, și care își dedică dealtfel viața nu numai pentru doctorul Pușcaș și colectivul lui despre care vorbeam înainte, ci pentru tot ce este românesc. Doresc să aduc la fel, mulțumirile mele conducerii județului Sălaj — care ne-a sprijinit în toate acțiunile noastre științifice — precum și tovar. profesor dr. Eugen Proca, ministrul sănătății, pentru încrederea de care ne-am bucurat și pentru ajutorul pe care l-am primit din partea dînsului.

A. P.: Vă mulțumesc, doctore Pușcaș. Sînt bucuros că nu ați uitat lupta noastră și asta ne emoționează, ne dă curaj pentru alte lupte.

Cît de greu pot fi redată în cuvinte clipele în care cineva trăiește profund surpriza unei bucurii nesperate, iar tu, reporter, martor ocular la un astfel de eveniment tulburător, uiți pur și simplu de sobrietatea îndatoririlor profesionale și îți contopești simțămîntele personale cu ale celor aflați în extazul copleșitor!

Da, am fost recent martor al unor astfel de clipe...

S-a întîmplat la sediul Direcției evidența populației din Inspectoratul General al Miliției. Gazdele pregătiseră — după cîteva luni de căutări minuțioase, prin evidențe de stare civilă, la unități spitalicești și de ocrotire a copiilor — o emoționantă întîlnire între frații aflați acum în jur de 30 de ani, care nu s-au văzut niciodată.

Aproape incredibilă povestea adevărată a celor trei frați — Niculina Glonțeanu,

Nesperata regăsire

de 31 ani, din Alexandria, Nicolae Stan, de 29 ani, din Călărași, Gheorghe Năstase, de 28 ani, din Brăila — își are începutul dramatic încă de la venirea lor pe lume. Avînd toți aceeași mamă și același tată, oameni care însă nu întemeiaseră o căsătorie legală și, mai grav, se despărțiseră la puțin timp după apariția ultimului copil, cei trei orfani cu părinți în viață au fost imprăștiati care încotro: Niculina, fiind primită spre creștere de către bunicii din partea tatălui, Nicolae și Gheorghe fiind lăsați la leagăne de copii, apoi înfiați de familii cu suflet de aur, care i-au crescut cu căldură și înțelepciune ca pe propriii copii.

Niculina a aflat, cînd a crescut ceva mai mare, adevărul despre cele întîmplate și gîndul că mai are undeva doi frați buni, pe care nu i-a văzut niciodată, a tot frămîntat-o ani și ani în șir.

În cele din urmă a trimis o scrisoare la revista „Flacăra”. După ce a relatat mai pe larg ceea ce noi am rezumat în rîndurile de mai sus, precizînd că tatăl a decedat în 1977, iar mama este recăsătorită într-o altă localitate, dar care nu știe nimic de soarta celor doi băieți, Niculina roagă „să se facă tot ce este posibil omenie pentru a fi găsiți cei doi frați”.

Cum era și firesc, redacția revistei „Flacăra” a trimis scrisoarea Niculinei la

organele de miliție — în măsură să întreprindă verificările necesare.

Și iată, clipa mult dorită de Niculina Glonțeanu și nebănuită de cei doi frați ai ei, pentru că aceștia nu știau de existența celorlalți. Întîlnirea lor a prilejuit un moment unic pentru emisiunea de televiziune transmisă în seara zilei de 3 noiembrie a.c. sub genericul „Omul de lingă tine”.

Dincolo de dramatismul unor astfel de clipe, se degajă pregnant căldura sufletească, profunda omenie care există pe aceste meleaguri, unde chiar și cei vitregiți uneori de soartă găsesc mediul prielnic pentru a trăi demn și cu încredere în semenii lor și în viață.

MIHAI GROZAVU

„Oamenii de știință să-și asume răspunderea de a nu mai lucra pentru distrugerea omului”

● Un înalt îndemn pentru care România a militat întotdeauna ●

România în lume

Dimitrie Gusti, la New York

Marele savant român Dimitrie Gusti, cunoscut în istoria sociologiei din România ca întemeietor de sistem sociologic, a fost ales în 1939 cetățean de onoare al orașului New York. Decernarea acestui titlu a fost prilejuită de prezența marelui profesor și sociolog român în metropola americană, în 1939, pentru organizarea expoziției românești — amplă și reușită acțiune de popularizare a realităților și realizărilor patriei sale. Nu ne vom opri însă în aceste însemnări asupra activității lui Dimitrie Gusti la New York în 1939, ci vom evoca doar rezultatele celei de a doua vizite pe care sociologul român o va întreprinde în 1946—1947 la New York important moment în desăvârșirea formației pacifiste a omului de știință român, care, prin ansamblul operei sale, a adus o contribuție de prim rang la crearea unui sistem al sociologiei relațiilor internaționale.

Din cercetarea documentației românești și străine cu privire la cea de-a doua vizită întreprinsă la New York de Dimitrie Gusti, rezultă că el a revenit în S.U.A. atras de necesitatea unei verificări autentice și largi a modului în care se puneau bazele organizatorice ale Națiunilor Unite. El dorea să se afle în „catedrala modernă a păcii”, așa cum fusese supranumită organizația mondială de un om de stat francez. Fiind conducător al unui număr de trei reviste științifice, Dimitrie Gusti a primit o legitimație de ziarișt care i-a permis un acces liber la toate manifestările și activitățile organismelor O.N.U.

Pe plan calendaristic, amintirile și însemnările lui Dimitrie Gusti despre activitatea de la New York a Organizației Națiunilor Unite se situează între 6 iulie, 1946 și 26 februarie 1947 cind a părăsit metropola americană. Economia acestor însemnări nu ne permite să prezentăm pe larg impresiile sociologului român despre New York. Citeva din observațiile lui surprind însă și astăzi prin densitatea și actualitatea lor. În opinia lui Dimitrie Gusti, „New York este o lume aparte, o icoană fidelă a continentului Statelor Unite, care adăpostește o națiune originală, alcătuită din cele mai diferite națiuni. Orice străin poate găsi la New York o mică secțiune din țara sa natală, transportată acolo ca prin miracol cu obiceiuri, biserici, restaurante proprii. Așa întâlnim cartiere spaniole, italiene, germane, evreiești, chineze și, în mică măsură, românești... New York — rămâne prin excelență orașul unde cele mai diferite popoare și rase știu să conlucreze și să conviețuiască în pace”.

La 21 octombrie 1946 Dimitrie Gusti a asistat la deschiderea părții a doua a primei sesiuni a Adunării Generale a O.N.U., dată pe care el o consideră istorică. Din însemnările sale rezultă că la acea sesiune Adunarea Generală a examinat 73 puncte care au format obiectul rezoluțiilor adoptate în cursul sesiunii, unele dintre ele fiind de o imensă importanță mondială. Adunarea Generală a depus o muncă intensă timp de 53 de zile, în cadrul a 35 de ședințe plenare și 375 de ședințe de comisii și subcomisii, rezulta-

tul deliberărilor și concluziilor fiind consemnate în peste 10 000 de pagini. Pe sociologul român l-au interesat însă în mod deosebit lucrările Consiliului Economic și Social, considerat drept un instrument necesar în lupta pentru pace ca operă constructivă. Activitatea Consiliului Economic și Social i-a reținut atenția în primul rând datorită convingerii pe care sociologul român o avea în legătură cu rolul instituțiilor internaționale, concepție potrivit căreia „în stabilirea unei păci durabile nu este de ajuns a elabora tratate ori formule de compromisuri politice, de multe ori numai aparente, ci de a opera în adâncime”. Pentru realizarea acestei opere de adâncime în vederea construirii și menținerii păcii, Dimitrie Gusti a primit însărcinarea de a redacta un plan de reorganizare fundamentală științifică a lucrărilor Consiliului Economic și Social.

Din documentația oficială existentă la O.N.U. pe această temă rezultă că profesorul Dimitrie Gusti a preconizat, între altele, crearea unui Institut Internațional pentru studiul și cunoașterea națiunilor, în speranța de a ajunge la o mai bună înțelegere internațională, bazată pe o știință a națiunilor. În opinia sa, explicarea vieții sociale nu era posibilă fără o interpretare corespunzătoare a relațiilor societății cu mediul geografic, biologic, cu mediul istoric și cu mediul psihic, ceea ce postula o știință a națiunilor, realizată prin strinsa cooperare a specialiștilor din toate disciplinele. Ulterior, Dimitrie Gusti a întocmit un proiect de creare a Institutului Social și Economic al Națiunilor Unite avind drept misiune de a cunoaște și de a face cunoscute faptele sociale și economice în ordinea națională și internațională, cu scopul de a servi știința națiunilor.

La crearea Secretariatului Organizației Națiunilor Unite, Dimitrie Gusti, ca inițiator, a elaborat și un memorandum asupra primei etape a activității institutului social al națiunilor. A fost sugerată discutarea a trei mari probleme: individul, națiunea și umanitatea ca unități sociale; studiul umanității prin institutul social al națiunilor; realizarea umanității prin Națiunile Unite.

La o ședință a comitetului de direcție al institutului, ținută la clubul Harvard din New York, la 15 ianuarie 1947, Dimitrie Gusti a primit însărcinarea să redacteze programul de lucru al institutului.

Proiectul în înfăptuirea căruia s-a angajat cu toată energia sociologul român își avea temeiuri adânci în gândirea sa umanistă, dezvoltată de-a lungul citorva decenii. În viziunea lui Dimitrie Gusti „umanitatea fără personalitățile puterice ale națiunilor care compun unitatea ar fi anemică, săracă și secătuită, căci i-ar lipsi tocmai multiplicitatea izvoarelor care-i dau viață și vigoare”. De aceea sociologul român pledează cu toată fermitatea pentru „colaborarea strinsă între națiuni, pentru libertatea neatinată a geniului lor productiv”.

IOAN VOICU ■

Tina Covaliu distinsă cu Ordinul de Cavaler al Republicii Italiene

Între cauzele pentru care revista noastră a militat cu consecvență, acționând ca o tribună a depistării și promovării noului, s-a aflat și Covalitinul, medicament original românesc utilizat, cu rezultate remarcabile (eficiență terapeutică dovedită de 87 la sută), în profilaxia și tratamentul litiazelor reno-uraterale. V-am ținut la curent, pe cit posibil, cu evoluția produsului, notind atât izbînzile științifice pe care le-a înregistrat (între altele, Medalia de aur a Tîrgului internațional de invenții, Zagreb, 1978, Medalia de argint a celui de al 50-lea Congres Italian de urologie, Ancona, 1979 etc.), cit și obstacolele pe care a trebuit (și mai trebuie) să le depășească.

Dacă revenim asupra subiectului, o facem spre a vă anunța, cu legitimă satisfacție, că „părintele” Covalitinului, doctor în chimie Tina Covaliu, a fost distins, săptămîna trecută, cu înaltul Ordin de Cavaler al Republicii Italiene. „Al Merito della Repubblica Italiana, în considerarea deosebită a contribuției sale la cercetarea și dezvoltarea științei medicamentelor, în special a medicamentelor care au fost utilizate în tratamentul litiazelor reno-uraterale”. Inimă de doctor, Tina Covaliu, șefa secției de Liză cationică de la Centrul de hematologie, i se datorează o prioritate mondială: introducerea unei rășini sintetice schimbătoare de ioni ca produs farmaceutic. Pînă la descoperirea Tinei Covaliu (pentru care a obținut unul din cele 5 brevete de invenție ce-i aparțin) rășinile în discuție se foloseau în industria farmaceutică doar pentru purificarea unor medicamente. Tina Covaliu a deschis un drum (în prezent, sint recunoscute alte 37 de medicamente avind la bază rășini sintetice), Covalitinul adresîndu-se direct cauzei formării calculilor, dezechilibrului electrolic, și nu (așa cum o făceau

„Reducto”, „Rovatinex”, „Uralyt U” etc.), efectelor acestora. Lipsit de reacții adverse (fiind insolubilă, rășina se elimină pe cale naturală), Covalitinul a făcut un pas în plus, normalizînd valorile scăzute ale calciului, magneziului etc. Covalitin 3 (conținînd calciu ionic) rezolvînd carentele de calciu ale organismului, fiind utilizat și în osteoporoze, spasmodii etc.

În temeiul unor succese terapeutice plasate în afara oricărui dubiu, dar nu fără a fi avut de înlăturat multe adversități, Covalitinul s-a omologat și înregistrat mai întîi în România (în farmacia din 1975, vîndut pînă acum în valoare de 25 milioane lei), apoi în U.R.S.S., aceleași operații fiind în curs în R.D.G., Spania, Ungaria, Italia, Bulgaria, Finlanda, Cehoslovacia și Franța, după ce mărcii respective i se va fi acordat brevet în Anglia, R.F.G., Franța și Spania. Prezentat în cadrul (foarte exigent) mai multor congrese și reuniuni internaționale de specialitate, de la Budapesta la San Francisco și de la Paris la Moscova etc., Covalitinul a stîrnit, de fiecare dată, un mare interes, drept pentru care cîteva universități italiene, cele din Roma, Genova și Ancona, s-au angajat să aprofundeze cercetările privind produsul respectiv, ajungînd la concluzii mai mult decît încurajatoare. Membră a Societății internaționale de urologie, a Societății italiene etc., membră de onoare a Universității din Cairo, ca și a celeia din Bari, Tina Covaliu (absolventă a Facultății de chimie, 1950, și a Facultății de fizică nucleară, 1962) a fost invitată să susțină prelegeri la Genova (colaborînd cu profesorul Mario Cassaccia), Ancona (Franco Bianchi), Roma (Mario Mori) ca și, în alte țări, la Londra (Allan Rose), Leeds (Allan Nordin) și Madrid (Calvo Uson), peste tot reprezentînd cu cinste școala românească de medicină, bogată în tradiții și realizări.

Inițiată în 1977, secția de Liză cationică (surprinzător, tot mai restrînsă) a acordat tratament, pe baza noii metode terapeutice și a medicamentului original, unui număr de peste 9 000 de bolnavi, dintre care 1 000 străini, arătînd o eficiență economică deosebită fiind, în același timp, un for metodologic de primă mărime, organizînd manifestări științifice de ținută, cu participare internațională.

Dimpreună cu Tina Covaliu un alt om de știință român, profesorul doctor docent Dan Gavrilu, chirurg de renume mondial, autorul unei tehnici operatorii incluse în marile tratate „esofagoplastia Gavrilu” a fost distins cu Ordinul de Cavaler al Republicii Italiene. Urînd să revenim asupra personalității profesorului Gavrilu, nu ne rămîne, în încheierea acestor rînduri, decît să-i felicităm pe cei 2 proaspeți laureați, dorindu-le noi și noi izbînzii în nobila lor activitate.

OVIDIU IOANIȚOIA ■

Mondo umano?

Noutățile din Guinness

Nu cred să fie cititor mai vîrstnic care să nu fi auzit povestit (dacă nu a trăit direct) evenimentul prezentării „ălui mai mare om din lume”, sintagmă folosită fie că era vorba de înălțimea sau greutatea respectivului. Tot cu asemenea ocazii se prezentau diversi recordmani în a rupe cu mina, zale grele de lanțuri, în a minca, pe nerăsuflăte, kilograme întregi de cîine știe ce „delicatețuri” sau nu. Dar nu despre acestea vreau să scriu aici. Într-un fel, pentru că, la urma urmei, Guinness Book of World Records (Cartea recordurilor) și-a cîștigat celebritatea consemnînd asemenea fapte ieșite din comun. Nu știu, pentru moment, cum i-a venit ideea autorului să facă o asemenea carte, dacă a întâmpinat dificultăți sau nu la începuturi, însă ideea respectivului a prins, volumul s-a vîndut „ca piinea caldă”, s-au tras ediții succesive pentru ca ulterior să se ajungă la o ediție anuală prin care, astfel, se adaugă noul recorduri înregistrate în ultimele 12 luni. Perfecționarea acesteia a devenit necesară din două motive: există recorduri demne de a figura în

„Guinness Book...” fără ca totuși cineva anume să vizeze așa ceva; și sint recorduri doborîte tocmai pentru ca respectivul să figureze în cartea aceasta, întrucît faptul îi asigură adesea un soi de celebritate, de pe urma căreia, într-un fel sau altul, el beneficiază ajungînd la circ, ori devenind „întreprindere particulară”.

Și despre ediția 1983 a Cărții recordurilor, apărută relativ recent la Londra, agențiile internaționale de presă s-au grăbit să relateze prompt și mai ales să evidențieze noutățile din cele 15 000 recorduri înscrise în filele volumului pentru că, în fond, ele reprezintă, de regulă, motivul achiziționării. Astfel, dacă tot vorbeam la început despre mari minci trebuie să-l pomenim aici pe francezul Michel Lotito cu isprăvile sale: șapte biciclete, un banal cărucior de supermarket (nu ni se spune despre care este vorba, și este păcat, întrucît fiecare super... își are tipul său de cărucior!), șapte televizoare color sistem Secam, dar cu diagonale diferite, și un avion ușor a înghițit — pe rînd, este adevărat — acest nesătul de 40 de ani. Cartea recordurilor nu scrie, din păcate, dacă s-a simțit bine după aceea sau cura de asemenea bună-tăți i-a fost cumva fatală. În schimb, britanicul Peter Dowdeswell a mincat liniștit 40 sandvișuri în 1 080 secunde, 1,38 kg creveți în opt secunde și a băut doi litri de bere Tuborg în opt secunde.

Un locuitor al orașului canadian Vancouver a pus, pe muchia unei monede de un dolar, 175 monede pe care le-a ținut într-un echilibru perfect; un cetățean a crescut un curcan care, la cea mai riguroasă cîntărire, a avut exact 35,8 kilograme; un alt englez a reușit să parcurgă în miini și genunchi 42,6 kilometri; un sud-african a stat, numai el știe cum, cîteva zeci de zile, într-o cușcă de sticlă alături de șerpi și vipere dintre cele mai fioroase; un cuplu deține recordul căsătoriei (cîteva zeci de secunde), întrucît soției nu i-a plăcut felul în care a rostit da-ul tradițional alesul ei și, ieșind de la ofițerul stării civile, a mers direct la biroul divorțului. Etc., etc.

Cartea recordurilor se citește cu interes, dovadă că lumea digeră insolitul chiar dacă el pare mărunț și nesemnificativ. Așa ceva este, totuși, important pentru acest final greu de mileniu, într-o lume atît de apăsătoare de ideea supraviețuirii sale dintr-un aberant record, doborît anual, din păcate: al unor sute de miliarde ce cresc mereu investite în niște fiare, lichide etc., care se știe ce efect ar avea dacă s-ar folosi. Nu, n-am forțat legătura, am subliniat doar interdependența dintre două atitudini umane cu efecte diferite. Ca și pentru Guinness, acestea nu sint, însă, noutăți.

DUMITRU CONSTANTIN ■

Roza vinturilor

Stanislaw Jerzy Leć (Polonia)

Ce mai rămîne din vechile basme?

Ce rămîne din vechile basme? Acrobați de parter, clovni, în pauze făcînd tumb pe covorul zburător. Uneori privirea unui visător le ridică în cupola cercului.

În românește de PETRE STOICA

„Să nu-ți pierzi nădejdea, orice-ar fi să fie, După întristare, vine bucurie“ (George Topirceanu)

Tot felul

• Sfecla buclucașă • Cui cîntă cucul? • Martor fără voie •

● La A.E.I.P.I. Smeura, județul Argeș au ajuns 170 de tone de anhidridă. Localnicii nu știu la ce folosește și cine a cerut-o dar au aflat de curind că ea este... explozibilă! ● Alexandru Ciobanu de la S.U.T. Tirgoviste a intrat în turma de oi a C.A.P.-ului Persinari. Din păcate a intrat cu basculanta. ● Ștefan Buhai din Rebrisoara, Bistrița-Năsăud a revoluționat pescuitul de păstrăvi. A încercat să-i prindă cu curent electric. El a fost primul prăjit. ● Toader Munteanu de pe strada Iarba Cimpului 119, București, de cînd a avut fericirea să-i treacă metroul orin apropiere dar a avut și nefericirea de a-i seca fîntina. ● Hocus-pocus: Aristide Buhoiu și Gabriela Buhoiu l-au însoțit la Brigada de furturi auto-moto pe cetățeanul italian Giudee Vincenzo care a reclamat dispariția Mercedes-ului său. După câteva zile mașina a fost găsită abandonată, lovită și fără o serie de obiecte din interior. Cum închizătorile și contactul mașinii nu prezentau nici o urmă de forțare, translatorii au avut o misie mai la fel de grea ca în cazul poveștilor cu „doctorul” Hassan. ● Cooperativa Radioprogress din București deține citeva performanțe demne de invidiat. A realizat, printre altele, pină și instalația de dirijare și control a traficului aerian de la aeroportul Otopeni. Ultima creație: vom scăpa de suspendarea carnetelor pentru trecerea pe culoarea galbenă deoarece Cooperativa Radioprogress va produce semafoarele cu poziția verde-clipitor înainte de schimbarea pe galben. ● Inginerul Ștefan Popina, președintele cooperativei susține că introducerea în exploatare nu ține de Radioprogress! ● Comparație telefonică: Știi în cite minute poți obține legătura cu Parisul? Sint suficiente cel mult 20-30! În schimb va trebui cel puțin 300-400 de minute ca să poți avea o convorbire cu numărul 65 60 90 din București. La acest număr se fac comenzi pentru încălzirea butelilor de aragaz. ● Dacă ai aflat că în cartierul Drumul Taberei s-a dat în folosință o nouă centrală telefonică să știi că este adevărat. Dacă vi s-a mai spus că la primul apel veți reuși să telefonați cuiva să știți că nu-i adevărat. Să nu-l credeți nici cînd e vorba de al doilea. ● La 10 ani în stil major: În ziua în care implinea 10 ani, Dan Claudiu Vornicelu a susținut în sala Teatrului dramatic din Brașov sub bagheta dirijorului Aurel Niculescu concertul pentru vioară și orchestră nr. 1, în sol minor, opus 26 de Max Bruch. Succesul a fost sărbătorit cu lacrimi și aplauze. ● O solie către gali a împăratului roman Octavianus a făcut 27 de zile. O vedere expedită din Cap Aurora către Radu Scorusanu din București, str. Mașina de Plină 4 a făcut 32 de zile. Vederea n-a făcut nici înconjurul lumii și nici n-a fost trimisă la București pe un agent care a plecat călare. ● Comerț în viteză: În trenul personal 8311 care circula pe ruta București-Fetești cu plecarea la ora 6,15 din gara Obor se vind următoarele articole de sezon: vara — înghețată, cico și inele. Iarna — țigări și căciuli de Astrahan. Prețul — dublu, cumpărătorii, la fel. ● Un cititor amator de turism ne solicită să propunem municipalității mutarea lo-

cului pe care a fost Turnul Colței, deoarece fiind în mijlocul unei șosele cu mare trafic, el nu poate fi vizitat. Următoarea propunere de acest fel ar fi să pledeăm pentru aducerea mai aproape a locului pe care s-a desfășurat bătălia de la Podul Înalt. ● Restaurantul hotelului Grand din Tîrgu Mureș e atît de plăcut și atît de bine pus la punct încît unii consumatori susțin că nu-i adevărat. Veți vedea mai jos că nu e singurul de acest gen. ● În Piața Sudului, lângă magazinul Big există bufetul Pajiștei, anexă a I.A.P.L. Aluniș. După împrejurimi sint 5 mese (3 răsfrîte și două blocind intrarea) și o piscină neagră cu 3 pui. Cine-i aduce lista de bucate? ● Știați că Dunărea leagă mai multe capitale ale Europei dar deocamdată nu reușește să lege Drobeta-Turnu Severin de Ostrovul Mare? Drept pentru care transportul constructorilor este asigurat de I.T.A. Asigurat e un fel de a spune pentru că de un an zile nu poți fi sigur în nici o zi că ajungi sau că ai cu ce să te întorci de la Porțile de Fier II. ● Întreprinderea județeană de construcții montaj Brăila va da la cheie 200 de apartamente în plus pină la sfîrșitul anului. ● În urma unui articol apărut în Gazeta Gorjului despre o vioară Stradivarius, la redacția din Tîrgu Jiu a mai fost adusă încă una iar de la Tîntăreni s-au dat vești că o învățătoare ar avea și ea un Stradivarius. Se pare că toată zona Olteniei e plină cu vioari Stradivarius. ● 51 de animale ale C.A.P.-ului Vinători (jud. Neamț) s-au intoxicat cu frunză de sfeclă. 44 au fost salvate iar 7 sacrificate. E vorba despre vaci. ● Bravi pensionari: Brigada artistică de agitație a pensionarilor din Craiova a susținut cel de-al 18-lea spectacol și e plină de elan tineresc. ● Comitetul comunal U.T.C. Dumesti (județul Iași) a organizat un bal cu 20 de lei intrarea. După ce a încasat banii și-a pus invitații să danseze pe stadion, ca să nu se observe mica afacere, a stîns și singurul bec aprins. ● În Poiana Sibiului există 52.000 de oi. Bineînțeles că n-au fost numărate și cele care ar putea fi. ● La meciul de fotbal România — Italia din preliminariile turneului olimpic de fotbal ne-a lipsit un centru atacant și-o idee de joc. Telespectatorii spun că și un comentator. ● Elena Ecobici din Tîrgu Jiu în loc să plătească liftul asociației de locatari a plătit biletele de tren pentru excursii în străinătate. La întoarcere a fost trimisă în altă călătorie. Muzeul pe care-l vizitează are gratii. ● Florin Piersic e la fel de bun acordeonist ca și prezentatorul emisiunii „Floarea din grădina”. Cu un sensibil plus pentru acordeonist ● Pe pămînturile comunei Desa (jud. Dolj) porumbul s-a îngheșuit și-a crescut pină a dat 7410 kilograme la hec-tar. ● Cornel Ivan din județul Sibiu a acostat mai multe persoane din Tîrgu Jiu cărora le-a smuls ceasul. Ceasurile merg dar omul stă și abia peste cîțiva ani l-o cîntă cucul. ● La braseria Clăbucet de lingă statuia lui Nicolae Titulescu de pe bulevardul cu același nume din București se vinde bere Basarab. ● O parte a cartofilor recoltați la C.A.P. Lisnău au înghețat, conform temperaturii. Vanesa Tibor, președintele C.A.P.-ului a declarat unui reporter: „Toată cantitatea trans-

portată la baza de recepție a fost preluată fără nici un scăzămînt — înseamnă că n-au înghețat cartofii”. Conform interviului cartofil sint buni pentru oameni. Conform realității ei sint buni pentru porci. ● La Baia Mare castanele prăjite se vind cu 60 de lei kilogramul, valoarea lor reală fiind de 18-20 de lei. Cam mult numai pentru un prăjit! ● Tot la Baia Mare a avut loc Balul stagiatorilor. Urmează balul integrării. ● Cîrii și idei: Locuitorii Iașului protestează în felurite chipuri în legătură cu prezența cîriilor în centrul orașului. Toată lumea cere măsuri dar nimeni nu are o idee. Dacă ar fi trăit Ion Creangă în mod sigur ar fi fost inventator. ● S-a împlinit un deceniu de la înființarea societății mixte româno-vest germană „Reșița — Renk S.A.” ● Nicolae Herman (com. Rogoz, jud. Maramureș) s-a bătut cu Simion Bud Ioan Buda s-a bătut să-i despărță și a fost bătut și mai rău de Nicolae Herman. Așa s-a întîmplat că Simion Bud din bătut a devenit martor. ● Constantin Tîrea din Brașov s-a dus să bea o bere „Piatra Craiului” și-a găsit în sticlă un morcov. A mai cumpărat și alte sticle dar tot n-a strîns legume pentru o ciorbă. ● După 42 de ani de muncă Alexandru Schieș de la Sectorul de exploatare a lemnului Baia Sprie a lăsat la pensie și are de gînd să se bucure de ea tot atîția ani cît și-a pregătît-o. ● Bazinul Școlii generale nr. 32 din Constanța trece ca fiind dat în folosință. Dar el ar putea fi folosit numai dacă elevii ar ști să zboare pentru că de înotat nu pot pentru că bazinul nu ține apă. Ce-ar fi ca pe fundul bazinului să fie puse niște bărci și constructorii să ia niște lecții despre intrat la apă? ● Cu oarecare jenă atragem atenția că în magazine nu se găsește elastic. A trecut vremea praștiei! ● Vasile Ardelean din Sighetu Marmației a predat 3300 de borcane și sticle goale. Pe celelalte 14700 nu vrea să le predea decît dacă va fi încadrat ca remizier la colectarea sticlelor. Omul are un hobby sau un interes? ● Ziaristul Ion Drăgan de la Cuvîntul Nou din Sfîntu Gheorghe s-a interesat de apa minerală de Vilcele, folosită de mulți bolnavi din țară. Situația s-a „limpezit”: la Vilcele nu se mai imbuteliază apă minerală, ci lichioruri. După un secol și ceva vom trece pe răbdare, deoarece Fabrica de ape minerale Sfîntu Gheorghe nu mai imbuteliază pe motiv că apa nu are aspect comercial din cauza sărurilor. Imbutelierea va fi reluată anul viitor, după ce specialiștii vor stabili soluția de extragere a sărurilor care dau apei un aspect neplăcut. Și atunci să vedeți concurență cu apa de robinet! ● Ultimul act al campionatului național de automobilism se va desfășura în București. Sîmbătă, 5 noiembrie 1993, între orele 10,30 și 13,30 la Complexul de expoziții din Piața Ștefan cel Mare vom vedea cursa-circuit. Eroii: circa 60 de mașini, 60 de piloți și dumneavoastră, spectatori ai acestei întîlniri. Fotoreporterii revistei „FLACARA” speră să lucreze acest eveniment inedit, cu 20 DIN, adică să fie vreme bună. ● Vasul Borcea, fabricat în anul 1914, după ce-a parcurs un milion de kilometri riscă să fie tăiat, fiind în perfectă

stare de funcționare. Funcționează cu păcură și se caută un proprietar. ● Mihai Lungu, mecanizator la C.A.P. Vulturești (jud. Vaslui) a intrat cu tractorul în grajd și-a dat peste vite. Cîlmea e că a intrat prin zid. ● La cel mai mare restaurant din Focșani Unirea, la doi pași de Odobesti, Panciu și Cotești în săptămînile trecute nu se găsea decît Pinot Noir de Murfatlar. ● Teodor Popa din București, str. Pătului nr. 2 a depus un padesiu la curățătoria Nufărul de pe Calea Rahovei. După curățare i-a fost restituit, dar transformat în jachetă și nu mai bun pentru un adolescent. Cineva trebuie tras de minecă! ● I.C.R.A.L. Colentina, grupul de șantier numărul 3, este anunțat că 6 saci de ipsos cu care intenționa să repare ceva la Magazinul Bucur-Obor au plecat spre satul Palanca (Sectorul agricol Ilfov). Pină una alta au ajuns pe Calea Victoriei. Restul drumului e cunoscut de zugravul Vasile Lixandru. ● Restaurant și oameni civilizați: Restaurantul se numește Oradea iar oamenii sint Maria Bondici — responsabilă unității, Elvira Bogdan — ospătar (lista ar putea continua) și Ioan Baghi — șeful orchestrei, pentru deosebite merite de atmosferă. „Oradea” e un loc unde muzica nu-ți crapă urechile, ci le gîdila în mod plăcut. ● La băcănă de pe strada Mintuleasa din București măturile abia ating eintarul. Îi anunțăm pe vinzători că respectivul instrument nu curețează și nici nu prinde urechile. ● Bănet: Un echipaj de la Serviciul circulației al Miliției Capitalei l-a găsit în niște boschete pe doi elevi ai liceului Zineca Goleșcu din Pitești. Mihăiță Pătruțescu și Silviu Popescu din clasa a X-a (domiciliat în satul Pădureni din Vale, com. Poiana Lacului, jud. Argeș) aveau cu ei 280 000 într-o geantă. Mai cheltuiseră 25 000 pentru diferite obiecte necesare unei excursii în Delta. Anunțată, mama lui Silviu Popescu a susținut că de acasă n-au dispărut decît 200 000. Dacă la 16 ani cei doi au luat peste un sfert de milion, la 30 de ani s-ar putea să încerce cu miliardul. ● De 3 ani s-au făcut spargeri în trotuarele de pe străzile Rondă și Meșet din București. Au fost introduse gazele, a fost trasă lumina electrică și a rămas ca Samantha să strimbe din nas ca gropile să se repare de la sine. ● Inginerul Marin Nicolae din Șoseaua Iancu-lui nr. 9, bloc 109 A, scara 2, ap. 103 a luat 40 000 de la mai mulți medici ca să le cumpere cojoace. Au trecut 6 luni și e așteptat să se întoarcă înaintea iernii. ● Gh. Dumitrescu, str. Delfinului nr. 2 București a tamponat mașina care se află pe numele soției. Cînd s-a pus problema reparării, el s-a hotărît să divorțeze. ● Eugen Matei, directorul I.A.S. Zimnicele (jud. Teleorman), a raportat în această toamnă cea mai mare producție de porumb din agricultura de stat a județului. Și asta în condițiile în care cea mai mare parte a pămîntului nu se irigă decît din cer.

Rubrică de
CORNEL NISTORESCU

Cronica șoselei

Pe aceeași șosea, în același loc

De departe pare un copil, un adolescent. Slab, scund de statură, ușor indoit de spinare, bătrînul cu părul alb ca neaua și ochii vii, inteligenți, povestește unui grup de prieteni despre tragedia fiului său mai mic. „Cu cele patru fete n-am avut, la un loc, necazurile care mi le-a dat băiatul ăsta, pe care am finet atît de mult să-l fac om. Le știți pe fete una medic la București, alta profesoară măritată nu demult la Cluj, și celelalte două, gemene, contabile, aici la noi în comună. Liviu la început învăța bine era printre primii din clasă. Îi ajutau mult ce-l drept și surorile lui. Mai pe urmă, lipsea tot mai des de la școală, lus note proaste, mă mințea, se ținea numai de distracții. I-am tot spus, l-am tot sfătuit, dădăcit, dar degeaba: «Nu vrei să înveți, du-te la dracului!» i-am zis într-o zi. Cred că de aici a pornit greșeala mea. Îl scăpăsem din mînă. În loc să-l strungesc, după ce a intrat la atelier și a început să învețe meseria de mecanic auto, am eșuat de vorbăria și făgăduielile lui, că se face băiat de treabă, că se schimbă, i-am cumpărat mașină. „O să te plimb tată, în toată țara, peste două luni am permisul în buzunar, să te bucuri și mata la bătrînețe. Îți promit că n-o să mai ai nici un fel de necazuri cu mine...” Pentru Liviu mașina a însemnat doar mai multă libertate de mișcare. Nu s-a schimbat deloc. A început să lipsească de la serviciu și nu era zi să nu plece cu fel de fel de prieteni (cînd ai mașină, se găsește destul care să te asigure de prietenia lor) la distracții. Cheltuia

banii, pe care-i primea, în citeva zile. Apoi se „împrumuta” de la taică-său. „Bade Ioane, eu mult nu-l mai pot ține la atelier pe feciorul dumitale. Am și eu răspundere. Apoi sint și ceilalți oameni, corecți, care-și vîd de treabă și vorbesc toți. „Oare ce trebuie să mai facă d-alde Liviu să fie dat afară, așa cum merită”. Oamenii au dreptate, mi-au spus în față și la seđință. La prima lipsă sint nevoit să cer desfacerea contractului de muncă. Păcat, că priceput e „Brînză” bună în burdof de cîine” asta e odrasla asta a matale”. „Apoi a venit prima nenorocire cu accidentul. Patru băieți în floarea vîrstei rămăși schilozi. Dumitru a lui Tudor și acum umblă an de an la Herculanee, dar de mers, nimic. Tot schiop a rămas. Benedict, de-atunci nu mai e zdravăn la cap. Vorbește de una, n-o termină, trece la alta, nu te recunoaște pe drum, iar taică-său se uită chioris la mine și nu-mi răspunde la binețe. Parcă eu l-am nenorocit băiatul. Nu zic, am și eu partea mea de vină...” și badea Ion își șterge ochii cu batista. Continuă apoi „Biata maică-să de ce s-a prăpădit la nici 80 de ani? «Dacă mor, Ioane, să știți că e numai din pricina lui Liviu». Îmi tot spune ea”. Într-o seară, în iulie '80, la nici două luni după ce intrase în posesia permisului de conducere, Liviu se afla, ca de obicei, în compania amicilor de distracții. Îi plăcea să le demonstreze, tuturor celor care îl însoțeau, calitățile lui deosebite de pilot care se pricepe în deosebite la luarea virajelor pe două roți. „Uitați-vă, fraților, abia dacă micșorez puțin viteza și am și trecut de curbă. Auziți cum scîrție roțile!” Drept mulțumire pentru plăcerea pe care le-o oferea Liviu, plimbîndu-i cu mașina, amicii se întreceau care mai de care să-l flateze, să-l laude. „Numai în două luni și ai devenit pilot de înaltă clasă, Liviu!”

Pentru asta trebuie talent, nu glumă. Tu ai în singe condusul mașinii, Liviu!” Soferului îi făceau plăcere, bineînțeles, asemenea, cuvinte și se străduia să le ofere noi „numere”. Numai că într-o seară, la o curbă, viteza exagerată, nu i-a permis lui Liviu să-și termine cu bine un nou număr de cascadorie. Dacia 1300 a intrat într-un pom, iar pasagerii, în număr de patru, toți tineri între 20-25 de ani, au ajuns la spital. Au ieșit de acolo, infirmi, așa cum povestea badea Ion. Liviu, care ca prin minune a scăpat teafăr, s-a ales cu o condamnare și cu permisul anulat. După această întîmplare, un timp, Liviu și-a văzut de treabă, iar lui badea Ion nu-i venea să-și creadă ochilor cit de „cumințe” se făcuse mezinul familiei. A lucrat, împreună cu doi colegi de atelier, timp de aproape două săptămîni să transforme mașina, dintr-o epavă, într-o limuzină care arăta mai bine decît atunci cînd ieșise pe poarta fabricii. Bătrînul se mai liniștise puțin. „Cred că accidentul l-a învățat minte”. E harnic, ordonat, nu mai lipsește de la serviciu. De, omul cît trăiește învățat. Peste citeva luni o altă veste bună a dat parcă aripi lui badea Ion. „Tată, am găsit o fată cum nu se poate mai bună. E model în toate privințele. Sper că o să-ți placă și dumitale”. Fata i-a făcut într-adevăr o impresie bună. Era mai mult decît mulțumit. „Cred că însoțitoarea — gîndea el — o să-l potolească pe fecior. Intră și el cum se spune în rîndul oamenilor”. „Tată, nu vrei să-mi dai și mie cheile mașinii? Așa, s-o mai pornesc din cînd în cînd și să fac cite o tură pe ulițele astea mai doșnice”. Bătrînul a rămas înmărmurit. Parcă îi plerise grațul. Apoi, cînd s-a mai recules puțin, i-a răspuns. „Dar tu, feciorule, ai permisul anulat, deci e ca și cum n-ai avea deloc carnet. Nu-ți ajunge cit ai

pătimit tu, și pe lingă tine noi toți, cei apropiați ție, de pe urma accidentului?” „Nu, nici vorbă. Și să nu mai aduci vorbă de asta niciodată!” Toată noaptea bătrînul n-a dormit. „Poate băiatul ăsta n-a făcut-o cu rea intenție. Într-adevăr, mașina mai trebuie mișcată. N-am fost oare prea aspru? Nu l-am neîndreptățit? Dîmneața a lăsat totuși pe masă o pereche de chei. „Să ne înțelegem, băiete. Numai în curte și pe ulițele mai neumbrate. Nu cumva să aud că ai plecat din comună”. Cînd l-au văzut pe mecanic, într-o seară, rîndind încet pe drumul de pămînt către grajduri, doi din colegii lui Liviu au rămas plăcut surprinși. „Bravo colega, din nou deci la volan. S-ar cuveni să faci cînte, nu uita că am stat amîndoi două săptămîni peste program pentru mașina ta”. „Fac, dar aici în comună”. Păi ce, vrei să scapi așa ușor? Ori poate ți-ai pierdut antrenamentul”. „Eu? Urcați în mașină, să vă demonstrez că pilotez la fel de bine ca înainte”. Liviu lese în șoseaua națională și apăsă cit poate pe accelerație. Frînează puternic, intră cu forța în viraje. Stăpînește bine autoturismul. „Dacă-i bal, bal să fie. M-am hotărît, mergem în oraș. Hai și pe la ceilalți băieți, să-i luăm și pe ei”. Peste citeva minute, echipajul e complet. Pilotul și cei patru pasageri. Mașina nu merge, zboară! Exact în același punct, la aceeași curbă, autoturismul intră exact în același pom. De data asta deznodămintul însă este altul. Mașina literalmente se dezagregă. Își pierd viața Liviu și ocupantul locului din dreapta. Cei alți doi tineri sint răniți grav. Cu durere în suflet, le povestește bătrînul, prietenilor săi, ultimul episod al vieții lui Liviu. Repetă intruna „Cînd credeam și eu că s-a cumințit, cînd credeam și eu...”

VICTOR BEDA

Bravo, Dinamo! Îți mulțumim, Dinamo!

● 0 excepțională performanță a campioanei României: eliminarea deținătoarei C. C. E. ●

De la trimisul nostru special la Hamburg, Ovidiu Ioanițoia

Dinamo București — Hamburger S.V. 5-3 (3-0, 2-3)

Multe lucruri nu voi uita de aici, de la Hamburg, unde Dinamo București a izbutit o performanță excepțională, fără egal în istoria fotbalului românesc, eliminarea deținătoarei Cupei campionilor europeni, dar unul îmi va rămâne mult timp adinc întipărit în memorie: figura răvășită a antrenorului Happel, pungit, disperat, neștiind ce să facă cu miinile (de parcă avea cel puțin una în plus!), la conferința de presă care a urmat partidei. Happel, care a dus pe S.V.H. în vîrfurile ierarhiei continentale și care o menține totuși, în pofida acestei eliminări, pe primul loc în Bundesliga, a început ca un halucinat, neînțelegînd parcă ce s-a întipărit în teren. El a căutat tot felul de scuze, unele omenești („în fotbal se poate întipări orice”), altele hilare („dacă ar fi fost 4-0 ne-am fi calificat!”), ehe, dacă ar fi fost...), uitînd un lucru fundamental: să recunoască bărbătește, cîștit că, pe ansamblul celor două întîlniri, Dinamo a meritat această calificare care, cu siguranță, face la această oră înconjurul Europei fotbalistice. Aici, deși condusă la un moment cu 3-0, campionii noștri, acești bravi băieți, nu și-au pierdut capul și n-au depus armele. Așa cum s-au comportat pe toată durata partidei, cu devotament, cu ambiție, cu respect pentru culorile clubului și ale țării, ei au reușit un final electrizant, fantastic, marcînd (prin Țălnar și Mulfescu) două goluri în poarta lui Stein și golînd, în cîteva zeci de secunde, un stadion care n-a încetat să sere în calificare, încurajîndu-se cu frenezie favorii.

DUMITRU NICOLAE-NICUȘOR: „E drept, Hamburg a dominat și, așa cum mă așteptam, a prestat un fotbal de înaltă ținută. Noi însă am știut să-l contracărăm și consider rezultatul echitabil”.

GÜNTHER NETZER, managerul lui S.V.H.: „Încă înainte meciului de la București am atras atenția asupra valorii campioanei României. Mulți m-au privit cu îngăduință. Prima partidă a ilustrat de partea cui a fost dreptatea, dar nu puțin erau aceia care mai sperau că aici, la Hamburg, vom reuși să întoarcem rezultatul. La un moment dat, nici n-am fost departe de asta. Numai că, la 3-0, jucătorii români parcă s-au trezit și marcîndu-ne două goluri ne-au lăsat numai cu nostalgia cupei cîștigate în primăvară, la Atena. Le doresc în continuare mult succes, întrezărîndu-le o frumoasă carieră continentală”.

Firește, deși s-a bătut fără menajamente, în condițiile unei încălziri psihice care s-a resimțit mai ales după golul al doilea al gazdelor, Dinamo n-a fost la cîrma jocului, S.V.H. atacînd mai mult în calitate de gazdă. Ar fi o eroare să credem că reputata campioană vest-germană a jucat astăzi slab. Dimpotrivă, ea a funcționat ca un ceasornic și, în raport cu partida de la București, a părut o altă echipă, mai puternică, mai viguroasă, mai stăpînă pe mijloacele ei, variate și valoroase, de exprimare. În plus, ea părea să se fi logodit, la un moment dat, și cu șansa, ieșîndu-i totul sau aproape totul ca la carte. Inclusiv un gol, primul al întîlnirii, înscris în minutul 3 al unor prelungiri dictate, la sfîrșitul reprizei întîi, cu ușurință de arbitrul suedez Johansson. Acestuia nu i-am reproșat altceva decît lărghețea cu care a acordat fotbalistilor români 3 cartonașe galbene, dar asta nu ne împiedică să rămînem corecți și să spunem că suedezul a fost impasibil la mai multe căderi spectaculoase în careu ale gazdelor, pe care un altul, mai slab de inimă, le-ar fi transformat în lovituri de la 11 metri.

„Peste 50 000 de spectatori au așteptat minunea, după înfrîngerea lui S.V. Hamburg la București cu categoricul scor de 3-0. Dar minunea nu s-a produs: maeștrii fotbalisti din Hamburg n-au putut trece de turul doi al competiției pe care au cîștigat-o chiar anul acesta, fiind eliminați de campiona României, Dinamo București, marea revelație a „Cupei campionilor europeni” din acest an. După un meci dramatic, Dinamo București a pierdut la limită: 2-3, întorcînd soarta jocului. Golurile lui Țălnar și Mulfescu au spulberat ultimele speranțe ale lui S.V. Hamburg”. (Agenția vest-germană D.P.A. — Hamburg)

Vă rog să mă credeți, stimați cititori, că fiind sub impresia unei puternice emoții mi-e greu să fac deparțajări în ceea ce privește evoluția jucătorilor noștri. Se cuvine însă să spun că dacă Movilă, multă vreme accidentat, nu și-a îndeplinit cu inspirație rolul îngrat de atacant „pe tot terenul”, Moraru a fost, fără discuție, cel mai bun jucător de pe teren, el salvînd în minutele 19 (șut Schatzschneider), 28 („cap” Magath) și 76 (drop Schatzschneider) goluri ca și făcute. Da, el a comis o inexactitate la golul al doilea al vest-germanilor, dar una peste alta trebuie să ne scoatem palaria în fața unui portar care a fost și la propriu și la figurat numărul unu. Supusă unei presiuni furibunde, apărarea și-a făcut datoria cu prisosință, ajutată fiind și de o linie de mijloc care, chiar dacă n-a păstrat prea mult balonul, a depus un efort extraordinar pentru a închide căile de acces. Dinamo, cum ziceam, s-a apărut, dar contraatacurile ei s-au dovedit, de fiecare dată, tăioase și cea mai mare ocazie de gol a primei reprize am trecut-o în dreptul lui Dragnea care, după ce a recuperat o minge de la Rolff, a șutat milimetric pe lângă stîlpul din stînga lui Stein. Dinamo a făcut chiar mai mult decît un meci bun care i-a adus o calificare strălucitoare: a reușit să-și adune forțele, să-și stringă rîndurile, depășînd cu bărbăție și cutezanță handicapul unor accidentări (Iamandi, Nemțeanu etc.), lipsa lui Augustin (suspendat pentru cartonaș galben) și contextul psihic datorat unei galerii furibunde. Cu alte cuvinte Dinamo a jucat aici, la Hamburg, exact cartea ce trebuia jucată, probînd maturitate, vigilență și curaj. După Universitatea Craiova, Dinamo București este a doua echipă din fotbalul nostru care izbutește să elimine o formație vest-germană și încă una de mare calibru, căci S.V.H. rămîne, chiar eliminată din Cupa campionilor, o grupare de elită, capabilă să bată pe oricine, oricînd. Acum, cînd conferința de presă stă să se termine, în aceeași atmosferă ușor stînjitoare pentru gazde, se cade să le adresăm dinamoviștilor cele mai fierbînte felicitări pentru această imensă satisfacție produsă tuturor iubitorilor fotbalului românesc. Performanța aceasta, în care campionii noștri au crezut și pentru care s-au bătut ca niște lei, cu toate ambițiile, cu toate energiile, reprezintă o consecință a unei bune pregătiri, pe toate planurile, și a unui efort colectiv sublim. N-am fost în stare, din cauza emoției, să pătrund în cabina dinamoviștilor, aflată exact în cealaltă parte a stadionului. I-am văzut însă pe Ovidiu Diaconescu, președintele de onoare al secției de fotbal, pe Vasile Anghel, vicepreședintele clubului, precum și pe cei doi antrenori, Dumitru Nicolae-Nicușor și Cornel Dinu, la conferința de presă. Își găsseau și ei cuvintele cu dificultate, marcați încă de bucuria victoriei. Lor, ca și tuturor celorlalți ce, prin sprijin și înaltă competență, au înlesnit această excepțională izbîndă, li se cuvin aceleași felicitări pornite din inimă.

La ora la care, chiar de la stadion, transmit aceste rînduri, traversate de meritate superlative la adresa campioanei României, cîțiva confrăți vest-germani fac, alături, același lucru. Din puțina mea nemțească deduc laudele pe care le împart celor 12 fotbaliști români intrutotul îndreptățite și închei cu vorbele mărturisite la conferința de presă de președintele clubului hamburghez, dr. Wolfgang Klein: „n-am crezut că vom fi eliminați, dar ne-a scos din competiție o echipă deosebit de puternică. Nu-mi rămîne decît, cu toată mihnirea, s-o însoțesc cu gîndul meu de bine, urîndu-i succes în continuare”.

Ceea ce fac și eu din acest Hamburg ce se apropie de miezul nopții, unindu-mi vocea cu cea a tuturor iubitorilor fotbalului românesc și strigînd în plînia telefonului: **Bravo, Dinamo! Îți mulțumim, Dinamo! Voi reveni.**

Cei treisprezece jucători dinamoviști și antrenorii lor, autorii spectaculoasei calificări în dauna deținătoarei Cupei campionilor: Moraru — Rednic, Al. Nicolae, I. Marin, Stănescu — Mulfescu, Andone, Dragnea, Custov — Movilă, Țălnar, Augustin (prezent numai în prima partidă), Orac — Dumitru Nicolae-Nicușor și Cornel Dinu.

Un comentariu fierbinte, un comentariu plat

Un adevărat reportaj sportiv a semnat Ion Ghițulescu miercuri seara în revanșa Cupei campionilor europeni în care s-au întîlnit Dinamo București și Hamburger S.V. Am trăit în miezul fierbinte al spectaculoaselor ostilități de pe teren și am simțit tensiunea partidei pînă în cele mai mici amănunte. Ion Ghițulescu face parte din categoria comentatorilor sportivi care intră în legendă și de care memoria noastră leagă confruntări fotbalistice cu un farmec unic și irepetabil. Comentariul său nu a rămas plat, uniform, stereotip ci a fost un comentariu implicat, un comentariu expresiv și plin de emoție. În acest fel reportajul sportiv poate deveni un element de referință în viața cotidiană, într-un moment limită al existenței, pentru că ne-am simțit cu toții reprezentați pe teren de jucătorii noștri atît în clipele de descumpănire cît și în clipele de efuziune. Ion Ghițulescu a fost miercuri seara al doisprezecelea jucă-

tor de pe teren. Un asemenea reportaj sportiv poate fi reprodus pe casete și difuzat pentru cei care vor să-și aducă aminte din cînd în cînd 90 de minute din viața lor, pentru că în comentariul său s-a concentrat un timp simbol al biografiei noastre. Așternînd aceste gînduri pe hîrtie la cîteva minute după calificarea spectaculoasă și zbuciumată a echipei Dinamo în „sferturile” Cupei campionilor europeni, ne gîndim la faptul că, în același timp, comentatorul televiziunii ne-a oferit o imagine eliptică a meciului, o imagine plină de neclarități și erori de interpretare a fazelor de joc, un comentariu telefonat adeseori și lipsit de vibrație. Credem că pentru asemenea competiții sînt necesare comentarii fără lacune în informație, emanate din epicentrul evenimentului și nu de pe margine, placid și incolor.

ADRIAN DOHOTARU

„O victorie olimpică era, în ochii grecilor, mai glorioasă decît însuși triumful în ochii romanilor” Marcus Tullius Cicero, 104-46 î.e.n.

Sport

• „Piticul din Alba, cu stilul lui fentos și ingramădit” • Totul despre fotbal, cite ceva despre ciclism, cai și ambianță •

Să ne bucurăm!

(Urmare din pag. 1)

la Dinamo și sint așa de copii că aproape mi-e rușine de atâtea calcule cite mai facem noi citeodată. Un eveniment fără precedent s-a petrecut miercuri, 2 noiembrie 1983: campioana României a bătut campioana Europei la cluburi de fotbal. Minunat, excepțional rezultat! Minunată, excepțională solidaritate de echipă! Senzațională victorie a echipei Dinamo și a întregului fotbal românesc, căci Dinamo este campioana fotbalului românesc și, în același timp, constelația cu aștri răsăriți din toate colturile țării. Moraru a venit dinspre Steaua. Rednic și Andone din extraordinara vatră de foc a Hunedoarei, care a știut să cultive și sportivi, nu numai valori economice. Al. Nicolae de la Buzău, Stănescu din județul Tulcea, Mușescu din pepiniera stelistă și din culoarul de nobilitate extracurriculară al Văii Jiului. Custov din pepiniera proprie a lui Dinamo, Tălnar din cetatea Marii Uniri, Alba Iulia, Dragnea de la Progresul, Orac din Galații moldoveni, dunăreni și plini de foc, Movilă dinspre dulcele Bacău... Dinamo este expresia unui fotbal, nu doar echipă a acelui fotbal. În trupa lui Dinamo București joacă stiluri diverse, personalități diverse, orientări distincte. Dar toate, datorită unei clarviziuni extraordinare, converg spre un fel: un fotbal concret, dezbrat de artificii inutile și orientat spre

maximă eficacitate. Prin spectaculoase transferări, Dinamo a reușit, în ultima perioadă, schimbarea întregii garnituri. Ultimul ieșit din teren este și cel ce va purta probabil în continuare stindardul echipei Dinamo, Cornel Dinu, fostul nostru colaborator. Cornel Dinu are toată înfloritoare tinerețe a gândirii, tot spiritul și toată puterea de sacrificiu de sine. În Cornel Dinu, ca și în principalul de la cirna echipei, Dumitru Nicolae-Nicușor, sălășluiește embrionul jocului. Pe el, pe ei și pe cei ce-i conduc îi felicităm și lor le mulțumim. Poate și ideea de a intra Tălnar în teren a fost deosebită. Piticul din Alba, cu stilul lui fentos și ingramădit, a răsturnat toate supermarketurile din Hamburg. Colacii de salvare ai vest-germanilor s-au desumflat și s-au bosumflat. O ecuație nouă s-a aflat în teren. Nouă și necunoscută. Dar ea, ca și celelalte, n-a fost un fruct spontan, ci rodul unei gândiri mai temeinice decît gîndirea vest-germanilor în acest meci.

Echipă a unui fotbal, Dinamo București este și echipă a unui minister, Ministerul de Interne și lucrătorii săi. Cîtă bucurie trebuie să fi simțit aceștia în noaptea de 2 spre 3 noiembrie n-am simțit decît noi, cei ce iubim Craiova, în nopțile marilor calificări olte. Întreaga suflare fotbalistică românească rămîne îndatorată marelui club bucureștean pe care de multe ori, mulți dintre noi l-au criti-

cat, de multe ori l-au acceptat fără entuziasm și de cele mai multe ori i-au minimalizat rezultatele. Sigur că nici o construcție, fie ea chiar sportivă, nu se poate realiza fără sacrificii și fără reunirea unor energii latente, inclusiv energii locale care puteau bucura îndelung și platonice sportivi, chiar cluburi, orașe sau provincii. Sigur că vom fi în permanență apărătorii drepturilor elementare ca toți cei ce nasc și pot crește valori să se și poată bucura de ceea ce au crescut. Dar acum, cînd Dinamo București, campioana României, a bătut campioana Europei, să ne bucurăm! Mulțumim, Dinamo! Mulțumim tuturor celor ce te-au făcut să ajungi aici, în cele mai bune opt echipe ale Europei anulului 1983! Fie ca splendida ingenunchiere de către Dinamo a fotbalului vest-german să rămînă gongul atît de mult așteptat al unor mari victorii ale fotbalului românesc în genere. Fie ca nemiapomenita calificare a bucureștenilor dinamoviști în sferturile de finală ale Cupei campionilor europeni să dea un imbold real naționalei României în călătoria ei în Cipru și întregului fotbal românesc în strădania sa de a se redresa și de a exprima într-un grad convîgător potențialul acestei țări.

Mulțumim, Dinamo! Mulțumim tuturor celor ce te iubesc și te-au adus aici! Succes și pe mai departe și să nu uităm că dacă noi, românii, l-am putut bate pe campionii Europei, nu ne-ar fi totuși imposibil ci chiar pe de-antregul posibil să-i batem și pe cei mai slabi decît ei.

La peluză

Lungimea bății

Steaua a fost înfrîntă la Oradea în plină glorie. F. C. Bihor, învingătoarea Stelei, a fost umilită la Tg. Mureș, cînd zierele o vizau insistent și pe drept numai cu vorbe de laudă. Dinamo a fost învinsă de Steaua la cîteva zile după fantastică și categorică ei victorie din meciul de la Hamburg, Hamburg a fost ingenunchiat de Dinamo la București după ce cîștigase Cupa Campionilor Europeni și se instalase în fruntea campionatului din R. F. Germania, care fusese eliminată din Campionatul Mondial de Italia, învinsă și ea apoi la Roma cu 0-3 de Suedia...

Ce rezultă de aici? Rezultă în primul rînd că sportivii, oameni și ei, nu suportă gloria decît hîrducîndu-se din toate încheieturile. Un singur amănunt îi diferențiază cit de cit: accepțiunea gloriei. Pentru ca Italia să se împotmolească în Cipru sau în meciul cu Suedia, gloria a însemnat să cîștige într-o manieră entuziasmantă Campionatul Mondial. Pentru Hamburg, ameteala și confuzia înfatuării au survenit pe cota cea mai înaltă a Europei. Pentru F. C. Bihor căldurile au început după meciul cu C.S.U. Galați, iar Steaua s-a văzut campioană după ce a ajuns la egalitate de puncte cu Sportul Studentesc. Și așa mai departe...

Judecați și singuri: meteahna e una peste tot și se pare inevitabilă. Lungimea bății diferă.

NICOLAE CRISTACHE ■

Hipism

Duminică, 30 octombrie 1983, zi marcată de specificul anotimpului de toamnă pe hipodromul de trap din Ploiești s-a desfășurat cea de-a 60-a reuniune de trap a anului.

În această reuniune și-a făcut iarăși apariția campionul turfului nostru, armăsarul „Perjar”, care și-a măsurat din nou forțele cu cele mai autentice valori ale hipodromului și cu toate că le acorda avantaje importante în handicap, a reușit totuși acest minunat exemplar o performanță pe măsura valorii lui, cu toate că timpul rece nu i-a fost deloc prielnic.

Tot în această reuniune s-a remarcat în mod deosebit o tinără lapă de 2 ani „Tincuța”, cu care deosebitul antrenor I. Oană a făcut vid în cursă, cîștigînd oprită într-un record care o instalează la șefia generației.

Tot din formația acestui antrenor I. Oană s-a detașat prin stil și tinută conducătorul amator, avocatul Haralambie Șerban, care l-a dus la cîștig pe armăsarul „Papin”.

Cu un total de 5 curse cîștigate, amatorul H. Șerban s-a instalat în fruntea conducătorilor amatori și este greu de crezut că va mai putea pierde campionatul pe anul în curs.

ELENA ȘTEFĂNESCU ■

Semnalăm prezența în librării (pentru puțină vreme, fără îndoială) a unei cărți de excepție în literatura noastră sportivă: „Aproape totu despre fotbal”, de Chiriace Manușaride și Chevere Ghemișean. Dedicată, așa cum cei doi autori mărturisesc, „tuturor celor care iubesc sincer acest joc mirific”, cartea închide între copertile sale o adevărată enciclopedie a fotbalului, de unde, evident, titlul pe care îl are. Sintem purtați cu

sufletul la gură prin evoluția și primele încercări de organizare a fotbalului (cu o multime de dovezi atestînd practicarea acestui sport încă din antichitate!), apoi spre permanența perfecționare a sistemelor de joc, sint inserate competiții și rezultate ale tuturor turneele olimpice de fotbal și ale turneele finale ale Campionatului mondial, urmărîm evoluția jocului în România, ca și rezultatele echipei naționale și ale formațiilor românești participante la competițiile europene intercluburi pînă la un util „dicționar terminologic explicativ”, necesar noilor inițiați. Partea a doua a voluminoasei lucrări (apărută în condiții excepționale, datorate Editurii Sport-Turism) se referă la Regulamentul jocului de fotbal — evoluție, interpretare, mod de aplicare — domeniu în care cei doi autori, avînd o îndelungată activitate pe terenurile de

fotbal, în calitate de arbitri, arată o deosebită competență, ei punînd la punct, în fapt, un adevărat îndreptar pentru noile generații de „cavaleri ai fluturului”. Se remarcă aici cele nu mai puțin de 674 de întrebări și răspunsuri, formînd un chestionar de maximă utilitate pentru urmașii celor doi renumiți arbitri internaționali, astăzi autori ai unei lucrări pe care, cum spuneam, rafturile librărilor n-o vor găzdui prea multă vreme. Așa cum scriitorul Fănuș Neagu susținea în prefața cărții, viața arbitrilor e grea, dar ei nu poate fi plină, fiindcă singur și-a ales o asemenea soartă. Iată însă că, rod al experienței de peste două decenii în vîrtejul pasional al fotbalului, Chiriace Manușaride și Chevere Ghemișean scot astăzi la iveală, cu o matură și fertilă chibzuință, o lucrare care le face, încă o dată, cinste. (D. Graur)

Romașcanu își confirmă clasa

Ciclismul românesc are, de cîtiva ani, un lider autorizat, pe Mircea Romașcanu, rutier de clasă, aureolat de multe izbînz. Numai că, în tot acest timp, neajutat de echipă și handicapat de atmosfera de jumătăți de măsură existentă la nivelul Federației, Mircea n-a reușit decît sporadic acele succese de care părea capabil. Echipa însă, călîtă de maestrul Nicolae Voicu, a crescut, iar ferestrele federației s-au deschis larg, prin venirea lui Gheorghe Stănel, către marea performanță. Care, cum

era de așteptat, a sosit. Mai înții, selecționata României (axată pe scheletul lui Dinamo) a ocupat un meritoriu loc 3 în Turul Bulgariei. Apoi, Mircea Romașcanu a cîștigat, și nu oricum, ci într-o manieră impresionantă, Turul Turciei, pe care tricolorii l-au adjudecat și pe echipe. În sfîrșit, săptămîna trecută, Mircea a bătut și Turul Rhodului, făcînd încă o dată dovada clasei sale înalte.

Firește, pînă la Cursa Păcii sau pînă la Tour de l'Avenir mai e, doar marile competiții, de anvergură, vor fi în stare să dea,

cu adevărat, cota ciclismului nostru. Dar ceva, veți fi de acord cu noi, se întîmplă în aria acestei discipline rămase altădată, invariabil, în coada ierarhiilor, semnalînd un salt, o țîșnire din pluton. Purtătorul de cuvînt al acestui reviriment este, fără îndoială, Mircea Romașcanu, nume tot mai respectat, azi, pe șoselele Europei. Consemnînd aici, succint, ultimele sale performanțe, să-l felicităm pe neobositul campion, urîndu-i noi și noi succese, cit mai răsunătoare! Bravo, Mircea! (Ov. Ioanîjoaia)

FAIR PLAY

Climat, ambianță, educație

Apelul la sportivitate în tribune, făcut în numărul trecut, a avut ecou. Telefonice și prin scrisori, ni s-au povestit cazuri, ni s-au relatat întîmplări întristătoare pentru toți cei educați în spiritul fair play-ului. Ni s-a cerut să insistăm asupra acestui subiect. O facem. Din respect pentru marea majoritate a spectatorilor noștri de sport, nu vom face publice „evenimentele” petrecute în tribunele unor stadioane d'n țară. Continuăm să credem în calitățile de ospitalitate și prietenie, trăsături caracteristice pentru publicul românesc.

Este normal ca spectatorii să dorească victoria echipei pe care o îndrăgesc, să susțină prin încurajări obținerea ei, dar

nu mai este cituși de puțin normal ca, în focul luptei sportive din teren, ei să uite îndatoririle elementare pe care le au, manifestîndu-se necivilizat, dînd naștere unei atmosfere puțin propice întrecerii din arenă, recurgînd la insulte și presiuni asupra oaspeților și arbitrilor. Mulți spectatori nu sint satisfăcuți decît dacă o înțîlnire se desfășoară într-o atmosferă de vacarm, în care ei își rezervă un rol principal. Acești spectatori nu admit legea de bază a sportului, și anume aceea că trebuie să învingă cel mai bun. Necunoscînd prea bine nici regulamentul, ei vor să-și impună prin toate mijloacele punctul lor de vedere, de cele mai multe ori pătimas. Ca să nu mai spunem că sint destul de numeroase cazurile cînd înșiși conducătorii de cluburi și asociații, antrenorii și sportivii dau tonul abaterilor de la fair play, incitînd publicul prin comportarea lor.

E adevărat că te educi mai repede și mai frumos în spiritul fair play-ului dacă în jurul tău este un climat favorabil, o ambianță de sportivitate. E ca în artă. Ajungi să iubești muzica simfonică dacă cei din jurul tău o preluiesc sau cîntă la instrumente. Influența mediului este co-virșitoare și lumea sportului este un mediu sau foarte favorabil sau primejdios de ostil. Înveți de tînr să înțelegi victoria și înfrîngerea, spiritul de echipă, sensul

sportului. Fără aceste înțelegeri care, în fond, definesc personalitatea sportivă, poți fi mare, dar nu un adevărat campion, poți obține o glorie efemeră și controversată, dar nu vei fi niciodată un candidat la un premiu fair play.

Fiecare om din preajma noastră — antrenor, conducător de club, căpitan de echipă, suportor infocat — ne poate forma așa cum se cuvine sau ne poate vicia pentru totdeauna. Sportul este o lume de izbînz, tentații și greșeli. Poți rătăci ușor pe drumuri care nu duc nicăieri. Setea de glorie și de bani te pot face frate cu dracul și după ce ai trecut puntea...

Ce ne poate salva? Concepția noastră despre om și viață. Oamenii din jur care ne iubesc și cred în noi. Colegii, prietenii, cînd ei înșiși sint capabili să o facă. Propria experiență sportivă și de viață. Așadar, climat, ambianță și educație sportivă hotărăsc spiritul de sportivitate. Dar și educația de acasă și din școală, precum și cultura, fiindcă, se știe — sportul este un fenomen de suprastructură. Desigur, și tipul de sistem nervos, temperamentul au un cuvînt de spus. Pe el se grefează gîndirea și comportarea în pregătire și în competiții. Să educăm colericii — spun specialiștii, să stimulăm flegmaticii și să ne bazăm pe sanguini. Da, temperamentul hotărăște în mare măsura sportivitatea, mai ales în momentele ei de mare cum-

pană. Să nu uităm că o victorie se făurește în ani de muncă. Un nume consacrat la fel. Dar un singur gest nepotrivit le poate năru într-o clipă, pentru totdeauna!

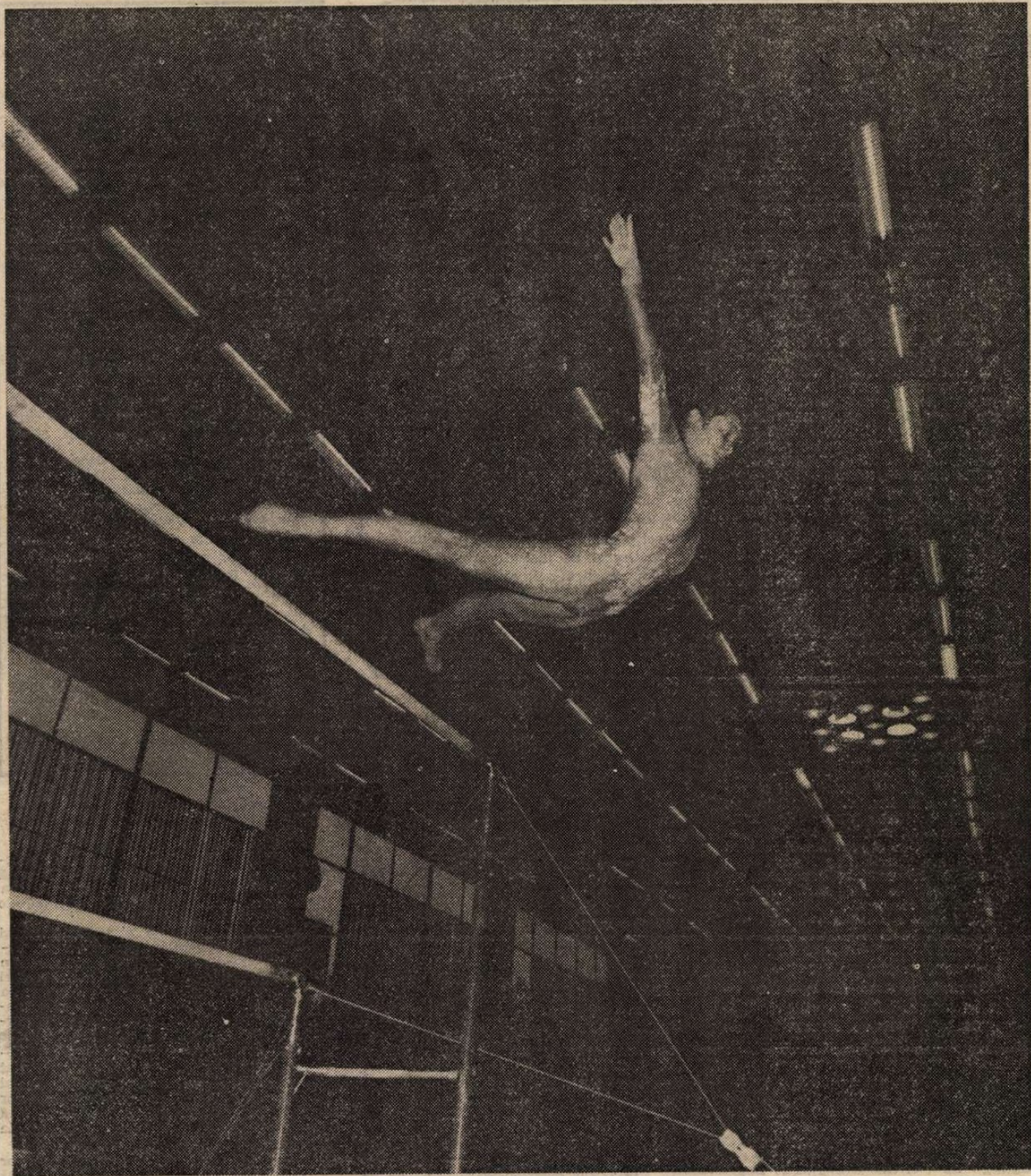
Revenînd la spectatori, să recunoaștem că există la noi, în momentul de față, o problemă a unei părți a publicului sportiv și ea nu trebuie ignorată de nici unul din forurile care, într-un fel sau altul, pot contribui la îmbunătățirea climatului pe terenurile noastre de sport. La rîndul ei, opinia publică are un rol important în combaterea acestor stări de lucruri și este de dorit ca spectatorii corecți și obiectivi să la atitudine promptă față de actele reprobabile ale acelor înși certaiți cu etica și cu bunul simț, pentru a-i tempera și a le impune o comportare civilizată.

Mulțumim tuturor celor care ne-au scris, precum și celor care ne vor scrie. Nu vom obosi niciodată să apărăm ambianța sportivă de pe stadioanele noastre, convingînd fiind că sportivii, antrenorii și spectatorii, toți laolaltă, trebuie să-și însușească, ca o condiție a progresului, comandamentul de majoră importanță educativă că terenul de sport este un lăcaș de cultură, de educație și nu de manifestare a unor instincte primare.

CRISTIAN ȚOPESCU ■

HAI, ROMÂNIA!

● Strălucită izbândă a școlii românești de gimnastică ● Rugby: numai 31 la zero ●

Au existat temeri, s-o spunem deschis, că după retragerea Nadiei Comăneci, „zeița de la Montreal”, campioana campioanelor, gimnastica românească nu va mai fi niciodată ce-a fost! Europenele de la Göteborg, din luna mai, au însemnat o primă infirmare a acestei ipoteze, gimnastele române reușind acolo 9 medalii (3 + 3 + 3) și probând concret, prin talent, pregătire și abnegație, resursele și vigoarea unei școli plasate, cu dovezi, între cele mai bune din lume. Dar marele examen, cel mai sever, se anunța a fi campionatul mondial. Examen pe care, să nu mai lungim vorba, fetele noastre l-au trecut, săptămîna care s-a încheiat, cu notă maximă, obținînd un titlu mondial (prin Ecaterina Szabo, la sol) și un total de 8 medalii, implicit locul 1 în lume în clasamentul pe medalii (11 de țări participante). Încă mai mult: echipa României a fost singura care a cucerit medalii la toate aparatele și tot singura care a izbutit performanța de a avea două fete pe podiumul de premiere, o astfel de comportare, așezată în apropierea superlativului, demonstrînd robustețea și cetezanța școlii noastre de gimnastică feminină, harnică, serioasă, competentă.

Dintre cele 8 medalii (1 + 5 + 2) cea mai prețioasă rămîne, firește, cea de aur realizată, într-o companie dintre cele mai selecție, de Ecaterina Szabo. (în plin zbor, în fotografia alăturată), una din „eroinele” mondialelor de la Budapesta. Imbatabilă la sol, Căți Szabo (născută la 22 ianuarie 1967, comuna Zagon, județul Covasna, membră a clubului „Cetatea” Deva, fostă dublă campioană mondială de juniori) a contribuit decisiv la clasarea echipei pe locul 2, adjușcîndu-și totodată alte 3 medalii: argint la sărituri și paralele, bronz la individual compus. Cu măiestrie și siguranță a evoluat și colega sa (de la „Cetatea” Deva) Lavinia Agache. Vicecampioana europeană de la Göteborg (cînd a pierdut în fața Bicerovei la 5 sutimi discutabile) și-a trecut în cont 3 medalii la Budapesta, cucerînd argint la sărituri și paralele (la egalitate cu Szabo) și bronz la birnă, aparițiile Laviniei (născută la 11 februarie 1966, comuna Căiuți, județul Bacău) stîrnind, de fiecare dată, entuziasmul asistenței. Aceste două fete „de aur”, coechipierele lor Laura Cutina, Mihaela Stănuț, Camelia Renciu și Mirela Barbălată, colectivul de antrenori al lotului, profesorii Adrian Goreac, Maria Cosma și Octavian Belu, merită cele mai fierbinți felicitări pentru modul temeinic, responsabil în care au pregătit, pînă în cel mai mic amănunt, triumful de la „Sportesarnok”.

Din tot sufletul, bravo fetelor!

DUMITRU GRAUR ■

Rugby

România învinge Polonia

Sub conducerea centrală a arbitrilor italieni Natale Cadamuro, în duminică trecută, pe stadionul Parcul Copilului din București, s-a desfășurat partida de rugby dintre selecționatele României și Poloniei, cîntînd pentru noua stagiune internațională a Cupei Europei, organizată de F.I.R.A. pe 1983-1984. Avînd în vedere comportările noastre anterioare, nu mai departe decît anul trecut, cînd am cucerit prețiosul trofeu, startul echipei

noastre naționale de rugby poate fi considerat drept bun, printr-o victorie concludentă de 31-0 (15-0), în compania unui adversar mult mai dirz și valoros decît o arată scorul. Polonezii practică un joc variat și deschis, cu angajament total și numai experiența mai restrînsă i-a făcut să irosească șanse bune și esecuri ca și făcute, profitînd adesea de eschivarea de la placaj a jucătorilor noștri.

Acțiunile lor, destul de numeroase, au fost pe drept aplaudate de spectatori și desigur ne vor prileji în viitor partide tot mai dificile. Victoria echipei noastre era, firește, scontată și scorul 15-0, la pauză, reflectat aproape simetric și în cea de a doua repriză (31-0) se datorește în bună măsură și faptului că polonezii nu s-au îngrijit de un bun transformeur al loviturilor de picior. În schimb, trei din cele patru esecuri ale noastre, înscrise în

ordine de Caragea, Murariu, Rădulescu și Aldea, au fost transformate de uvertura stelistă Alexandru, la acestea adăugîndu-se și o lovitură de pedeapsă, iar fundasul A. Dinu a marcat două dropgoluri spectaculoase.

Trei dintre esecuri au fost înscrise, așadar, de către jucători din linia a II-a și a III-a de la grămadă și numai unul de rutinată aripă Aldea, ceea ce exprimă fidel regretul nostru că, deși s-a jucat destul de deschis, totuși atacurile treisferturilor au fost aproape sterile și s-au compromis înspre finalizare pe aripa dreaptă, unde, la un moment dat, a jucat Lungu, specializat centru! Jocul grămăzii noastre a fost în general bun și constructiv prin Dumitru, Caragea, Murariu, Al. Rădulescu și St. Constantin, dar s-a abuzat de moduri și rulări inutile, în locul unor rezolvări simple și clare. Placajul, cum am

mai spus, a fost deficitar, iar tentația fundasului Dinu de a se încadra treisferturilor pe atac a fost prea insistență, neglijîndu-se, periculos, fundul terenului, plasamentul său fiind defectuos.

În perspectiva testului important, de la 12 noiembrie cu Țara Galilor și a jocurilor grele cu U.R.S.S. și Franța (în deplasare), este necesar ca antrenorii naționali, Valeriu Irimescu și Theodor Rădulescu, să lucreze temeinic cu grămada și să definească treisferturile și atribuțiile lor. Rezultatul jocului cu Polonia poate fi o promisiune și o comportare inaugurală demnă de reflecție, intrucît jocul acesta, aflat mai tot timpul „la mîna” noastră, a avut totuși carente tactice și deficiențe la capitolul tehnici individuale.

Le dorim un deplin succes!

TUDOR GEORGE ■

Flacăra. Redacția: București, Piața Scintei 1, casuța poștală 3312, cod 71341. Telefoane: 17 60 10, 17 60 20. Interioare: secția reportaj, social-politic și economic (Ilie Purcaru, Dumitru Constantinescu, Cornel Nistorescu - 26 00, Ion D. Goia - 25 66); secția cultură-învățămînt (George Arion, Adrian Dohotaru, Victor Niță, Horia Pătrașcu, Tania Radu - 14 57); secția probleme cetățenești, scrisori (Răzvan Bărbulescu, Marga Nedelea, Emanuel Valeriu - 25 42, Dorin Sălăjan, Mihai Stănescu, Dorin Gherghinescu, Georgeta Ștefănescu, Alexandru Șerban - 21 30); audiențe - 25 58; sector știință-istorie (N. Grigore Mărășanu, Liviu Timbuș, Lionel Nițescu, Cici Iordache-Adam - 25 66); secția urgențe, ceneclu, sport, secretariat, foto (Ovidiu Ioanitoaia, Oprea Georgescu, Constantin Balacciu, Margareta Mureșan - 21 28, Sorin Postolache, Elena Ghera - 14 53, Dan Birlădeanu, Constantin Dragomir, Dumitru Graur, Radu G. Teșos - 21 23, Mircea Popp - 25 69, 20 72, Vasile Minecan - 25 28); Flacăra-REBUS (Tudor Octavian, secretar responsabil de redacție, Alexandru Păsărin, Adrian Mitu, Maria Bogdan, Victor Rădulescu - 20 36); secretar responsabil de redacție - Nicolae Cristache - 21 43; redactor șef adjunct - Nicolae Arsenie - 21 24; redactor șef - 20 02. Tiparul executat la Combinatul poligrafic „Casa Scintei”. Cititorii din străinătate se pot abona adresîndu-se ILEXIM - Departamentul Export Import Presă, P.O. Box 136-137, telex 1 1226, București, strada 13 Decembrie

Redactor-șef: ADRIAN PĂUNESCU

flacăra

anul xxxii
45 (1482)
VINERI
11 NOIEMBRIE
1983

săptăminal editat de frontul democrației și unității socialiste

NICOLAE CEAUȘESCU: „Noi, în România, sintem preocupați de dezvoltarea patriei noastre, de asigurarea unei vieți mai bune pentru poporul nostru; dar înțelegem bine că nu putem face acest lucru decît în condiții de pace și colaborare internațională”.

PERSPECTIVE LARGI CONLUCRĂRII PRIETENEȘTI ROMÂNNO-IUGOSLAVE

Comentariu de ION D. GOIA

pagina 3

„Un soare nou a răsărit”

Două pagini de evocări
din epopeea Marii Uniri

paginile 8-9

Vești bune de pe frontul energiei

Problema numărului unu a economiei în două reportaje de Ilie Purcaru și Dumitru Eliade

pagina 5

„Veniți la Alba Iulia-n Ardeal!”

o invitație a Cenaclului Flacăra
al Tineretului Revoluționar, pentru apropiata sărbătoare națională de la 1 Decembrie

Decebal, marele rege dac, în viziunea marelui artist Ion Jateca

NATURA — SURSA ȘI RESURSA VIEȚII

Acest valoros tezaur pe care-l reprezintă plantele medicinale e departe de a-și fi dezvăluit toate secretele. Nutrind convingerea că farmacia naturii poate servi într-o măsură și mai mare sănătății oamenilor, supunem atenției două experiențe inedite, realizate la Oradea și Sebeș.

reportaje de Liviu Timbus și Cici Iordache-Adam
(pag. 10-11)

CUM PĂSTRĂM PORTUL POPULAR?

Avînd drept punct de plecare repetatele îndemnuri ale secretarului general al partidului de a cultiva și dezvolta valorile tradiționale ale neamului, inaugurăm în acest număr o amplă dezbateră privind portul popular, o problemă artistică, economică și, mai ales, morală.

anchetă de ADRIAN DOHOTARU
(pag. 22-23)

Socialismul prin oameni, pentru oameni

● Grijile și bucuriile de fiecare zi ale unui deputat ● Adevărul despre Ohaba și ceva în plus ●

Un oraș
mai mic
într-unul
mai mare

Circumscripția electorală 22 a Consiliului popular al municipiului Ploiești este constituită din aproape tot cartierul Bariera Bucureștiului. Dacă medicul Tudor Zaharia, deputatul circumscripției, nu-l poate cunoaște chiar pe toți cei 10 mii de cetățeni pe care-i reprezintă în fața consiliului popular, în schimb, mai toată lumea îl cunoaște pe el.

— Mă cunosc și copiii. Mă opresc oamenilor pe stradă cu fel de fel de probleme, nu numai de sănătate sau de buna organizare a treburilor cartierului. Acum citeva zile, cineva m-a oprit: Ce părere aveți, să-mi dau fata după băiatul lui cutare? Am spus s-o dea. Îi cunoșteam pe amândoi tinerii. Au crescut sub ochii mei. Cumini, serioși. Totdeauna mi-a făcut plăcere să simt încrederea oamenilor. E o dovadă că ai reușit să te apropii de ei, că ți-ai făcut bine munca.

Dr. Tudor Zaharia este deputat în legislatura a doua. Contracandidații lui în alegeri au fost doi directori de întreprindere: de la Rulmentul și de la Sticla Prahovei, cunoscuți și stimati în cartier. Oamenii l-au preferat pe doctor. În cei 22 de ani ajunseseră să-l cunoască, aveau încredere în el.

— Bineînțeles, în multe din acțiunile pe care le întreprindem, un ajutor substanțial primim în primul rând de la cei doi directori de întreprindere, cu care dealtfel sînt și prieten. Îmi sînt și pacienți, dintr-un cel pe care-l urmăresc cu toată atenția. Știu cum e cu directorii de mari întreprinderi. Mai fac cite un puseu de tensiune, uită să mai plece în concediu, sînt stresați, n-au timp să treacă pe la doctor.

Bariera Bucureștiului. Cine a trecut măcar o dată prin Ploiești, fie cu trenul, fie cu mașina, știe cum arată înainte și cum arată acum poarta principală de intrare în oraș. Despre ce s-a făcut și cu siguranță se va mai face în cartierul despre care scriem astăzi, despre problemele unui cartier tînăr, în plină construcție discutăm nu numai cu dr. Tudor Zaharia, ci și cu citeva din ajutoarele sale de nădejde. Le-am spus astfel lui Marin Toma, secretarul organizației P.C.N. a cartierului, pensionar, Constantin Andrei, președintele Comitetului de cetățeni, mecanic de instalații C.F.R. în viața civilă, și Nicolae Stofan, administratorul Asociației de locatari nr. 7.

Dr. Tudor Zaharia: Aproape tot cartierul este nou. Construcția lui nu s-a ter-

minat. De 10 ani sîntem în șantier. Pentru a face un cartier modern, căruia să nu-i lipsească nimic din ceea ce reclamă o viață civilizată, pe măsura pretențiilor noastre, a fost necesar să se demoleze aproape totul. Am căutat, prin inițiative locale, prin munca cetățenilor, prin reamenajarea unor spații existente să rezolvăm urgențele. În paralel, am ieșit în întîmpinarea constructorului în amenajarea unor spații verzi, degajarea de moloz a străzilor și a terenurilor de joacă, menținerea curățeniei. De exemplu, punctul sanitar și măcelăria au fost demolate. Este prevăzută construirea unui dispensar medical de adulți și copii, plus un cabinet de stomatologie. În special pentru primul ajutor, se simțea nevoia unui punct sanitar în cartier. Ne-am gândit că în blocul 12 F putem amenaja un punct sanitar provizoriu. Am discutat cu locatarii care au fost de acord, cu consiliul popular, profit de ocazie să spun că am găsit întotdeauna înțelegere la consiliul popular, care nu ne-a respins nici una din propunerile pe care le-am făcut, și am amenajat punctul sanitar. Am găsit înțelegere și la spital, unde între noi fie vorba sînt și director adjunct, și conducerea spitalului a normat acolo un cadru sanitar.

Marin Toma: O vreme singurul magazin în care cetățenii cartierului își puteau face cumpărăturile zilnice a fost Miorița, din cauza asta supraaglomerat. Într-un fost dormitor C.F.R. dezafectat, am amenajat un centru de piine, o măcelărie. Pentru sifoane, cetățenii cartierului trebuiau să meargă pînă în centru. Am adus o mașină veche, am reparat-o și am montat-o tot aici. Terenurile de sport și joacă erau prevăzute în etapa a doua. Consiliul popular ne-a repartizat terenul, am vorbit cu comitetul de părinți al școlii, cu cîțiva meșteri de la Rulmentul și Sticla Prahovei care au făcut aparatele și problema s-a rezolvat. Odată cu dispariția sau restrîngerea șantierului, am intervenit noi. În locul mormanilor de pămînt, am plantat pomi, am amenajat spațiile verzi. Terenurile virane au fost date cetățenilor, care le cultivă.

Dr. Tudor Zaharia: Cartierul este acum un mic oraș într-unul mai mare, care are tot ce-i trebuie. Am făcut cu sprijinul cetățenilor o piață, un centru Agrocoop și I.L.D., într-o săptămînă. Tot prin munca oamenilor, am amenajat citeva tarabe pentru țărani care vin la oraș cu produse. La început locatarii vecinii pieței erau împotriva, se gindeau la zgornote, la curățenie. Acum vor s-o exîndem. Grădinița a fost demolată. La Grupul școlar 1 Mai, într-un cămin nefolosit și degradat, cu sprijinul întreprinderii Rulmentul și al Uzinei 1 Mai, am amenajat o grădiniță, pe care o vom folosi pînă la darea în folosință a celei noi. Filiera pe care acționăm este simplă și eficientă. Cetățenii fac propuneri, le analizăm și le prezentăm consiliului. Comitetul de cetățeni, Comisia de femei, Organizația democrației și unității socialiste, Asociațiile de locatari au propuneri, inițiative. Ele se judecă la fața locului. Tovarășul Nicolae Coman, prim-vicepreședinte al consiliului popular, vine în mijlocul nostru. Hotărîrea se ia pe loc. Deși în cartier numai în proporție de 20 la sută trăiesc ploieșteni, restul sînt veniți din alte părți, fiecare cu concepția lui, cu grad de civilizație și educație diferită, credem că am reușit să mobilizăm cetățenii astfel încît să se considere adevărați cetățeni ai Ploieștiului, să fie interesați de felul cum arată orașul lor.

OPREA GEORGESCU ■

O comună care
luptă cu lenea

Printre dealuri uscate, ca niște spinări uriașe de bivoli, cum ar spune un artist cu harul cuvintului, printre drumuri prăfoase, între albiile Secașului și Gîrbăului, se află comuna Ohaba. De la Alba Iulia, ca să ajungi degrabă, trebuie să folosești un autoturism de teren, căci altfel ești obligat să ocolești mult și nu întotdeauna drumul cunoscut e și cel mai scurt. Pe scurtătură, ai impresia că ești într-o aplicație. Obligatoriu la manevre subtile, șoferul arată multă îndemînare și nu e de mirare că, odată ajuns, am început să-l laud. Cînd ajungi cu bine la locul dorit, primul gînd e de a mulțumi aproapeului.

E duminică, dar în ciuda peisajului cam arid, localitatea e însuflețită de forfota oamenilor și de zăpădul imenselor cîrduri de găște. Nicăieri n-am văzut atîtea găște ca în Ohaba. Trag cu urechea, căci nu am nas fin, și aflăm una, alta despre comună. Oamenii vorbesc de bine conducerea și, neavînd motive de îndoială, cer lămuriri. Un om mai în vîrstă, trecut de păcatele tîneretelor, îmi reține cu osăbire atenția. Aflu de la el că primarul, Eremia Dragomir, e, oarecum, nou în sat, în sensul că, după ce a lucrat o bună bucată de vreme în Alba Iulia, s-a reîntors în locurile natale. Faptul nu e la îndoială oricui și țin cu tot dinadinsul să-l caut. Dar unde? E totuși dimineață și primul meu gînd de om leneș e că omul își va fi bînd cafeaua acasă, după tipicul orășeanului. Gîndul se înșală însă, căci aflăm degrabă că cel căutat se află la cîmp. Dau o fugă (cu mașina) pînă acolo și nu mică mi-a fost mirarea să văd că pe ogor se află o mulțime de cadre de răspundere. Fac cunoștință cu fiecare și dau aici, cu respect, numele lor: primarul Eremia Dragomir; inginerul Vasile Zaharia, șeful fermei; Aurel Titu, inginerul șef al C.A.P.; Simion Dragomir, președintele C.A.P.; inginerul Achim Mureșan, de la ferma vegetală. Surpriza fiind mare, evident că stau de vorbă cu fiecare. Dar întîi de toate, cu primarul. „Cum ai reușit, zic, să aduceți în cîmp, la această oră, atîtea cadre de conducere, zic, știu întîi că nu toți cei prezenți au obligații în acest sens?” „Să ne fie

împede, zice, nu eu l-am adus. Au venit ei, zice”. Îi întreb de ce. Șeful fermei a sosit aici, fiindcă Ohaba are o fermă pentru reînmulțirea cartofilor, al cărei beneficiar este C.S.L. Alba Iulia, față de care trebuie să fie mereu aproape, pentru a respecta cum se cuvine contractul; inginerul șef al C.A.P. a venit din simplul motiv că cei care duc la bun sfîrșit treaba sînt țărani cooperatori și ar fi un păcat să nu te interesezi de cei care duc tot greul; în fine, inginerul Achim Mureșan a venit în cîmp, fiindcă i se pare nefiresc să stea acasă cînd tot satul trudește. „Bine, bine, zic eu, dar nu e-n chestie”. „Ba da, zice el, căci la facultate eu n-am învățat numai tehnologia agriculturii, ci și etica ei”. Superb apus!

Ferma în cauză are rezultate bune, mai ales în ultima vreme. Numai la soiul Ostara, a cărui recoltare s-a încheiat în timp record, s-au obținut 15 000 kg. la hectar, ceea ce onorează pe deplin contractul de sîmînță cu C.S.L. Alba Iulia. La soiul Desirée, producția a fost și mai mare. Dar ferma a produs și soiuri cu proprietăți culinare, cum ar fi Procura, de pildă, precum și unele experimentale. Judecînd după planul de ansamblu, producția a crescut în ultimii trei ani de la 12 000 t/ha, la 20 000 t/ha. Singurul necaz în această abundență îl constituie lipsa mijloacelor de transport. Soluția s-a găsit tot pe plan local. Cooperatorii și-au pus la dispoziție toate atelajele lor și au venit la cîmp cu vîcuță, cu căruță și, bineînțeles, cu cai spre a duce la bun sfîrșit munca. Se simte că le e milă de cartofii care așteaptă în saci, ca niște ființe neajutorate.

Un bun exemplu îl dă cooperatorul Dragomir Simion, în vîrstă de 68 de ani, care, deși bolnav, nu vrea nici în rușul capului să părăsească ogorul. Toți îl consideră cel mai harnic om din sat. Altfel de harnic, încît s-a îmbolnăvit din pricina muncii. Dar de lăsat, nu se lasă. Dragomir Simion vrea să meargă la băi. „Foarte bine, bade Simioane, zice primarul, fă o cerere și te trimitem. De fapt, dumeana nici nu trebuia să mai vii în cîmp, zău așa”. Deodată apare și fiul lui, din Blaj, care a venit la Ohaba cu bicicleta, pe scurtătură ca și mine, ca să-l ajute tatăl. Deși e muncitor, conduce vaca înhamată la căruță, ce ține loc de bou, atît de bine, încît seamănă cu un autentic țărăn.

Dau să plec și primarul Eremia Dragomir îmi șoptește la ureche: „Vă rog să scrieți adevărul despre noi, căci, cum să vă spun, despre Ohaba nu s-a prea scris de bine”. Îi asigur că o să scriu de foarte bine.

RADU G. ȚEPOSU ■

O fericită inițiativă a făcut ca și anul acesta Bucureștii să se bucure, la sfîrșitul frumoașei toamne, de o mare expoziție de flori, sigur mai ales florile toamnei, la care și-au dat concursul specialiști din aproape toată țara, împătimiti de cauza foarte rentabilă și economică florilor.

Așa se face că Ateneul român s-a văzut gazda generoasă — deși barocul foaielor sale a concurat serios nevoia de lumină și de alb și de simplitate presupusă de o astfel de expoziție — s-a văzut, zic, gazda generoasă a unei manifestări care a înobilat orașul amiral și i-a dat bucureșteanului sentimentul că participă direct la progresul ideii de frumusețe în țara noastră.

Sigur, aplaudind, cum am făcut de la început, inițiativa, salutînd cu toată căldura pasiunea cu care oameni de știință, ingineri, tehnicieni, nu ostensec să acrediteze șansa și economică a cultivării florilor, — și din acest punct de vedere sînt de admirat acei oameni care nu pregetă să împingă înainte și această industrie — voi spune cu convingerea că mă aflu tocmai în asertimentul lor că merită să facem mai mult, și mai mult, mult mai mult decît facem pentru flori.

Nu sînt, firește, în clipa de față în posesia tuturor datelor economice dar sînt conștienți, din tot ce știu, că e foarte rentabilă floricultura, ca să nu mai

vorbesc de valoarea ei educativă fiindcă ce poate, oare, sensibiliza mai adînc și cultiva mai mult sufletul omenesc decît dragostea pentru flori, ele însele izvorînd în natură ca o lecție de armonie și de farmec spiritual. La Ateneul român au fost prezenți cultivatori ai florilor din Oradea și

tradiție românească și în mod special consolidatează o tradiție și o îmbogățesc. Gazetele scriu mai puțin decît s-ar cuveni despre acești oameni, nici eu nu-l cunosc pe toți, dar pe unii, cum sînt lucrătorii de la Centrul de cercetări sere Băneasa, conduși de inginerul Canarcea și unde o fată ti-

lubită de flori, și a făcut citeva observații și sugestii demne de toată stima noastră și în stare să îmbogățesc domeniul iar eu subscriu la ele cu inima și cu condeiul.

Anume, s-a sugerat că o atenție sporită, ba poate intenționată, ar merita să se dea tufănelor, floare românească specifică, rezistînd pînă tîrziu sub brume și lăsîndu-se ușor cultivată de multă lume, la țară, nu mai vorbesc, dar și în orașe, în mici grădinițe și în balcoane chiar. S-a sugerat, apoi, cultivarea mai ambițioasă a mușcatelor, la fel de românești ca și tufănele, și cred că ideea ar trebui rapid îmbrățișată și toți iubitorii de flori încurajați și ajutați să fie beneficiarii minunii care este mușcata într-un cerdac sau într-un balcon de casă de gospodărie.

M-a mai cucerit ideea încurajării cultivatorilor de flori individuali, la oraș ca și la țară, și chiar un concurs al lor — idee pentru care subscriu aici cu credință că la anul, pe vremea asta, voi fi martorul unei expoziții de flori ilustrînd progresul acestei nobile arte — pentru că eu o consider o artă adevărată — creșterea florilor și la care să participe cei mai vestiți cultivatori, din toată țara, și poate că și o asociație națională a crescătorilor de flori ar fi și ea o idee fericită!

DINU SĂRARU ■

Opinia unui alegător

Concertul florarilor la Ateneu

Brașov și Dumbrăveni și Cluj și București și Constanța, iar întrecerea lor a cucerit, pentru toți, un mare premiu, al dăruirii pe altarul mai binelui și mai frumosului vieții noastre de fiecare zi.

Pe mine mă interesează însă, în acest articol, mai ales faptul că se profilează, cum mai ziceam, o adevărată industrie a florilor, că specialiștii de mare clasă fac serioase cercetări de cultivare a celor mai diverse soiuri, de acclimatizare a unor flori altădată aduse cu avionul din străinătate, și acum vindute de noi acolo, în sfîrșit, că experiențele lor argumentează o mare

nără, inginerul Buzatu, cultivă și îngrijește o sută șazeci de varietăți de crizanteme, îi cunosc bine și mă simt dator să-l laud aici. Și fiindcă veni vorba de crizanteme, ele au și fost reginele Expoziției de la Ateneu, e bine de pildă să se știe că pretînd, nu presupun, pretînd, un an de muncă întreg ca să înflorească o dată, în octombrie-noiembrie Aici, în lumea crizantemelor, Bucureștii ar fi putut lua premiul întîi.

Dar la expoziție, la care sînt sigur că a și contribuit cu tot sufletul și cu toată știința și puterea lui, a fost prezent un profesor de horticultură, mare

Perspective largi conlucrării multilaterale prietenești dintre România și Iugoslavia

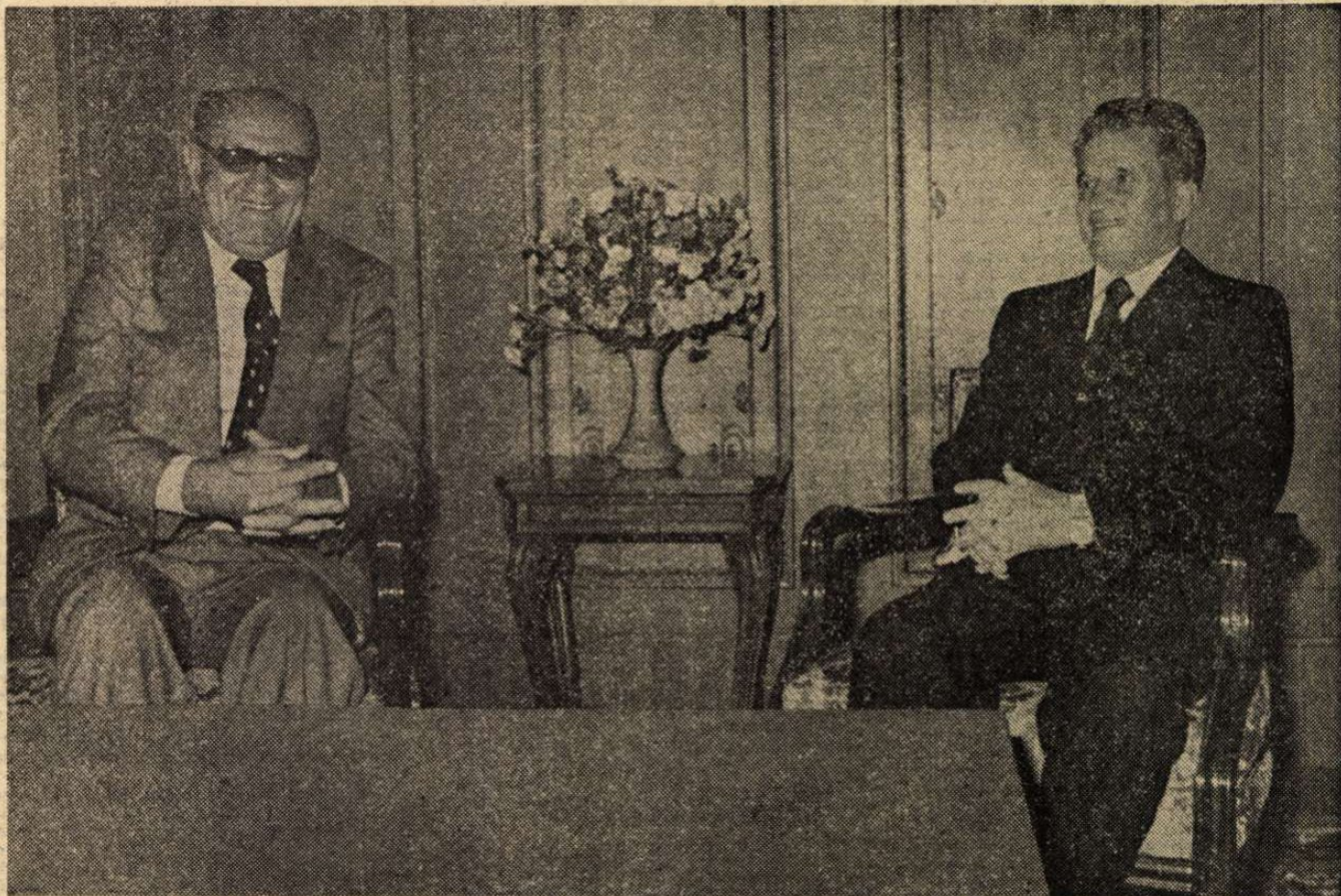
Bucuroși
de oaspeți

● Fructuoase rezultate ale noului dialog la nivel înalt ●

Continuată în aceeași atmosferă de caldă prietenie, de înțelegere, colaborare și stimă reciprocă, vizita oficială de prietenie efectuată în țara noastră, la invitația tovarășului Nicolae Ceaușescu și a tovarășei Elena Ceaușescu, de tovarășul Mika Špiljak, președintele Prezidiului Republicii Socialiste Federative Iugoslavia, împreună cu tovarășa Ștefița Špiljak, s-a încheiat cu rezultate fructuoase, care deschid perspective largi conlucrării multilaterale prietenești româno-iugoslave, în interesul reciproc, al cauzei păcii și înțelegerii internaționale.

Convorbirile la nivel înalt româno-iugoslave au însemnat în primul rând, după cum se subliniază în Declarația comună româno-iugoslavă, o contribuție de seamă la extinderea și diversificarea legăturilor bilaterale pe multiple planuri. Acordând o atenție deosebită promovării colaborării economice și creșterii schimburilor comerciale dintre cele două țări, președinții Nicolae Ceaușescu și Mika Špiljak au apreciat pozitiv eforturile și acțiunile întreprinse în această direcție de guvernele României și Iugoslaviei, de Comisia mixtă româno-iugoslavă de colaborare economică, de celelalte organe și organizații economice. În acest cadru, s-a evidențiat însemnătatea pe care o are pentru ambele țări, precum și pe plan mai larg, colaborarea româno-iugoslavă în construirea și folosirea sistemelor hidroenergetice și de navigație de la Porțile de Fier I și Porțile de Fier II. A fost subliniat interesul reciproc pentru înfăptuirea măsurilor convenite în comun în vederea accelerării construcției sistemului Porțile de Fier II și pentru suplimentarea puterii instalate la ambele sisteme. În același timp, s-a relevat necesitatea ca, în condițiile evoluției economice nefavorabile în lume, să fie folosite într-o măsură tot mai mare avantajele pe care le oferă nivelul de dezvoltare a celor două economii, apropierea geografică, legăturile de transport dintre cele două țări pentru colaborarea economică reciprocă. În acest sens, se relevă în Declarația comună, este necesar ca cele două guverne, Comisia mixtă româno-iugoslavă de colaborare economică și celelalte organe economice să acționeze mai hotărât în scopul întăririi colaborării dintre economiile celor două țări, prin promovarea unor acțiuni comune în diferite domenii, pentru dezvoltarea producției în comun de noi produse, asigurând astfel ridicarea nivelului tehnic și industrial din cele două țări. Ca domenii deosebite pentru colaborare au fost menționate electronica, electrotehnica, construcțiile de mașini, chimia și petrochimia. Posibilități importante există și în realizarea colaborării în domeniul metalurgiei și siderurgiei, al metalelor neferoase și feroalelor, precum și în cercetarea geologică și exploatarea de petrol și gaze în zona de frontieră. Subliniind rezultatele colaborării în domeniile științei, culturii, învățământului, mijloacelor de informare, turismului și sportului, președinții Nicolae Ceaușescu și Mika Špiljak s-au pronunțat pentru îmbogățirea conținutului acestei colaborări, pentru amplificarea informării opiniei publice din cele două țări asupra tuturor aspectelor vieții și construcției socialiste în România și Iugoslavia, în scopul unei mai bune cunoașteri a dezvoltării lor istorice, a relațiilor lor tradiționale de prietenie, a valorilor materiale și spirituale ale poporului român și popoarelor iugoslave.

Schimbul de păreri cu privire la unele aspecte esențiale ale actualității politice internaționale a relevat și de astă dată identitatea sau apropierea punctelor de vedere ale celor două țări, precum și actualitatea pozițiilor și aprecierilor cuprinse în declarațiile comune româno-iugoslave din ultimii ani. În acest cadru a fost relevată preocuparea României și Iugoslaviei față de agravarea incordărilor în relațiile internaționale, ca rezultat al politicii de forță, dominație și dictat, de împărțire și reimpărțire a sferelor de influență, al recurgerii tot mai frecvente la intervenții și amestec în treburile interne ale altor țări, intensificării neconvenite a cursei înarmărilor, accentuării crizei economice mondiale și sporirii decalajelor dintre țări, al nesoluționării problemelor internaționale existente și apariției de noi focare de criză și conflicte armate în diferite zone ale lumii. S-a apreciat că în aceste condiții se impune mai mult ca oricând unirea eforturilor popoarelor, ale forțelor înaintate de pretutindeni pentru oprirea agravării situației internaționale, pentru reluarea neîntârziată și consolidarea politicii de destindere, înțelegere și pace, pentru soluționarea pe cale politică, prin tratative, a tuturor problemelor litigioase, pentru așezarea la baza relațiilor dintre state a principiilor egalității în drepturi, respectării independenței și suveranității naționale, a dreptului fiecărui popor de a hotărî singur calea dezvoltării sale, fără nici un amestec din afară. Cei doi președinți au pus în evidență atenția deosebită pe care România și Iugoslavia o acordă evoluției situației pe continentul european, unde se găsesc în momentul de față cele mai puternice arsenale, în-

deosebi nucleare, ceea ce constituie o gravă amenințare pentru viața popoarelor din această parte a lumii. Pornindu-se de la aprecierea că oprirea cursei înarmărilor și trecerea la măsuri concrete de dezarmare, și în primul rând de dezarmare nucleară, constituie problema fundamentală a zilelor noastre, s-a subliniat de ambele părți necesitatea de a se acționa cu hotărâre pentru oprirea amplasării de noi rachete în Europa, pentru retragerea și distrugerea celor existente. În acest context, s-a relevat că România și Iugoslavia, ca state balcanice, sint profund interesate să conlucreze activ și eficient pentru ca în Peninsula Balcanică să fie instaurat un climat de încredere și pace, să se dezvolte o trainică și largă colaborare multilaterală, pentru transformarea acestei regiuni într-o zonă a bunei vecinătăți și cooperării pașnice, într-o zonă fără arme nucleare și fără baze militare străine.

Se poate conchide cu totală îndreptățire că prin rezultatele sale, prin întreaga sa desfășurare, recentul dialog la nivel înalt româno-iugoslav a constituit o nouă manifestare grăitoare a dorinței României și Iugoslaviei de a conferi noi dimensiuni relațiilor de prietenie, colaborare și cooperare pe multiple planuri, precum și pe arena internațională, în interesul reciproc, pentru a-și aduce o contribuție importantă la statornicirea unui curs nou în viața politică mondială, la promovarea politicii de destindere, încredere și colaborare între națiuni, la înfăptuirea năzuinței de libertate, independență și progres a popoarelor, la triumful idealurilor socialismului și păcii în lume.

ION D. GOIA

MUNCA ȚĂRANULUI — UN FOC CONTINUU

● Tractoarele urcă spre munte ● O promisiune tergiversată: mașinile pentru parcele mici ● Într-un complex, activitatea nu poate fi decit complexă! ●

Un S.M.A.
pentru toată lumea

E aspră viața țaranului de pe dealurile, obcinile, măgurile și Munții Vrancei. Pământul e puțin, slab și rece, pe deasupra e și răzlețit, un picic e aci, altul cine știe pe unde, agățat de-o buză de deal ori de munte, gata parcă să se prăvale la vale dintr-o clipă într-alta. Ca să culegi de pe aici un coș de porumb ori un braț de fin, trebuie să nu prea știi ce-i odihna, să știi doar să izbești cu sapa. Puține sînt și pășunile și, aldoma pământului, fug la vale pe pante repezi. Omul își bate boli ori cai de porumb ori brațul ca să aburce pe coaste cu plugul ori cu căruța de bălegar. Cel ce trăiește la vale, la ses, o duc altfel, acolo ară tractoarele și culeg combinele, acolo viața are alte întemeieri și alte rosturi. Dar oare sus, în sîhlile de sub munți, să nu se poată face nimic pentru viața omului și răsplata pământului?

De la un timp, iată, se face. Un S.M.A. înființat în primăvara asta, cu sediul la Vidra, la poale de munte, a luat în păstorie partea necooperativizată a Vrancei, cu o suprafață agricolă de aproape 50 000 ha, din care arabile sînt vreo 14 740 iar mecanizabile cam jumătate: 7 190 ha. S.M.A.-ul are trei secții (sînt prevăzute a se înființa încă patru), risipite ca și pământul, în orizonturi greu de legat între ele. Vidra e la 40 km de Focșani, secția Dumitrești e la 75 km de Vidra, secția Garoafa la 45 km de sediul central și la 130 km de Dumitrești. Ca să le viziteze, „asistența” pe motorină a S.M.A.-ului, cu directorul lingă șofer sau pe locul șoferului (cînd acesta nu mai dovedește la drum), dă zilnic din roate ore și ore. Zestrea secțiilor sînt (deocamdată) 79 de tractoare, disputate de mai multe mii de țărani. S.M.A.-ul le-a arat în primăvara asta vreo 2 000 de hectare, cite mai rămăseseră după ogoarele din toamnă muncite cu boii și caii.

Tînăra stațiune, ni se spune, nu-și propune, desigur, să scoată boli din juguri ori cali din hamuri și să-i așeze în muzeul monumentelor naturii. De cai și de boi este încă (și va mai fi!) nevoie, nimeni din Vrancea nu se plînge că există boi și cai, toată lumea se plînge că s-a prea puțin. Cu cei ce sînt nu se acoperă cerințele unei agriculturi moderne, fie ea și montană, nu se acoperă, de fapt, nici cele ale unei agriculturi de toată ziua, dovadă terenuri întregi ce, nemuncite, s-au sălbăticit, năpădindu-se de pe-cinginea arinșurilor și cîtinei. Cu animalele ce sînt încă în ființă și în putere și, speră Vrancea, cu urmașele lor, care să le întrecă la număr, se va munci, și încă intens, mai departe, se va munci în acele locuri (destule pe-aici, însumind peste 7 500 de hectare arabile) cocotate pe culmi guvoite și la zăriști de munți în care tractoarele nu pot pătrunde.

Stăm de vorbă, la secția Dumitrești, cu inginerul Vasile Trifan, directorul S.M.A.-ului, și cu tehnicianul Costan Vasile, șeful secției. Secția are 20 de tractoare, și mai mari, și mai mici, și la lucrările pe care le-a făcut anul ăsta (arături, semănături, defrișări de terenuri înțelenite, drumuri spre ogoare greu accesibile, amenajări de baraje pentru micro-sisteme de irigații și pentru heleștele de pește), bucurînd vreo 400 de gospodari și vreo 80 de hectare de pămînt, a realizat o cifră de venituri spre care priveșc cu mirare chiar și unele S.M.A.-uri de la cîmpie: 80 000 lei pe tractor, calcul în care intră și tractoarele mici. E rentabil, căci clienții S.M.A.-ului se prezintă la Vidra „cu banii jos”, nu se roagă pentru amînări ale plăților, nu se plîng că n-au parale în bancă (cum fac destule case mai mari, afectînd starea financiară a stațiunilor de mașini agricole). Ei plătesc totul, cîștit și curat, de la bun început, rentabilizînd S.M.A.-ul care, la rîndu-i, îl „rentabilizează”, zice inginerul Trifan, pe fiecare din ei, răspunzîndu-le avansului de încredere cu cîștiguri ce umplă chimirele sau carnetele C.E.C. în ce fel?

Batem la o poartă din Dumitrești. Ne deschide chiar gospodarul, Costel Bucureșteanu pe nume, om la vreo 40 de ani, cu trei copii și două hectare de pămînt. Păi, zice el, chestiunea cu rentabilitatea e simplă, n-ai de ce să asuzi despicîndu-i miezul, căci un hectar arat cu tractorul, pe lingă că e arat ca lumea, te costă numai 360 de lei. Aratul cu boi sau cu cal, cînd n-ai boi sau cal (și mulți n-au, căci cu porumbul pe care-l agonisesc de pe dealurile astea sîrăce preferă să tînă o vacă, nu animale de muncă) și-l închiriezi de la cel ce are, te ridică la 1 200—1 500 de lei hectarul.

Deci S.M.A. Vidra e mulțumit, țaranul Bucureșteanu e mulțumit, cîștigă bine și unul, se rentabilizează binisor și celălalt. Dar Niță Văroiu — el ce spune?

Niță Văroiu e tractorist la Dumitrești. Ar trebui să fie acum la treabă, dar e în

secție, fiindcă i s-a stricat tractorul, l-a rămas pe un virf de deal, de unde trebuia să care porumb cu remorca; iar el s-a văzut silit să coboare la secție, asudat, cătrănit, cale de vreo 10 kilometri, ca să-l roage pe mecanicul Petrică Aron să-l ia în spinare lada cu scule și să-l urmeze pe virful acela. Da, zice, e greu al dracului prin sălbăticia asta, sînt numai hîrtoape și ripi, se poticnesc prin ele și caprele, dar tractoarele! Și asta încă nu-i nimic, dar îți mai stă în coastă și clientul, țaranul, toată vremea te cerți cu el, că, dacă nu-i faci lucrarea după dichisul din capul lui (adică să l-o faci în așa fel încît să lasă din piatră seacă răzor de ceapă!), gata, te-a reclamat. Zice că-i banul lui și că el, pentru banul ăsta al lui, pe care numai el și spinarea lui știu cum scot din ripele Dumitreștilor, se duce și la tovarăsa prim secretar de la județ. Pe el, pe Niță Văroiu, nu l-a reclamat încă nimeni, dar unii dintre colegii lui, trimiși prin zona Brăseștilor, au fost nevoiți să refacă lucrările, nu le-a mers cu „mai lasă, jupine, mai dă, române”, pînă n-au făcut treaba la meserie n-au scăpat de gura clienților. Cu cel din cîmpie te mai înțelegi, acolo pămîntul e mult și darnic, alora nu le pasă de fiecare fir de nisip, cum le pasă celor de-aici. Și-apoi mai e o chestie cu clienții ăștia, cel mai greu cu ei e nu la arat, ci la semănat. Căci atunci vine fiecare cu traista lui de semințe, unul vrea ca în cutia semănătoare să pui fasole, altul, adică mieșul de hat, vrea porumb sau cine mai știe ce, lese o zăpăceală de nu-ți mai vezi capul.

Deci omul care, cum s-a zice, e la mijloc, între interesele S.M.A.-ului și cele ale țaranului, omul ce-l stujește și li „rentabilizează” pe amîndoi, este cel care suferă, singurul care suferă. Nu-i așa, tovarăse Niță?

Nu, zice omul, cum să fie așa? Păi oamenii ăștia, țărani ăștia, au o grijă de tine ca de copilul lor. Pe la cîmpie, pe la acele case mai mari, unii mai uită să-ți aducă pe brazdă prințul cu hrană caldă, alții zic că l-ar aduce dar la niște prețuri care te ustură, pe cînd insul din Dumitrești taie găina și ț-o aduce frumos rumenită, pe ștergar curat și înflorat. Ei, și îți mai dă și el, acolo (privire lute spre directorul Trifan, care se face că nu aude), ce poate, o atenție, un cadou, dacă e mulțumit de isprava ta.

Deci toată lumea e mulțumită, deci „S.M.A.-ul pentru toată lumea”, cum i se spune în Vrancea, păsește în lume cu dreptul, dîndu-i lumii ființului un plus de putere și un plus de avere. Oare chiar așa să fie? Da, e așa, dar încă nu-i chiar așa — ne spune, un ceas mai tîrziu, la Focșani, inginerul Constantin Dinu, directorul Trustului județean S.M.A. Mai sînt niște suferințe, de pildă niște investiții care intîrzie. Secțiile Vidrei n-au încă nici o construcție, sînt doar niște terenuri înțărăcuite, iar iarna-i aproape, oamenii și mașinile n-o s-o ducă prea bine sub cerul gol. Unii furnizori și-au uitat obligațiile, o remorcă-atelier destinată secției Dumitrești, deși de trei luni plătită (și plătită bine: vreo 500 000 de lei) întreprinderii „Automecanica” din București, nu vrea nici cum să se arate pe zarea Vidrei. Mai lipsește și utilajele fără de care Vidra nu-și poate onora cuvințios menirea, lipsește sistemul de mașini agricole pentru parcele mici, lipsește tractoarele pe șenile, adecvate muncii pe pante. Se mai impune, și nu în ultimul rînd, urgentarea înființării celorlalte patru secții ale Vidrei. Fără ele, acoperirea celor peste 7 000 de hectare mecanizabile se face greu, oamenii și mașinile trebuind să alerge în toată clipa la mari distanțe, de parcă timpul optim al lucrărilor ar sta pe loc iar motorina ar curge pe valea Putnei. Dar, zîmbește ing. Constantin Dinu, ce vreți, sîntem încă la început, bine că s-a făcut acest început! Bine și pentru noi, bine și pentru țărani Vrancei!

Nu putem decît să subscriem.

ILIE PURCARU ■

Este medic
veterinar
și îl cheamă Epuraș

De la Balș, mergînd spre Bălcești, goseaua străbate sate care spun destule oricui: este mai întil Oboga, cu ceramica sa trecută de mult de granițele țării; apoi Căluș, cu a sa ctitorie a voleyodului Mihai, redată circuitului turistic; vine la rînd marea comună Iancu Jianu, pînă mai ieri vestită pentru ville sale. Azi însă are și o crescătorie de porci — un complex, zic specialiștii — despre care se vorbește de bine. N. B. — și tot mai des. Să facem cunoștință cu șeful ei.

— Prenume, nume, profesie, locul și anul nașterii, alte date.

— Zenobie Epuraș, medic veterinar, 1943, Craiova...

— ...Un medic veterinar numit Epuraș — și eu un diminutiv — mi se pare frumos, dar să continuăm.

— ...Am terminat, în 1966, Facultatea de medicină veterinară din București, după care, primul an de stagiatură l-am făcut la Brădești — Dolj.

— Cum și de ce ați venit la Iancu Jianu, Brădeștiul nu era mai aproape de Craiova?

— Intruți s-a desființat I.A.S. Mihăița de care aparțineam și s-a reînființat I.A.S. — Iancu Jianu, noul director m-a cerut de la Brădești. Aici am găsit o fermă sistem gospodărie cu 4 000 porci. Ulterior am aparținut de ferma I.A.S. Simburești, apoi de ISCIP Caracal. În 1979 a început aici construcția unui complex modernizat cu circuit închis, de 20 000 capete, terminat acum doi ani și format din 5 hale îngrășătorie, 4 hale maternitate tineret, 3 hale gestație cu 2 000 scroafe. Plan anual — 2 500 tone carne.

— Vă amintiți care și cum a fost prima zi de lucru la Iancu Jianu? Ce era atunci, aici?

— A fost o zi puțin înnoată, marți 1 septembrie 1967. Ferma avea și 5 000 ovine, 2 000 stupi, 400 vite pentru reproducție.

— Să spunem de pe acum că astăzi sînteți șef de fermă. Poate ne vorbiți cum ați devenit șef și ce conduceți.

— Sînt, într-adevăr, șeful complexului Iancu Jianu — un complex foarte modern de creștere și îngrășare a porcilor, cu circuit închis (2 000 scroafe matcă) ce dă 2 500 tone carne anual și obține 30 000 purceli. Pe lingă complex funcționează o stație proprie de măcinat unde preparam întreaga cantitate de furaje necesară, materia primă (porumb, orez) provenind de la C.A.P.-urile din jur. Anul trecut am avut un beneficiu de 2 (două) milioane lei pentru 1983 sperăm să fie apropiat de această cifră. Iar șef, cum ziceți, am fost desemnat fiindcă nu erau prea mulți candidați. Lăsînd gluma la o parte sper să nu fi înșelat așteptările.

— Știu că și un singur porc se îngrijește greu. Cum este cu toți de care răspundeți?

— Știu eu, toți de care vorbiți înseamnă nu doar mîncare, ci și apă, ventilație, sănătatea lor. Continuăm să finisăm, forăm noi puțuri, căutăm soluții de modernizare a halelor de maternitate-tineret, care s-a dea randamentul scontat. Poate într-un an le vom rezolva, făcînd din complex unul dintre cele mai bune din țară, care din rentabil s-a devină și mai rentabil. Sper că am răspuns, cu detaliile acestea, la întrebarea privind grijile mele.

— Atunci să fim — și să fiți — mai concret. Cum e o zi de muncă aici?

— Ea începe la ora 7,00 dimineața, cînd șeful complexului trasează sarcinile celor doi muncitori de înaltă calificare și medicului veterinar, pentru ca seara la ora 18 să facem bilanțul. Zilnic punem foarte mare preț pe pregătirea cit mai complexă a rațiilor de alimente, intrucît, cum spunem, avem categorii diferite de porci: scroafe gestante, purceli sugari etc., și hrana lor nu poate fi lăsată la voia întâmplării. Trebuie să avem masă verde, porumb, lapte, Roni pron și altele care nu se administrează la voia întâmplării.

Apoi să nu uit. Avem de lucru, în sensul bun și concret al termenului, cu oamenii din zonă — pronunțat viticolă — și mai nou pomicolă — explicîndu-le cum să crească porci în sistem intensiv. Oricare ar fi, întorcîndu-mă la întrebare, e mai ușor să fie crescuți 1—2 porci acasă, în gospodăria individuală, și foarte greu într-un complex industrial, cu densitate foarte mare. Poate să pară o lozincă ce zic dar pentru ca acest complex să albească rezultatele de care vorbeam și la care ținem, nu e posibil decît aplicînd întocmai toate măsurile sanitare-veterinare pentru prevenirea bolilor și pentru tratarea diferitelor afecțiuni ce apar. Adică nu altfel decît stînd lingă oamenii mei, fiind mereu la locul de muncă. Chiar dacă, așa cum ar zice cineva, mirosurile nu sînt dintre cele mai fine.

— Să mai discutăm despre complex.

— E foarte bine aerisit și construit. Mediul nu e nociv dar nici simplu pentru că există o anume degajare de amoniac. Munca este mare și în afara halelor pentru că acolo sînt mari probleme.

— Aveți un program de lucru și va fel al activității?

— Nici nu se poate altfel, în ambele cazuri. Că începe la ora 7 vă spunem, că s-ar putea încheia la ora 22, e adevărat. De zile libere nu știu. Problemele în zootehnie apar mai ales duminică, atunci cînd muncitorii vor să-și rezolve problemele personale și neglijează diferite aspecte de care răspund. În zootehnie, absența mică într-un anumit moment poate declanșa o mare anomalie. Expresia foc continuu, orice ar fi, aici își are obîrșia.

— De acord cu totul. Dar, revenînd la faptul că oamenii din zonă trebuie instruiți cum să-și crească intensiv porcii, poate dezvoltăți ideea.

— Nu știu eu de ce și în ce circumstanțe, într-o vreme s-a acreditat ideea — a cărei falsitate n-o mai evoc pe larg — că și la sate oamenii n-au prea mare nevoie să crească animale, păsări și porci pentru că problema o vor rezolva fermele și crescătoriile. Or, azi, dimpotrivă, nu ne putem dispensa de o activitate străveche, ce trebuie perfecționată, desigur, și care are multiple implicații în viața economică a satului și chiar a orașului. Cu alte cuvinte, zic eu, între o teză și avantajele unei realități trebuie să subliniem importanța celei din urmă.

— Se poate vorbi de o experiență după 17 ani de muncă aici. Apoi ați uitat totuși întrebarea cu programul dv.

— Se poate. Mai am de stat 15 ani pînă la pensie și eu doresc decît să aduc complexul la un nivel și mai bun. Adică să se discute despre el frumos, la nivel județean, departamental și, dacă tot sînteți de față, și în presă! E mult, e puțin — vremea ne va spune. E adevărat, încă n-am învățat totul. Vizitez și pe alții cu tradiție și, cînd aud despre ceva nou în domeniu, merg, vîd, studiez, îl încerc și eu cu mijloacele mele. Zic că nu e rușine să mă perfecționez mereu, să învăț de la alții. Progresul și eficiența nu se înregistreză altfel.

— Frumos zis.

— Dar trebuie făcute. Apoi, dacă am rezultate bune în complex, acestea nu pot fi despărțite de traiul mai bun al muncitorilor așa încît grijile lor personale să fie cit mai mici.

C. DUMITRU ■

Omul — interioare de conștiință

Teoretic...

Ion, băiatul meu cel mic, are gase ani și este în clasa întâi. Aparent, lumea lui este lumea mea: o casă, familia, strada, prietenii, școala așa cum îmi închipui eu că este școala, televizorul, cărțile pe care i le citesc eu, ce-ar mai fi?

Valorile lui sînt acelea asupra cărora eu veghez să fie valori, în problemele mari ale vieții, desigur. De la mîine, de la noi învăț căre este binele și care este răul, frumosul și uritul, țaria și slăbiciunea, bărbăția și lașitatea, virtutea și viciul, generozitatea și meschinăria...

Și, în mare, le cunoaște, nu mă plîng...

La începutul școlii i-am dăruit o gumă. O gumă foarte bună și rară încît vînzîndu-l apoi cum plînge după ea, cînd colegii t-au rupt-o, sentimentul meu a fost unul de împlinire și, mulțumit că băiatul meu nu este un alurit și un nepăsător cu lucrurile pe care i le încredințez, i-am promis că-l voi aduce o altă gumă, dar el nu s-a lîntșit și fiindcă eu am insistat să află de ce anume îl supără faptul că îi dau o altă gumă mi-a răspuns că da, ce știu eu? — cu ori-

care altă gumă pînă apuci să ștergi, că tu știi, tată, că nu e voie să ștergi, vine „tovarăș” și te prinde...

Apoi, fiindcă-l priveam pesemne muștrător, cu toate că-mi venea să rid, el s-a grăbit să adauge, să n-am cumva impresia că a uitat, că el nu știe lecția, că nu e demn de dragostea mea, dar și plictisit că trebuie să se repete, să producă neîncetat dovezi că nu e un uituc: „Știu, tata, a zis repede, nu e frumos s-o mînti pe „tovarăș”...”

Și s-a întors în lumea lui din ce în ce mai bine pregătit teoretic în problemele răului și ale bine-lui, ale frumosului și uritului...

Iar eu i-am făcut rost de o gumă la fel cu cealaltă, cu toate că nu sînt de acord cu felul lui de a privi lucrurile.

NICOLAE CRISTACHE ■

PROBLEMA NUMĂRUL UNU: ENERGIA

Noul
in industrie

● Eugen Manta și uluitoarea sa ascensiune în ierarhiile muncii ● Cine comandă Escavatorul 2000 ● O idee din familia ideilor mari

Rar ne preocupă cifrele, o sfilă mai veche față de graul lor oprindu-ne intimidată de cite ori venim în atingere cu cele nouă semne arabe, în diversele lor combinații. Când totuși transcriem în carnetul nostru de note, date de ordin numeric, o facem dacă ni se pare că acestea capătă semnificația unor imagini. Milioanele de kilometri parcursi prin pulberea cosmică de o navă astrală par o imagine, o unică imagine, o imagine poate părea și calculul în metri al scufundării unui scafandru în adâncimile abisale ale oceanului, ca și ecuația prin care un savant traduce în cifre și în simboluri mișcarea materiei în infinitul mic. Așa cum, în Gorj, în cel mai mare bazin minieresc al țării, o imagine ni s-a părut, în aceste zile, graficul exprimând truda anului '83, a oamenilor cuprinși în bălăia cu zilele și cu ceasurile, pentru sporirea forței economice a țării, pentru independența energetică națională. În primele nouă luni ale anului acești oameni au dat, ni se spune, 3,821 milioane de tone de lignit peste ceea ce dăduseră în aceeași etapă calendaristică a anului precedent, iar la decopertări 25,3 milioane mc. Un munte de pământ inert „decopertat”, adică dat la o parte, ca să se scoată din adâncuri muntele viu, fierbinte al cărbunelui, cu uriașele sale latențe de energie. Nu știm cite tone de piatră are Pârângul — geologii ne-ar putea-o preciza — dar s-ar putea ca „Olimpul Gorjului”, cum l-a numit cu frenetic patriotism local un june poet al acestor plaiuri, să fie concurat de munții de pământ și de cărbune smulși de oameni din coerența de eră a rocilor.

Ce exprimă cifrele de sus? Exprimă, desigur, ne spune tov. Laurențiu Toader, secretarul cu probleme economice al Comitetului județean Gorj al P.C.R., o imagine, o imagine sugestivă și percutantă a muncii oamenilor, dar mai ales o narațiune a ei. O narațiune epică palpitantă, în care personaje, conflicte, evenimente se înalță și se întretaie în creșteri pline de tensiune, în etape de răspintie ce modifică zi după zi relațiile din întregul tablou. Intervin în această narațiune, pe lângă truda dintotdeauna a oamenilor, o seamă de factori calitativi, intensivi, de natură recentă, rod al preocupării conducerii partidului, a secretarului general, pentru așezarea muncii minerilor într-un cadru care s-o infuzeze cu forțe noi. Este vorba de un întreg complex de măsuri, care înseamnă, printre altele, importante îmbunătățiri constructive ale marilor utilaje de excavare și de transport al lignitului, optimizarea sistemului de benzi transportoare din cariere, scurtarea (de 4-5 ori!) a proceselor de vulcanizare, care dădeau atita bătaie de cap paznicilor de benzi, sporirea funcționalității sistemelor de ase-

care și de drenare a apelor din cariere, ca și a sistemelor de selectare a corpurilor străine din cărbune și, înainte de toate, larga aplicare a acordului global pe toate treptele ierarhiei muncii, de la miner la director. Toți sînt cuprinși în același front, într-o unică disciplină a muncii, iradiind egal către fiecare. „Front” în deplinul înțeles al cuvîntului, argumentat de anvergura operațiilor, de marile valori materiale și morale aruncate în luptă, de strategia și tactica cu care luna de lună (vezi cifrele!) se înaintază spre țintă. Toate armele, toate gradele, toate mijloacele sînt intens și eficient mobilizate, toate se bat din răsuputeri, e greu să menționezi o formație de luptă sau alta, e greu să numești eroismul, cînd totul se sprijină pe eroism.

Pe cine totuși să menționăm? Sîm de vorbă, la întreprinderea minieră Rovinari (campiona depășirilor de plan) cu citiva dintre comandanții luptei: ing. Nicolae Bercea, directorul întreprinderii, Mihai Pasere, secretarul comitetului de partid, ing. Ion Lambru, șeful

prea e timp de ordine de zi. Iată-l pe Aurel Săvulescu, băiat de oraș, de Tirgu-Jiu, cîndva electrician, acum subinginer, deci „cadru superior”, dar un „cadru” care, cînd nevoile muncii devin presante, pune mina pe șurubelniță, are o mină de aur, de fapt se spune despre el că „stă într-o unghie și rezolvă totul”. Cînd, într-o seară, s-a defectat o bandă, singura care la ceasul acela expedia lignit, omul nu s-a mai dus acasă (deși se grăbea să se ducă, nevastă-sa era plecată, avea copii mici, copiii îi telefonaseră să vină repede, că se stricase lumina electrică și le era frică de întuneric); deci omul n-a mai plecat acasă, a rămas în noapte, lăsîndu-și copiii în noapte, și, pe o ceață s-o tăi cu cuțitul, a reparat într-un timp record, suplinind munca unei echipe, banda care, de-ar fi stat încremenită mai departe, ar fi lipsit termocentrala Rovinariilor de vreo 2000 tone de cărbune pe oră. Dar hai să zicem că Săvulescu e un ins cu experiență, e acum om la 40 de ani, din care jumătate petrecuți în mină. Iată-l însă pe electri-

cînd o haldă de steril (o haldă, nu o gră-măjoară de pământ, o haldă cu o suprafață de bază de 1 hectar și înălță cam cit un bloc de 5 etaje) a alunecat fără veste, îngropînd sub mîile ei de tone o bandă de circa 100 de metri, a zis că e păcat ca banda aceea să rămînă așa, cum propuseseră cei mai mulți, intimidați la gîndul salvării ei, adică al unui efort disproporționat de mare în raport cu un rezultat incert. În numai 10 zile, grație lui, cunoștințelor și îndemînării lui, banda a ieșit la lumină de sub muntele ce o strivise. N-a mai rămas pe ea nici un fir de steril, de parcă Manta ar fi curățat-o cu pensetă.

Conștiința de combatanți în prima linie a frontului energiei, deci de aleși (sau de sacrificați!) ai unei bătălii decisive pentru țară, conștiința de oameni a căror formulă de existență nu mai răspunde reperelor calme, comune, se aliază la minierii Gorjului cu un zel aprig al învătării, al cunoașterii, cu o continuă escaladare a tehnicii, fără de care succesele lor n-ar exista. Sau n-ar exista la dimensiunea la care există. Oricare dintre oamenii Rovinariilor, nu numai, să zicem, un Marin Condescu, comandantul celebrului „Escavator 2000” (care-l înalță de 40 de metri și greu de 2400 de tone!), dar fiecare dintre membrii echipajelor acestor mașini-uzine pot demonstra în fața celui mai pretențios specialist cunoștințe rivale cu ale lui; și nu doar de mecanică, dar și de electronică, de geologie, de hidrologie, munca de azi a minerului stînd sub semnul specializării, al policalificării și polivalenței. Conform indicațiilor conducerii de partid, toți oamenii locului sînt cuprinși în forme organizate de instruire, de perfecționare continuă a cunoștințelor. Mihai Pasere, secretarul comitetului de partid, venit aici ca simplu salohor, luînd-o deci de la roabă, a învățat citeva meserii (de buldozerist, de macaragiu, de excavatorist, de șofer), și-a dat la școală liceul, a devenit apoi maestru, s-a dus după aceea la facultate, a primit diplomă de economist. A mai făcut încă o facultate, cea de științe juridice. A dobîndit astfel, zice el, cunoștințe care, pentru un activist de partid, sînt salutare, fie și numai ca o șansă în plus de a pătrunde în dedesubturile unor probleme ce deseori se vădesc incurcate.

La Rovinari, în Gorj, în inima bălăiei pentru cărbune, oamenii, edificînd o mare industrie, edifică o modernă civilizație. Edifică, precum se vede, oameni.

ILIE PURCARU ■

Reportaj lîngă „Olimpul Gorjului”

biroului energetic. Primii doi se întorc spre ultimul, îl invită din ochi: „hai, dă-i drumul!”, drept care, cu sentimentul că facem totuși (și chiar facem!) o nedorită discriminare, alegem dintre armele Rovinariilor pe cea a electricienilor de mină. E vorba, ni se spune, de o unitate de elită, al cărei rol în bălăia cărbunelui, dacă e să vorbim în limbaj de front, e similar cu cel al unităților ce, zi și noapte, fac de gardă în punctele cheie, asigurînd fluxul viu, încordat și eroic al luptei. În miinile lor, ale electricienilor, stau complicatele excavatoare-uzine, stau benzile transportoare, „covoarele zburătoare” de cauciuc, acționate electric, care duc muntele de lignit spre gura de foc a termocentralelor. Pe cine să numim dintre ei? Interlocutorii noștri se gîndesc, se gîndesc îndelung, intens, gîndesc cu frunțile, cu mușchii, cu toată ființa, parcă nu mai sînt lîngă noi, parcă s-acum acolo, între oamenii ce veghează benzile și excavatoarele. Se întorc de-acolo asudați, de parcă ar fi reparat o zi și o noapte cine știe ce grele defecțiuni ale utilajelor. Ar trebui, zic ei, să-i numească pe toți, dar hai să ne oprim deocamdată la unii, deși într-o bălăie ca asta, lucrul trebuie repetat, nu prea e timp de numit eroismul, nu

cianul Eugen Manta, flăcău de numai 22 de ani, care la numai 22 de ani, în numai citiva ani de minerit (s-a încadrat la Rovinari cînd abia absolvise cea dintîi treaptă a liceului, clasele terminale urmîndu-le la școală), a perforat toate ierarhiile muncii, cocoîndu-se pe culmea categoriei a șaptea. Ierarhiile minierei sînt draconice, promovările dintre-o treaptă într-alta se fac prin examene, susținute în fața unor comisii deloc dispuse la indulgență, căci munca în mină își are știutele ei rigori. Începînd cu examenele pentru categoria a cincea, comisiile sînt prezidate de însuși directorul minei, toate cele zece întrebări pe care directorul Nicolae Bercea i le-a pus lui Manta, cînd acesta a candidat pentru categoria a șaptea, au primit răspunsuri pe cît de complete, pe atît de sigur și de dezinvolt formulate, de parcă băiatul s-ar fi jucat. Bercea a scos atunci din bibliotecă o revistă tehnică nemțească și, deschizînd-o la cea mai complicată schemă electrică, aparținînd unei mașini încă inexistentă, l-a pus pe Manta s-o descifreze. Băiatul s-a executat pe loc, la fel de sigur și de dezinvolt, îngăduindu-și în plus niște comentarii, niște „propuneri de perfecționare”, mai bine zis, ce i-au lăsat pe cei din comisii siderați. Același Manta,

— Într-unul din atelierele Institutului am văzut, tovarășe profesor Teodor Maghiar, ceea ce dv. numiți centrala electrică geotermală. Ea furnizează energie electrică sistemului energetic național — și am priceput că pentru aceasta nu folosește nici petrol, nici cărbune.

— Bihorul este un ținut bogat în ape geotermale. Termoficarea a fost și rămîne o cale de valorificare a acestora. Problema era însă ca ele să devină sursă de energie electrică. Și se poate spune că au devenit. Pe plan mondial, în S.U.A., Japonia, Islanda, Italia, China, e adevărat că s-a obținut energie electrică din aceste ape dar temperatura lor n-a fost mai mică de 170 de grade Celsius și e important de știut că apele noastre geotermale sînt mai puțin calde. Așadar, trebuia să avem în vedere dacă apele, cu temperaturi moderate pot fi și ele o sursă de energie electrică. În al doilea rînd, în lume au fost utilizați ca agenți de lucru freonul și izobutanul, care fac parte din familia hidrocarburilor și deci sînt scumpe. Era nevoie să ne adaptăm posibilităților existente, fiind limpede că valoarea încercărilor noastre depinde de faptul de a nu folosi materii deficitare. Or, bioxidul de carbon utilizat de noi ca agent de lucru leze din pămînt din numeroase zăcăminte și e nevoie doar ca el să fie captat. El poate fi captat și la coșurile multor fabrici, efectul fiind, totodată, eliminarea acestor surse de poluare. În fine, dacă nu există în anumite locuri posibilitățile amintite mai sus, atunci trebuie știut că producerea lui sintetică nu costă mai mult de 5 lei kilogramul și că o astfel de cheltuială, foarte redusă, se justifică din plin intrucît el este recirculat.

— Cum se produce, în aceste condiții, energia electrică?

— Se știe că agentul de lucru îndeobște utilizat pentru producerea energiei electrice este apa și că este nevoie ca ea să fie adusă, cu destule cheltuieli, în stare de abur saturat uscat la temperatura de 530 grade Celsius. Acel abur, produs prin arderea unor mari cantități de hidrocarburi sau cărbuni, pune în mișcare turbinele și produce energie electrică. Noi folosim, cum spuneam, bioxid de carbon, care începe să se lichefieză sub 31,4 grade Celsius și se transformă în fază gazoasă, marîndu-și volumul de 3-5 ori, la

temperaturi ce depășesc 31,4 grade. Se întâmplă așa: introducîm în centrală bioxidul de carbon lichid; el preia căldura apelor geotermale, ajunge în fază gazoasă, pune în mișcare turbina și readucîndu-l, după aceea, în stare lichidă, putem să-l recirculăm. „Combustibilul”, ca să zic așa, îl asigură apele geotermale.

— Față de termoficare, aceasta, într-adevăr, este o valorificare superioară a lor.

— Fiindcă apele geotermale pot fi utilizate astfel în timpul tuturor celor 8760 de ore pe an iar energia electrică poate fi modelată, în funcție de necesități. În orice altă formă de energie: mecanică, termică etc. Însă nu aș vrea să se înțeleagă că aplicația instalației pe care am conceput-o este limitată doar la zonele cu ape geotermale. Ea poate folosi deopotrivă căldura subproduselor industriale, căldura din gazele de ardere și căldura din apele reziduale, după același procedeu și cu același scop de producere a energiei electrice. Cu aceleași mijloace care astăzi sînt doar surse de poluare, putem produce energie. Iar această sursă de energie, care este industria însăși, n-o scoatem de undeva, cum scoatem petrolul, nu e nevoie s-o procurăm de-acum încolo, n-o cumpărăm, n-o transportăm, o avem pur și simplu, chestiunea e doar să știm s-o folosim.

— Același procedeu conceput de dv. poate fi folosit și în cazul centralelor mari, înțeleg, din a căror transformare ar rezulta exact diferența dintre prețul petrolului și cărbunelui folosite pentru a aduce apa în faza de abur saturat uscat, pentru a pune în mișcare turbinele, și petrolul sau cărbunele necesare — în cantități mult mai mici pentru a încălzi apa doar atît cît ea să poată vaporiza bioxidul de carbon folosit ca agent de lucru.

— Întocmai. Prețul unui kw instalat ar fi aproape jumătate din cel al unui kw produs de o centrală pe cărbune.

— Tov. prof. Teodor Pop, rectorul Institutului, afirma că descoperirea dv. prezintă „o adevărată revoluție în tehnică”. Producerea, în felul pe care-l preconizați, a energiei electrice, este fără îndoială o premieră mondială și întrebarea următoare ar fi în ce stadiu de recunoaștere a importanței ei se găsește această descoperire despre care „Flacăra” a mai relatat și cu alt prilej.

— Aceste cercetări pe care nimeni, într-adevăr, nu le-a mai abordat încă în țară și care reprezintă o nouă etapă și pe plan mondial au fost subordonate programului național de cercetare a surselor energetice neconvenționale și ele au izbutit cu sprijinul eficient al Consiliului Național pentru Știință și Tehnologie, Ministerului Educației și Învățămîntului, Consiliului pentru coordonarea și dezvoltarea bazei energetice și forurilor județene de partid și de stat. În 1981 a fost

utilizat motoare existente în fabricație. Există astfel posibilitatea ca pe baza cercetărilor noastre să nu se mai investească fonduri importante în noi fabrici de motoare geotermale ci să fie modificate motoarele existente.

— Dar unde, în ce întreprinderi se aplică procesul despre care vorbim?

— Colectivul nostru a proiectat și a predat spre execuție la Întreprinderea Înfrățirea și Întreprinderea mecanică din Oradea grupul geotermal de 1000 kw și pompa de bioxid de carbon de 3000 litri pe minut, care urmează a fi omologate prin grija și cu sprijinul C.N.S.T. în cursul anului 1984. În prezent se mai lucrează la proiectarea centralelor pe energii recuperabile pentru Combinatul de lăntii și azbociment din Alesd, Combinatul metalurgic Cimpia Turzii, Uzinele 23 August din București, Întreprinderea de material rulant Pașcani, aceste centrale avînd condiții să fie puse în funcțiune în 1985 iar procedeuul să se generalizeze la scara întregii economii naționale.

— Aveți un registru în care ați inventariat, pare-mi-se, aceste posibilități de generalizare.

— Studiile făcute de noi, sub îndrumarea C.N.S.T. și a M.E.I., au scos în evidență posibilitățile realizării de centrale pe surse energetice secundare cu o putere instalată de 3100 MW, cu o producție anuală de energie electrică de peste 21 miliarde kwh, avînd un echivalent energetic anual de peste 7 milioane tone combustibil convențional.

— Un echivalent energetic aproximativ egal, deci, cu jumătate din producția națională de țitei! Stimate tovarășe profesor, ceea ce ne spuneți dv. sînt idei care fac parte din familia „ideilor mari”.

— 7 milioane de tone înmulțite cu 3400 lei tona ar duce la economii anuale de 23,8 miliarde lei. Idei mari? Nu știu... Tîm prea mult la țara asta și-aș vrea să ajungă acolo unde e locul ei! Așa că nu e o întimplare tot ce s-a făcut atîc. Cerința independenței energetice a țării, formulată cu clarviziune de către tovarășul Nicolae Ceaușescu, este vitală pentru economia noastră națională și noi am vrut să dovedim că ea este posibilă de îndeplinit în condițiile de care dispunem astăzi.

DUMITRU ELIADE ■

Centrala electrică geotermală

dura din apele reziduale, după același procedeu și cu același scop de producere a energiei electrice. Cu aceleași mijloace care astăzi sînt doar surse de poluare, putem produce energie. Iar această sursă de energie, care este industria însăși, n-o scoatem de undeva, cum scoatem petrolul, nu e nevoie s-o procurăm de-acum încolo, n-o cumpărăm, n-o transportăm, o avem pur și simplu, chestiunea e doar să știm s-o folosim.

— Întocmai. Prețul unui kw instalat ar fi aproape jumătate din cel al unui kw produs de o centrală pe cărbune.

nevoie de o finanțare din partea C.N.S.T. În 1982 am avut convingerea că ne aflăm în fața unei realizări certe. Am realizat un modul de 100 kw care a fost pus în funcțiune cu ocazia vizitei în institut a tovarășului Nicolae Ceaușescu și a tovarășei Elena Ceaușescu. Era 9 iunie 1982. Ulterior am trecut la realizarea unei instalații de 500 kw, care a fost pusă și ea în funcțiune. În iunie 1983, procedeuul nostru a fost omologat de către o comisie națională stabilită prin ordinul C.N.S.T., rezultînd cu acest prilej unele propuneri de îmbunătățire funcțională a instalației de 2x265 kw, pe care le-am dus la îndeplinire împreună cu C.N.S.T. și Întreprinderea mecanică Plopieni.

— Ar fi încă de precizat că o astfel de centrală electrică poate fi construită cu produse fabricate curent de către industria noastră.

— E adevărat. Institutul nostru a lucrat, de exemplu, la realizarea unor motoare geotermale și a unor pompe de bioxid de carbon de puteri unitare mărite, care se află acum în rodaj pe bancul de probă. Dar pentru aceasta am

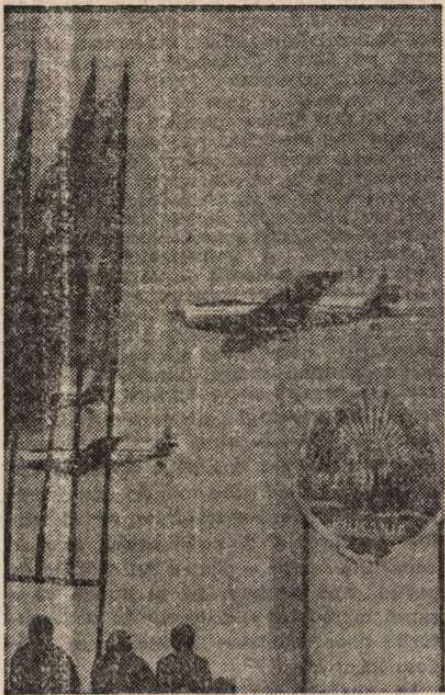
Pasărea măiastră s-a născut în Oltenia

● O splendidă demonstrație aviatică la Craiova ●

Jumătate de secol în văzduh

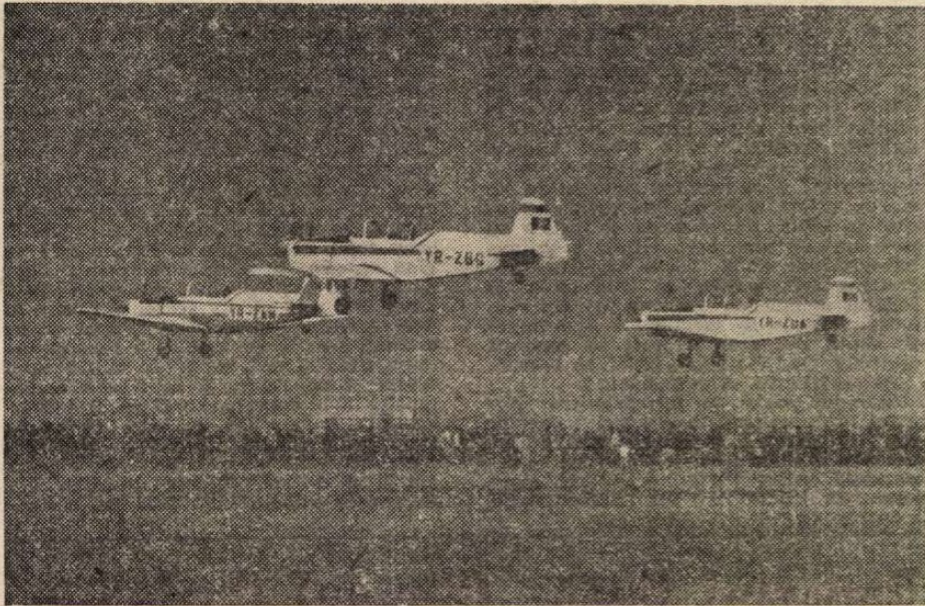
O zi cum am mai vrea să fie și altele, o zi dintre acelea pe care viața ar trebui să ni le promită mai des și chiar să se țină de cuvânt, așa a fost ziua de duminică, 6 noiembrie, la Craiova.

În urmă cu 50 de ani, încercatul pilot Petre Ivanovici, născut la Băilești, înființa aici împreună cu un grup de inițiali susținători, Aeroclubul „Oltenia”, unde și-au făcut ucenicia mulți dintre cei

ce aveau să se numere printre aviatorii vestiți ai României. Sărbătorirea aceluia act de întemeiere s-a săvârșit, în ziua despre care vorbim, prin organizarea unui miting aviatic la care au participat zburători din toate cele 16 aerocluburi din țară și de la unități militare și civile, într-o frățietate și democrație, ca să zicem așa, pe care zborul le-a impus încă de la început, de pe cind aduna laolaltă și prinți și fii de țărani pentru consolidarea acelei glorie care ne dă libertatea de a spune și noi, așa cum spun mulți, că am avut și că avem piloți dintre cei mai buni din lume.

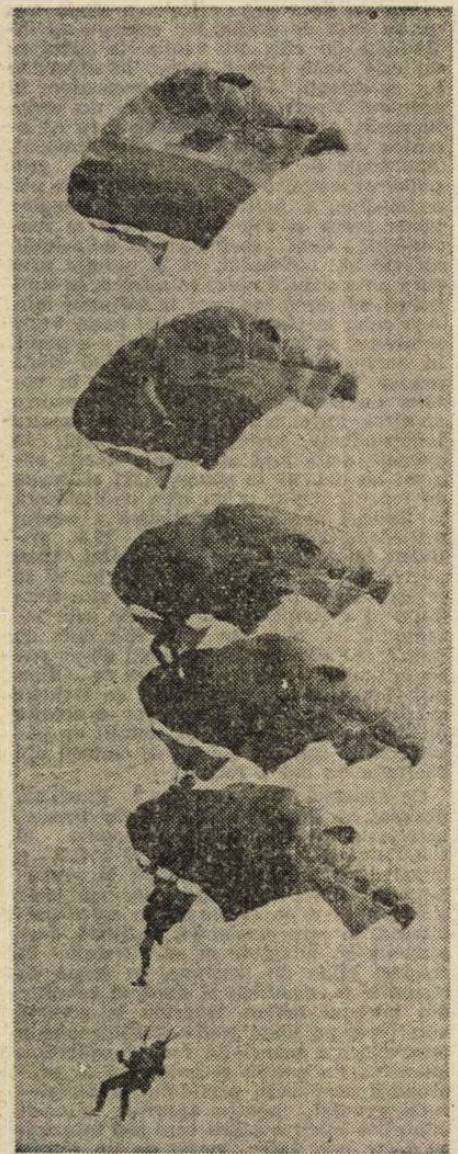
Am avut privilegiul de a urmări această demonstrație aviatică aflându-mă în preajma unor veterani precum Titus Vasilescu, Gheorghe Pătru și Teodor Vulpescu, oțeni toți de baștină și aviatori a căror viață e o carte încă nescrisă iar ei

mi-au povestit din cartea aceasta de povești adevărate cit a fost timp, preț de două ore, printre clipele și printre minulele în care se abandonau cu totul plăcerii nu de a mai vorbi, ci de a vedea. Și am avut ce vedea cu toții iar despre ce am văzut se va vorbi, fără îndoială, și peste zece de ani, dacă avem în vedere că în mulțimea strinsă în marginea aerodromului Balta verde de lângă Craiova se aflau și mulți, foarte mulți copii.

În deschiderea mitingului s-a înălțat mai întâi sonda meteo, adică avionul pilotat de Nicolae Conțu, într-o acțiune de „recunoaștere” a spațiului și a condițiilor în care aveau să evolueze ceilalți participanți. Dar numele cărora, dintre acești participanți, s-ar cuveni să le amintim acum mai întâi, cind spectacolul a fost

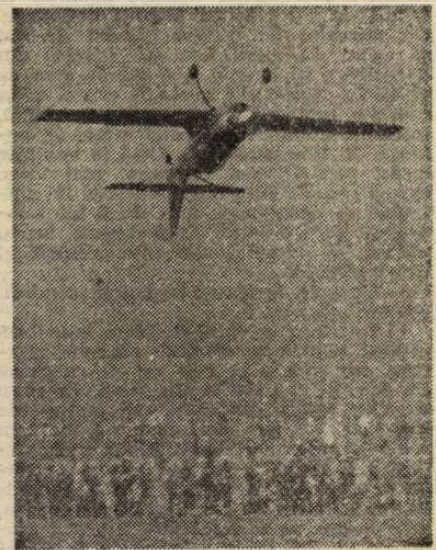
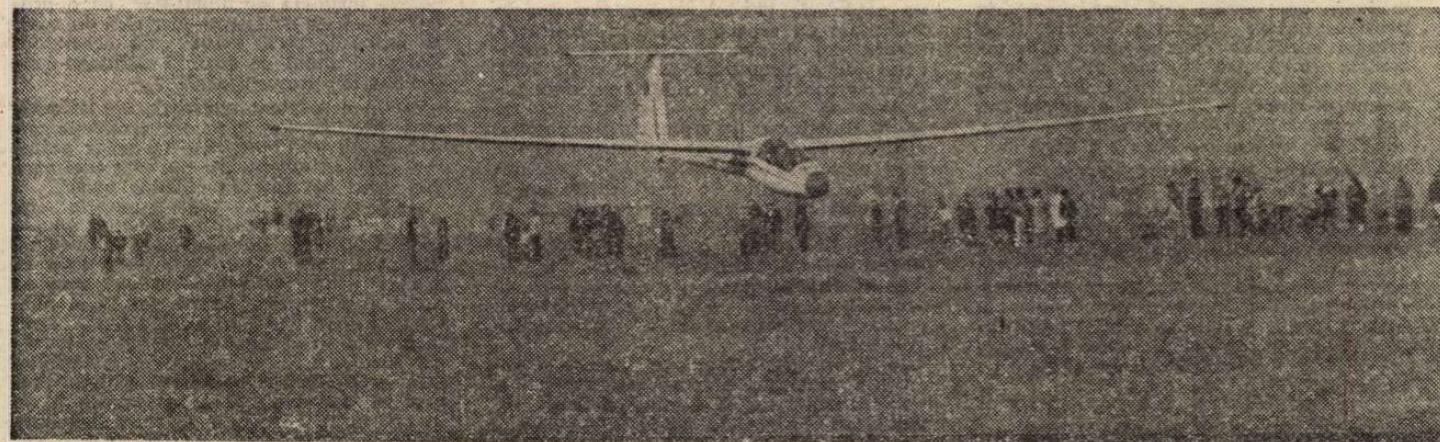
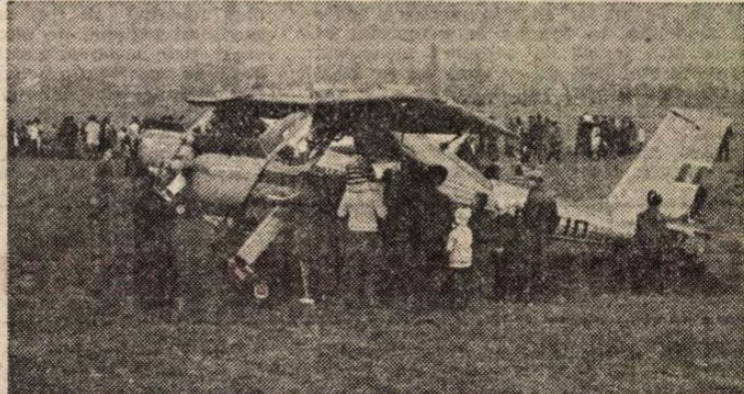
unic și toți au muncit, deopotrivă, pentru a fi astfel? Parașutiști, printre care Gheorghe Iancu, Ionel și Maria Iordănescu, Florica Uță, planoriști precum Gheorghe Bărbuceanu, Simion Marian, Nicolae Mihăiță, Titel Stircu, asii ai zborului, cu motor precum Marcel Mitu, Maria Șulean, Nina Ioniță, Coca Elisaveta, Ludmila Avramescu, ei ca și ceilalți colegi ai lor s-au tot jucat cu inimile celor care-i priveau de jos și care în unele clipe strungeau pumnii ori își frîngeau degetele iar în clipa următoare respirau adinc, eliberați parcă de o povară, și își simțeau sufletele invadate de bucuria lîmpede de a vedea că temerile lor fuseseră inutile. Și n-am putea să-i uităm nici pe Mihai Albu și Cezar Rusu, piloți de încercare la Brașov, doi asii ai școlii românești de acro-

bație aviatică, a căror virtuozitate a făcut să se lase liniștea peste aerodrom în timp ce ei executau faimosul „zbor în oglindă”, la care nu se încumetă decît „piloții tari”. Așa zburau odinioară aici, la Craiova, Romeo Popescu și Petre Ivanovici. Și ca să mai dăm un exemplu despre felul cum s-a desfășurat această demonstrație, vrem să amintim aici și despre măiestria împinsă parcă dincolo de orice închipuire pe care a dovedit-o Mielu Fețeanu, aviator de linie la Tarom și campion al mai multor concursuri naționale și internaționale. Cînd el și-a lăsat avionul să cadă precum o frunză, toamna, aviatorii numind această figură chiar „feuille morte”, ori atunci cînd deasupra aerodromului el executa așa-numita figură „abracadabra”, în difuzoarele stației de amplificare glasul crainicului Vasile Tudor, o adevărată enciclopedie despre aviatori și aviație, ne aducea iarăși aminte că acrobațiile acestea erau executate și de Petre Ivanovici, „de care se temea aparatul”, că ele reprezintă „tot ce poate face omul și aparatul” și, într-o clipă în care exprima exact gîndul tuturor celor prezenți, i s-a adresat celui pierdut, parcă, în beția zborului: „Ajunge, Mielu, ni se taie respirația, ne trec fiorii”.

A fost, într-adevăr, o zi dintre acelea pe care viața ar trebui să ni le promită mai des și chiar să se țină de cuvînt.

DUMITRU ELIADE
Fotografii de VICTOR RADULESCU

Există cu adevărat lucruri mărunte?

Cu simțul datoriei față de cetățean

● Dintr-o picătură de apă s-a născut și marea! ● Pe strada Luterană — o agenție cu idei ●

„Cînd aud de «oberteil»-uri, imi vine să mă duc cit vîd cu ochii”

În condițiile în care seceta durează de aproape doi ani de zile și riurile noastre sînt în suferință, apa devine o problemă. Drumul ei pînă la consumator, cel puțin pentru bucureșteni, devine mai complicat și mai costisitor. Iată motivul pentru care Întreprinderea canal apă București invită pe toate căile la evitarea risipei. N-o face, așadar, ca urmare a unui gînd meschin, ci din realism. Desigur, evitarea risipei în orice domeniu este o chestiune de conștiință și educație, și apa nu trebuie irosită nici cînd Dimbovița se află în zilele ei bune. Dar I.C.A.B.-ul, cîntînd pe buna credință a beneficiarilor săi, are grijă să se apere și de indiferenți sau leneși, instrumentul cel mai sigur fiind amenda. Astfel că 12 oameni politicoși, demni și incoruptibili bat străzile Capitalei, sunînd din poartă în poartă și din apartament în apartament, lăsînd, acolo unde e cazul, somații sau aplicînd celor de rea credință amenzi. Ce va face însă, în continuare, cetățeanul? Va încerca, desigur, să-și repare robinetul sau sifonul de la bucătărie sau baie. Cam acestea sînt punctele nevralgice. Adică să-și schimbe o garnitură, un cap de armătură etc.

Și de aici începe totul. Bătăia de cap o dă o piesă numită „oberteil”, capul de armătură. De ani de zile această piesă a devenit vedeta magazinelor Tehnometal. Ea a intrat în conștiința celui care încearcă să-și repare robinetul, fie că o face singur, fie că este ajutat de un meșter. Oameni serioși între 18 și 80 de ani întreabă zilnic „Aveți cumva un oberteil?” și tot zilnic primesc, în loc de răspuns, un zîmbet condescendent. Indiferent de tonul pe care îl ia, cu umilință sau plin de aplomb, produsul cu pricina nu se lasă dibuit. Am zis dibuit, deoarece, capul de armătură se bucură din plin de statutul pe care îl are: iese la iveală cînd te arăți îndatoritor și mai puțin principal. În aceste condiții, el poate să te coste dublu. Așa sînd lucrurile, iată-ne în căutarea piesei cap de armătură.

La I.C.R.M.

Tovarășul director Constantin Păiș ne mărturisește: „Cînd aud de oberteil-uri, imi vine să mă duc cit vîd cu ochii. Întreprinderea care îl fabrică, IREMOAS, ne spune dînsul, încearcă să țină pasul cu solicitările, dar se pare că n-are capacitatea necesară. În plus, alama este o materie primă deficitară. S-a pus și problema recuperării acestor piese de la cetățeni. De pildă, cine vrea să cumpere un cap de armătură, să-l aducă pe cel defect”. Ar fi o soluție numai că, așa cum crede și Olga Dragomir, economistă, „ca să-l schimbe pe cel vechi, trebuie să-l găsească în comerț pe cel nou”.

La I.R.E.M.O.A.S.

Mihai Marinescu, inginer șef: „Noi am propus ca toate capetele de armătură și toate armăturile sanitare care ies din uz să fie recuperate pentru reintroducerea alamei în circuit. Există o întreprindere de recuperare care se ocupă cu așa ceva. De ani de zile discutăm povestea asta. Nu mai știu cu cine n-am făcut-o. Pe de altă parte, printr-o exploatare normală, mai atentă, acestui produs i se poate prelunge durata de utilizare. În plus, se înțelege uneori că apa să vină fie cu o presiune foarte mare, fie cu unele impurități, chiar cu nisip. Ei bine, nisipul acela se strecoară între elementele componente ale capului de armătură și îl uzează mai repede. Dar, să recunoaștem, în principal vina este a noastră. Există mari restanțe, desigur, de cîteva luni, am intrat în normal cu livrările. Avem o capacitate limitată, deoarece sînt necesare niște strunguri multiax, care nu se găsesc chiar așa, pe toate drumurile. Sperăm să intrăm în normal începînd cu anul viitor, deoarece încercăm o colaborare cu Întreprinderea de tehnică medicală din București încă din această lună”.

La I.C.A.B.

„Nici vorbă de așa ceva, de unde pînă unde nisip în apă, se miră tovarășul director Saru. Adevărul este că filetul capului de armătură este prea mare și dau de șapte ori pînă să închid robinetul, deci este vorba și de un viciu de proiectare. Pe de altă parte, garniturile sînt slabe. Nimeni nu spune să folosim cauciuc natural, dar nici să le facem din orice fel de cauciuc. De fapt, trebuie găsit un material care să reziste în condițiile date. În ceea ce privește presiunea apei, nu depășim 4-5 atmosfere, or capetele de armătură sînt prevăzute să reziste la 6 atmosfere (ele fiind supuse și la o presiune de 10 atmosfere, după cîte ne spunea inginerul Horia Cezar, șeful atelierului proiectare de la I.R.E.M.O.A.S. — n.n.)”.

Răspunsurile sînt în genere cunoscute. Ele au mai apărut în presă, cu ocazia unor anchete similare, și acum un an, și acum doi ani, și, probabil, dacă vom răsfoi cîteva colecții, vom descoperi că au o vechime mult mai mare. Urăm succes colaborării pe cale să se înfiripe cu Întreprinderea de tehnică medicală, dar nimic nu ne convinge că ea nu putea debuta mai devreme (fie și cu o altă întreprindere), după cum nu credem că industria românească a fost inezestrată peste noapte cu strungurile multiax. Avem chiar bănuiala că fabricantul a început să dea semne de mai mult interes spre jumătatea acestui an. Ni s-a mai spus că alama este o materie primă deficitară. Este. Dar problema e alta. Produsul se află în plan, fabrica primește o cotă de metal pentru fabricarea lui, iar comerțul îl așteaptă. Sigur că da, fiind deficitară, alama se cade a fi economisită, recuperată într-o proporție sporită din piese vechi etc., dar acest lucru presupune o altă discuție. Nu ne mai rămîne decît să așteptăm ca și I.R.E.M.O.A.S. să se țină de promisiuni, așa cum am făcut-o și în anii trecuți, și să ne cîrpin cum putem robinetele.

RĂZVAN BĂRBULESCU

Un fotoreportaj

de ELENA GHERA:

Cinci sute de bucureșteni confirmă adevărul unui slogan turistic:

Nici nu știți ce frumos e la Cheia!

Duminică, în Obor, la ora 6 dimineața, 11 autocare mai păstrau încă farurile aprinse. În minutele următoare plecau, în sir indian, într-una din obișnuitele drumeții organizate de Agenția de turism de la Complexul hotelier „București” (str. Luterană 4, șef de filială Lucian Preda) și pregătite, în cele mai mici amănunte, de către Comisia sport-turism a Consiliului Sindicatelor din sectorul II. Nefiind o dimineață rece, ghizii autocarelor nu au avut prea mult de furcă cu încălzirea atmosferei: explicații extrem de utile și interesante ne îmbogățesc cunoștințele la fiecare kilometru, încît, la Cheia, ajungem pe nesimțite și plini de voie bună. Dintr-unul din balcoanele hanului cu același nume, beneficiarii drumeției — cei aproape 500 de sindicaliști din peste 30 de locuri de muncă diferite — odată coboriți din autocare ne-au înțărît convingerea că turism de masă se poate face chiar și pe o perioadă foarte scurtă, adică: de dimineața pînă seara. Hanul Cheia devine cartier general: se împart echipele, mititeii, berea, se stabilesc trasee, se schimbă paltoanele cu pulovere, se pregătesc rucsacurile. Tinerii de la INCERC au cu ei o chitară, casetofoane sînt mai multe, copii sînt și mai mulți, inutil să vă mai spunem că toată lumea s-a simțit minunată! Marea majoritate erau la prima drumeție, dar indemnul amintitei agenții de turism le-a prins bine, oferindu-le o duminică reconfortantă.

Istoria noastră,
viața noastră

„Un soare nou a răsărit“

• „Unirea tuturor românilor într-un singur stat este cea mai firească pretențiune a civilizațiunei“ •

MAREA ADUNARE DE LA 1 DECEMBRIE 1918

La Alba Iulia ninsese. Zăpada se așezase din belșug pe străzi, peste case, peste parcuri, învelind gindurile și bucurind ochii. Porțile Cetății Alba erau împodobite cu steaguri naționale. De acele porți fuseseră legați în 1785 Horea și Cloșca. O gardă națională din munții Abrudului ținea ordinea. Cîmpia din Cetate era o mare de oameni și o pădure de steaguri. Satele erau adunate în grupuri. Și fiecare avea steagul său. „Și cînd au prins a filii steagurile, părea că tot pămîntul s-a mișcat din temelii“. Măreața adunare și sfințită zi pentru neamul românesc:

„Cuprinde sufletele, dă codrilor grai
Răsună de larmă și luncă și plai
Tresare sub gîle voevodul Mihai
Se scoală și Ștefan cel Mare“.

Reprezentanții poporului se îndreaptă spre sala Cazinoului militar din Cetate. O sală splendid împodobită cu crengi de brad, cu drapelul românesc și ale tuturor statelor aliate: Franța, Anglia, S.U.A., Belgia, Serbia... Peste tot în sală scene emoționante. Se revăd cunoscuți între ei după ani lungi de suferință și bejenie. Se îmbrățișază și bucuria le inundă ființa. Cu toții erau în clipa în care visul lor cel mai fierbinte, o nădejde care de atîtea ori părea că a murit și că n-o să mai fie, în clipa în care ceea ce fusese o mîngiere, singura mîngiere într-un noian de dureri, se intrupa în bucuria împlinirii. Sînge mult, sînge curat românesc îmbelșugase pămîntul acesta hrînind cauza națională. Și iată ea se realiza. Moartea sutelor de mii de români nu fusese în zadar. Dar prea multă moarte fusese, prea mare sacrificiul, prea chinuitoare durerea și așteptarea! Și cînd clipa sosise — în sfîrșit sosise! — bucuria nu mai găia cum să se manifeste. Era pretutindeni, era în toți, trăia ca o forță colectivă de nestăvilit.

În sală erau și reprezentanți ai provinciilor românești deja dezrobite și unite cu „țara“, erau trimișii voluntarilor transilvăneni de pe frontul din Moldova, erau corespondenții ziarelor românești de pretutindeni. O masă lungă se afla așezată pe o tribună improvizată în capul sălii. Iau loc în jurul ei membrii Comitetului Național Român Central. Nesfîrșite urale îi întâmpină. Ștefan Cicio-Pop deschide gîdina. Salută pe cei prezenți: „Voi, reprezentanți ai poporului, sînteți chemați să vă spuneți cuvîntul (aplaudele care izbucnesc de peste tot durează cîteva minute). Venim înaintea voastră, ținînd cont de mandatul nostru și declarăm că poporul românesc este matur, își cunoaște chemarea sublimă în lumea civilizată. Propunerile le va face comitetul provizoriu. Cu sîlă și salut pe voi reprezentanți ai poporului român!“ Strigăte puternice de „Trăiască!“ și „Vrem unirea tuturor românilor!“ se aud pretutindeni. Se propun Laurențiu Oancea și Sever Miclea ca notari ai Adunării și Ioan Suciu ca raportor al Comisiei de verificare a mandatelor. Erau în sală 1223 delegați reprezentînd toate județele din cuprinsul Transilvaniei și Banatului, erau delegați ai cultelor, ai consistoarelor și capîtlurilor; ai societăților culturale, fondurilor și fundațiilor, ai presei, ai Consiliului tehnic central român, ai reuniunilor de lectură, de cîntări și muzică, ai societăților universitare române, societăților financiare, sportive, reuniunilor de femei, colegiilor și școlilor, ai reuniunilor de meseriași, gîrzilor naționale, tinerimii universitare. Tot ce era suflare românească organizată și-a trimis reprezentanți la Alba Iulia. Ioan Suciu propune ca președinte al Adunării pe Gheorghe Pop de Băsești. Alegerea lui „Badea Gheorghe“ e primită cu aclamații. „Cu figura lui de bătrîn savant persian, cu mustățile zbîrlite și cu nări nervoase, barba patriarhală tînsă cu grijă, își făcea impresia unui prinț arhale, pe care-l întîlnești în variații, pe pereții Pinacotecilor“, cum și-l amintește Emil Isac. El se bucura de trecere și respect printre români.

Cînd Pop de Băsești declară Adunarea drept „Adunare națională a tuturor ro-

mânilor din Transilvania, Ungaria și Banat“ sala s-a cutremurat de nesfîrșite urale și aplauze. Adunarea se constituia astfel în organism cu putere de a hotări asupra soartei tuturor celor pe care-i reprezenta. „Națiunea română la toate evenimentele mari istorice, în trecut și astfel și astăzi, s-a adunat pentru a decide asupra sorții sale. În 1848, marea an al zguduiriilor și prefacerilor sociale și al scuturării lanțurilor purtate de veacuri, neamul nostru s-a adunat pe Cîmpul Libertății de lingă Blaj, ca să-și frîngă cătușile iobăgiei. Acolo, printr-o supraomenească încordare, acest neam a frînt cătușile care îl țineau legat de gîla oligarhilor străini. Smuls din robia trupescă a iobăgiei, poporul românesc din Ardeal și Ungaria a fost silit să continue a trăi într-o nouă iobăgie, cu mult mai dureroasă și mai umilitoare: iobăgia sufletească [...]. Lanțurile acestei robii sîntem chemați fraților, să le zdrobim astăzi, în această mare adunare națională, a tuturor românilor din Ungaria și Transilvania, aici, pe pămîntul stropit cu sîngele martirilor Horea și Cloșca. Vrem să zdrobim lanțurile robiei noastre sufletești prin realizarea marelui vis al lui Mihai Viteazul: unirea tuturor celor de o limbă și de o lege, într-un singur și nedespărțit Stat Românesc“. VASILE GOLDIS rostește un discurs de un fierbinte patriotism. „Națiunile trebuie liberate — spune Gheorghe Pop. Între aceste națiuni se află și națiunea română din Ungaria, Banat și Transilvania. Dreptul națiunii române de a fi liberată îl recunoaște

I. Adunarea națională a tuturor Românilor din Transilvania, Banat și Țara Ungurească adunați prin reprezentanții lor îndreptățiți la Alba Iulia în ziua de 18 Noiembrie — 1 Decembrie 1918, decretază unirea acestor Români și a tuturor teritoriilor locuite de dinții cu România. [...]

III. În legătură cu aceasta ca principii fundamentale la alcătuirea noului Stat român adunarea națională proclamă următoarele:

1. Deplină libertate națională pentru toate popoarele conlocuitoare. Fiecare popor se va instrui, administra și judeca în limba sa proprie prin indivizi din sinul său și fiecare popor va primi drept de reprezentare în corpurile legiuitoare și la guvernarea țării în proporție cu numărul indivizilor ce-l alcătuiesc.

2. Egală îndreptățire și deplină libertate confesională pentru toate confesiunile din Stat.

3. Înfăptuirea desăvîrșită a unui regim curat democratic pe toate terenele vieții publice. Votul obște, direct, egal, secret, pe comune, în mod proporțional, pentru ambele sexe, în vîrstă de 21 de ani la reprezentarea în comune, județe ori parlament.

4. Desăvîrșită libertate de presă, asociere și întrunire, libera propagandă a tuturor gîndurilor omenești.

5. Reforma agrară radicală. Se va face conserierea tuturor proprietăților, în special a proprietăților mari. În baza acestei conserieri, destîlnind fidei-comisele și în temeiul dreptului de a micșora după trebuință latifundiile, i se va face posibil țaranului să-și creeze o proprietate (arătur, pășune, pădure) cel puțin atît cît o să poată munci el și familia lui. Principiul conducător al acestei politici agrare e pe de o parte promovarea nivelării sociale, pe de altă parte potențarea producției.

6. Muncitorimei industriale i se asigură aceleași drepturi și avantajii care sînt legiferate în cele mai avansate State industriale din Apus.

IV. Adunarea națională dă expresiune dorinței sale, ca congresul de pace să înfăptuiască comuniunea națiunilor libere în așa chip, ca dreptatea și libertatea să fie asigurate pentru toate națiunile mari și mici, deopotrivă, iar în viitor să elimineze războiul ca mijloc pentru regularea raporturilor internaționale. [...]

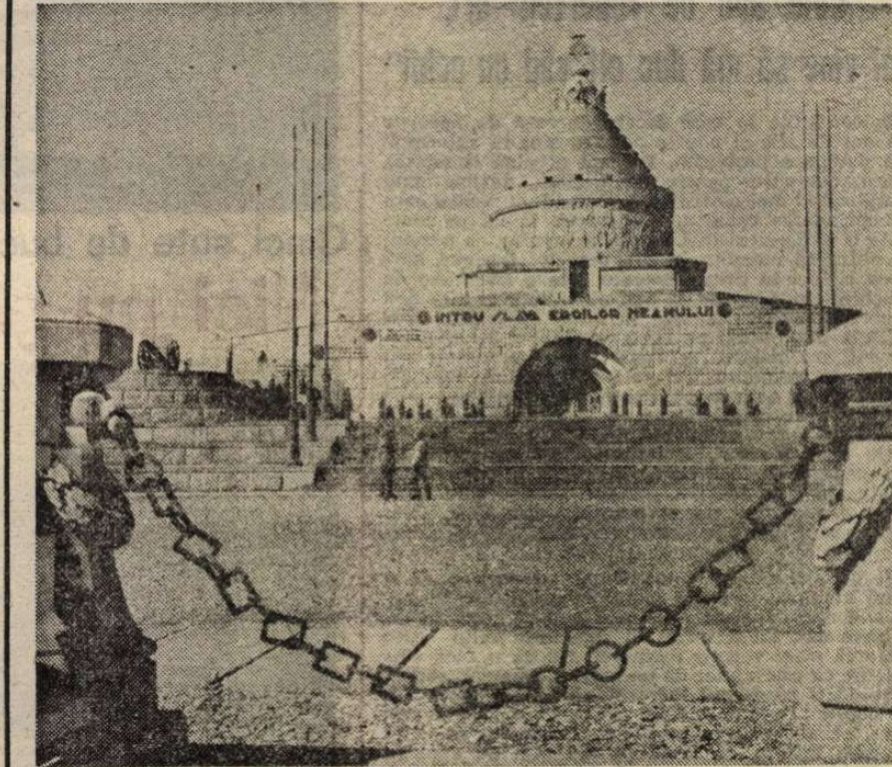
VI. Adunarea națională salută cu iubire și entuziasm liberarea națiunilor subjugate pînă aci în monarhia Austro-Ungară, anume națiunile: cehoslovacă, austro-germană, iugoslavă, polonă și ruteană și hotărăște ca acest salut al său să se aducă la cunoștința tuturor acelor națiuni.

VII. Adunarea națională cu smerenie se închină înaintea memoriei acelor bravi Români, care în acest război și-au vărsat sîngele pentru înfăptuirea idealului nostru murind pentru libertatea și unitatea națiunii române.

VIII. Adunarea națională dă expresiune mulțumitei și admirațiunei sale tuturor puterilor aliate, care prin strălucitele lupte purtate cu cerbie împotriva unui dușman pregăt看 de multe decenii pentru război au scăpat civilizațiunea din ghiarele barbariei.

IX. Pentru conducerea mai departe a afacerilor națiunii române din Transilvania, Banat și Țara Ungurească, Adunarea națională hotărăște instituirea unui Mare Sfat Național Român, care va avea toată îndreptățirea să reprezinte națiunea română ori cînd și pretutindeni față de toate națiunile lumii și să ia toate dispozițiunile pe care le va afla necesare în interesul națiunii“.

„Fără condițiuni vrem unirea cu România“, repetă cele peste o mie de glasuri din sală ca un ecou al strigătului imens, uriaș ce se auzea din tot cîmpul lui Horea. „Entuziasmul se transformase în delir — scrie L. Bordea, martor la Adunare. Se părea că trăim pe altă lume și la un moment dat nu mai ne dădeam seama dacă e vis sau realitate. Aveam senzația netă că nu numai cei din sală și de prin camerele vecine, dar zidurile sălii, drapelul și întreaga cetate cerea cu putere, fără condițiuni, Unirea Ardealului cu România“.

Ion Jalea: Monumentul Eroilor Neamului de la Măreștii

lumea întreagă, îl recunosc acum și dușmanii noștri de veacuri. Dar odată scăpată din robie, ea aleargă în brațele dulcei sale mame. Nimic mai firesc în lumea aceasta. Libertatea acestei națiuni înseamnă: unirea cu Țara Românească. Bucătăirea poporului românesc n-a fost urmarea vreunei legi economice, în care terminologie se ascunde minciuna. Dimpotrivă, teritoriul [...] constituie cea mai ideală unitate economică, aproape autarhică. Bucătăirea trupului românesc a fost act de barbarie. Distrusă barbar, unirea tuturor românilor într-un singur stat este cea mai firească pretențiune a civilizațiunei“ (strigăte entuziaste: așa-i!).

Citește apoi Proiectul de rezoluție asupra hotărîrilor de la Alba Iulia:

mai departe o clasă fără importanță care n-are la dispoziție nici mijloacele de formare și dezvoltare, de aceea cînd aducăm la unirea tuturor Românilor, vom totodată și posibilitatea de dezvoltare a muncitorimei române, vom să deschidem porțile largi, în această Țară Românească nouă (strigăte, Trăiască România Mare!) să se dezvolte și progreseze și poporul muncitor, așa cum au progresat și popoarele muncitoare din Apus...“

Într-adevăr, unirea în sine nu rezolva doar prin realizarea ei problemele sociale, economice și culturale ce stăteau în fața poporului român. Crea tuturor un cadru propice de rezolvare, o atmosferă prielnică de înfăptuire. Cîrînd se va vedea că acest cadru și această atmosferă favorabile nu vor fi folosite de burghezia la putere. Partidul clasei muncitoare le va aduce mereu în prim planul vieții românești, dar îndeplinirea lor nu se va face cu adevărat decît atunci cînd acest partid va prelua el puterea și o va folosi spre binele poporului român.

Pe Cîmpia din Cetate,

mulțimea așteaptă:

În tot acest timp cît în sală se pronuntau înflăcărâte discursuri pe Cîmpia din Cetate poporul aștepta fremătînd hotărîrile Adunării. Din loc în loc erau tribune de unde oratorii vorbeau națiunii adunate. Nefiind microfoane, oratorii treceau de la o tribună la alta, vorbele mergeau de la un grup la altul. „În ziua aceea am cunoscut ce înseamnă entuziasmul național — scrie Lucian Blaga, unul din nenumărații evocatori ai momentului — entuziasm național sincer, spontan, irezistibil, organic, masiv. Era ceva ce te făcea să uiți totul, chiar și sîngăria și totala lipsă de rutină a oratorilor de la tribună“. Toți trăiau senzația puternică că sînt martori ai unei clipe de istorie unice. Era forța contaminatoare a unei mari mase de oameni care gîndeau la fel și la același unison. În timp ce în sală mai vorbea I. Pap, președintele poporului din afară ajunseser greu de suportat. Oamenii își pierduseră răbdarea și voiau să știe ce a hotărît Adunarea și dacă a hotărît așa cum voiau ei. Delegații adunați se ridicară și începură să cînte „Desteaptă-te române“ și în acordurile acestui cîntec adunarea se declară închisă. Apoi delegații ies în mijlocul poporului și comunică și tîlmăcesc hotărîrile luate și avîntate discursuri din sală. Între ei, Miron Cristea, Iuliu Hossu, Aurel Vlad, Petre Groza, I. Dragomir... sînt aclamați îndelung pentru discursurile lor. Hotărîrile Adunării sînt întîmpinate cu un entuziasm al cărui ecou s-a prelungit peste timp printr-o memorialistică pe cît de bogată pe atît de sugestivă.

CONSTANTIN BOTORAN
ION CALAFETEANU
I. BULEI

Liberi și independenți

Istoria noastră,
viața noastră

• „Trebuie să fim puși pe picior de națiune egal îndreptățită față cu națiune egal îndreptățită” (Mihai Eminescu) •

Ion Jalea: Mircea cel Bătrîn

Cunoscând direct realitățile din Imperiul Austro-Ungar prin deseale sale călătorii în toate provinciile, prin profesorii și colegii din Transilvania, Banat etc., dar mai ales prin studiile sale din capitala imperiului, Viena, Eminescu la o atitudine hotărâtă și realistă în problema românilor asupra încă de la vârsta de 20 de ani. Cele trei articole publicate în „Federațiunea” din Pesta, în 1870: Să facem un congres. În unire e țara, și Echilibrul cer ca națiunea română să se bucure de dreptul „natural” de a-și spune cuvântul în principalele probleme ale vieții politice, sociale și culturale, de a-și decide singură destinul.

Colaborarea lui Eminescu la acest ziar n-a fost întâmplătoare. „Federațiunea” apărea la Pesta în 1868, adică la un an după proclamarea dualismului austro-ungar — formulă politică ce constituia de fapt o federație a două națiuni minoritare ale imperiului, încălcând interesele altor șase națiuni, printre care se număra și cea românească. Teul suprem al gazetei îl constituia unitatea spirituală a românilor de pretutindeni, care, trebuia să conducă spre unitatea politică — iar până atunci — lupta susținută pentru egalitatea în drepturi a tuturor națiunilor din conglomeratul imperial și denunțarea abuzurilor administrative. Articolele semnate Varro, înscrinduse pe aceeași linie, au fost inserate la loc de frunte. Poetul susținea aici că... „trebuie să fim puși pe picior de națiune egal îndreptățită față cu națiune egal îndreptățită”. Față cu orice încercare de desnaționalizare ori supremație înfrăbăm cu răceală și constituți de drepturile ce ni le dă aboriginitatea noastră și spiritul secolului: cine sunt acești oameni și ce vor ei în țara noastră?” („Federațiunea”, 17.IV.1870).

O consecință directă a dreptului natural și a egalității în „spiritul secolului” era ca fiecare popor să legifereze în conformitate cu specificul său și necesitățile

sale: „Un popor — oricum ar fi el — are dreptul de a-și legi trebuințele și tranzațiunile ce rezultă neapărat din aceste trebuințe, reciprocitatea relațiilor sale; într-un cuvânt legile unui popor, drepturile sale, nu pot purcede decât din ei însuși” („Federațiunea”, Echilibrul, nr. 38, 39 mai 1870). Concluzia acestor articole din tinerețe pare a fi aceeași din articolul În unire e țara, adică încrederea în propriile puteri, unitatea în luptă și acțiune a tuturor românilor.

Poziția sa antidualistă, pledoaria pentru un „echilibru” care să rezulte din egala îndreptățire a tuturor națiunilor din imperiu și, mai ales, îndemnul la luptă îl aduc o citație din partea orga-

„Puterea și mintuirea noastră în noi este”

Imperiul Habsburgic în viziunea lui Eminescu

nelor judiciare din Pesta. În legătură cu acestea poetul aduce următoarele precizări în manuscrisul 2257, p. 231: „În articolul Echilibrul, publicat în „Federațiunea”, nr. 38 și 39, mai 1870, am susținut... dreptul ce are fiecare popor de a-și determina voința prin legi și de a avea un propriu organ pentru formularea acestei voințe: o legislatură. Acest articol a dat însă procurorului public din Pesta de a mă cita la judecătoria de instrucție”. Din „Federațiunea” reiese că citarea cu nr. 374/1870 e adresată redactorului responsabil Ion Poruțiu (directorul Al. Roman fiind la acea dată arestat) și are ca obiectiv „delictul de presă cuprins în articolul Echilibrul”. Cum Ion Poruțiu scrisese și el mai multe articole antidualiste este condamnat la 10 luni

închisoare și 500 florini amendă, atât pentru articolele personale, cât și pentru alte articole „provocatoare” — printre care și cele ale lui Eminescu. Reiese deci că Eminescu a fost într-adevăr citat de procurorul de la Pesta dar că, un proces de presă intentat direct poetului, nu a avut loc.

Ceea ce irita în mod deosebit autoritățile dualiste era insistența chemare la solidaritate a românilor cu toate națiunile asuprite: „Să ne grăbim dar a ne declara solidari cu națiunile nemulțumite ale Austriei; să pășim la o activitate comună cu ele, căci mintă chiar va fi tirziu, mintă chiar se vor bucura numai aceia de fructele răsturnării constitu-

țiunei care vor fi ajutate a o răsturna...”

Supraviețuirea noastră ca popor într-un asemenea context trebuie să se bazeze pe o cunoaștere exactă a realităților, pe identificarea unor metode de luptă adecvate și mai ales pe jalonarea unor țeluri superioare. Erau vecinii unui stat care reunește sub sceptrul său popoare diferite, nemulțumite, asuprite, „supuse de două elemente numerice mici, un stat căruia îi lipsește condiția principală a unui stat, unitatea națională” — subliniază poetul. În raporturile cu acest stat patriotismul fierbinte trebuie să fie sprijinit de un creier „rece”, adică de realismul cunoașterii exacte, pentru a asigura atât independența României, cât și împlinirea misiunii ei istorice. Sintagma prin care Eminescu sintetizează metodologia prece-

românilor” • 23 noiembrie. DRAPELUL tipărește Manifestul Consiliului Național Român: „Către popoarele lumii!” „Națiunea română din Ungaria și Transilvania ținută de veacuri în robie trupeză și sufletească de către clasa stăpînitoare a poporului maghiar, eliberată acum din sclavie prin strălucita învingere a armelor, cari s-au luptat pentru drepturile civilizației umane împotriva principiului barbar al opresiunii naționale și de clasă, înaintea guvernului opresorilor de până aici a declarat voința sa de a se constitui un stat liber și independent spre a-și putea valida nelimitat forțele sale în serviciul culturii și al libertății omenești” • 26 noiembrie. DRAPELUL face cunoscut textul Convocării participanților la Marea Adunare Națională: „Istoria ne cheamă la fapte. Mersul irezistibil al civilizației omenești a scos neamul nostru românesc din întinerul robiei la lumina conștiinței de sine. Ne-am trezit din somnul de moarte și vrem să trăim alături de celelalte națiuni ale lumii, liberi și independenți” • 27 noiembrie. Într-o adunare populară, românii din comuna Strei-Singorgiu (județul Alba), împuterniceau pe Dănescu Moise a lui Petru „ca în numele nostru contribuind cu votul său la hotărîrea ce se va aduce în acea adunare, votul lui ca și cînd ar fi votul vostru al tuturor”. Zece comune aparținînd cercului electoral al Branului (comitatul Făgăraș) autorizau pe delegații Ioan Munteanu și Nicolae Boboc, „aleși prin aclamațiune unanimă”, de a „lua parte cu vot decisiv la Marea Adunare națională română [...] și a contribui cu votul lor la decidența asupra sorții viitoare a neamului românesc din Transilvania, Ungaria și Banatul Timișorean”. • 29 noiembrie. Comitetul organizatoric anunță Programul Adunării Naționale Constituante a națiunii române din Transilvania și adresează un fierbinte APEL: „Frați români, locul cel mai istoric al neamului vă așteaptă cu brațele deschise, veniți deci să-l atingeți cu pasul vostru, ca să simțiți florul ce l-a mișcat odată pe marile voievozi cu numele de Arhanghel (Mihai Viteazul), pe martirii Horia, Cloșca și Crișan, pe craii munților Avram Iancu și pe toți cei care au început și lucrat la realizarea visului de veacuri pe care noi de ani îl vedem ca pe răsaritul cel mai strălucit al celei mai senine zile a neamului românesc” • 30 noiembrie. ADEVĂRUL, ziarul socialistilor români în articolul de fond „La Alba Iulia” prefăcează evenimentul de a doua zi „căci nu e vorba acum numai de dezrobirea națională ci și de ridicarea asupritului popor român la o treaptă socială mai înaltă și omenească”.

UDREA OLTEANU ■

nizată e memorabilă: „Inimă foarte caldă și minte foarte rece”. Statul visat de Eminescu era un stat național și nu o „Americă dunăreană” („TIMPUL”, 20.XII.1881). Un stat bazat pe originea comună a locuitorilor, limbă, cultură și aspirațiile de veacuri nu putea fi decât o rezultantă a unei lupte continue și dramatice din care nu puteau lipsi românii din Transilvania: „Vom spune însă drept că hotărîrea noastră nu atîrnă de la noi, ci de la un vecin al nostru, pe care l-am privit întotdeauna cu pază”.

Acest vecin este Austro-Ungaria. Statul național visat de Eminescu avea misiunea de a fi „un stat de cultură la gurile Dunării”. E uimitor că actualitatea acestei intuiții eminesciene rezultată din scrutarea atentă a istoriei: „Astfel înțelege societatea modernă misiunea statului român; astfel rezultă ea din istoria noastră; astfel a fost concepută chiar de către întemeietorul neamului românesc. Niciodată nu am fost element stăpînitor; niciodată nu s-a manifestat în noi tendința de a supune pe alții, ci totdeauna românul s-a mulțumit a fi adăpostit și a se dezvolta pe pămîntul său; dacă vom urma și în viitor tot astfel, lăsînd în pace pe cei ce ne lasă în pace și trăind în bună înțelegere cu cei ce nu ne jignesc, vom aduce societății europene și în deosebi statelor vecine serviciul pe care nici un alt stat nu-l poate aduce, deoarece nici unul nu are cu popoarele de prin prejur legăturile pe care le avem noi.” (Misiunea noastră istorică, „TIMPUL”, 2.XI.1879).

Așa se adresa poetul în 1879, după cucerirea independenței, concetățenilor — dar mai ales marilor puteri. Prin el vorbește „misiunea noastră istorică” de totdeauna. Atunci ca și azi — cum spunea poetul — „puterea și mintuirea noastră în noi este”!

Prof. univ. dr. GABRIEL TEPELEA ■

Natura — sursa și resursa vieții

Ce conțin plantele de la Vîrciorog?

● Un medic orădean realizează o infuzie cu efecte radicale în bolile de ficat ● Zeci de pacienți declară:
„Doctorul Ladislau Elthes m-a făcut sănătos!” ● O extremă urgență: intervenția autorităților de decizie medicală ●

Ne-a vizitat la redacție, cu două săptămîni în urmă, medicul Ludovic Ladislau Elthes din Oradea. Dinsul ne-a asigurat că a devenit prin jocul intim-plării autorul unei descoperiri senzaționale. Este vorba — ni s-a explicat — de o obișnuită infuzie din plante medicinale dar care depășind orice așteptări a demonstrat efecte radicale în terapia bolilor de ficat. Speciile în cauză, ne-a asigurat interlocutorul nostru, fac parte din flora spontană, sînt trecute în tratatele de fitoterapie, dar condițiile de sol, de mediu sau alți factori naturali le conferă, probabil, virtuți de excepție.

Am înregistrat noutatea cu interesul cuvenit dar și cu marja de prudență pe care o impune o descoperire lipsită deocamdată de argumente științifice și mai ales de o cauzistică probatorie. Medicina naturistă reprezintă fără îndoială o importantă redescoperire a ultimelor decenii, dar nu ne putem asocia celor care îi absolutizează meritele. Ceea ce face penicilina, nu rezolvă muștele, iar în cazuri limită, omul apelează oricum la medicamentele de sinteză și nu la anghinare sau rostopască.

Dar iată că în ultima vreme au sosit pe adresa redacției noastre câteva zeci de scrisori semnate de actuali și foști pacienți ai doctorului Elthes. Toți aceștia, bolnavi pînă de curînd de diferite forme de colecistopatii sau chiar de afecțiuni cirotice, ne declară un lucru incredibil: „Folosind ceaiurile doctorului Elthes, am devenit un om sănătos”. Or, este știut faptul că suferințele de ficat sînt în marea lor majoritate afecțiuni cronice, cu recidive periodice și în general incurabile. Cu toate acestea, corespondenții noștri pretind — și o fac în scris și sub semnătură — că boala nu a mai reapărut după tratament (încheiat la unii chiar în urmă cu patru ani), iar probele de laborator au revenit la valori normale.

În această situație am considerat util să acordăm comunicării medicului Elthes un spațiu mai larg. O facem tocmai pentru a aduce în atenția specialiștilor toate datele necesare elucidării fenomenului.

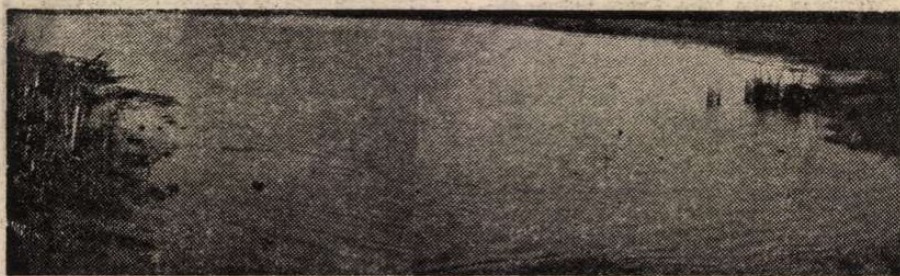
Enigmele lacului

Doctorul Ludovic Ladislau Elthes s-a născut la Oradea în 1954 și este absolvent al Facultății de medicină din Cluj-Napoca. După obținerea diplomei a lucrat mai mulți ani ca medic generalist și pediatru în cadrul unor dispensare rurale. Din această perioadă datează și interesul său pentru fitoterapie, pentru cunoașterea și folosirea florilor și ierburilor de leac. O pasiune pe care avea să o transmită ulterior și soției sale, dr. Aristina Cosmașcu Elthes. Cu toate acestea — a ținut interlocutorul nostru să precizeze — descoperirea infuziei hepatoprotectoare reprezintă un dar al hazardului și nu are nici o legătură directă cu interesul acordat pînă atunci plantelor medicinale.

— Totul a început în urmă cu cinci ani. Lucram ca medic la dispensarul din Vîrciorog, cînd, în comună, a izbucnit o epidemie de holeră aviară. Din punct de vedere morfologic, această boală virală, parazitară, se caracterizează prin modificări monstruoase de ficat. Epidemia s-a extins ca fulgerul și în câteva zile au pierit sute de găinace, rațe, curci, gîște. Într-o zi, aflîndu-mă la marginea localității, am

bolnave și am obținut același rezultat. A fost primul semn că infuzia are un efect curativ asupra ficatului bolnav. Succesul m-a îndemnat să încerc experimentarea infuziei asupra propriei mele persoane. Am simțit că organismul înregistrează o stare generală de revigorare. Atunci am îndrăznit să recomand infuzia unei persoane afectate de multă vreme de o colecistopatie dureroasă. Persoana este chiar mama mea care, după un tratament de câteva săptămîni, a simțit cum durerile cedează, dispar deopotrivă balonările, grețurile, cum starea generală se îmbunătățește de la o zi la alta. Ei bine, au trecut de atunci patru ani de zile și mama mea nu mai acuză nici o durere la colecist.

Incurajat de aceste succese am recomandat tratamentul și altor persoane suferinde. La început unor rude și prieteni apropiați, iar cu timpul și altor persoane. Am administrat această infuzie la aproximativ două sute de pacienți și pot să declar în concluzie următoarele: în colecistopatii (hiper și hipotone) efectele au fost radicale. Toate persoanele tratate mi-au declarat că se simt bine și nimeni, absolut nimeni n-a venit să mă înștiințeze că boala a recidivat. Semnalele de asemenea că infuzia a avut efecte be-

dat de câteva gospodării izolate, unde, spre mirarea mea, curțile erau pline de păsări. Am aflat tot atunci, stînd de vorbă cu unul cu altul, că în această parte a localității n-a fost niciodată epidemie de holeră. Evident, faptul m-a intrigat îndeajuns pentru ca să-i caut o explicație. M-am interesat asupra modului în care sînt îngrijite și furajate animalele, am cercetat condițiile de mediu, dar n-am izbutit să găsesc nici un răspuns. Am aflat în schimb, nu fără uimire, că bolile sînt aici necunoscute și pentru animalele mici și mijlocii, că, de pildă, iepurii de casă nu s-au îmbolnăvit niciodată de coccidioză, în vreme ce în restul comunei această boală făcea an de an sute de victime.

Nu m-am dat bătut și am început să investighez împrejurimile, săptămîni la rînd, pînă cînd într-o zi, urmărind un cîrd de păsări, am dat de o baltă iar mai apoi am constatat că toate păsările din partea locului, dar și animalele mai mari, oile și vitele, vin să se adape din acest lacu de apă. Am luat probe de apă, le-am supus analizei de laborator, dar n-am găsit nimic semnificativ. Atunci mi-am propus un program de studiu de mai lungă durată, hotărîndu-mă în primul rînd să inventariez toate plantele din jurul și din interiorul bălții. Pe această bază, am procedat ulterior la realizarea unor infuzii pe grupuri de plante, și am introdus această fiertură în adăpătorile păsărilor de curte. Apoi într-o zi s-a produs miracolul: mai multe găini, atîșe de holeră, au ieșit din boală și au redevenit sănătoase. Am continuat experimentul pe loturi mari de păsări

nefice și în cazuri de litiază biliară, în numeroase cazuri chiar prin dizolvarea concrețiilor pietroase. Acolo unde pietrele nu au dispărut, persoana a devenit în schimb asimptomatică. Mai notez câteva rezultate încurajatoare în tratamentul unor ciroze. În aceste cazuri nu este vorba desigur de însănătoșirea pacientului, dar experimentele au dovedit totuși o ameliorare a maladiei sau chiar stoparea ei. Important de arătat, de asemenea, că prin mijlocirea tratamentului meu, mai mulți bolnavi propuși pentru operație au ieșit din boală fără să se mai apeleze la bisturiu.

— Cum explicăți acțiunea terapeutică a infuziei?

— Mi-e greu să precizez. Nu am de partea mea decît proba timpului. Vreme de patru ani, infuzia a demonstrat efectele arătate, scoțînd din suferință aproximativ 200 de bolnavi. În tot acest răs-timp nu au fost înregistrate nici un fel de reacții secundare sau alte efecte nedorite. E firesc să fie așa din moment ce e vorba de plante medicinale cunoscute. Probabil eficiența lor curativă a fost potențată prin condiții de mediu, prin factori naturali existenți în zestrea solului sau în nămolul bălții. O observație totuși: din ansamblul plantelor folosite face parte și o specie submersă, deci o plantă de apă. Am găsit-o descrisă într-un tratat consacrat florei din România. Autorii ne informează că planta este foarte bogată în vitamina C și în alte principii active. Am mai aflat că ea este utilizată ca nutreț în diverse țări din zona temperată a planetei, iar în câteva state din nordul țării noastre, medicina populară o recomandă pentru ceaiuri hepatice. Poate în această direcție va trebui să ne concentrăm cercetările.

Ce ne declară beneficiarii tratamentului

În continuare vă prezentăm în rezumat câteva declarații ale unor pacienți care au utilizat ceaiurile doctorului Ladislau Elthes:

Vasile Pater, Oradea, str. Borsecului 16. „În 1975 m-am îmbolnăvit de hepatită epidemică. După externare am rămas cu o sensibilitate la ficat, iar ulterior afecțiunea s-a agravat astfel că la o nouă internare mi s-a pus diagnosticul de hepatită cronică. Atunci m-am adresat doctorului Ladislau Elthes. Mi s-a prescris un regim de crutare, regim alimentar, precum și un ceai preparat de dinsul. După numai câteva săptămîni au început să apară semnele de însănătoșire. Apoi durerile au dispărut, au dispărut și durerile de cap, ametețiile, iar pofta de mîncare a revenit. S-a produs un adevărat miracol. Iau în continuare acest ceai și declar că mă simt din nou om în putere, că suferința pe care mi-a dat-o boala timp de opt ani a dispărut cu totul.”

Aurica Mărioara Morar, Sînmartin, 103, jud. Bihor: „Cu un an în urmă mi s-a pus diagnosticul de colecistită cronică calculoasă. Ca urmare, am fost internată în spital și propusă pentru operație. Am refuzat totuși intervenția chirurgicală, dat fiind faptul că în 1964 fusese operată de stenoza mitrală, iar în 1979 a trebuit să mă supun unei operații pe cord deschis (stenoza mitrală protezată). Atunci am apelat la doctorul Ladislau Elthes. Am început să iau din infuzia preparată de dinsul și după numai câteva zile durerile și balonările au început să dispară. Nu mi-a venit să cred. Am continuat tratamentul două luni de zile, constatînd că durerile și crizele dispar cu desăvîrșire. În prezent mă simt foarte bine și folosesc acest prilej pentru a aduce din nou mulțumiri fierbinți salvatorului meu.”

Maria Domokos, Aleșd, bl. B-1 ap. 7: „Am suferit șapte ani la rînd de o boală foarte la modă: colecistopatie cronică. Conform prescripțiilor medicale m-am îndopat cu medicamente, astfel că la un moment dat m-am pomenit că am 28 de rețete. Am auzit atunci de tratamentele doctorului Elthes. Am început să iau ceaiurile recomandate și preparate de dinsul și pot mărturisii că în prezent mă simt foarte bine, că am devenit alt om.”

Rozalia Ștefănescu, Oradea, Alea Apelor Calde 30: „De necrezut dar adevărat! După tratamentul cu ceaiurile doctorului Elthes, boala a dispărut ca lăuță cu mîna. Ani la rînd m-au torturat crizele provocate de o dischinezie biliară severă. La ora actuală nu mai am nici o durere în zona ficatului și pot să mîncine orice fel de alimente. S-a produs o adevărată minune!”

Viorel Mercea, Aleșd, str. Bobilna, bl. B-3 ap. 6: „Am suferit la început de hepatită cronică activă. În 1978 mi s-a pus un nou diagnostic la Clinica din Fundeni: ciroză hepatică. În 1980 l-am înțîlnit pe doctorul Elthes care mi-a propus un tratament bazat pe plante medicinale. Am folosit ceaiul indicat și treptat starea sî-nătății mele a început să se amelioreze. În clipa de față pot să declar că mă simt foarte bine. Acest lucru este probat de altfel și de analizele de laborator.”

Rafila Cartîș, Oradea, str. Întrecerii 7: „Am fost internată pentru colecistopatie, examenul radiologic indicînd o fiere cu pereți împregnați de calcar și cu trei calculi mari. Folosind ceaiurile doctorului Elthes am observat încă de la început o ameliorare. Repetînd investigațiile radiologice, mi s-a spus că colecistul a devenit transparent, iar pe ultimul film calculii nu mai sînt evidenți. De la încheierea tratamentului au trecut 18 luni și pot spune că mă simt foarte bine, am din nou poftă de viață și de muncă. Scriu

aceste lucruri sperînd că experiența mea va fi de folos mîilor de oameni care suferă de afecțiuni hepatice.”

Andrei Zăvoianu, București, str. Camellei 9, sect. 1: „Am fost internată în mai multe rânduri cu diagnosticul ciroză atrofică macromoleculară. În câteva luni am devenit din om neom. Nu mai puteam să minic aproape nimic, iar boala îmi umflase picioarele încît abia puteam să mă merg. Ei bine, ceea ce a făcut din mine doctorul Ladislau Elthes este un veritabil miracol! După numai două luni de tratament simptomele au început să dispară, iar ulterior am redevenit ceea ce am fost cîndva: un om sănătos. Declar în scris și sub semnătură că la ora actuală nu mai țin nici un fel de regim alimentar și pot să-mi desfășor activitatea în condiții normale.”

Gheorghe Pop, Oradea, str. Bumbacului 34: „După o internare la Spitalul CFR din Oradea, examenul radiologic a arătat că fierea se opacizează, doctorii propunîndu-mi să mă supun de urgență intervenției chirurgicale. Am fost de acord, dar am spus că înainte doresc să încerc un tratament cu infuzii preparate de doctorul Elthes. Am folosit aceste ceaiuri, constatînd că durerile și grețurile dispar cu desăvîrșire. La un nou control radiologic mi s-a spus că colecistul se opacizează în continuare, dar din moment ce mă simt bine nu este nevoie să mă recur la bisturiu.”

Mariana Venter, Oradea, str. Întrecerii 5: „Sînt de profesiune medic stomatolog și lucrez la Policlinica pentru copii nr. 1. Sufăr de o colecistopatie calculoasă diagnosticată clinic și paraclinic în 1982. Simptome: grețuri, balonări post prandiale și mai ales cefalee intensă. Auzind de doctorul Ladislau Elthes m-am adresat acestuia și am urmat un tratament cu o infuzie pe bază de plante medicinale. Am remarcat de îndată o netă îmbunătățire a stărilor mele generale. În comparație cu celelalte tratamente hepatobiliare pot să declar că metoda doctorului Elthes se recomandă printr-o eficacitate mult sporită.”

Maria Marcea, Oradea, str. Ialomitei 1: „Am fost internată în mai multe rânduri pentru o afecțiune biliară calculoasă. Boala a continuat să se agraveze. Am apelat atunci la ceaiurile doctorului Ladislau Elthes. În prezent mă simt excelent. Au dispărut crizele și am renunțat la restricțiile alimentare.”

Florica Megrău, Oradea, str. Transilvaniei 10: „În urma unei internări mi s-a pus următorul diagnostic: dischinezie biliară cu calculi și insuficiență pancreatică. Prin mijlocirea unei cunoștințe, am beneficiat gratuit de ceaiurile doctorului Elthes. În scurtă vreme durerile au încetat, mi-a revenit pofta de mîncare și nu mai țin nici un fel de regim alimentar. Sînt fericită că la noi la Oradea există un asemenea medic și sper din toată inima că în viitor numeroși alți bolnavi vor avea ocazia să beneficieze de miraculoasă infuzie preparată de medicul Ladislau Elthes.”

Scrisori asemănătoare (deci ale unor bolnavi care declară dispariția totală a simptomatologiei clinice) am mai primit din partea următorilor foști și actuali pacienți ai medicului orădean: **Florica Bică**, com. Lugoșul de Jos (colecistopatie); **Dorina Greciu**, Aleșd, str. Ciocirlei bl. Pb-1 (dischinezie biliară); **Maria Madar**, Aleșd, str. Ciocirlei 8 (dischinezie biliară); **Petru Mocianu**, Oradea, str. Tulpinei 9 (tratament post operator); **Chirodea Aniea**, Aleșd, str. Tudor Vladimirescu 11 (dischinezie biliară); **Ana Marcu**, com. Dioșig (colecistită calculoasă, hipoglicemie funcțională); **Maria Tiriteu**, Oradea, str. 16 Februarie 10 (dischinezie biliară); **Ana Hadadea**, Aleșd (dischinezie biliară); **Marioara Sele**, Aleșd, str. Obor 12 (litiază biliară); **Panel Megrău**, Oradea, str. Transilvaniei 10 (afecțiune hepatică); **Ana Tulai** și **Ioan Tulai**, Aleșd, Piața Unirii 9 (colecistită cronică și hepatită cronică).

În loc de concluzii

Așadar, o descoperire mai mult sau mai puțin întîmplătoare. Sau ceea ce este perfect posibil. Istoria științei e plină cu asemenea surprize. Luigi Galvani a vrut să prăjească două picioare de broască și a descoperit electricitatea dinamică, Newton a intuit legea atracției universale stînd fără treabă sub un măr, iar înaintea acestora, milioane de oameni au făcut baie, dar numai unul singur, Arhimede, a identificat principiul hidrostatic.

Nu ne vom grăbi să tragem concluzii. Am scris aceste rânduri cu intenția de a aduce descoperirea doctorului Ladislau Elthes în atenția forurilor medicale și a institutelor de cercetări. Și să nu uităm: este vorba de o descoperire care vine în întîmpinarea unei situații de fapt: pe glob, din trei persoane adulte, una suferă neapărat de afecțiuni hepatice.

Importanța și valoarea terapeutică a plantelor de la Vîrciorog se recomandă deocamdată prin proba timpului și declarațiile unor foști și actuali pacienți ai interlocutorului nostru. Vom reveni cu amănunte de îndată ce acest lucru va fi posibil. Pînă atunci, reamintim celor interesați și în primul rînd cercurii de specialitate că medicul Ludovic Ladislau Elthes domiciliază în Oradea, str. Breineri 72, tel. 3 00 31, și lucrează la Spitalul unificat din Aleșd, județul Bihor.

Fitoterapia nu-i doar mușețel!

Natura — sursa
și resursa vieții

● Fitoreceptura, încă o șansă a medicamentului natural ● De ce-l caută oamenii pe farmacistul Horia Bucur? ●

Cine este farmacistul Horia Bucur? Faima sa a trecut demult granițele județului Alba și demult este un nume de prestigiu între specialiștii din domeniul fitoterapiei din țara noastră. Ca dovadă, iată, o scrisoare trimisă de la sute de kilometri de Sebeș, din alt colț de țară, cu adresa „Farmacistului Horia Bucur, Transilvania”, a sosit chiar la Horia Bucur, la Farmacia nr. 37, unde lucrează de 12 ani, reîntors acasă. Și unde s-a aplecat, unde își continuă, cu toate resursele sale fizice, intelectuale și afective, cercetările și studiile asupra plantelor medicinale de pe Valea Sebeșului, de pe Valea Frumoasei, și a remediilor terapeutice ce se pot obține din acest tezaur inepuizabil și inestimabil al locului. Unde este chiar o îndelungată tradiție, de care și alți predecesori ai săi s-au ocupat, pe care — se spune — însuși Hahnemann, creatorul homeopatiei, cită în România, la Sibiu, le-ar fi cunoscut și preocupat.

Horia Bucur, născut în Lăncrăm, marelui Blaga (a urmat farmacia ca o pace între pasiunea sa pentru chimie și fascinația naturii de-acasă), își fixează pentru totdeauna vocația grație a doi mari profesori pe care i-a avut ca student, savanți de renume în domeniul plantelor medicinale. Mai întâi prof. Gabriel Rac — la Tg. Mureș, apoi, prof. Teodor Goia — la Cluj-Napoca. Încă de pe băncile facultății începe studiul unor plante cu saponine, mai puțin cunoscute și valorificate pentru medicină. „Era primul drum pentru o cercetare care, sper, să ducă la parcurul întregii mele vieți în acest inepuizabil teritoriu al plantelor medicinale cu nu trebuie, nu mai trebuie privite doar ca un simplu ceai al bunicuței noastre. Nu spun o noutate, afirmând că astăzi în întreaga lume se acordă o importanță din ce în ce mai mare medicamentului de origine vegetală, având prioritate față de cel sintetic — cum studii ample o demonstrează — în proporție de 60—65 la sută.

Aplecat asupra studiului substanțelor active dintr-o serie de plante ce cresc în flora județului Alba, dar și asupra diversificării formelor farmaceutice, în vederea obținerii unor produse originale indigene, farmacistul din Sebeș s-a afirmat și se afirmă atât între specialiști — susținând în diverse simpozioane și manifestări științifice de medicină și farmacie lucrări originale, publicând în reviste de prestigiu — cit și în rândul bolnavilor, al pacienților din întreaga țară. Care vin, vin cu tot soiul de diagnostice fixate de medici, solicitând remediile sale din plante, fie pentru că medicamente clasice n-au dat rezultat, fie pentru că erau din import ori deficitare, nemaiputându-și le procura... Horia Bucur primește circa 1 000 de scrisori pe an la care nu poate răspunde. „Întîi — pentru că nu sînt adeptul medicinei prin corespondență, doi — pentru că nici nu dispun de asemenea posibilități pentru a le prepara medicamentele solicitate.”

În mica sa farmacie, dintr-un local vechi și foarte impropriu acestei destinații, cu prețul a numeroase eforturi, sprijinit cu un mare devotament de întreg personalul unității, a preparat dintr-un număr important de plante bine studiate din punct de vedere al compoziției chimice și acțiunii farmacodinamice formule și medicamente pentru numeroase suferințe. Din coada șoricelului, castan sălbatic, gălbenele, păducel, răchișan, pufuliță, smirndan, sunătoare, clorofila sodică, ulei de cimbru, ulei de jneapăn, emulsii și pudră contra acneei — indicate în acneea vulgară juvenilă și roșacee; balsamuri venotonice, indicate în ulcere varicoase,

luxații, masaje pentru sportivi; unguentul de gălbenele contra durerilor, interigo, arsuri, ulcer varicos, prostatită; emulsie cicatrizantă (sub formă de spray) indicată în răni greu vindecabile, iritații ale buzelor și mameloanelor; preparate cosmetice pentru îngrijirea sugarului și a copilului mic, deosebit de eficiente în tratarea și prevenirea erupțiilor sau în impetigo. Cibotusul — unguent și picături —, preparat pentru combaterea afecțiunilor căilor respiratorii a fost experimentat pe 20 000 de bolnavi de diferite vîrste, în special copii și bătrîni, dovedindu-se (fără excepție) util și eficient în combaterea tusei, bronșitei, astmului, laringitei atonice vocale, în viroze, gutural. Cu efecte pozitive și în nevroză cardiacă și angina pectorală. Brevetat de către O.S.I.M. (Brevet nr. 76 072 din 29.11.1980), deși sute de bolnavi îl solicită, destul de recent a fost — „Biofarm” București — nu a intrat încă în producție, iar Institutul pentru controlul de stat al medicamentului și cercetări farmaceutice nu-l dă „avizul de necesitate” decît condiționat. Cu condiția ca farmacistul Bucur să-și scotoască medicamentul ca „adjuvant” în tratamentele clasice. Cum poate să-și condamnă astfel produsul (format dintr-un număr foarte mare de ingre-

cistul a fost unul din cei trei copii ai săi, precum a preparat și testat, tot pentru unul din băieții săi, în momentul cînd a contractat o hepatită virală, medicamentul „numit deocamdată sui-generis „Hepato-stop”, pentru drenarea ficatului. Aplicat în doze normale, alopate, după o săptămîna analizele s-au prezentat în limite normale”. Firește, majoritatea celor care au beneficiat de medicamentele fitoterapice preparate în Farmacia 37 din Sebeș solicită să le poată afla în farmaciile din localitățile lor, așa cum ar fi normal și omenesc. La Sebeș „nu avem nici timp și nici posibilități, condiții de materie primă, personal, să preparăm pentru toată țara, în localul și cu dotarea actuală”. Deși micul colectiv, grație ideilor și eforturilor lui Horia Bucur (și cu sprijinul unor ingineri, maeștri și muncitori de la o serie de întreprinderi din localitate) a realizat o coloană de separare a uleiurilor volatile din plante, prese pentru supozitoare fitoterapice, un aparat pentru tablete și chiar o mică mașină de comprimat, ce a fost distinsă cu premiul I pentru creație tehnico-științifică în cadrul Festivalului „Cîntarea României”. În felul acesta, acolo în orașul ardelean se naște, s-a născut, de fapt, un concept nou în farmaceutică, numit foarte

rimentat clinic, cu rezultate relevante, alte produse din aceleași resurse ale naturii verzi în afecțiuni ginecologice — tryhomonază, colpita banală și colpita distrofice —, înlocuind o serie de medicamente chimice deficitare ori din import. Prepară unguente cu Arnica, ovule cu Gălbenele, medicamente din uleiul de Busuioc (iarăși o plantă atât de valoroasă mai puțin luată în seamă de specialiștii medicamentului). Pentru bronșite asmatoforme și tulburări gastrice, „dar cu cel mai mare succes pentru căi respiratorii”. În urma cercetărilor sale deschide perspective terapeutice nebanuite și unei alte plante, deosebit de frecvente în flora noastră spontană — cîrmizul. „Un extraordinar remediu al afecțiunilor O.R.L. — laringite, micoze, otite, afte”. Munții Apuseni sînt plini de Arnica, „extraordinară în bolile de piele”.

Cu alte cuvinte, rezervorul natural e plin de medicamente, totul este să-i acordăm atenție și să punem la punct știința de a le extrage și folosi. Iar medicii — știința de a le cunoaște, preții și recomanda, căci în zadar vom avea farmaciști capabili să le prepare, dacă nu și medicii care să le prescrie! Prețuindu-le așa cum se cuvine, acest îndrăgostit, acest pătîmas al plantelor noastre medicinale acționează și în vederea protecției și conservării bazinelor. Pentru Angelica („o plantă de mare preț, un extraordinar medicament, deși încă nefolosit, pentru cel cu o digestie dificilă, înlocuind medicamente din import foarte căutate și foarte scumpe cum sînt Catazin-ul ori Festal-ul, ca și pentru cei cu aciditate gastrică, enterite, insuficiență hepatică, unele afecțiuni ale cavității bucale, și chiar pentru reumatism, sub formă de frecții, o plantă deci cu un arsenal terapeutic atât de bogat”) a întreprins repopularea Văii Sebeșului, fiind pe cale de dispariție. Au apărut adevărate culturi.

O întrebare pe care o ridică medicamentul fitoterapic la ora actuală este aceea dacă Plafar-ul își îndeplinește, așa cum este organizat și cum funcționează astăzi, rolul în promovarea acestuia? Din experiența sa, farmacistul Horia Bucur consideră că nu. Iată un argument. Există o serie de plante în Nomenclatorul Plafar care nu sînt cuprinse și în Nomenclatorul oficial al farmaciei și nici al Ministerului Sănătății, generind în consecință mari greutăți pentru creatorul fitoterapiei în a prepara și difuza produsele sale medicamentoase. Neîndînd nomenclatoarele oficiale, firește, medicii nu le prescriu bolnavilor, iar o fitoterapie complexă și o cercetare complexă în domeniu nu se poate face decît cu toate plantele cunoscute ori nou descoperite. „În context, propune farmacistul Horia Bucur, magazinele Plafar să fie transformate în farmacii fitoterapice, încadrate cu farmaciști care, prin diplomă sînt specialiști în fitoterapie. S-ar găsi astfel, și locul legal de desfășurare a activității de cercetare a farmacistului.

În sfîrșit, după ani lungi de necazuri, de interdicție de a mai prepara în farmacie produsele sale fitoterapice, de suspiciuni și neîncredere din partea unor foruri farmaceutice și medicale, Horia Bucur s-a impus, și-a impus adevărurile, seriozitatea, munca onestă. Cu sprijinul organelor județene și locale de partid, și de stat și al Comisiei medicamentului care au întreprins toate demersurile pe lângă conducerea Ministerului Sănătății, a obținut aprobarea acestora pentru înființarea la Sebeș, sub conducerea farmacistului Horia Bucur, a unui laborator de fitoterapie pe care îl vizează de ani. Medicamentul românesc va avea de cîștigat.

CICI IORDACHE-ADAM ■

Stimați doctori, ați auzit de aceste leacuri?

diente) din moment ce bolnavi tratați cu Volon, de pildă, socotit unul dintre cele mai eficiente produse realizate pe plan mondial în astmul bronșic fără să fi simțit vreo ameliorare, urmînd cu „Cibotusul”, s-au vindecat.

„...Îi vizitasem pe mulți medici pediatri, spre a-l vindeca de astm bronhic pe nepotul meu Malschi Alexandru, de 5 ani și 10 luni, care de 4 ani suferea de această boală, scrie Boris Vasile Malschi, profesor pensionar din Turda, la 23 aprilie 1983. În urma sfaturilor specialiștilor, băiatului i s-au administrat în acei 4 ani medicamente ca Decaris, Prednison, Miofilin, Biseptol, Vitamine, Oxacilină, Ampicilină, Astofug, ceaiuri de tel. Am cerut și ajutorul Crucii Roșii, care mi-a trimis medicamente în mod gratuit pentru copil. Rezultatul? Copilul era liniștit cit era sub influența medicamentului, apoi începea să tusească, tot așa ca și înainte. Slăbise mult și nu mai avea poftă de mîncare. Ce puteam face decît să merg la Sebeș-Alba, la farmacistul Bucur Horia?! Tovarășul Bucur mi-a dat 2 sticlute cu un preparat al dînsului din plante medicinale, una cu picături, una cu o alifie. Am respectat întocmai indicațiile și în a doua zi de la începerea tratamentului, adică în ziua de 28 ianuarie 1983, flegma s-a rupt și de atunci nepotul meu Alexandru, acum de 6 ani, nu mai tusește. Am așteptat ca un neînzecător ce eram, să-i revină tusea. Nu i-a revenit, deși de atunci au trecut aproape 2 luni”. S-ar putea reproduce în același sens și scrisorile Elisabetei Kalman, Ranga Maria, Sitar Ioan, Joldes Silvia, Toma Aurelia, Gyalaș Sandor din Alba Iulia, Băcăințan Valeria din Vințu de Jos și ale multor alora ai căror copii s-au vindecat de la astm și tuse convulsivă la guturai și viroze cu medicamentul „Cibotusul”. Primul pe care l-a testat farma-

propriu de creatorul său fitoreceptură. Adică receptura, elaborarea de preparate medicamentoase din plante direct în farmacie. „Încercînd prin aceasta să contribuim la diversificarea și valorificarea superioară a tezaurului imens oferit de natura noastră. Fitoreceptura, cum precizează Horia Bucur, este rezultatul însușirii Farmacognoziei cu Tehnica farmaceutică; ea studiază aspectele teoretice și practice, controlul și conservarea formelor farmaceutice care conțin plante sau extracte din plante, în scopul folosirii lor profilactice și curative”. Deci, e foarte clar, Horia Bucur este un om de știință, nu un spîter de modă veche, nu un diletant, un amator oarecare și cu atât mai puțin amator de cîștig. A desfășurat și desfășoară în continuare intense cercetări asupra renumitului Păducel (Crataegus), atît de cercetat în lume și foarte căutat, atît de către alopați cit și de către homeopați. Pe lângă uleiurile volatile cunoscute, a identificat alte 11 componente care n-au fost consemnate pînă acum de literatura de specialitate internațională, descoperind totodată noi utilizări și noi posibilități terapeutice ale „banalei” buruieni. „Deși utilizarea de bază rămîne în afecțiunile cardiovasculare, fiind unul dintre drenoarii importanți ai inimii, prin noile componente identificate, și mai ales în murguri de păducel, se poate folosi cu succes și în afecțiunile căilor respiratorii”. Horia Bucur a întreprins, de asemenea, cercetări importante, este poate printre primii farmaciști români care au abordat cea mai recentă disciplină a fitoterapiei, gemmaterapia. Terapia cu ajutorul unor extracte și macerate din muguri și mlădițe tinere vegetale (despre care vom vorbi într-un articol separat). În colaborare cu cîțiva medici de la Spitalul orașesc din Sebeș, dr. Enea Maniu, dr. George Haber și dr. Gelu Besoiu — unde a găsit înțelegere și receptivitate, a expe-

„Laetril” sau o nouă speranță care vine de la plante

LAETRIL este denumirea comercială a unui medicament anticanceros, de origine vegetală, oficial în Mexic și admis de legislația a 7 dintre statele americane. Produsul medicamentos constă din condiționarea sub diverse forme farmaceutice, a unui extract vegetal obținut din simburii fructelor unor specii din familia Rosaceae (migdal sau piersic sau cais), ce conține ca principiu activ amigdalina — un glicozid cianogenetic — în concentrație de maximum 3%.

Introducerea în terapia bolii canceroase a acestui medicament s-a bazat pe faptul că popoarele în a căror alimentație zilnică intră anumite cantități de alimente conținînd acest glicozid, nu cunosc practic tumorile maligne. În organism amigdalina — principiu activ din LAETRIL — se scindează în aldehydă benzoică, acid cianhidric și 2 molecule de glu-

coză. Scindarea are loc nu în mediul acid din stomac, așa cum era de așteptat, ci în intestin sub efectul unei enzime — beta-glicozidaza, produsă de flora locală. Din această cauză administrarea per orală a medicamentului este mai eficientă decît cea parenterală. Efectul terapeutic, cit și toxicitatea preparatului (care este mai redusă decît cea a citostaticeelor de sinteză), depinde în primul rînd de cantitatea de acid cianhidric eliberat în organism.

Mecanismul de acțiune al LAETRIL-ului nu este încă binecunoscut. S-a evidențiat pînă la ora actuală un efect cancerotoxic selectiv al produsului bazat pe predeteriorarea respirației celulelor tumorale, concomitent cu dependența de pH a activității beta-glicozidazel. Se administrează cantități de 1—5 g la 2 zile. Cantitățile administrate, care nu prezintă

fenomenul de cumulare nu eliberează în organism cantități de acid cianhidric care să producă intoxicații.

În ultimii 20 de ani LAETRIL-ul a fost administrat la peste 5 000 de pacienți care sufereau de: limfosarcom, adenopatii leucemice, metastaze scheletice după carcinom mamar operat, cancer pulmonar, leucemie mieloidică cronică, pleurocarcinom, carcinom rectal multiplu. Într-un caz de cancer hepatic, administrîndu-se 5 g LAETRIL la 2 zile, s-a obținut o ameliorare evidentă, care s-a soldat cu o stare generală bună timp de 32 de luni. În cazul metastazelor scheletice s-au obținut remisiuni de pînă la 9 ani. În general în cazurile aflate în stadiul II și III, față de lotul martor netratat cu LAETRIL, s-a obținut o prelungire a vieții de 40 luni, în medie.

Toleranța produsului a fost bună chiar și în cursul tratamentelor de lungă durată, fără a se observa displazii medulare. LAETRIL-ul s-a dovedit apt de a fi cuplat în terapie și cu alte metode sau mijloace de tratament cunoscute. O idee interesantă ce a fost enunțată este aceea referitoare la o eventuală profilaxie a cancerului cu ajutorul amigdalinei consumată sub formă de migdale-simburi prăjiți și sărați.

Mal nou au apărut controverse referitoare la mecanismul de acțiune. Un grup de cercetători de la Institutul de Științe Biologice din Machidu-Japonia, au afirmat (Science News nr. 115, 1979) că nu LAETRIL-ul ca atare, ci aldehydă benzoică, din compoziția lui este eficientă în cancerul pulmonar. De asemenea s-au ivit divergente referitoare la capacitatea enzimelor produse de bacteriile din intestinul uman de a extrage benzaldehida din LAETRIL, ele au numai capacitatea de a scinda amigdalina în glucoză și mandelonitril, din această cauză fiind necesar de a se injecta aldehydă benzoică direct la locul urmărit.

Avînd în vedere toate acestea, apreciez că medicamentul ar trebui să facă obiectul unor studii de specialitate în țara noastră și pe această bază să se înceapă fabricarea LAETRIL-ului. Materia primă există (simburii de caisă de la fabricile de conserve), aparatura existentă este suficientă, oameni capabili să producă acest medicament sînt.

Farm. IOAN MARINESCU ■
Institutul de cercetări
medico-farmaceutice Cluj-Napoca

Atenție, la orizont speranță!

Chemăm
în judecată
cancerul

● Reporter ad-hoc lingă un pat de suferință ● Cercetarea unor medici veterinari ●

O rază de lumină

Din prima clipă și-au zîmbit unul altuia, cu căldură iscoditoare, găsindu-se repede, cu evidentă satisfacție, că sînt amîndoi strănești de-aia lui Tudor din Vladimiri și contemporani cu inegalabilul „Nea Mărin”, unchiul nu mai puțin celebrului „Sucă”. Dialogul s-a legat repede, într-o neaoșă limbă de pe plaiurile oltenesti, deși amîndoi sînt bucureșteni de mai multe decenii.

După începerea diagnosticării, cînd stabilește ritmul cardiac și tensiunea arterială — precizez că omul respectiv diagnostichează maladiile fără nici un instrument convențional, fără să aibă nevoie de buletine medicale de analiză, fără să-l mai fi văzut vreodată pe cel bolnav ci numai prin simpla strîngere a mîinii pacientului sau recepționindu-l cîmpul biologic de la distanță — „olteanul diagnostician”, avîndu-ne ca asistenți pe trei dintre cei apropiați „olteanului suferind”, în mai puțin de o jumătate de oră asternu în fața noastră, aproape necrutător și cu toate acestea deosebit de calm și calm — desigur, adresîndu-se direct celui în cauză — tot ceea ce voi relata în rîndurile „are urmează”. Și va promite, dragi cititori, că am să fiu cit mai fidel dialogului dintre O.D. (diagnosticianul) și O.S. (pacientul) — deși eu nu sînt oltean decît după soție.

Așadar... O.D. — Știi ce ai? O.S. — Din prima zi cînd, din pură întîmplare, un prieten medic m-a consultat, după ce l-am cerut un certificat medical. Am intrat sănătos și am ieșit din cabinetul lui cu diagnosticul „cancer” și cu convingerea lor (a medicilor) că nu mai am de trăit decît trei luni. Mie nu mi-au spus nimic, dar serviciul meu oltenesc de informații mi-a adus vestea în aceeași zi. De atunci, evident, știu tot, dar, uite Taică, nu s-au adevărit încă spusele lor. O.D. — Și te temi? O.S. — Nu. O.D. — Vrei să-i infirmi pe medici sau să-i confirmi? Aici a intervenit și subsemnatul: I.M. — Maestre, mi-ai promis că o să jucați, în sfîrșit, cel mai mare rol din viața dv. Noi vă vom pregăti textul, adică partitura, și vom face chiar și regia. Vreți? O.S. — (gînditor) Da, vreau!... (apoi mai ferm). Evident că vreau, cine dracu' nu vrea? O.D. — Fiindcă știți totul sau aproape totul despre matală, am să-ți spun exact ce este rău în organismul despre care, sper că ai să o recunoști, ai crezut că e din oțel, că nu va cădea niciodată și că-ți poți bate joc de el oricum — cu 60-80 țigări pe zi, cu „tării” gustoase, cu nopți nedormite, cu miel, purcel, vițel, pui din belșug și, evident, cu multe altele O.S. — Da, meștere, recunosc, așa am crezut multă vreme. Da' acum... O.D. — În primul rînd, va trebui să scîpăm de nenorocitul ăsta de lichid abdominal, care te face cu

burtă și a căru proveniență este din „limfă coagulată”, stazăză acolo din pricina obturării canalelor limfatice principale. O.S. — (strîgînd către soția lui). Ți-am spus eu, ciocirluțo, că am lichid! Ce dracu' i-o fi apucat pe cei doi doctori să conteste adevărul? — O.D. Lasă asta. Mai bine fii mulțumit că transpiri din abundență, că organismul se apără astfel căutînd să elimine toxinele și răul care te face acum să suferi. Din păcate, constipația cronică care te necăjește — de care medicina actuală nu se prea ocupă, deși este cauza-cauzelor și boala nr. 1 a secolului nostru — împiedică evacuările firești ale resturilor digestive. O.S. — Da, meștere, așa este. O.D. — Pe urmă, ai cam exagerat cu carnea, mai ales cu cea tînră, consumînd cantități cam marișoare și creînd astfel în intestinale matală mediul optim pentru ca o colită de putrefacție să te răvăsească acum în toate chipurile. O.S. — Da, bine ai zis, e tare nenorocită. Am mîncat vreo trei viței în vara asta și citeva vaci pe deasupra. Și uite ce-am devenit... O.D. — Imi place, ți-ai păstrat umorul... Cordul îl ai bun, ficatul crescut, rinichii oboșiți, pancreasul afectat, singele intoxicat... O.S. — Mai Taică, da' mai e ceva bun în mine? O.D. — Este, în primul rînd psihicul și întreaga-ți structură bioenergetică. După cum te simt eu, ai evidente resurse de revenire și dacă vei vrea, o să le mobilizezi ca să învingi și să-ți poți juca rolul cel mare, de care vorbea profesorul. O.S. — (gemînd ușor) Bine, îl voi juca. O.D. — Excelent! Acum hai să încercăm un „miriș”, să gemem împreună. O.S. — (după primele încercări) Nu pot Taică, nu mă lasă burduhanul ăsta nenorocit. Arză-l-ar focul! O.D. — Ba ai să poți!... Așa, treci pe sunete mai joase... Bine... Văzuși? Numai așa poți oxigena toate cîșoarele pulmonare, gemînd cit mai lung. De fapt, gemătul — ca și plînsul, risul, căscatul și strănutul — este una din căile prin care descarcăm energia negativă din corp și ne încărcăm cu energie bună, pozitivă. Și fiindcă ești mereu neliniștit și nu dormi bine, începînd chiar din seara asta, doamna matală îți va face frecție cu soluție din oțet de mere și apă, în special pe partea inferioară a trupului. Poate ai observat că partea de jos a corpului matală este mereu mai rece decît cea de sus care transpiră intruna. După ce o să egalezi temperatura pe tot corpul, vei dormi minunat. Faptul că O.S. avea partea inferioară mai rece, O.D. o sesizase de la distanță. O.S. — Și chiar crezi, meștere, că așa o să dorm? O.D. — În mod sigur! Fac o pauză în acest dialog, confirmînd că după numai trei zile de cînd s-au petrecut acestea, „olteanul suferind” a început

să doarmă din ce în ce mai bine. În seara aceea s-au mai întîmplat și următoarele: I.M. — Ar fi bine să vezi care din alimente, ceauri și vitamine sînt compatibile cu starea matalui. O.S. — Asta ce mai e, bre? O.D. — O să vezi îndată. Fac încă o dată precizarea că O.D. testează produsele fără vreun aparat special, numai prin capacitatea mîinilor sale de a recepționa acceptul sau neacceptul bioenergetic al pacientului.

Rînd pe rînd, alimentele, vitaminele, ceaurile, inclusiv o medicație specială, preparată pentru boala cancerosă — de către dr. Iulică Voinea, au fost acceptate sau respinse, ca bune sau rele. Majoritatea produselor testate — prin simplă verificare a vibrațiilor specifice fiecăreia dintre ele — s-au dovedit a fi bune pentru pacient. N-au trecut însă examenul următoarele: peștele proaspăt — un super și foarte proaspăt carac — nefînd din ape sălbatice (O.D. a sesizat acest lucru de la distanță), medicația antitumorală (după părerea lui O.D. ar fi prea dură pentru stadiul bolii), piinea albă, unul sau două dintre ceaurile recomandate anterior și — culmea-culmilor! — ceaial de rostopască, deși se știe că acesta are efecte evidente, luat în anumite doze, în toate formele de manifestare a bolii neoplazice.

O.D. — Asta nu merge, ai prea multă rostopască în matală! Am făcut ochii mari, dar ne-a lămurit imediat maestrul. O.S. — Da, domnule, cocirile mele (așa le spune el soției, ficei și surorii sale) m-au îndopat toată vara cu saci de rostopască. O.D. — Nu-i nimic, pe ăsta-l scoatem deo-camdată și rămîn celelalte. Și acum să vă spun, doamnă, ce e de făcut foarte urgent ca să scoatem lichidul din abdomenul soțului. Neîntîrziți faceți rost de hrișcă și ghimbir. O cataplasma de citeva minute din ghimbir, aplicată pe toată suprafața abdomenului, și apoi una de citeva ore, din pastă de hrișcă, face minuni. Și vă mai trebuie să instalați în camera matalui un aparat pentru produse ioni negativi și să evitați încălzitoarele electrice. Soția lui O.S. — Și cu ce o să înlocuim carnea, peștele și ouăle? O.S. — Mai taică-ți ciripitoarea, cocirlo, ți-am mai spus că voi mă hrăniți alurea. Asta o simt eu, aici, în mine! O.D. — Fiți liniștiți, doamnă, nu se va prăpădi deloc. Îi veți hrăni cu pastă de polen — care conține aminoacizi, vitamine, săruri și altele — amestecată cu miere, brînză de vaci din lapte fier, pulpă de lămie opărită cu apă, sucru crud din morcovi, varză albă, sfeclă, pătrunjel și țelină, cu apă organică (apă fiartă, răcită și ținută într-un vas, o noapte întreagă, împreună cu pulpele de la fructele și legumele stoarse de suc), piinea neagră uscată (nu prăjită), vitamina C 500, supă sau suc de ceapă roșie coaptă în cuptor și, desigur, adăugați ceea ce v-a propus profesorul,

ca remediu natural pentru blocarea mecanismului genetic al maladiei. Vom realiza astfel două lucruri simultan — blocarea bolii și refacerea organismului. Restul depinde de voința matală, maestre, ca să-ți poți juca rolul cel mare, aievea.

„Olteanul suferind” este unul din marii slujitori ai scenei românești, un superb îndrăgostit de oameni și de viață, un talent românesc extraordinar pe care-l dorim, din toată inima, din nou și cit mai curînd să apară în fața milioanei de spectatori și telespectatori care îl iubesc și-l așteaptă cu nerăbdare.

„Olteanul diagnostician”, deși nu e medic și nici nu pretinde să se substituie medicului, este ing. Valeriu Popa, prezent mereu în paginile revistei Flacăra, omul cu o dotare naturală și psihică absolut excepțională. În acea seară de sim-bătă, 5 noiembrie 1983, demonstrația lui m-a convins definitiv și m-a făcut să înțeleg, mai mult ca orînd, cit de mare este nevoia să leșim din canoanele convenționale, să nu credem că lumea și materia sînt numai ceea ce știm acum, să fim incredințați, pînă în adîncul sufletului, că omul, flinta supremă a universului, nu are în fond alte limite ale puterii sale de acțiune decît cele pe care, unori, și le pune singur, în chip absurd.

Nu pot încheia cele relatate fără citeva vestii de ultimă oră (miercuri, 9 noiembrie 1983, orele 10 dimineața). În cursul celei de-a treia întîlniri, O.S. ne-a informat, cu voce mult revenită, mai calmă și veselă, cu culoare în obraji și umor sănătos, că „a mai găsit un sac de voință, deși aeropurtul e prea încărcat de zboruri”. A mai adăugat că e hotărît să participe, cu cotă parte egală, la această cumplită bătălie pentru raza de lumină și viață. În al doilea rînd, primele trei cataplasme de hrișcă (păcat că această plantă nu se cultivă mai mult și la noi în țară) aplicate din 4 în 4 ore au extras din abdomenul bolnav, prin porii pielii, ceva mai bine de un litru de lichid. E bine, e foarte bine!

Ca parte implicată direct în această bătălie crîncenă, nu pot încheia fără a mărturisi deschis că n-aș fi avut despre ce să scriu, în sensul celor relatate, dacă revista Flacăra nu ar fi deschis, la îndemînul atît de curajos al redactorului ei șef, un proces necrutător împotriva cancerului, invitîndu-ne să nu uităm în activitatea noastră exemplul și chemarea Cîrmaciului țării, tovarășul Nicolae Ceaușescu, de a cuteza în orice domeniu, oricîte dificultăți și oricîte îndoială s-ar ivi în cale. Să cîntăm deci și în cazul acestui bolnav. Așa capătă un sens suprem și superbele versuri „Și totuși există iubire / Și totuși există blestem / Dau lumii, dau lumii de gîire / Iubesc, am curaj și mă tem”.

ION MANZATU ■

Un experiment reușit!

Continuînd seria articolelor dedicate tratamentului original anticanceros după metoda doctorului arădean Iulică Voinea, avem ocazia să ne referim acum la un nou experiment (de această dată reușit!), desfășurat, după cum veți vedea, după toate regulile cerute. Am scris la vremea respectivă, cu obiectivitatea necesară profesiunii noastre, despre experimentul preclinic care a avut loc spre sfîrșitul anului trecut, în laboratoarele Institutului oncologic din București, sub conducerea dr. Ion Popp, șeful laboratorului de biologie și imunologie a cancerului, și dr. Rodica Dumitrescu, coordonatoare a lucrării. Spuneam atunci că respectiva lucrare, reprezentînd contractul nr. 5092 (Cercetarea preclinică a produselor anticancerose — I. Voinea), încheiat între C.I.M.C.C.L. (titularul de brevet) și I.O.B., s-a încheiat cu un eșec aproape total, animalele supuse experimentului — șoareci și șobolani — nerezistînd șocului de imbolnăvire artificială, în ciuda tratamentului aplicat. Și totuși, menționam, bîzîndu-ne în special pe felul în care fusese făcut acest tratament (extrem de dificil, în cazul animalelor mici), ca și pe stadiul de imbolnăvire deosebit de avansat în care fuseseră aduse animalele de experiență (cu greu se mai puteau aici petrece minuni!), că experimentul Voinea nu poate fi socotit încheiat, fiind necesare în continuare alte încercări, în special pe animale mari. Acest lucru din păcate nu s-a mai întîmplat, autoritățile medicale pîrînd să fi tras o linie definitivă asupra „cazului Voinea”, chiar dacă despre concluziile finale nu am fost încunostințați niciodată...

Între timp, într-o altă zonă a țării, mai mulți specialiști în medicină veterinară (dr. Eduard Bedrosian, dr. Ioan Eisele, dr. Ioan Rizea — de la Institutul agronomic Timișoara, respectiv Inspectoratul sanitar veterinar Timiș), au început un experiment pe care astăzi sîntem în măsură să-l

înfățișăm cititorilor noștri. Protocolul acestui experiment, ca și concluziile sale, ne-au fost înfățișate de curînd, ele urmînd a face obiectul unei comunicări științifice. Nu vom intra în de-

„Cercetările noastre au fost efectuate în perioada 15 noiembrie 1982 — 1 septembrie 1983, pe un număr de 32 de vaci cu leucoză limfocitară, diagnosticată hematologic, serologic și clinic. Virsta animalelor era cuprinsă între 5 și 8 ani. În vederea efectuării tratamentului, animalele au fost împărțite în două grupe. Grupa I a cuprins 20 de vaci, la care s-a inoculat i.v., zilnic, timp de 6 zile, cite 15 ml soluție medicamentoasă; grupa a II-a a fost alcătuită din 12 vaci, la care s-a inoculat i.v., zilnic, timp de 6 zile, cite 15 ml soluție, concomitent cu efectuarea zilnică de spălături vaginale cu 100 ml de soluție, diluată în proporția recomandată de autorul produsului. Menționăm că durata de tratament a fost indicată, de asemenea, de dr. Iulică Voinea. Prelevările de singe pentru examenul hematologic s-au făcut după cum urmează: la 3 și 6 zile după primul tratament; la 12 zile după primul tratament, numai la vacile cu examen serologic dubios (la care s-a continuat tratamentul încă 6 zile); apoi, din lună în lună, la toate cele 32 de vaci. În tot acest timp s-a urmărit producția de

lapte, eventualele reacții din partea organismului animal, creșterea apetitului și altele. (...) Examenul hematologic efectuat după a 6-a zi de tratament a relevat următoarele: nr. de leucocite pe mm³: 13 500—14 000, deci o scădere destul de evidentă a acestora; o creștere de etrocite: 3,5—4 milioane/mm³; o diminuare evidentă a procentului de limfocite: între 68,8 și 72 la sută; neutrofile tinere: 23,4 la sută; neutrofile segmentate: 38,6 la sută. Trebuie să subliniem că valorile „spre normal” sînt mai evidente la grupa de vaci unde, concomitent cu inocularea i.v. a medicamentului, s-au făcut și spălături vaginale. Examenul serologic a pus în evidență următoarele: la 22 de vaci — negativ, la 10 vaci — dubios. La toate animalele tratate s-a remarcat o creștere a producției de

lapte, mărîre evidentă a apetitului, ușoară creștere în greutate și, în general, o evidentă redresare a organismelor, o retracție a globilor oculari (la cele cu exoftalmie) și o micșorare în volum a ganglionilor palpabili. La cele 10 vaci la care examenul serologic a fost dubios s-a continuat tratamentul — Voinea încă 6 zile, cu aceleași doze zilnice, după care s-a efectuat un nou examen hematologic. Rezultatele au fost următoarele: nr. de leucocite: 11 500—12 000/mm³; nr. de etrocite: 4—4,5 mil./mm³; limfocite: 63,1—65,4 la sută; neutrofile tinere: 24,6 la sută, neutrofile segmentate: 38,2 la sută. Constatăm deci, în această situație, cînd s-a prelungit tratamentul, modificări hematologice cu valori foarte apropiate de cele normale. Examenul serologic efectuat a fost de această dată negativ. Ani-

ții privind eficacitatea tratamentului în leucoză bovină cu produsul medicamentos al dr. Iulică Voinea (soluție injectabilă), prin prisma examenului hematologic”;

malele prezentau un apetit crescut, iar producția de lapte înregistra o ascensiune evidentă față de situația dinaintea tratamentului. Aspectul general al animalelor este mult îmbunătățit. Examenul hematologic repetat luna de lună (nouă în total) nu arată modificări semnificative față de cel efectuat cu ocazia instituirii ultimului tratament. Serologic, s-a păstrat negativitatea. De asemenea, în această perioadă am remarcat redresarea generală a animalelor, aspectul viol, iar producția de lapte mult crescută față de starea inițială.

Considerăm că rezultatele obținute și înfățișate în lucrarea de față vor putea face obiectul lărgirii acestui domeniu nou de cercetare, pe un număr sporit de animale, cu investigații mai ample și mai amănunțite, pentru a se trage concluziile definitive în acest sens”.

Un lucru n-au precizat cei trei autori ai experimentului, pentru că el se subînțelege: anume că, la mai bine de un an de zile de la începerea tratamentului, nici unul dintre animalele de experiență nu a murit, ba dimpotrivă, cele 32 de vaci fiind în fapt aproape total recuperate, cu poftă de mîncare și putere de lactație! Este un lucru nou, nu-i așa?, față de experimentul cu șoareci și șobolani, conclu-

ziile lucrării fiind fără îndoială complet schimbate față de cele ale cercetătorilor de la I.O.B. Cu modestie, cel 3 își rezervă dreptul de a cere efectuarea unor investigații mai ample și mai amănunțite, în stare să ducă la concluzia finală. Este dealtfel ceea ce noi cerem, la rîndul nostru, de foarte multă vreme...

DUMITRU GRAUR ■

flacăra

PENTRU MINTE, INIMĂ ȘI LITERATURĂ

Poezii ■ Interviuri ■ Note ■ Cronici ■ Eseuri ■ Poezii ■ Interviuri ■ Note

VASILE REBREANU:

„Aventura de a te perfecționa clipă de clipă“

— Mulți dintre cei care v-au solicitat interviuri, v-au cerut să vă recunoașteți izvoarele, filiația, alinierea la o formulă. V-ați simțit nu doar obligat, ci și onorat să... „recunoașteți“, totuși, cum e și firesc, citiva... părinți literari, și nu de dragul supozițiilor, sau să deturnați, cum a trebuit uneori, o prea grăbită etichetă...

— Am din fericire mulți părinți literari și aceștia sunt, bineînțeles, părinții noștri, ai tuturor, și bineînțeles părinții literaturii române și universale. Cum as putea, de pildă, să nu recunosc, cu gratitudine, cu o bucurie neasemuită, că în scrisul meu sunt prezente atâtea ecouri din Eminescu, de care zilnic ne aducem cu venerație aminte? Și-ar trebui să amintesc aici alte nume foarte dragi sufletului meu. În locul acestei însușiri aș prefera însă să fac o precizare: nu există artist fără părinți literari, fie că și-i recunoaște sau nu.

— Acesta e un adevăr evident.
— Da. Dar vreau să accentuez ideea de organicitate a literaturii, a artei în general. În adevărata, în marea artă nu apar bastarzi (sigur că în orice cultură apar și bastarzi și la un moment dat, ca în Harap Alb, aceștia pot chiar uzurpa locul adevăraților fii ai acelei maiestăți care este arta).

— Mai devreme sau mai târziu, falsul e descoperit.

— Artă este un organism viu, ca fauna, ca flora, în care descendența de la părinți la urmași e un proces firesc, obligatoriu. Și aici trebuie văzută arta în totalitatea ei. Sintem într-un moment fericit când tot mai multă lume își dă seama că europocentrismul nu numai că a fost o viziune incompletă asupra artei, ci că această poziție a păgubit foarte mult tezaurul mare al artei universale. L-a sărăcit. Erau adică niste cămări pecluite unde oamenii nu aveau acces din cauza prejudecăților. Nu vom conțina niciodată să admirăm acel superlativ care e arta greacă și cea europeană născută din ea, dar fără arta indiană, chineză, incasă, africană, polineziană, universul artei este frustrat așa cum Pământului ar înceta să fie rotund rupându-i-se oricare din părțile lui. Tîn deci foarte mult la afirmarea ideii că artă este un organism atît ca evoluție multimilenară cît și ca orizontabilitate, ca multitudinea a formelor ei, a infinitelor ei specificități etnice. Sper ca prin aceasta să fi lămurit cît de mulți părinți literari am, cît de ilustri și cît de mult tîn la ei.

— În multe interviuri ați amintit numele lui Ispirescu...

— Mai mult ca metaforă, ca simbol, în-

trigat de o realitate pe cît de paradoxală pe atît de nefirească. Ne interesăm adică de cultura de pe cine știe ce meridiane — și din cele spuse adineauri s-a putut vedea cît de mult salut aceasta — a făcut-o cu atîta succes, mult înaintea noastră Gauguin, Brâncuși și cu atîta folos — dar nu ne cunoaștem propriul folclor. Cînd spuneam Ispirescu mă gândeam la G. Dem. Teodorescu, Ion Pop Reteganul, Simion Florea Marian, mă gândeam la Miorița, la colinde, la ghicitori, la descintece, la cîntece de leagăn. Adică la antichitatea culturii noastre. Și aici, ca în toate cazurile, cuvintele folosite prea mult își pierd înțelesul. Se repetă de atîtea ori din școală: folclorul în poezia lui Eminescu, poezia lui Blaga și folclorul, influența folclorică la Mihail Sadoveanu, încît aceste formule se videază, se golesc de sens, devin automatisme și sensul și adevărul lor foarte profunde devin imperceptibile. Voi am să atrag atenția asupra faptului că folclorul nu se reduce la niste povești, interesante pentru copii și bune de abandonat la pubertate, ci că el e pămîntul de sub picioarele noastre, din el venim, din el creștem, din el ne hrănim. Toate acestea aș fi dorit să se înțeleagă atunci cînd aminteam de Petre Ispirescu, un nume uitat de mulți, dar care trebuie să fie pus cu cînte alături de Andersen, frații Grimm, Perrault. Am crezut că fac un gest de onestitate, recunoscîndu-mă ca descinzînd printr-unul din filoanele scrisului meu din folclor, din mitologia noastră. Dar cît dătează folclorului toată literatura noastră modernă, de la Văcărești la pașoptiști care și-au făcut un standard din frecvențarea sursei populare, apoi la marii clasici la marii de acum și ei clasici interbelici și pînă la generația mea? Este tot o problemă de filiație, de recunoaștere a părinților. În legătură cu generația mea aș vrea să spun, cum am mai declarat-o, că ea duce greul pe umeri. Mă refer la marii mei colegi. Ion Lăncrănjan, Fănuș Neagu, Ioan Alexandru, Nichita Stănescu, Adrian Păunescu, Paul Anghel, D.R. Popescu, Augustin Buzura, Marin Sorescu, Mihail Ungheanu și alții.

— CASA, CĂLAUL CEL BUN, UN CAZ DE IUBIRE LA HOLLYWOOD — romane, piesele de teatru — ASASINATUL DE PE PLAJA PUSTIE, FRUMOASA FERNANDA ET COMP. — ca să nu cităm decît una din volum și alta de pe scena acestei stagiuni, enlegerile de schițe, povestiri — exercițiul publicistic pe care-l practicați saturat de lirism și metafore — mă duc cu gîndul la paradigma „autor total“... Poate fi considerată această situație — o stare firească a oricărui scriitor, sau nu-s decît întortocheatele drumuri ale creatorului?!

— Prin scriitor total se înțelege în gene-

(Continuare în pagina 19)

GEORGE ARION ■

Poezii frumoase

Poate pentru că e un început de noiembrie incredibil de frumos, poate doar pentru că memoria noastră a asociat automat luna noiembrie cu poezia lui Lucian Blaga Vară de noiembrie, vă propunem spre lectură, de această dată, tocmai versurile care ni s-au părut cele mai nimerite pentru o stare de suflet pe care cu siguranță o simt mulți.

LUCIAN BLAGA:

Vară de noiembrie

Iubito-mbogățește-ți cîntărețul,
mută-mi cu mina ta în suflet lacul,
și ce mai vezi, văpaia și înghețul,
dumbrava, cerbii, trestia și veacul.
Cum stăm în fața toamnei, muți,
sporește-mi inima e-o ardere, e-un gînd.
Solar e tilcul ce tu știi oricînd
atîtor lucruri să-mprumuți.

O, lumea, dacă nu-i o amăgire,
ne este un senin veșmint.
Că ești cuvînt, că ești pămînt,
nu te dezbraci de ea nicînd.
O, lumea e albastră haină,
în care ne cuprindem, strîngi în taină,
ca vara singelui să nu se piardă,
ca vraja basmului mereu să ardă.

Noua frontieră

a sufletului uman

Piatra moale

Lipsa de memorie e însăși moartea,
recunoașterea fără de cuvînt
nemaștiind să zbori, zburînd
nemaștiindu-l morții trecînd.
Ca o tenebră, ceva invăluia

lărgimea orizontului dintr-o
singură sămînță.
O, cită uitare de sine
să nu-ți aduci aminte

aducîndu-ți aminte.
E cazul grav al nașterii fiecăruia.
Iau în mînă ceva
și arunc cu acel ceva în altceva.
Ce ninsoare, ce vîrtej, ce frig!

NICHITA STĂNESCU ■

Mult e dulce și frumoasă

„...mi s-a făcut jale de tine că suferi singur, fără ca o mină cu durere să-ți atingă FRUNTEA TA, CARE PLĂTEȘTE CÎT O ÎMPĂRĂȚIE...“

(Dintr-o scrisoare a poetei Veronica Micle către Mihail Eminescu)

În urmă cu un secol, numai cu cîteva cuvinte din limba română, cineva a reușit să exprime o laudă supremă la adresa unui geniu, într-un chip atît de răscolitor cum poate că în puține alte limbi ale Pămîntului s-a mai putut scrie.

Un gest nobil

— Am auzit, Mihail Beniuc, că v-ați cedat o parte din cărțile pe care le-ați strîns prin ani, bibliotecii „Timotei Cipariu“ din Blaj. Așa e?

— Da. Mă simt foarte legat de această „mică Roma“, cum i-a zis Eminescu, și am dorit ca să contribuie și eu la ridicarea ei culturală. Cînd am vizitat ultima oară Blajul le-am propus celor de-acolo să ofer cîteva sute de volume bibliotecii din oraș. Un profesor de română, Buzasi, a venit cu un camion și a luat cam cinci-sase sute de cărți.

— Ce anume le-ați oferit?

— Cărți din mai multe domenii. N-am înstrăinat însă pe cele de specialitate — biologie, psihologie, matematică.

— Nu vă pare rău cînd renunțați la cărți?

— Eu am pierdut trei biblioteci, din pricina vicisitudinilor istoriei, așa că știu ce sentiment de amărăciune îți poate provoca despărțirea de ele. Parcă îți pieri cineva drag. De data asta însă sînt convins că fac un serviciu unor oameni la care tîn și le sporesc zestrea de frumuseți.

— O singură întrebare vă mai pun: puteți încredința revistei Flacăra poezia pe care ați scris-o în această dimineață?

— Cu mare plăcere. Poftim!

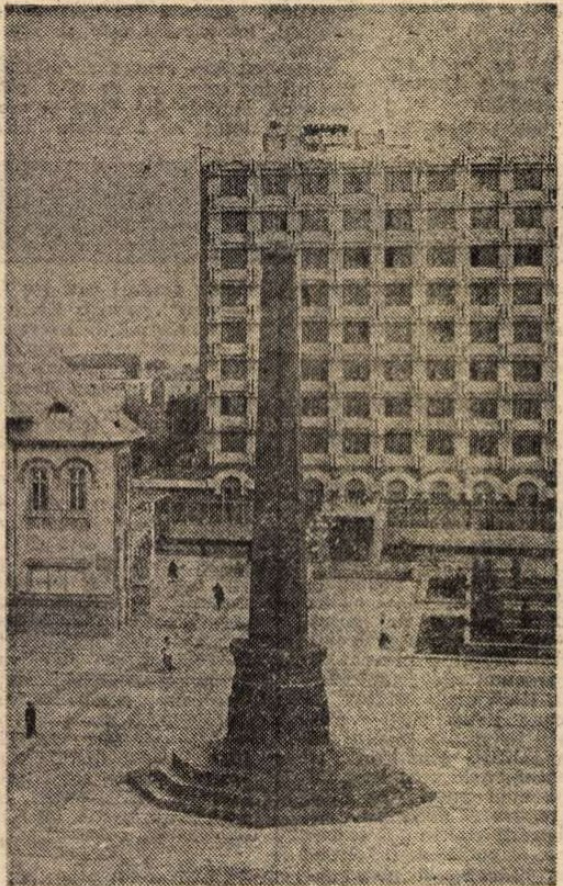
Omul fericit

Ferice omul ce nimica n-are!
Dar asta eum o fi posibil oare
Decît ca mort și fără conștiință
De ești cenușă ori de ești pămînt
De-adevărat, de ai ori n-ai mormînt
Trecînd definitiv în neînvînt?

Cadavrul ori cenușa de ti-o fură,
Tu nu mai ești, oricît s-ar face gură,
Devli doar pentru alții ca o mîrtă
Ce are ori ce n-are nici un preț,
Un fel de rigă Crypto-nre bureți,
Un fost Orfeu și o pierdută harță.

Iar de-ai lăsat în urmă niste cărți
— Ca autor ori nu — și niste hărți
E cine să le ia în moștenire
Ori să scornească poate o minciună
Fictivă ca și omul de pe lună
Să fii și tu măcar o suvenir
Căci omul doar atunce e fericit
Cînd cugetă, chiar de nu poate zice!

MIHAIL BENIUC ■

Ion Jalea : Monumentul Unirii din Focșani

Eveniment

Un diamant pe scena Teatrului Mic

Foarte plăcut, dar și foarte greu de scris, la numai câteva ore de la căderea cortinei, despre noua premieră a Teatrului Mic, **IVONA, PRINCEPSA BURGUNDIEI**, piesă de răsunet mondial aparținând scriitorului polonez Witold Gombrowicz, mesă care, chiar și înaintea montării ei ca text, deci, este un veritabil diamant al dramaturgiei secolului nostru.

Scrisă în 1935, publicată în 1938, dar jucată abia zece ani mai târziu, mai întâi în Polonia, apoi în alte țări, repunând răsunătoare succese care l-au uimit pe autor, **Ivona, principesa Burgundiei** este, cum spuneam, un diamant care, inspirat grefuit de Cătălina Buzoanu, strălucește, pe scena Teatrului Mic, pe deplin, cu toate fațetele sale.

Fațetele acestui diamant, ca să continuăm metafora, sînt alcătuite din povestea halucinantă a principelui Filip, moștenitorului tronului (din nou Dan Condurache ne-a cucerit printr-un joc de mare subtilitate psihologică, dar și extrem de alert), secundat de prietenul său, Chiril, un viitor probabil șambelan (excelent interpretat de Marian Rilea), povestea unui oșos și plictisit (dar atent și activ în momentele cheie) cuplu regent alcătuit din regina Margareta și regele Ignățiu (două excepționale roluri semnate de reputații actori Leopoldina Bălanuță și Mitică Popescu), povestea abilității și insidiosului Șambelan (Florin Călinescu ne oferă în acest rol un impresionant recital actoricesc) și povestea unui personaj colectiv, Curtea, un fel de decor viu care va recepționa și va determina câteva din importante momente ale piesei. Li se adaugă acestor povești Ciprian-Inocențiu, un curtean ridicol, pretendent fabricat de Șambelan la mîna și dragostea Ivonei, un fel de rival moliu al principelui Filip (rol însușit în limitele unor severe indicații regizorale de Dinu Manolache) și Iza, o curtezană tulburătoare de frumoasă, dar minată și de-o vulgaritate bine evidențiată, singura care, surprinsă în jocul ei de mîrire pe tronul-canapelei, ne lasă să credem că bănușele diabolice joacă al principelui Filip, pornit să cucerească puterea, și va fi, în împlinirea acestei intenții, un apogeu imbold. Într-un anume fel, Iza (cu aplomb interpretată de Ioana Pavelescu-Sion) este rivala Ivonei, așa cum Ciprian-Inocențiu este rivalul Principelui. Am lăsat la sfîrșit, după cum se vede, povestea Ivonei, fata urîță și „mălăiață”, care se va îndrăgosti de Principe, personajul- pretext care, prin înșelași viața ei, va plăti, conștient, schimbarea timp de-o clipă a Principelui, precum și preluarea puterii de către acesta. Am fi tentați să spunem că Ivona plutește peste apele mociroase ale Curții aîdoma unui nufăr, simbol al purității și frumuseții, numai că metafora este doar în parte adevărată, Ivona este, într-adevăr, un simbol al purității, nu însă și al frumuseții. Mai mult decît atât, rădăcinile nufărului se hrănesc din putregăiala unei mlaștini, pe cîtă vreme hrana Ivonei vine din ea însăși, din opoziția ei față de Curte. Ivona este urîță și lălele, dar simțitoare, dureros de simțitoare și de-adevărată, singura ființă umană care a fost în stare, timp de o clipă, prin dragostea ei, să-l umanizeze pe Filip. Tulburător de tragică în rolul Ivonei, ca o lacrimă caldă pe un obraz de ceară, Rodica Negrea.

Conflictul care va derula toate aceste povești (a se citi caractere, destine, intenții, dispute), nu începe, cum s-ar putea crede, cu apariția Ivonei, ci cu un anume bilet din care principele Filip află că horoscoful prevede șanse pentru acțiunile energice, riscante și amoroase. Apariția Ivonei la o serbare într-un parc, stîrnind risul curtenilor, va fi exploatat de Principe care vede în ea acea acțiune amoroasă. Crima se va produce cu eleganță, cu superioritate, cu rafinament, cu și prin „majestate”. Dar și cu acordul neputincios al Ivonei care, pentru ultima dată, îl va privi pe principele Filip, semn că acceptă moartea pentru el, pentru mîrirea lui.

Nu întîmplător am spus că noua premieră a Teatrului Mic este un veritabil diamant grefuit de Cătălina Buzoanu, intrucît toți actorii, absolut toți, au, fiecare în parte, momente în care domină scena, luminînd-o și din acest punct de vedere, spectacolul are o unitate remarcabilă. Decorul înșuși, semnat de Marie Jeanne Lecca, (o structură metalică rigidă, avînd în interiorul ei legătură de pîrghii elastice — actorii, urcînd și coborînd această structură, vor face proba unor deosebite calități acrobactice, acestea adăugînd-se altora, cascadele și coregrafice, puse la punct de Csen Szablocs și, respectiv, Raluca Ianegic) aduce, la rîndul lui, cu structura rece și închisă a unui cristal, o lume în care surprinzătoare apariție a Ivonei nu va schimba nimic. Prin ea un tiran ia locul altui tiran.

VICTOR NIȚĂ

PROZA

Cheile memoriei

Cele mai multe din cărțile lui Eugen Uricaru se vor a fi (după declarația autorului) „reconstituiri afective” ale istoriei și nu istorii propriu-zise. Precizarea nu este atît o precauție, cît o cheie, cu ajutorul căreia deschidem mai multe, mai tîntante uși decît cele pe care ni le-ar fi pus în cale o lectură convinsă de intenția istorică pură. Nu este locul pentru considerații în marginea conceptului de roman istoric, atît de mult modificat, complicat de experiența (indeosebi de ordin tehnic) a romanului contemporan. În cazul lui Eugen Uricaru, evitarea programatică a unei facile inserii tematice este semnul preocupării pentru claritatea premiselor artistice și de viziune, altfel spus, pentru circumscrierea și în plan teoretic a unei formule personale. **Memoria** (Ed. Dacia, 1983) continuă, intrucîtva cu alte intenții, cartea din 1981 **Așteptîndu-i pe învingători**, aducînd parca mai aproape această linie tematică — a reconstituirii afective a timpului istoric — de calitățile direcției a prozei sale, reprezentată de cărțile Vladiei. „Mi s-a părut firesc să încerc să încredințez unor personaje din romanul **Așteptîndu-i pe învingători** povara desprinderii faptelor din real pentru a le trece în imaginar”, spune E. Uricaru (**Memoria** — Către cititor). Într-adevăr, aceasta pare să fie principala misiune a recente cărți. Ceea ce în **Așteptîndu-i pe învingători** repercuta realitatea în planul imaginației, devine aici, printr-o răsturnare curajoasă, repercutare a imaginii în realitate, a ficțiunii, în planul realului. Tânase Berzea, fost om politic influent la un moment dat (fusesse șeful poliției în perioada ocupației germane din primul război mondial) trăiește în **Memoria** un epilog construit minuțios, ca o țirzie penitentă. La 60 de ani, după ce esuase în marginea ariei interesului politic, stigmatizat de compromisiuri tulburi, el revine în arenă cu un elan oșos ca director al gazetei conservatoare — **Veacul**. În jurul lui, al tinărului Ermil Stroescu (fostul adolescent stingac, culturos, din **Așteptîndu-i pe învingători**) și al primei sale misiuni de gazetă (să identifice persoanele imortalizate într-o fotografie și destinul lor ulterior) se derulează întregul material epic al cărții, evoluînd în ambele sensuri pe axa timpului romanesc, între flashback-uri neașteptate și precipitări ale prezentului spre viitor (vezi paginile excelente despre îmbătrînirea galopantă a lui Tânase Berzea).

Chiar dacă autorul **Memoriei** ne sugerează (prin titlu, prin motivuri, prin recurența motivului memoriei la paginilor esecistice pe marginea lui) o singură cale de interpretare, o confluență a semnificațiilor în jurul acestui ax ordonator care este memoria, unic instrument de investigare a trecutului, romanul este totuși mai mult decît atît. E o „trădare” fericită, prin care **Memoria** (ca și **Despre purpură** și celelalte, de altfel) este în egală măsură un roman istoric construit pe juste, sensibile intuiții ale „culorii” de epocă, o admirabilă galerie de personaje (portretele trimit spre o ascendență slavănică, desi autorul este ardelen numai prin a-

dopțiune), o proză cu vîdită aplecare pentru sugestia de atmosferă, pentru anexarea din mers a elementului bizar, plurisemnificativ (demnă de interes ar fi o analiză a contextelor și funcției recelului, frigului în citeva din scenele cheie ale romanului).

TANIA RADU

POEZIE

Reintoarcerea la Hamlet

Coman Șova nu e numai poet. E un actor care a lăsat de o parte artificile de calcul, îngroșările, poza teribilistă, clovnerile și cabotinajele pentru a spune lucrurilor pe nume. Și spune într-adevăr lucrurilor pe nume. Își alege cuvintele care dor, care murmurează, care urlă. Nu vorbește decît rareori în șoaptă. De cele mai multe ori scurt, sacadat, cu respirația întretăiată. Se întimplă chiar ca unele versuri să păstreze grafia ritmurilor interioare ale poetului și să pară frînte la mijlocul silabelor. Uneori limbajul e socant, antipoeitic, antimetaforic pentru a sublinia starea de monolog interior, de monolog spus lumii fără figuri de stil, de pe o scenă mică sau de pe malul unei mări.

Coman Șova se simte fascinat de Hamlet ca personaj și ca stare de a fi sau de a nu fi. El se adresează celebrului prinț ca un actor frîmțit al vieții, ca unul care vrea să joace Hamlet în mijlocul cetărilor tulburi ale secolului douăzeci, unul care se întreabă mereu ce este, de ce este, pentru ce este, în spre ce este. Și nu găsește întotdeauna un răspuns, o rezolvare pentru propriile sale neliniști. O temă de somn, de îmbătrînire, o dispare mascată prost răzbată din versurile sale, o tristețe care se vrea optimistă, tonică și care păstrează mereu un rictus amar și o lipsă atroce de entuziasm. Coman Șova e marcat, profund marcat, de experiențele de viață ale unui om sensibil și lucid în acest ev aprins și zbuciumat. De aceea unele din declarațiile sale au un ton patetic, fulminant. Altele sînt ponderate, sînt înăbușite. Tonul poezilor din acest volum e extrem de divers. Dar e totuși unitar ca sens. E procesul unor stări de conștiință. Prin acest volum Coman Șova a vrut să-și facă un adevărat proces de conștiință. De aceea cartea e tulburătoare acolo unde poetul își face radiografia fără menajamente și unde i se simte pulsul. Acolo unde nu mai are nimic de ascuns! Acolo unde escamotează, unde evită întrebările fundamentale, pe cele dureroase, se vede imediat cum actorul e pus să pronunțe cuvinte în care crede parțial, sau nu crede deloc. Aici intervin clișeele care supără.

Coman Șova notează, Coman Șova scrie o poezie de reflex imediat, o poezie sanguină, incendiară. Ea nu trece nici o clipă în fabulos. E prizoniera faptelor și trăirilor imediate de viață. E prea puțin imaginativă, prea puțin lunară. Cartea lui nu e în nici un caz cartea unui filozof. E a unui om de bun simț care reacționează la tot ce crede că e demn de interes în bombardamentul de informații al epocii. El scrie cu sentimentul că Hamlet e un personaj actual în acest timp de confuzii și de amenințări la adresa ființei umane. Doar cînd se joacă pe sine cu sinceritate, actorul Coman Șova e un Hamlet credibil.

Cartea lui ti se asază însă în

raft ca o mină de prieten. În acest sens Coman Șova poate aspira mai mult la rolul lui Horațiu.

ADRIAN DOHOTARU

*) Coman Șova: „Unul cu altul”, Editura Eminescu, 1983.

CRITICA

Funcția de provocare

Ceea ce incită și neliniștește la Valentin F. Mihaescu, a cărui critică n-a trecut deloc neobservată, e perfectă adaptare a seriozității la umoare. Dintre toți criticii tineri promovați de **Luceafărul** în ultima vreme, el este singurul care pune suflet acolo unde alții pun mîrgă. Nu e nici morocănos în ceea ce scrie, indiferent că obiectul analizei îl face sau nu plăcere, nici frivol în argumentație, indiferent că elogiază sau acuză. Are chiar o plăcută ironie, provenită, bănuiesc, dintr-o anumită rezervă intelectuală față de propriile impulsuri. Cînd n-are ironie, are umor iar cînd n-are nici umor, are dreptate.

Cartea sa de debut, **Timp și mod** (Cartea Românească, 1983), ilustrează în mai mică măsură aceste trăsături. Intrucît comentariile se aplică unor scriitori clasicizați, dar putem găsi și aici, mai ales în partea finală intitulată **Pledoarie pro domo**, destule pasaje semnificative pentru modul său de a privi actul critic. Iată unul grăitor, frumos și vivace scris. „În același plan, al valorificării moștenirii literare, critica își exercită o altă funcție, pe care am numit-o funcția de provocare. Rămăsă doar în rafturile bibliotecilor și citată cu admirație în cutare sau cutare studiu, opera literară riscă să se sufocă în această elogioloasă convenționalitate. I revine criticii datoria de a o provoca, cercetînd-o din unghiuri inedite și dezvăluindu-i astfel fațete neștiute sau adîncind semnificații doar aproximative”. Ca o haină păstrată la naftalină, opera e, adusă la zi și cercetată cu alți ochi. Criticul nu pune în joc o metodă anume, ci apelează la diferite procedee analitice (mai frecvent fiind cel stilistic) pentru a-și sprijini argumentația. Cel mai adesea e ținută profunzimea textului. Poezia lui Eminescu i se pare „dusă, nu de puțin ori, în hotarele perfecțiunii”; la Bacovia descoperă „dimensiunea eternă a versului său”; la Arghezi se află „în fața unui mare artist” etc. Demonstrația e, înainte de a fi credibilă, logică și în acest fapt stă întreaga persuasiune a criticului. Trebuie recunoscut că Valentin F. Mihaescu e printre puțini confrăți tineri care nu epatează în scris, preferînd să fie didactic decît prolix. Nu poate fi trecut cu vederea uneori chiar o inteligență a locului comun, cum se întimplă în studiul **George Bacovia. O ecuație tematică**: „Linile de forță ale acestuia (ale universului liric, n.n.) sînt identice cu opțiunile personale la eternelle dileme umane, iar problematica (...) pe care se edifică acest univers se constituie dialectic, în sensul cunoscut că orice întrebare conține în sine răspunsul, așa cum orice afirmație conține în sine propria negație”. Aceasta fiind premisa analizei, tot aceasta este și concluzia.

Scrie cu bun simț dar dilatate din pricina excesului de idei cam generale, studiile din **Timp și mod** nu arată totuși cu fidelitate ade-

CAP LIMPEDE

STEUA nr. 9. ● Un număr variat, incitant la nivelul titlurilor, de trei ori aniversar (centenar Franz Kafka, Jose Ortega y Gasset, Edgar Papu — 75 de ani) este cel pe luna septembrie al revistei clujene a Uniunii Scriitorilor. O observație de ansamblu ar putea fi însă că, de astă dată, **Steua** este mai puțin reprezentativă la nivelul semnăturilor pentru organismul pe care îl reprezintă. Faptul nu este firește amendabil în principiu, ci doar în măsura în care se resimte la nivelul calității materialelor. ● Un excelent critic de poezie este, ca întotdeauna, Ion Pop. În **Steua** nr. 9, el semnează o cronică-eseu (intrucît trece în revistă cam toată creația poetului) despre Dinu Flămînd, prieluită de apariția ultimului său volum de versuri, **Stare de asediu**. La același capitol, al criticii de poezie, o intervenție bine scrisă, conștinind fericit

zu obiectul, este articolul lui Valentin Tașcu despre Mircea Dinescu, **Exil pe o boabă de piper**. ● Revista ne oferă două interviuri, de proporții reduse. Cel dintîi, semnat de Ion Gheorghe Șeitan și avîndu-l ca interlocutor pe poetul sibian Mircea Ivănescu, este din păcate o probă de inadecvare a reporterului la dispoziția partenerului de dialog. Întrebările lui I.G. Șeitan — altfel frumos gândite, ținînd o discuție de oarecare adîncime — cad cumva în gol, alături, pe umorarea mai degrabă ludică a lui Mircea Ivănescu. Preferăm mai degrabă tonul cuminte al lui Constantin Vișan în dialogul său cu N. Steindhart, intervențiile sale prea aproape, uneori de locul comun: „Dacă ne referim la firea românească, poate c-ar trebui să spunem că ea a fost deschisă mereu spre dialog”. ● Două inserții curioase în sumar sînt **Drumul spinos al ge-**

nezei, semnat de Virgil Lazăr — care ne aruncă în cea mai curată uimire pe drumul de la titlu la primele rînduri, fiind vorba de... un reportaj-interviu cu directorul Stațiunii de cercetare și producție pomicolă Cluj — și **Semnificația unui portret**, de L. Zăgreanu, de asemenea o cutie cu surprize: debutează cu considerații despre tema... alcoolismului în pictură (Velasquez, Brouwer, Matisse, Picasso, Băncilă), literatură (Zola, Dostoievski, Gorki etc.), film, ș.a.m.d. pentru a intra brusc în maniera „Sfatul medicului”, evident pe aceeași temă, înfățișîndu-ne procente de risc, statistici de tot felul. ● Traducerile sînt semnate de această dată de Ioan Muslea (excelente pagini din Jurnalul lui Franz Kafka) și Lucia Uricaru (Ortega y Gasset: Cele două ironii sau Socrate și Don Juan), un text de o mare consistență (păcat de litera a-

leasă pentru titlu, pe cit de mare, pe atît de greu de descifrat și care ne-a obligat la un adevărat „rebus tipografic” pentru a ne lămuri din cine se traduce !). ● Excelente poemele **Corneliei Maria Savu** — o poeză de mare vigoare și prospețime a expresiei. ● Istorie literară, documente prezintă și comentează **D. Vatamaniuc** (Mihai Eminescu — Editorialul apărut în **Timpul** despre Conferința editorială a românilor din Imperiul austro-ungar, ți-nu la Sibiu în 1817 și **Tiberiu Rebreanu** (rectificări la biografia marelui prozator alcătuită de Fany Rebreanu).

MANUAL ● Vreți să știți cum se citește o operă literară? Deschideți manualul de Lecturi literare pentru clasa a VII-a, ediția 1979, p. 24, și veți avea un răspuns detaliat, tocmai bun de scenariu pentru șechi TV cu Marin Moraru: „Citiți în fiecare zi cel puțin ci-

teva pagini de literatură. (...) Din cînd în cînd și obligatoriu la sfîrșitul lecturii gîndiți-vă asupra celor citite. Dacă o carte se adresează mai mult stărilor sufletești și imaginației (închipuirii), lăsați-vă în voia lecturii, pentru ca să (sic !) trăiți emoțiile și zborul fanteziei. Dacă citiți o carte care povestește întîmplări mult mai apropiate de realitate, transpuneți-vă în situația fiecărui personaj, gîndiți și acționați odată cu el (asta e mai greu! — n.n.), încercați să vedeți dacă situațiile prezentate corespund adevărului vieții. Dacă aveți în față o poezie lirică, citiți-o mai întîi în șoaptă și siliți-vă să rețineți gîndurile și sentimentele poetului; citiți apoi poezia cu glas tare, rar și melodios, ca să trăiți zbuciumul sufletec al poetului. (...) Respectați întocmai punctuația (probabil aici autorul se referă și la virgula pusă înaintea conjuncției „și”

citeva rînduri mai jos !... — n.n.) ș.a.m.d. Credem că este absolut necesară o demonstrație practică din partea autorului manualului (Marin Toma), eventual la posturile noastre de televiziune. Asta ca să nu-l mai deranjăm pe Marin Moraru... (Tania Radu)

Începînd cu ziua de joi, 3 noiembrie, la cinematograful de artă „STUDIO” din Capitală au avut loc „Zilele filmului sovietic” (concomitent, prestigioasa manifestare culturală s-a desfășurat și la Ploiești și Craiova). Printre peliculele prezentate în acest cadru: „CLOPOTELE ROȘII — AM VĂZUT NASTEAREA UNEI LUMI NOI” (regizor și coscenarist Serghei Bodnarcuk), inspirată din cartea lui John Reed: „Zece zile care au zguduit lumea”; „S-A OPRIT UN TREN” (regia Vadim Abdrașitov); „INI-MA SINCERĂ” (regia

văratele disponibilități ale autorului pentru critica literară. Ele par ușor încorsetate într-un tipar logic, ceea ce e departe de a fi modul său actual de a scrie.

RADU C. TEPOSU

C.D. Stahl, pictor restaurat

Pentru autorul de monografii despre artiști nu-l de conceput înțelegând mai pasionantă ca studiul vieții și operei unor meșteri căzuți în uitare ori rău înțeleși. Cercetarea seamănă acelor seducătoare jocuri matematice, unde par posibile mai multe soluții, deși bunul-simț, mereu de veghe, avertizează că una singură e adevărată. Iată, spre exemplu, cazul „academistului” și al artistului „minor” Constantin D. Stahl (1844-1920), pictor la mare stimă la Iași, în timpul vieții, dar discutat mai apoi cu condescendență și, să-i spunem așa, din rațiuni ale moștenirii culturale.

Valentin Ciucă, în cartea publicată recent la „Meridiane”, găsește tonul just și incitant, totodată, fiindcă studiul său e pornit din simpatie reală la problemă. Valentin Ciucă este unul din critici noștri de artă care obișnuiesc să se întrebe de valabilitatea ideilor primite în școală sau din cărți, vizavi de tema abordată. Învățăm, bunăoară, că pictura academică înseamnă închisitate, rigiditate în gândire, rețetă și, drept urmare, nonvaloare. Toți cei care au scris despre Stahl, până la cartea lui Valentin Ciucă, s-au împiedicat pur și simplu de chestiunea „academismului” la artistul din Iași și, în general, la pictorii școlii „de imitațiune” ieșeni (Gh. Panaiteanu, Bardasare și Emanoil P. Bardasare, Gh. Popovici, Dimitrie Troianescu). Valentin Ciucă își propune să dovedească — și cartea este, în total, o demonstrație — în ce chip „opera lui Stahl se delimitează deosebi de influențele pasagere” și cum „își revendică autonomia”. Oricât și orice va fi învățat artistul la München, la Iași a trebuit să ia seama la nevoile spirituale specifice locului, la ideile unui mediu cultural și artistic de cea mai aleasă spital. „Sursele picturii lui Stahl indiferent de filiale și descendențele ce se pot stabili — observă cu dreptate Valentin Ciucă — trebuie căutate în primul rând în solul fertil al picturii românești, ea însăși marcată în veacul din urmă de tendințe artistice dintre cele mai diverse, din crezul căroră s-a plămădit o artă de vigoare orientare națională”.

Artist ce trebuie cunoscut mai bine, C. D. Stahl câștigă, prin cartea lui Valentin Ciucă, un public cu cel puțin o prejudecată mai puțin, aceea a pictorului „minor”.

TUDOR OCTAVIAN

Probabil, doar o scădere de barem

După „BALOANE DE CURCUBEU” — și la un timp relativ scurt — regizorul Iosif Demian este prezent pe ecranele noastre cu un nou film: „LOVIND O PASĂRE DE PRADĂ”.

(scenariul: Petre Sălcudeanu, același autor care a semnat și scenariul primului film artistic de lung metraj făcut independent de Iosif Demian).

L-am aplaudat, la timpul potrivit, pe Iosif Demian (unul dintre cei mai interesați regizori sosiți din școala operatorilor de film) pentru realizările sale (și mă refer mai ales la acel prim film „O LACRIMĂ DE FATA”), pentru realismul său, pentru harul de a portretiza, pentru umorul de care dă dovadă. De data asta — și cu „LOVIND O PASĂRE DE PRADĂ” — imi este imposibil să nu-mi ascund mirarea, dacă nu chiar dezamăgirea...

Povestea, polițistă, ca toate poveștile polițiste (sau ca aproape toate) se învârt în jurul unei crime: există presupuși asasinii, există piste false, există o „faună” subumană, există oameni cinștiți și pramati. Și — firește — există un detectiv (în cazul nostru, un milițian vîrșnic în pragul ieșirii la pensie). Tipul detectivului este evident preluat din marea literatură a genului: omul calm, bonom, vesnic obosit dar cu mintea trează în permanență, concepuându-și urmărirea vinovatului (sau a vinovaților) nu atât prin acțiune spectaculoasă, cit prin deducție logică. În acest rol, al detectivului, Iosif Demian l-a distribuit pe George Negoescu (interpret de neuitat în „O LACRIMĂ DE FATA”) — aici însă cu totul în afara rolului, aparatul urmărindu-l mai mult chipul, într-adevăr exoresiv, dar nedescoperind nimic din interiorizarea pe care o necesită interpretarea presupusă de scenariu — și distribuindu-l pe George Negoescu, cred, Iosif Demian a făcut o primă greșală: căzînd — din punct de vedere valoric, din punct de vedere al „credibilității” dacă vreți — axul filmului, cade, implicit, și restul tramei, care și așa e destul de subredă. Și vom da numai câteva exemple: asistentul eroului nostru (interpretat onorabil de mereu surprinzătorul Dorel Vișan — dealtfel singurul interpret din film care „atrage” cit de cit atenția spectatorului!), deși legitimându-se ca milițian — ca anchetator deci — o chestionează pe una dintre bănuite (Ioana Bulcă) — deși ar fi putut să o facă pe stradă, sau (oriunde pe lumea asta), nici mai mult nici mai puțin decît într-un... salon de pedichiură pentru femei! (mărin, firește, gratuit, riscul deconspirării); urmărirea mașinii asasinilor, în final, se face prin intermediul — înțelegem — al unor camere mobile de televiziune, ale căror imagini sînt centralizate la un dispecerat al miliției: ei bine, așa cum o vedem noi pe ecran, o astfel de instalație nu poate exista nici la cele mai fantastice poliții din lume!... Sau: „Aflați cînd persoana X este programat pentru a susține examenul de conducere auto” — cere cineva, la telefon; și imediat apoi, un asistent al său, adaugă, spre completare, șoptindu-i: „Și data...!”. Și astfel de exemple sînt nenumărate, și poate că nu ar fi din cale afară de grave, dar într-un film ce se pretinde logic — iar un „polițier”, prin însăși esența sa, trebuie să fie de o logică impecabilă! — lucrul nu numai că deranjează rău de tot, dar, nemai-reușind să mascheze măcar convenția, te trimite la o amară stare de lungime și de plictis... În sfîrșit, după ce asasinii au fost prinși, îl zărim pe detectiv dormind (într-un prim-plan dealtfel foarte reușit), sfîrșind chiar: și-a îndeplinit misiunea, vezi Doamne...

Si am scris așa cum am scris, continuînd să-l prețuim pe Iosif Demian și considerînd că un astfel de om este bine ca lucrurile să i se spună în față. Și mai considerînd că acest film este doar o accidentală scădere de barem artistic.

HORIA PATRASCU

Bucuria cîntecului

Pe coperta discului său LP *Da-mi o sansă*, recent apărut la casa Electrecord, Gil Dobrică ne este prezentat ținînd în dreptul inimii, ca pe un scut, mapa unui disc al lui Ray Charles. În spatele său, ca o altă pavăză, se zărește o altă fotografie a lui Ray Charles, ca un semn de recunoaștere din partea popoului cîntăret român a idolului care l-a marcat cariera.

Cine l-a auzit și mai ales cine l-a văzut pe Gil Dobrică nu se poate să nu fi remarcat bucuria cu care interpretează acest împătimit al cîntecului. El își cucerește publicul cu o voce caldă, ușor răgușită și parcă spartă uneori, ceea ce ni-l face parcă și mai apropiat pe acest cîntăret care nu se sinchisește de normele comune ale frumosului. Nu perfecțiunea rece îl interesează pe Gil Dobrică, dornic să se imprietenească rapid cu cei care-l ascultă, dornic să le împărtășească amărăciunile și exuberanțele sale. El pornește să cînte și să danseze frenetic, ca Zorba, ca la o ceremonie a bucuriei de-a trăi, pentru ca deodată să se oprească și să înceapă să se tînguie. Gil Dobrică poate transforma în numai cîteva clipe o sală potrivit dispozitiei sale de moment, fiind o prezentă scenică inconfundabilă și memorabilă.

Da-mi o sansă cuprinde 11 cîntece compuse de Nichi Dorobanțu, Gil Dobrică, George Nicolescu, Ștefan Hrușcă. Unele versuri sînt ușor de aflat ale cui sînt deoarece ele aparțin unui poet deosebit de cunoscut, altora însă nu li se știe autorul deoarece el nu este consemnat pe mapa discului. Acesta e un gest inadmisibil din partea celor care au vegheat apariția discului, după cum la fel de greu de acceptat este și faptul că Gil Dobrică nu s-a interesat mai atent de soarta L.P.-ului său. Dintre toate cîntecele cel mai frumos sună *Rugă pentru părinți*, interpretat cu o emoție care se transmite și ascultătorului. Și celelalte piese se bucură de o interpretare sustinută cu mult aplomb. Dar ascultînd discul am regretat că în acest timp nu-l putem avea pe cîntăret în fața ochilor. Spre deosebire de alți interpreți, pe Gil Dobrică trebuie neapărat să-l și vezi cum se mișcă în ritmul cîntecelor cu o dezinvoltură de invidiat. În aparență fără nici un efort, minune și minute în sir. Cîți dintre cîntăreții noștri de muzică ușoară ar rezista unul astfel de maraton?

GEORGE ARION

Argument

Toamna muzicală la „juniori”

Despre Liceul de artă „G. Enescu” din București se vorbește mult în ultima vreme. Și cum ar putea fi altfel cînd o instituție de învățămînt se recomandă prin 42 (patruzeci și două!) de premii internaționale obținute într-un singur an școlar și cu un alt an școlar — cel în curs — debutînd în același parametru al performanței: 11 premii și 9 mențiuni la concursurile internaționale de la Senigallia, Varallo-Sesia, Salerno (Italia) și Usti-Nad Orlic (Cehoslovacia) etc. Cifre. Dar cifre grăitoare prin ele însele. Liceul bucureștean este o excelentă școală muzicală, ale cărei calități și potențe au ieșit în sfîrșit în arenă, odată cu deschiderea remarcabilă către confruntările de anvergură din Europa.

Începută cam prin anii '79-'80, deschiderea aceasta marchează limpede momentul de deplină maturitate al educației muzicale la noi, cel puțin sub acest aspect al său, de specializare. După Gabriel Croitoru, Ioana Craițer, Constantin Sandu, Olga Bolocan, Răz Aladar — astăzi deja dincolo de vîrstele copilăriei și cu un palmares pe măsura timpului care a trecut de la primele lor distincții internaționale, noi generații de „precoci” acaparează primele locuri în clasamentele marilor concursuri ale Europei: Dan Vlădescu, Valeriu Rogacev, Maria Luiza Botez, Dan Claudiu Vorniceanu, Dinu Bîlculescu, Horia Mihail, Dan Dediu, Luiza Borac, Bogdan Pavlică, Bogdan Florescu și alții. Este un fenomen salutar, care compune din fericire un altul: interesul crescînd al tinerilor pentru muzică, pentru spectacolul muzical. Ne aflăm, fără îndoială, pe o spectaculoasă curbă ascendentă în acest domeniu și în același timp, la confluența competențelor și spiritului de responsabilitate al tuturor acelor care decid în chestiune.

Ion Jalea: George Enescu

Insemnarea de față este un argument. Un argument în favoarea acestor copii pentru care muzica și jocul nu sînt doar conotații... etimologice, ci și o realitate, de care trebuie să ținem seama. În urmă cu o săptămînă s-a încheiat cea de a 8-a ediție a concursului internațional *Citită de Salerno*. Premiul I nu s-a acordat. Premiul II — Bogdan Florescu, 13 ani. Premiul III — Maria Luiza Botez, 9 ani. Pe locul V, un alt „junior” român — Sorin Grațianu (13 ani). Am vorbit pînă acum de așa numita categorie A, cu limita superioară de vîrstă 14 ani. La categoria C (peste 20 de ani), de asemenea, premiați români: Ana Cividian și Vlad Dimulescu.

Despre unul dintre ei am mai scris și cu alte prilejuri. Ne face plăcere să-l reîntîlnim pe aceste splendide cărți de vizită ale talentului lor pe Maria Luiza Botez și pe Dan Vlădescu (împreună cu prof. Zoe Popescu, cea care l-a pregătit și care împarte de drept cu ei bucuria și chiar meritul succeselor). Despre alții vom mai scrie, întotdeauna cu bucuria că ei există și prin ei toți — o atît de promițătoare perspectivă și confirmare, cu satisfacția de a-și ocoliți cu înțelegere și atașament acolo unde trebuie să fie ocrotiți, adică pretutindeni unde ei sînt acasă.

TANIA RADU

Alexei Pollakov); „IN-DRAGOSTIT LA PRO-PRIE DORINTĂ” (regia Serghei Mikaelian), etc. Se remarcă mai ales „IN-DRAGOSTIT LA PRO-PRIE DORINTĂ”, prin Marele premiu și Premiul de interpretare masculină lui Oleg Iankovski, acordate la Festivalul de la Leningrad și „GARĂ PENTRU DOI”, prin Premiul de interpretare feminină conferit Ludmilă Gurcenko la Festivalul internațional de la Moscova (film în care, printre interpreți, și celebrul regizor Nikita Mikhalkov). (Horia Patrascu)

● Cu ultimul număr din *Secolul 20* am ajuns, practic, la sfîrșitul anului 1982. Ceea ce reprezintă o performanță. E posibil ca, în cursul, să fim paraleli (din punct de vedere editorial) cu luna în curs. Întîrzierile *Secolului 20* au motivabile și argumente credibile și incredibile. Cert este însă că această revistă nu a întîrziat niciodată în spirit și au a

rămas niciodată datoare la nivelul înalte sale misiuni de rezonanță în cultura și arta lumii, de reflex, de atitudine față de cultura și civilizația timpului în care trăim. Ultimul număr, de fapt număr triplu din punct de vedere editorial și calendaristic, este închinat unui teritoriu fascinant al lumii noastre, unui tărîm fabulos, cu o tradiție spirituală și materială impresionantă, cu o geografie și o cultură demnă de cel mai iluminat și îndurerat septentrion. Într-o țară a liniștii în care îți se aude respirația, în care ziua și noaptea seamănă cu fața văzută și nevăzută a Lunii, în care poezia a născut Kalevala, muzica l-a sîptit năvalnic pe Sibeliu, în care peisajul a generat o arhitectură și un design unic pe mapamond, un suflu pictural inedit, fenomenal. Versurile traduse în acest număr din poezii finlandeze deschid o fereastră spre sufletul acea-

tui popor, prozele tălmăcite deschid porți grele spre miezul fierbinte al unei istorii cu un profund caracter eroic. Ultimul *Secol 20* adaugă încă un spațiu cultural tulburător la harta lumii sufletului nostru. (Adrian Dohotaru).

● Monumentul lui N. Filimon. Unde e monumentul funerar al lui N. Filimon, autorul „Ciocolor vechi și noi”, cititorul romanului românesc modern? Documentele de istorie și istorie literară (vezi, de ex. cartea lui G. Ivascu dedicată lui Filimon) sînt categorice: locul odihnei întru eternitate al marelui scriitor — și monumentul care-l veghează — se află la Bellu. Un distins confrate, care scrie o carte despre N. Filimon și care a vrut pentru cartea sa o locană mai nouă a monumentului, cea din lucrarea lui G. Ivascu pîrîndu-i prea prăfuită de vreme, s-a trezit întrînd cu capul în absoluț: pe

panoul personalităților de la intrarea în cimitir. N. Filimon nu există! A descoperit totuși, căutînd cu răbdare și ajutor de responsabil cimitirului, monumentul (care se află în figura 8, locul 52), dar, din nou, stupeoare: soclul acestuia este alb, numele scriitorului nu-i niciieri. Continuîndu-și investigația, confratele nostru a ajuns la proprietarul de azi al monumentului, care e o proprietăreasă: Sarmiza Eglantine Ghenovici, domiciliată în Calea Victoriei nr. 2, apartamentul 31 A. Cumpărat prin anii '50 de la nepoata ultimei urmăse a scriitorului, monumentul a fost „spălat” de numele care, se vede, nu le spunea nimic noilor proprietari. La insistențele confratelui nostru, Sarmiza Eglantine Ghenovici a fîgăduit c-o să-l acorde lui N. Filimon un locșor pe soclu, dar de atunci au trecut mai multe luni fără vreun gest în acest

sens. Oare Uniunea Scriitorilor n-ar putea interveni? „Iată — scria cîndva N. Filimon — tristul mod adoptat la noi pentru conservarea monumentelor publice!... Iată cum se vînzăză memoria oamenilor celor mari... În loc să le ridicăm monumente falnice, noi ne silim pe cit putem a desființa chiar pe cele ridicate!... Quod erat demonstrandum. (I. P.).

● „Aici s-a născut Tudor Vianu...” După cum bănuim că se știe prea bine, Tudor Vianu s-a născut la Giurgiu, în 1897. Ceea ce credem însă că se știe ceva mai puțin este faptul că în frumousul municipiu de pe malul Dunării, pe str. Alecsandri, la nr. 7, încă există casa în care s-a născut marele om de cultură. Spunem există, într-înt, după sesizarea unui grup de localnici, „casa respectivă, trînă și

destul de arătoasă, pe care încă nu s-a invrednicit nimeni să pună măcar o placă memorială, este amenințată de pericolul demolării”.

Președintele Comitetului județean de cultură și educație socialistă ne-a informat că a fost avansată celor în drept propunerea de a se înființa aici, în clădirea de pe Alecsandri nr. 7, o secție a muzeului județean. De ce nu și o Casă memorială Tudor Vianu? Cel care a fost esteticianul de excepție, criticul literar, filozoful și scriitorul, academicianul profesor al Universității din București ar merita cu prisosință această înfimă atenție din partea postmodernității. Consiliul Cultural și Educației Socialiste are competența să decida. Am dori să ne-o înădă după demolarea casei din Giurgiu, str. Alecsandri nr. 7.

Cenaclul Flacăra al Tineretului Revoluționar

Tinerii României au reafirmat plenar prin glasurile lor, cu vigoarea și entuziasmul virstei:

„Să fie cel mai tare
Acela care face
Să fie-n țară bine,
Să fie-n lume pace!“

București, sub zodia
păcii

Localitatea: București, 3 noiembrie 1983. Stadionul Republicii.
Număr de spectatori: 10 000.
Calitatea spectacolului: bună, în vizibilă creștere după orele 19 până într-un final excelent.
Atmosfera: foarte bună cu multe momente fantastice. Nota: 100.
Aportul organizatorilor: foarte bun.
Manifestarea cu numărul 1147.

Un prim fapt notabil: la cîntecul „Pacea ca sentință“ al lui Arpad Domokos, pe stadion s-au aprins primele făclii. De fapt acest semn a legat toată seara într-un singur fir, cel al păcii. Prin cîntecul nostru, ne alăturăm marilor bătaii de pace ale României. Cîntecele de pace au determinat apariția în tribune a steagurilor tricolore iar minii tăiere au ridicat deasupra capetelor tuturor portretul tovarășului Nicolae Ceaușescu, garantul libertății noastre. Încheiem grupajul cîntecelor de pace, cu vechi cîntec închinat eroilor neamului „Cîntecul lui Ștefan cel Mare“, interpretat de Adrian Păunescu, cu va fi imediat preluat de tribune, conducătorul cenaclului fiind nevoit să-l reia, la cererea spectatorilor, de mai multe

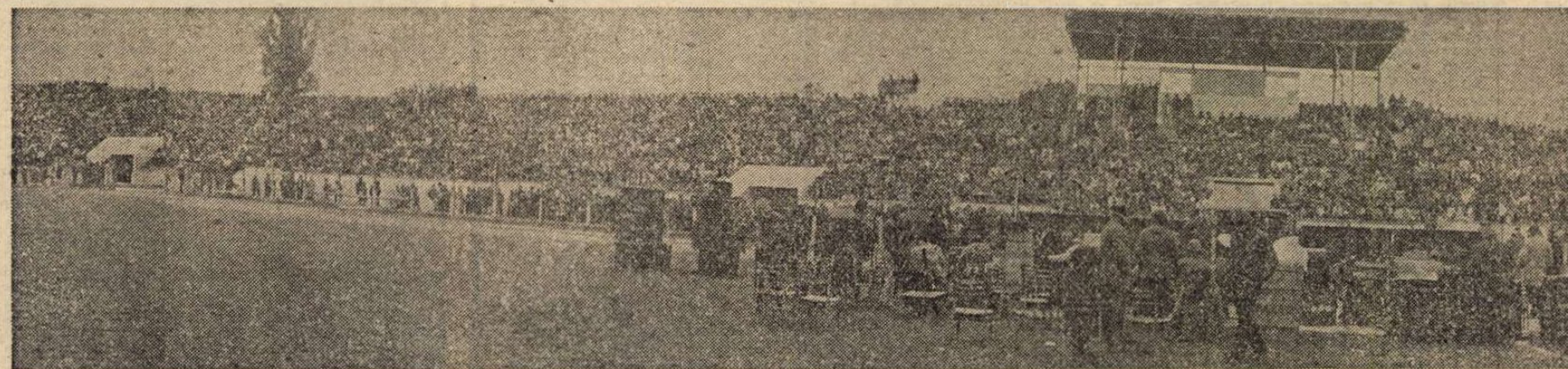
O imagine grațioasă a voinței noastre actuale

ori. „Dragă Adl, acest cenaclu este o afirmare plenară a voinței tinerilor din România, tineri marcați profund de ideile mărețe ale tovarășului Nicolae Ceaușescu, despre educarea tinerii generații prin muncă și pentru muncă, prin participare activă și efectivă a tinerilor la actul de cultură. Cenaclul Flacăra înseamnă în primul rînd optimism pentru adevăr, muncă și artă. Salutăm aici aceste valori în adidăși și blugi care reușesc să ne dea și redă libertatea interioară. Iată de ce acest tineret al României socialiste, care descoperă și acum că arta este în el, cere o sansă păcii. A păcii pentru care militază neobosit secretarul general al Partidului Comunist Român, tovarășul Nicolae Ceaușescu dînd un sublin. exemplu noii generații. Iată ce înseamnă Cenaclul Flacăra pentru noi, te salutăm eveniment al conștiinței și-l acordăm un loc de frunte în arhiva de sentimente a inimilor noastre“ (Mihaila Dăndărlă). Astfel gîndesc, astfel simt tinerii actul de cultură care li implică prin problematica sa. Mulțumindu-le, facem însă apelul de a alătura modulul de a privi problemele de azi ale omenirii, o fîntină care să nu lezeze bunul simț. Imitația vestimentară a unor curente străine nouă nu-și găsește locul, prin simplul motiv al lipsei de fond.

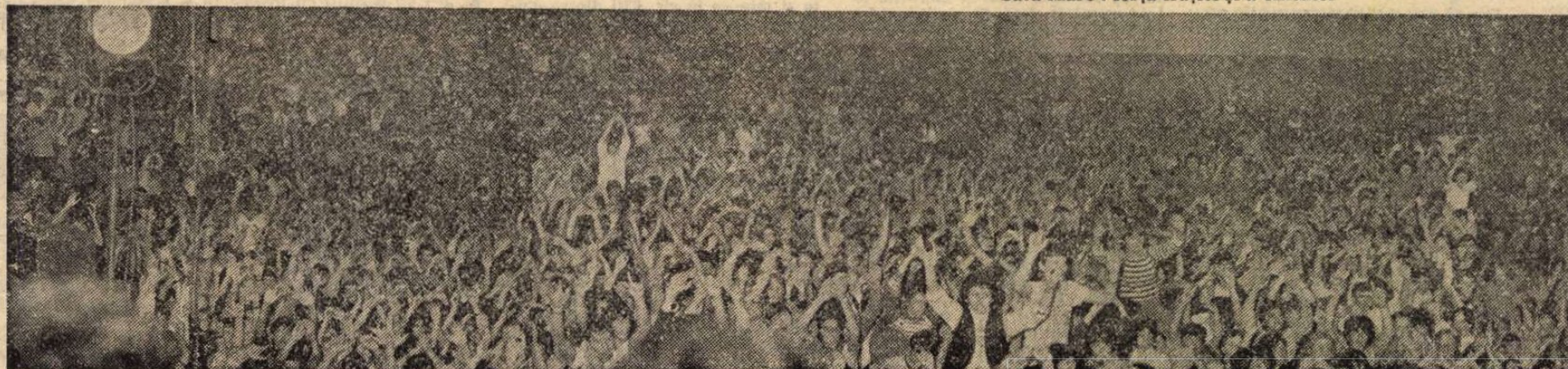
Desfășurarea cu 24 de ore în urmă o victorie de răsunet care face cinste fotbalului românesc, numele echipei Dinamo din comentariul umoristilor noștri, nu a fost primit cu prea mare entuziasm. Dimpotrivă. S-a strigat pentru Steaua, pentru Rapid și mai puțin pentru Dinamo! Ca și la Craiova, pe „Republică“ Adrian Păunescu a făcut apel la

deplină sportivitate care trebuie să domine tribunele oricărui stadion cînd e vorba de reprezentarea noastră în lume. S-a și înlănat. A. P. nu a fost cîntit din convingerea că trebuie să dăm celor buni ce merită. Fair play-ul nu este încă o noțiune prea clară unora. Am cîntat „La mulți ani“ echipei Dinamo iar tribunele au scandat numele echipei, au scandat minute în șir România. Insistența lui A. P. în beneficiul general și al echipei Dinamo a convins și a emoționat. Recitalul lui Vasile Seivaru, așezat la mijlocul seriei, nu este primit cu atenția necesară. În plus, cîțiva spectatori cer zgometos altceva. Adrian Păunescu modifică programul. Dar bucurărilor liși recunoșc greșeala și printr-o extraordinară voință readuc spectacolul pe cele mai înalte culmi. Odată lucrurile readuse în matca lor firească, atmosfera redevine fantastică. În ciuda falselor probleme care și-au mai făcut apariția. Între marile recitaluri sînt cerute din nou cîntecele de pace și ara cîntat ca un ordin nu ca o rugămîntă dreptul la pace. Adrian Păunescu spune publicului bucureștean: „Cîntați acest drept, el aparține celor mulți și puternici, nu este o favoare pe care o cerem cuiva“. Și astfel întreg spectacolul a fost încă o demonstrație de pace. La București am încheiat un lung și greu turneu prin țară, cu drumuri nesfîrșite, cu seri friguroase, un turneu pe care lîm permit să-l clasific drept cel mai de succes turneu al Cenaclului Flacăra. Niciind n-am văzut atîtea stadioane luate cu asalt, indiferent de vreme, atîta entuziasm și dirzenie, atîta cultură vie.

Pagină realizată de
DUCU BERTZI

Satu Mare: forța frăției și a omeniei

Bala Mare, fantasticul vis al maramureșenilor

Publicul bucureștean într-o nouă

Tineri români și maghiari înaltă la Tg. Mureș un imn pentru România eternă

● Cel mai fantastic turneu al Cenaclului Flacăra din toate timpurile!
● Turneul Cenaclului Flacăra al Tineretului Revoluționar, organizat de C.C. al U.T.C. și revista Flacăra, condus de poetul Adrian Păunescu a totalizat din 6 octombrie pînă în 3 noiembrie, 29 de zile și tot atîtea manifestări (de la 1119 pînă la 1147).
● S-au parcurs 4 000 de kilometri în 16 județe ale țării, în medie 138 de kilometri zilnic.
● Turneul a însumat 185 de ore de spectacol în fața a 389 000 de spectatori.
● De la înființarea Cenaclului Flacăra pînă în prezent numărul spectatorilor prezenți la manifestările noastre se ridică la 4 079 000.
● Mediu pe fiecare din manifestările numerotate — 13 400 de spectatori.
● Record de audiență la Reșița — 30 000 de spectatori.
● Cele mai bune spectacole — Tirgu Jiu, Bistrița, Arad și Cluj-Napoca.
● Record de temperatură la manifestările Cenaclului Flacăra — Bistrița, — 5 grade.
● Au acumulat 100 de puncte: Ploiești, București, Pitești, Rîmnicu Vilcea, Tirgu Jiu, Reșița, Hunedoara, Deva, Petrosani, Arad, Satu Mare, Bistrița, Cluj-Napoca, Brașov în manifestări desfășurate în aer liber. Bala Mare și Tirgu Mureș au luat cu cele 100 de puncte acumulate o importanță deosebită în competiția sălilor.
● Județul Hunedoara este primul județ cu media 100 de puncte.
● Cele mai bune momente au fost legate de cîntecele de pace și de „Cîntecul lui Ștefan cel

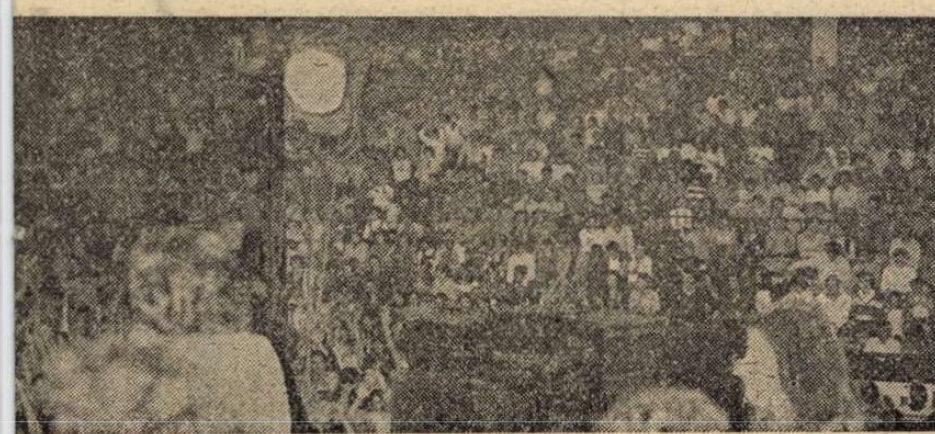
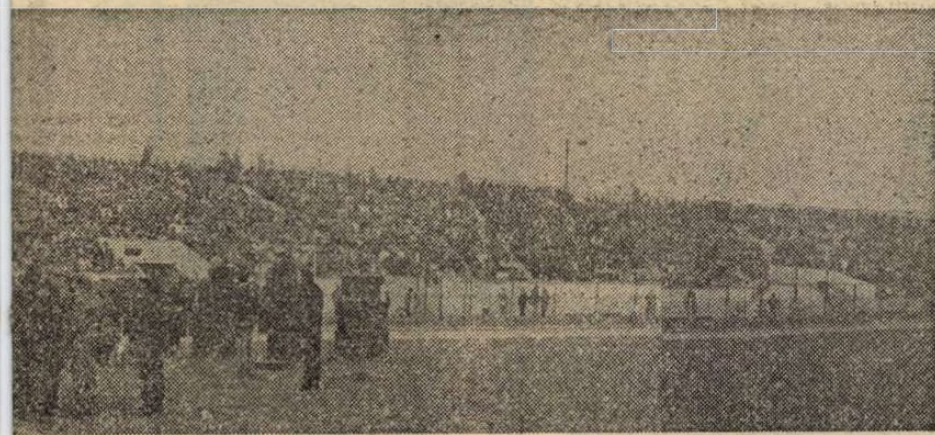
Mare“.
● Cîntecele cele mai solicitate — „Pustoaica“ și „Să fie pace în lume“.
● Cel mai mare succes de seară, la Oradea, cîntecul popular „Ioane, Ioane“, interpretat de Liliana Ioniță în vîrstă de 14 ani.
● Noutăți în programul cenaclului. Cîntece noi: „Toate femeile vor pace“ și „Județul Dacia liberă“ (muzica și versurile, Adrian Păunescu) interpretate de Carmen Antal, „Să fie pace în lume“ (versuri Adrian Păunescu) interpretat de Carmen Antal, „Creion“ (ver-

cele mai bune ni s-au părut: Camelia Preda (parodie), Marilena Zegrean (cîntec popular), Liliana Ioniță (cîntec popular) și Ovidiu Crăciun (pantomimă).
● Cel mai lung spectacol în acest turneu la Cluj-Napoca.
● În acest turneu s-au recitat și cîntat pe scena cenaclului versuri ale poetilor: William Shakespeare, Omar Khayyam, Serghei Esenin, Ischak Katsenelson, Federico Garcia Lorca, Walt Whitman, Evgheni Ertușențov, Viktor Sivertsis, iar din

Similie, Adrian Păunescu.
● Echipa cenaclului în acest turneu a avut următoarea componență maximală: Vasile Seicaru, Ștefan Hrușcă, actorul Mihail Stan, Valeriu Penșoară, Vali Serban, Ducu Bertzi, Constantin Dragomir, Mihaila Popescu, Carmen Antal, Arpad Domokos, Dinu Olărașu, Costas Caracostas, Aura Sipică, Vali Gereș, Anca Heroiu, Cristian Byică, Mariana Șarba, Ovidiu Haidu, Nicolae Cenar, Aurel Cohan, Florentin Budea, Emilian Oncu, Octavian Bud, Fabry Aladar, Geanina Munteanu, Mihaela Giurgiu, Valerica Gramaticu, Cătălin Condurache, grupul folk Partaj (Magdalena Pîna și Tatiana Filipoiu), grupul folk Poesis (Mariusu Bău și Eugen Babo), grupul satiric Mesaj (Richard Ștefan, Lucian Popescu, Șerban Chiosan, Dan Topa), grupul Iris (Florin Ochescu, Ion Olteanu, Marti Popescu, Ioan Dumitrescu, Cristian Minculescu), grupul Flapo (Alexandru Zărnescu, Ionuț Văduva, Jerry Schwartz, Romeo Belanu), grupul Totuși (Andrei Păunescu, Dana Guță, Ioana Păunescu, Radu Popescu, Sănda Lăcătuș), conducătorul cenaclului Adrian Păunescu.
● Echipa auxiliară a cenaclului a fost compusă din: Sandu Petre, Costel Ionescu, Cristian Nemuc, Adrian Popa, Roland Pantell (sunet și lumini), Florea Jianu, Toni Belciu și Anghel Gheța (șoferi), Alexandru Medar și Constantin Balaciu (organizare).

Turneul in date sintetice

Iriza românească Mihai Eminescu, George Bacovia, Lucian Blaga, George Coșbuc, Vasile Alecsandri, Alecu Ma-teevici, Gheorghe Bocu, Andrei Mureșan, Nicolae Labis, Zaharia Stancu, Radu Stanca, Emil Botta, Constantin Tonescu, Mihai Beniuc, Nichita Stănescu, Ioan Alexandru, Ion Gheorghe, Marin Sorescu, Ștefan Augustin Dol-naș, Romulus Vulpescu, Alexandru Brad, Constanța Buzen, Horia Bădescu, Ion Gheorghe Priscop, George Damiian, Mircea Dinescu, Daniela Crăsnaru, Ion Singorean, Mihai T. Ioan, Dinu Olărașu, Adrian Gavrilă, Ion

Manifestare a dragostei de țară.

Fotografii de VICTOR RADULESCU

Ei sînt tinerii frumoși ai timpului nostru!

Topul Cenaclului Flacăra

Configurația topului nostru din această săptămînă, realizat din scrisori și prin adăugările punctajelor lunii octombrie, este următoarea:

Cenaclul Flacăra	
al Tineretului	
Revoluționar	
TOPUL	
MUZICII TINERE	
Talon nr. 1	
Noiembrie 1983	
1. Partaj (Partaj)	— 1331 puncte
2. Pustoaica (Vali Gereș)	— 1431 "
3. Rugă pentru părinți (Ștefan Hrușcă)	— 1250 "
4. La adio (Vasile Seicaru)	— 1046 "
5. Maria (Costas Caracostas)	— 957 "
6. Toate femeile vor pace (Carmen Antal)	— 658 "
7. Linda (Flapo)	— 631 "
8. Trenul fără naș (Iris)	— 574 "
9. Soldatul (Poesis)	— 463 "
10. Dor de Eminescu (Alexandru Zărnescu)	— 395 "

Așteptăm în continuare, pe adresa redacției, propunerile dumneavoastră.

„Veniți la Alba Iulia-n Ardeal!“

După cum s-a mai anunțat, Cenaclul Flacăra al Tineretului Revoluționar va fi prezent în data de 1 decembrie 1983 la Alba Iulia într-o amplă manifestare dedicată împlinirii a 65 de ani de la făurirea Slatului Național Unitar Român. Iubitorii Cenaclului Flacăra pot fi prezenți la această manifestare, adresîndu-se organizațiilor de tineret din județele de reședință, pînă la data de 20 noiembrie cel mai tîrziu.
Vă așteptăm la Alba Iulia! Vă așteptăm fredonînd refrenul binecunoscut al unuia din cîntecele închinat marilor untri:
„Cît flamura roș-galbenă-albastră
Ne este prag și steag și ideal,
Veniți români veniți la Mecca noastră,
Veniți la Alba Iulia-n Ardeal!“

Un mare sculptor român al lumii

Viața și opera sculptorului Ion Jalea au toate însemnele destinului bun. Ca să înțelegem mai ușor ce înseamnă opera lui Jalea pentru arta românească, nu-i nevoie decât să ne imaginăm cum ar fi aceasta în lipsa creației sale. E pur și simplu genul de absență pe care nu-l putem realiza, la fel cum nu simțim capabili să înțelegem mersul artelor plastice românești în modernitate fără lucrul citorva din cei mari: Andreescu, Grigorescu, Luchian, Paciurea, Brâncuși, Anghel.

Sculptura lui Ion Jalea este familiară foarte multor oameni și din toată societatea. Este un tip de sculptură despre care nu știm să spunem deodată din ce se trage și ce revoluție artistică înfăptuiește, într-atât de propriu, de necesar românesc, de hotărât în vechi și pentru mari nevoi spirituale îi simțim duhul. Nu elementele formale îi dau caracterul, ci adresa. Ion Jalea a avut un public încă de la debut, iar publicul acesta s-a dovedit curând a fi chiar poporul român. Lumea cunoaște puțini artiști, ale căror înfăptuiri să fie într-un grad atât de înalt populare și într-o măsură atât de mare artă, adică măiestrie. Într-un veac adjudecat de novatori, experimentalisti și profesii ai tuturor schimbărilor, Ion Jalea are statura artistului clasic. Un înnoitor în termenii clasicului.

Născut la Casimcea (Tulcea) în anul 1887, Ion Jalea a expus pentru prima oară în 1912. Sint, de atunci, șapte decenii, vreme în care meșterul nu a știut odihna.

Criticii de artă au obiceiul să scrie despre munca în atelier a artiștilor cu cuvintele celor mai trudnice întreprinderi. Și, cel mai adesea, pe bună drep-

ION JALEA

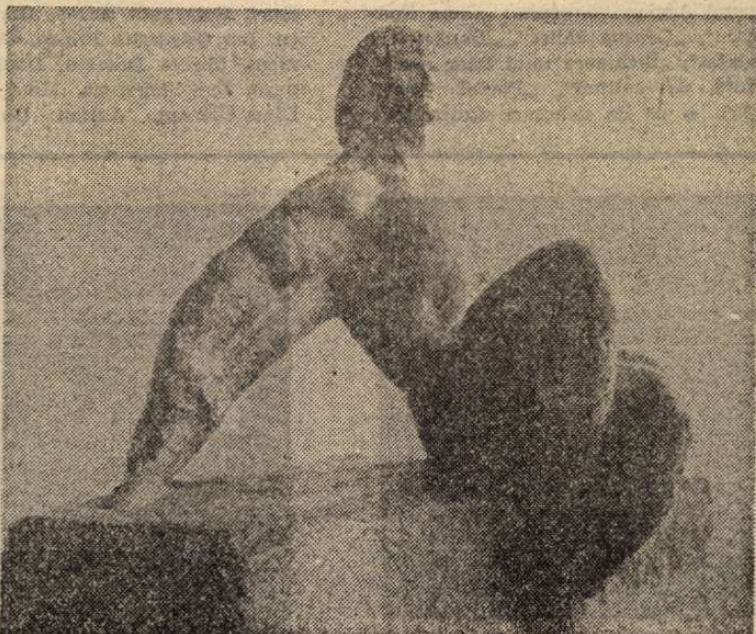
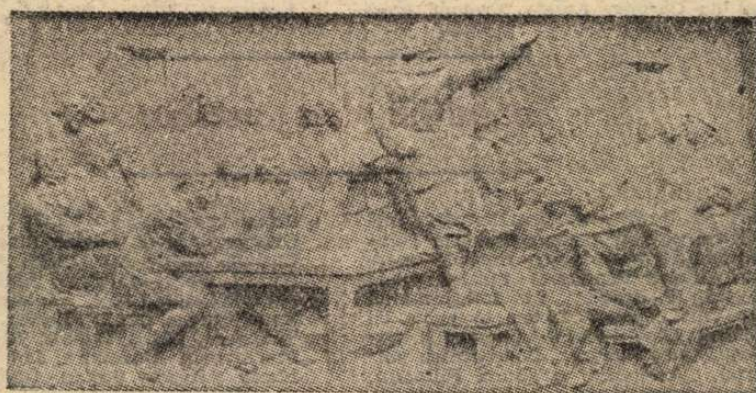
tate. Făcutul unei sculpturi cere spirit, dar și forță fizică. O tabără de sculptură e și o adunare de oameni viguroși, de bărbați vinjoși și femei bărbate. În viața lui Ion Jalea, totul e însemnat de luptă și efort suprem. Tot ce e greu pentru un om cu două brațe, pentru Ion Jalea a fost istovitor. Tot simplu a fost complicat. Truda trebuie să fi atins de atâtea ori pateticul, încât noi, cei care ne bucurăm de opera lui aproape că nu îndrăznim să gândim care i-a fost, în fapt, prețul. Pentru că Ion Jalea a pierdut un braț în luptele de la Mărășești și dacă aceasta este o dramă pentru orice om, pentru un sculptor e o tragedie. Sculptorul român

Ion Jalea, aflat, în 1919, la vîrsta cînd artistul abia începe să se cheme artist are puterea să ia drumul celei mai grele sculpturi: monumentul. Înclin să cred că ideea împietății ne împiedică să băgăm de seamă cum ziua de lucru a sculptorului Ion Jalea a fost, pe durata a șapte decenii, un eroism. Nimeni nu a știut mai bine decît el ce valoare au normalul, echilibrul, întregul; nimeni nu a simțit mai profund rostul statuii care să intereseze pe toată lumea, care să marcheze un sentiment statornic românesc. Oare nu-i uimitor că deși statui în memoria unor figuri excepționale ale istoriei și culturii naționale s-au creat multe, cînd gândim la acestea le vedem cu ochii minții întii cum le-a văzut Jalea? Monumentele dedicate soldatului căzut la Mărășești și pe cîmpurile de luptă din Europa, statuile de statură monumentală ce se cheamă: „Spiru Haret”, „Decabal”, „Mircea cel Bătrîn”, „Unirea”, „George Enescu”, „Legenda lui Dragoș Vodă” află în sufletul nostru o vibrație unică, nesemnând decît cu ea însăși.

Ion Jalea este artistul care, în totul personal ca expresie, realizează un tip de expresivitate așteptat, pregătit de o întreagă istorie a artelor plastice naționale. Străinul simte limpede și intens românescul artei lui. Creația mare are întotdeauna o patrie.

Ion Jalea se stinge în pragul vîrstei patriarhilor. Multele decenii de creație au fost la Ion Jalea și timpul unei neobosite încrederi. Creația lui nu are perioade, vîrfuri și scăderi. Este un tot și fiecare parte spune întregul.

TUDOR OCTAVIAN

Cîteva dintre operele sculptorului Ion Jalea: Pacea, Împărat și proietar, Arcușul, Monumentul eroilor francezi

Profesorul Gavrilu, Cavalier al Italiei

Dacă mania ierarhizărilor ar cuprinde și medicina, într-un clasament al chirurgilor români de azi și din totdeauna, numele profesorului doctor docent Dan Gavrilu (28 aprilie 1915, Brăila) ar figura foarte sus. Fie și pe baza unui singur argument: actualul șef al Clinicii II chirurgice de la Spitalul municipiului București a pus la punct, cu ani în urmă, un procedeu original de înlocuire a esofagului, inclus în toate tratatele de specialitate și devenit, ca să zicem așa, clasic, recunoscut pretutindeni. „Esofagoplastia Gavrilu” (nu intrăm în detalii, am realizat cîndva un reportaj pe viu de la o astfel de operație) a deschis un drum, a inaugurat o epocă, ea fiind preluată, repetată, de marile tratate de chirurgie ale lumii. Bunoară, de „The Craft of Surgery” (ed. I Boston 1964, ed. II New York 1970), de „Chirurgia della stenosi cicatriciale dell'esofago” (Padova 1971), de l'Encyclopédie médico-chirurgicale” (Paris 1973) și, mai nou, de „Trattato di tecnica chirurgica” (vol. V/1, Padova 1982), în care „Intervento di Gavrilu” ocupă un spațiu important (pag. 301-328), conferit (după aprecierile coordonatorului lucrării, Claudio Cordiano), „unei idei și unei reușite operatorii excepționale”.

Am greșit însă (și am da ană la moară celor ce s-au străduit să-l prezinte pe Gavrilu ca pe un specialist limi-

tat) dacă „m reduce activitatea acestui eminent chirurg, chirurg general prin excelență, doar la esofagoplastie. Si în a'le domenii, mai mult sau mai puțin larudite, căi biliare (4 brevete de invenție pot depune mărturie în acest sens), cancer gastric, esofagite peptice, leziuni benigne ale esofagului etc. etc., Dan Gavrilu s-a distins prin măiestrie și cutezanță, în mîna sa, ca să folosim o expresie mai veche, bisturiul pîrînd un al șaselea deget. A adunat, într-o viață de muncă responsabilă și, în altă ordine de idei, nu lipsită de vicisitudini (a fost de 3 ori asistent și de tot atîtea ori șef de lucrări), o cazuistică impresionantă, făcînd „ceasornicarie medicală”. Si-a lărgit orizontul, si-a îmbogățit cultura medicală, luminînd-o cu date și conceptii noi, a devenit, să nu ne temem de cuvinte, o somitate a chirurgiei

mondiale, înconjurată aici și oriunde cu laude și onoruri. Membru al Societății internaționale de chirurgie (Bruxelles), al Colegiului internațional de chirurgie digestivă (Paris), al lui Organizacion Universitaria de Intercambio Panamericano, al Fundației „Dr. José Maria Mainetti” para el Progreso de la Medicina (ambele din Argentina), al Colegiului de redacție al revistei „World Journal of Surgery” (New York) etc., Dan Gavrilu a cucerit lumea, în calitate de visiting professor, făcînd operații demonstrative sau conferințînd la Sao Paulo, Barcelona, New York, Paris, Madrid, Londra etc. Figurează, la loc de cinste, pe lista lui International College of Surgeons, fiind chemat să țină cursuri de actualizare pe toate meridianele globului. A fost ales, în 1976 (Davos) și 1979 (San Francisco), vicepreședinte al congreselor Societății internaționale de chirurgie, tot la San Francisco, în cadrul Congresului anual al Colegiului american al chirurgilor, comentînd una din sesiuni. În 1976, i s-a încredințat onorarea (oferită extrem de rar unui medic din afara Marii Britanii) de a deschide, la Londra, Congresul Colegiului regal al chirurgilor englezi, explicația acestei desemnări fiind în strînsă legătură cu faptul că, în 1975, Dan Gavrilu fusese declarat numărul 1 în Anuarul mondial al chirurgiei.

1983 a fost, și el, bogat în satisfacții pentru savantul român. Mai întii, cu prilejul celui de-al 30-lea Congres al Societății internaționale de chirurgie (desfășurat la Hamburg, profesorul fiind reprezentat de unul dintre colaboratorii săi apropiați, dr. Marius Stolan), a fost cooptat „emeritus

member” al respectivului for. Apoi, la urmă cu puține zile, a fost distins cu înaltul titlu de Cavaler al Republicii Italiene (vezi „Flacăra” din 4 noiembrie), ca o recunoaștere a meritelor sale de deschizător de drumuri, ca un nou semn de prețuire la adresa școlii românești de medicină. A contat, crede profesorul, în acordarea acestei ultime distincții (prefatăată la numărul trecut al revistei noastre) și faptul că mulți dintre actualii șefi de departamente chirurgicale din peninsula, Federico Francioni, Giorgio Monaco, Licio Angelini ș.a., au urmat stagii de specializare în clinica sa, devenită, iată, centru metodologic nu doar pentru chirurgie românească, ci și, să mai adăugăm numele doctorilor Carlos Repeto (La Plata), Noel Mailard (Paris), Jacques Quilleret (Saint Etienne) ș.a., pentru cea mondială.

Toate aceste onoruri (și altele, neamintite din motive de spațiu) nu l-au schimbat pe profesor. La ora la care a ajuns să fie socotit, cu îndreptățire și dovezi, unul din „monștrii sacri” ai chirurgiei internaționale, Dan Gavrilu și-a păstrat modestia și, de ce nu?, candoarea. Desi nu mai e tînăr, arată proaspăt („nu trece o zi fără să fac sport”) și lucrează fără menajamente, entuziasmat, perseverent, ducînd mai departe, cu demnitate și noblete, torța primită din mîna unor iluștri înaintași ca Amza Jianu, Iacobovici, Hortolomei.

Să-l felicităm pe acest clasic în viață și să-l urăm spor la muncă! Pentru binele bolnavilor, pentru gloria medicinei românești.

OVIDIU IOANITOIA

atelier literar

„G. Dumitrescu”

E. Radu : E interesant, în general, jurnalul dv. (jurnalul unei obsesii, de fapt), chiar dacă (prin forța lucrurilor) sint multe însemnări care rămân fără explicație pentru cititor (referiri la intimități și personaje necunoscute etc.). Pentru eventuala publicare, ele ar trebui, probabil, elucidate, într-un fel sau în altul. De asemenea, manuscrisul ar trebui dereticat stilistic amănunțit. Dar, desigur, vom mai avea prilejul să discutăm.

C. — I. Pană : Sint manifestări de sensibilitate (dacă am înțeles bine, din rîndurile dv., totuși sumare), reacții firești ale unui spirit exigent, cu aspirații deosebite, față de agresiunea comună, obișnuită a mediocrității. (E poate și un pic de răsfăț și de comoditate...). Vom vedea mai bine data viitoare. Ne-am bucura, desigur, să vă putem fi de folos.

Ligia Tilbod : Problematice și preocupările ilustrate de paginile dv. sint, fără îndoială, pozitive, bine intenționate, actuale. Din păcate, mijloacele de exprimare sint cam în afara poeziei, aptitudinile specifice sint mai curînd absente.

Miruna : Se poate sesiza o anumită dispoziție lirică, chiar dacă manifestările ei sint, deocamdată, oarecum speciale (în ordinea tematică) și, poate chiar din această cauză, nu cu totul concludente. Să vedem, în continuare.

D. Ionand : Înșirare de întâmplări, în general sesizante, semnificative, relatate sec, „obiectiv”, nițel gazetărește. Ele sint aruncate însă în pagină cam la voia întâmplării, lipsese o înălțare firească, o legătură de cauzalitate, ca și, de multe ori, explicația, „dezlegarea” (de pildă, discuția cu Spiridon). Altminteri, mijloace simple, sugestive, convin-gătoare, umor etc. — bu-

ne garanții, în perspectivă.

H. Gilorteanu : Versificări relativ îngrijite, dar mai degrabă sub semnul confecției artistice, fără semnele concludente ale vocației lirice (cel puțin pînă în momentul de față). Proza e în dezechilibru, se insistă prea mult pe pitoresc și atmosferă, în introducerea, pregătind altceva decît semnificația cazuistică a finalului (care pare a fi „miezul” povestirii) și care rămîne cumva suspendată, eclipsată, fără pregnanță și putere de convingere. Scrisul e cam afectat, prețios, încărcat, uneori confuz.

Georgeta Dragomir : Pare să fie mai degrabă un soi de mimare a poeziei, cu vorbe „alese”, expresii „poetice” („mese de crini”, „prispă de fin”, „fintini de flori”, „caldura de vis”, „ninge cu stele”, „roua care plinge” etc.). Rezultatul: pagini incoerente, dulceag-trandafirii, adesea „în doi peri”.

A. A. Silvan : Una spuneți în scrisori și alta în versuri, care rămîn în continuare ilustrarea unui soi de suprarealism epigonic, convențional.

Cristian Pavel : În general, versificări destul de curate și curative, insuficient eliberate de amintirea „lecturilor obligatorii”, de inerție convențională, livrescă. Pe alocuri, unele semne îngăduie speranțe de mai bine („Sonet către mine”, „Sonet”, „Noi”). Să vedem ce mai urmează.

Catrina Rusin : Un mare flux verbal, nerețut, insuficient, supraviețuiește, care antrenează mult material impur, parazitar, micșorînd densitatea substanței nobile, alterînd sensurile, claritatea și capacitatea lor de sugestie. E imperios nevoie de mai puțină grabă, de mai mult control și exigență de sine.

Daniela (se primește și proză), Aura Iordăchescu, Romeo Ungureanu, Haralamb Petcu, Ana Delianu, Marian Mandache, Ali Naghel, I. Lucian, Dona Alba, Camelia Velican, G. P. Cocerva, Doru Sabău, Mihaela Blăniaru, Mirela Moisa, Valentin Enachi, C. Ladina, Sofia Mireov, Carmen Vereschi, Mirela Hansinger, Mariana Hisei, Jean Manta, Elena Preda, V. Comoniță, Nicolae Bica, Cassandra, Oblio, E. Niță, Petru Gross (pe viitor, mai citeț!), Valentin Bologa, A. Milu, Dina Ortea (ceva, în „Decalog”), Hogeia Emine, Dana Popovici, Eugen Parșov, D. E. Popin (ceva, în „Motiv pictural”), Cătălin Birzanu, Marian Radu, Veronica Stan, Aurel Peteoacă, Veronica Prodan, Christy g.f., Ciprian R. Lungu, Ioan Valehrancei, I.M.V., Petre David, Mioara Rădulescu: Încercări de nivel modest.

Madeline Poinăreanu, Viorel Anghelescu, Oana Noran, I. Săcălean, George Bălan, Iulian Vișoiu („Lumina”), „Ultim vals”), Mihaela Nedeleu („Ioana”), Gabriela Angelescu, Viorel Gaiță, Magdalena D. Bădiță, Ady-boy, Ioan Bădiță, Corina Florea, Iri. S. („A soșit și ziua-aceea”), Sol-veig, C.T. Mocanu, Daniel Dinu, Rodica Trandafirescu (mai citeț!), Ioan Glasu, Stelian Militaru, Bianca din Brăila, Anisoara Mirean, Renata Simionescu, Ruxandra-Oana Ștefănescu, Ov. G. Papatanasiu („Voi fi doar visul”), Sindia Angelescu, P.L.N., Carmen Angel: Încă nu putem trage concluzii. Reveniți.

GEO DUMITRESCU

N.R. Manuscrisele nu se înapoiază.

ADEVĂRATUL CHIP AL LUMII

Oricît aş mingia
o floare
oricît i-aş respira
miresma de azur
abia cuvîntul
„floare”
întredeschide în mine
corola-i de senzații
sunetului pur
eu înmîit îi recunosc
puterea de a-mi revela
realitatea lumii
și oricît aş încerca să văd
să pipăi
numai prin cîntec
tainelor sublim
aura de mister le-o risipesc
Eu
numai prin cuvinte
sînt
trăiesc...

SIMON-PETRU OPREA

CÎND LUCEFERII...

M-am născut nu cu stele în frunte
Și nici stele din cer n-am prădat
N-am cersit nici speranțe mărunte
De la cei care mi le-ar fi dat
N-am avut nici cetate de scaun
Pe pămînt nici un fel de supus
Nu am mers în genunchi și în coate
Să ajung peste alții mai sus
N-am dat legi peste legi să mă bată
Cu elogiul umanului destin
Am iubit și cu drag și cu milă
Și-am găsit adevăruri în vin
Am muncit uneori în trei schimburi
La poeme nescrișe-nhămat
Zăvorîndu-mi tristețea-n luceferi
Cînd luceferii-n vis m-au purtat...

VIOREL MUNTEANU

MIELUL

După miezul iernii, munții devin
transparent și
memoria lor ivește sate-ngropate-n
uitare;
trec, printre ele, turme fără clobani
pîndite din păduri de neștiute fiare,
pîndite din văzduh de vulturi cu pliscuri
de oțel,
trec turmele și mult rămas în urma lor
beahie trist și șchioapătă un miel.
El poartă un zurgălău
e-un roșu fir legat la gît,
beahie stîns și zurgălău-i răspunde
bolnav de frig, bolnav de urît...

Trece mielul cu blană de aur și plînge, —
primăvară curată-n urma lui se face,

trece mielul cu blană de aur și plînge, —
atîta liniște-i în jur și-atîta pace
încei fiara care-l va mușca,
pasărea care-l va prinde-n gheare
se va topi încet-încet
ca o zăpadă sărutată de soare.

THEODOR PURICE

DE DINCOLO

Bocănesc pași — de dincolo —
și vorbe
prin perete se rup
în fraze slute.
Pînă la un punct
se sparg farfurii, se economisesc
linguri și mătăsuri,
se dărimă fișicuri de idealuri;
iar bijuteriile își pierd acoperirea
în aur.
Apoi o liniște ciudată
înghețe lucrurile devenind aice.
Și — pentru că începe alt punct —
nu se mai aude decît
mașina Marelui Croitor
care coase sufletele
unul de altul — așa:
unul de dincolo
unul de aici
unul de ieri
unul de nicăieri.

CINTEC

Totul va dura puțin, extrem de puțin,
cît un sărut de tineri căsătoriți
sau mult mai puțin, iubit,
cît zeul își soarbe ochiul înapoi
din văzul tulbure al lumii;
totul va dura puțin, îți zic,
și zefirul care umblă prin lunel
cu flămuri tocite din frunze
cu săbii lungi, cu arcuiri întinse
și patimi războinice,
zefirul care umblă
să ne despartă în două,
zefirul vrajbei și al vinării
se va stinge tot căutîndu-ne în zădar
căci unul din noi va fi ascuns
în celălalt
ea piriul în stîncă...

ION IOSIF

IATĂ DE CE

Zborul e o teamă
A păsării de cădere
Lovește văzduhul
Cu disperarea din aripi
Păsările uisce
Ele niciodată nu mor
Sînt crispatе, obosite,
Cu aripile strînse
A odihnă rîvnită
Pămîntul mă apropie
Cu o forță egală
Cu poemele scrise
Iată de ce scriu
De teamă
Să nu-mi crească aripi

AVRAM CUZMAN

VASILE REBREANU

(Urmare din pag. 13)

re, un scriitor care se exprimă în toate genurile. Potrivit acestei definiții și eu as face parte dintre scriitorii așa-zisi totali, pentru că am scris schițe, poezii, nuvele, romane, teatru, scenarii de film, reportaje, foliole, publicistică în general. Dar aceasta n-a fost urmarea unei ambiții, ci s-a datorat faptului că un subiect, o stare, un sentiment poate fi întrupat mai bine într-o formă decît în alta. Eu însă acord termenului de scriitor total o nuanță în plus. Pentru mine Matei Caragiale este un scriitor total, pentru că în domeniul lui el a atins Everestul, nu i se mai poate adăuga nimic, îti dă sentimentul perfecțiunii. Tot așa Bacovia este pentru mine un scriitor total, Ion Barbu, la fel, și dau intenționat aceste exemple de autori cu operă cantitativ restrînsă, dar de primă mărime ca valoare, tocmai pentru a fi sesizată mai ușor deosebirea dintre această accepție a scriitorului total și scriitorii care pe orizontală se produc în cît mai multe genuri. În această accepție mărturisesc că dezideratul meu de a fi un scriitor total e o aspirație permanentă.

— Stiu că teatrul e, cu adevărat, pentru dumneavoastră „un caz de iubire”. FRUMOASA FERNANDA ET COMP. a avut în această stagiune în permanentă săli pline. Credeți că teatrul nostru trece printr-un moment fericit?

— Teatrul românesc de astăzi ca și teatrul românesc dintotdeauna dispune de străluciți interpreți, excepționali regizori și, nu în ultimul rînd, de dramaturgi extrem de talentați. Ce-i lipsește? Coordonarea dintre toți acești factori la care se mai adaugă și alții de ordin administrativ. Cînd această coordonare ar fi realizată sint convins că ne-am situa pe primele locuri din lume, mai ales, într-un moment cînd, cum bine se stie, în diferite părți teatrul trece printr-un declin.

— Critica literară v-a ajutat?

— În măsura în care m-a înțeles. Critica nu ajută pe nimeni lăudîndu-l și mai ales lăudîndu-l fără temei. În schimb, critica face enorm dacă tinde cu totală onestitate și dezbătărită de orice prejudecăți să citească un text și să-l judece cît mai obiectiv cu putință.

— O parte din mărturiile la microfonul Studioului de radio Cluj ale unor mari personalități din viața noastră culturală, științifică și artistică au apărut în două volume, foarte bine primite de critică și

public — „CU MICROFONUL DINCOALE ȘI DINCOLO DE STYX”.

— Împreună cu poetul Miron Scorobete am încercat, în lungi ore de tăină, să provocăm acea stare de iluminare și spovedanie a ilustrilor noștri interlocutori care au dus la mărturiile inedite, șocante uneori, cum s-a remarcat, dezvăluind fața nevăzută a sufletului unor personalități, constituindu-se, aceste două volume, în veritabile documente ale unei întregi epoci. Dacă regretul că o imensă parte din spiritul științelor al lui Caragiale, toată risipa lui orală s-a pierdut, dacă acest regret, deci, rămîne fără leac, astăzi există posibilitatea atît de la îndemînă de a fixa pe banda magnetică con-fesiunile personalităților de azi și a le transmite posterității. Cred că la acest capitol se face mult prea puțin. Este chemat un mare cărturar în fața microfonului, i se pun niște întrebări formale, școlărești ale căror răspunsuri se ghicesc ușor dinainte, după care ilustrul oaspete citește cîteva poezii sau o pagină de proză. Cu ce ne-am ales? Ce a rămas din verva, din farmecul personal, inconfundabil, din înțelepciunea, din umorul, din experiența, din jubilația sau din tristețea unei mari personalități, specie rară care are darul de a produce exemplare ce nu seamănă deloc unul cu altul, fiecare de-bordînd de originalitate? Sintem mișcați în adîncul sufletelor noastre ascultîndu-l pe Sadoveanu citînd din propria-i operă sau recitînd din Eminescu. Dar avem o singură secvență în care să-l auzim pe Sadoveanu povestind cu harul cunoscut o întâmplare, așa, liber, spontan? Avem mult Argehi pe bandă, dar e acela cu adevărat Argehi?

— Nu.
— Ceea ce am încercat noi a fost că pe acești oameni atît de fenomenali, atît de originali, și unii dintre ei atît de bătrîni, să-i scutim de extemporale, adeseori chiar de întrebări, să-i lăsăm să se manifeste fără a ne aroga rolul de regizor, de atotștiutor, de educator grijuliu care-l ia pe un băiețas inocent (Agărbiceanu, Dăicoviciu, D.D. Roșca, Zaharia Stancu, Eftimiu) de minuță și îi călăuzește sugerîndu-l ce ar fi mai indicat să spună la microfon. Una din comorile noastre este plînsul lui Zaharia Stancu păstrat cu sfîntenie doar pe banda magnetică, hirtia, în decența ei excesivă, refuzînd să-l înregistreze. Să nu se la decît ca o butadă ceea ce vreau acum să spun, dar mai ales să se înțeleagă din ea totala prețuire pentru ceea ce se face la Radio și la Televiziune, determinîndu-se marii bărbați ai neamului să se destăinuie în fața a milioane de contemporani: ei, de fapt, se destăi-

nule și în fața urmașilor, ce vor avea puțința să-i asculte astfel și atunci cînd din ei nu va mai fi rămas decît esența: cuvîntul.

— Iată o întrebare de extemporal: ce aveți în lucru?

— Fragmentele publicate din romanul meu „Legăți-vă centurile de siguranță”, spre bucuria mea, au stîrnit un interes deosebit pentru această carte aflată în stare de finisare. Va fi un roman, năzuiesc eu, total, ca să vă reiau expresia de mai înainte. Va fi adică și istorie și confesiune proprie și o lume privită cu multă degajare, cu umor, cu libertate extremă, dar și meditație gravă asupra acestei lumi. Va fi o bătaie cu toate armele cistigate de mine pînă acum. Vor fi cîteva sute de pagini de adevăr, dramatism și actualitate.

Este, repet, o carte de mare, stringentă actualitate. O carte în care am pus în bătaie tot arsenalul, toate armele de care dispun. Sper să fie cartea vieții mele. Cum am sperat de fiecare dată! Dar Centurile, chiar așa o să fie.

— Alte proiecte?

— Multe. Scriu de obicei la mai multe cărți. Una, este și ea de mare actualitate, despre destinul planetei, despre posibilitatea unui cataclism nuclear: Claxon pentru căprioare, alta: Moarte fericită, care dezbate problema singurătății și singurării individului într-o lume obosită. Una, despre Avram Iancu, încă una despre America, de reportaj pur. Visez o carte de dragoste și adolescență și una despre Prietenie și trădare...

— Și cum le scrieți?

— Surzînd, surzînd...

— Vă propun să faceți și cîteva referiri la eroul contemporan al cărților noastre. De asemenea, să vorbiți despre nevoia de modele pe care o resimte cititorul de astăzi.

— Aș dori să spun că am scris cîteva articole despre ideile din Cuvîntarea excepțională a secretarului general al partidului nostru, tovarășul Nicolae Ceaușescu, rostită la Consfățuirea de la Mangalia. Acolo, și cu acel prilej, au fost abordate cu strălucire probleme ale scrisului. E nevoie — e convingerea mea intimă — de eroi model, mai ales e nevoie pentru noile generații. Trebuie să scriem cărți despre marii luptători cu spada și despre marii atleți ai spiritului, cei ce au revoluționat gîndirea și lumea, societatea. Contemporanul nostru, eroul faptelor de fiecare zi, ruda, vecinul, colegul nostru. Fără grandoare și fals patetism! Fiindcă, iată, mi se pare tot atît de eroică viața simplă, mereu aceeași, a unei femei, să zicem, care zi de zi, își exercită profe-

siunea, își face exemplar datoria, își crește copiii, are grijă de muscata din fe-reastră casei și de muscata din sufletul ei și a celor din jur; e o viață mai puțin spectaculoasă, dar nu mai puțin eroică decît a acelor temerari singuratici care au ajuns la Polul Nord, ea este tot atît de temerară și eroică ca a celor care au escaladat Everestul sau au traversat deșertul. Mă gîndesc de mulți ani la o carte care să fie tot atît de spectaculoasă prin această zilnică aventură de a te perfecționa clipă de clipă, asemenea aceluia-côcor ce zboară pe dinăuntrul nostru, frumos și sfleuindu-ne. Dar și aici se pot spune multe și nobile lucruri, pe măsura nobileței îndemnuirilor primului președinte al României.

În fond, încă o dată președintele țării noastre, acest mare bărbat al lumii contemporane, ne îndeamnă să mergem la izvoarele pururi vii ale sufletului acestui popor. Numai fiind profund naționalii avem marea șansă de a intra în universalitate. De a fi accesibili. De a scrie pentru cei mulți, căci cine scrie pentru cei mulți, scrie pentru multă vreme — ne spune Călinescu.

— Am citit recent articole, reportaje, semnate de dumneavoastră în presa centrală, am ascultat unele difuzate pe posturile de Radio și Televiziune. Cu ani în urmă ați alcătuit chiar un volum de publicistică: MARELE PRINT. Ce rol acordăți acestui gen?

— Scriu publicistică cu mare efort, dar și cu voluptate. În general, scriu în toate genurile. Nu am prejudecăți. Îmi place să-mi afirm părerile deschis. E o formă de angajare mai directă. De a te pronunța mai răspicat în Agora. Glasul se aude uneori prin publicistică mai limpede în Cetate. Nu doresc să fiu un Mare Print al publicisticii, m-aș mulțumi cu rolul de Mielul Print, al sublimului Antoine de Saint-Exupery, de care mi-e atît de dor și despre care Leon Paul Fargue scria, cînd prințul literelor franceze dispăru-se în apele Mediteranei, în mit și într-o stea, după ce luptase în Spania și împotriva nazistilor, și cu cît nemăsurat eroism! — scria, așadar, despre cel ce știa să surdă ca nimeni altul, că avea cel mai nobil prieten, că era pur și simplu iubit. „Pentru că avea în adîncul principarei sale inimi comori pentru toată lumea”.

Publicistica este și ea una dintre comorile și surisul pe care sintem datori să-l dăruim semenilor... Dar, vorbind despre Saint-Exupery și despre cărți frumoase, gîngas compănite, mi-e dor de o carte a unui autor contemporan de aleasa, stelara sublimare a Mielului Print.

Un muzeu in labirint

Divinul Rafael

Rafael. Autoportret pre-supus.

Cineva m-ar putea întreba: dar ce alegi între Rafael și Michelangelo, între cei mai fericiți dintre olimpici și cel mai zburcugat dintre titani? Aș avea un răspuns pregătit și în plus foarte bun, cred, la această întrebare. Iată-l: între Rafael și Michelangelo nu trebuie să alegi; e de ajuns să alegi de la unul la altul fără să te hotărăști niciodată. Dar nu țin să mă folosesc de acest răspuns deoarece el n-ar fi sincer. În fond, eu am ales și încă fără să ezit prea mult. Căci există măreții de la care aflăm mai degrabă ceea ce nu ni se potrivește și, uneori, nici n-am dorit. Și nu mă feresc să recunosc că pentru mine Rafael se află în această categorie de artiști pe care li pot prețui până la entuziasm, nu și până la suferință. Dacă aș fi trăit la Roma în Cinquecento și aș fi avut talent de pictor, nu m-aș fi amestecat printre cei cincizeci de pictori care constituiau escorta permanentă, admirativă, a lui Rafael, ci m-aș fi strecurat pe urmele colosului Michelangelo, cu riscul de a înfrunta toanele acestui lup singuratic și nedrept.

Să încerc să mă explic. Rafael exprimă partea olimpiantă din noi. Partea unde visăm că nu mai există noroi, unde nu ne mai ard nici amintirile, nici îndoielile, unde ne lămpăie de mil, de amărăciuni și revolte, unde ieșim deasupra tuturor dezordinilor, toți demonii amuțesc și o pace aurie pune capăt tuturor luptelor, tuturor înclăștirilor, pasiunile nu mai fierb, se domolesc, se liniștesc, acoperind cu această liniște tot ce era teribil, slăbiciune, orgoliu, suferință, zburcug, dispreț, sarcasm și forță, moarte și nesupunere, în fața morții, cutezanță, orbire, sfidare, azvirlă deștinului, suspin și tunet, adică tot ce stăruie în noi Michelangelo și tot ce exprimă el. Orice vehemență se estompează și ne trezim pe o culme, purificați, calmi, senini și naivi. Strigătul unorii brutal, dar totdeauna zguduitor al lui Michelangelo se transformă într-o muzică sublimă, într-o dulce amnezie. Și, firește, n-am putea contesta meritele acestei nobile împăcări. Nici nu încerc s-o fac. Mă mulțumesc numai să spun și eu că Rafael pare a crea așa cum creează natura. De aceea te poți măsura cu fericirea lui. Mi-l închipui destul de ușor pe pictorii care dormeau în vecinătatea frescelor sale pentru a simți și noaptea adierea genului, dar nu mi pot imagina pe cineva dormind liniștit în Capela Sixtină. Cum să dormi sub tunetele cerului lui Michelangelo?

Nici un alt artist, s-a zis, n-a amintit vreodată omului, mai mult decât Rafael și cu atita intensitate, că el nu s-a născut pentru a fi sclav, ci pentru a lua parte la misterul și la bucuria lumii. Perfect adevărat. Dar nici unul dintre marii artiști care au amintit omului că el nu s-a născut ca să fie sclav n-a făcut mai puțin pentru a-l învăța să lupte ca să nu mai fie sclav. Rafael îl înalță la această condiție, așa cum în vis sclavul uită că este sclav. El îl transformă în zeu pentru timpul cât se află în fața frescelor sale, lăsându-l apoi să iasă pe ușă sclav. În vreme ce Michelangelo îți arată sclavii săi înălțați în piatră pentru a-ți spune: Ești ca ei. Depinde de tine dacă vrei să te trezești și să suferi, să obții prin luptă partea de grandioare pe care o meriți sau să închizi ochii și să te resemnezi. Michelangelo este o provocare aruncată oricărui umilinte și servitute. Acest toscan cu un caracter contraversat ne-a dat cea mai necruțătoare lecție de caracter.

Imi amintesc din nou sculptura lui cunoscută sub numele „Învingătorul”, pentru că în această sculptură se află, cred, cheia înțelegerii exacte a lecției lui Michelangelo. Ce fel de victorie este aceasta din „Învingătorul”? În ultima clipă, tânărul care o obține întoarce dezgustat capul, îndoiindu-se parcă de ea. Nu cumva, deci, afirmația lui Elie Faure că Michelangelo ne subjugă prin perpetua sa victorie se potrivește mai degrabă lui Rafael?

Aici se impun câteva precizări. O victorie perpetuă nu e neapărat o victorie care cunoaște (și prețuiește) doar laurii. Dimpotrivă, ea e, probabil, una care și-l refuză pentru a-l putea cuceri din nou. Și, mai ales, pentru a nu se pune singură în primejdie, întrucât există, evident, un mod de a rata victoriile împingându-le dincolo de orice. Îndoiala și întrebare. În acest caz, „Învingătorul” întoarce capul nu pentru a-și repudia victoria, ci pentru a nu o rata. Poate din această pricină există atita orgoliu în înfringerile lui Michelangelo și atita suferință în victoriile lui. În ambele situații, el nu vrea să renunțe la luptă. „Învingătorul” își confirmă biruința chiar prin curajul de a se îndoi de ea, după cum autorul lui își strigă forța și cind (sau, poate, mai ales cind) își recunoaște slăbiciunile.

În schimb, pictura lui Rafael ne dă senzația unui triumf obținut fără efort și e aproape imposibil să ne închipuim că Rafael a știut vreodată ce este o nenorocire. În universul lui armonia domnește netulburată. Isus s-a conciliat cu Socrate, iar succesul își permite să fie inocent. Un artist atât de fermecător nu trebuie, s-ar zice, nici măcar să îndrăznească. Admiratorii vin singuri și se apleacă în fața lui. El nu trebuie să se lupte. I se oferă ceea ce așteaptă chiar înainte de a cere. De ce ar mai intra în labirint? De ce ar mai înfrunta Minotaurul? Lumea e muzicală în jurul lui, e normal ca și pictura lui să fie muzicală. În plus, drumul lui e fără ocoluri și fără eșecuri. Înaintează drept spre țintă, scutit de chinuțoare căutări. Pentru că e mai scurt? Până la treizeci și șapte de ani, alți artiști n-au reușit nici să-și întrevadă personalitatea, pe cind Rafael și-a exprimat-o atât de caracteristic încât unii descoperă în ultimele sale lucrări chiar semne de declin.

Așadar, el, Rafael, nu e un invins niciodată pentru că nu e, practic, niciodată un învingător în sensul lui Michelangelo: nu-și plătește gloria cu nici un infern biruit. Arta lui, nobilă, delicată, fericită, se împlinește fără nici un impas și, aparent cel puțin, fără zburcug. Ea trece peste obstacole cu ușurință și naivitatea zeilor. Ne încântă, dar nu ne doare. Ne vrăjește, dar nu ne înarmează. Pe scurt, e divină, nu omească.

OCTAVIA / ALER

Simple note

Felix Aderca

Am pornit să-l citesc și l-am isprăvit până la ultima filă, pe un pat de spital, unde te pot arunca ostilitatea și grindinile vieții, proaspătul și masivul volum, ieșit din tiparnițele Editurii „Minerva” — intitulat „Contribuții critice” de Felix Aderca — și m-am reîntâlnit cu incenșata mea tinerețe și cu atâtea reminiscențe somnolind în memorie și însuflețite brusc, ca într-un automatism, legate de om și de opera lui. Și mă grăbesc să spun de la început că această carte singură — „Contribuții critice”, închinată între copertile ei doar „Mărturia unei generații” — recită integrală a ceea ce de la „Ciornel” din 1929, cu admirabilele chipuri ale scriitorilor executate de pictorul și graficianul Marcel Iancu (și regret că nu s-au mai reprodus, confirmându-mi încă o dată opinia că în orice bucurie stă ascunsă, ca să te zgirie, gheara unui refuz) — dar la care, parcă în compensație, s-au adăugat alte interviuri luate de Felix Aderca, altor colegi de tagmă, necunoscute până acum și selectate din publicațiile epocii, ca și o serie de articole, de cronici și eseuri dintr-un an 1914 și 1926, — totalizează mai mult de opt sute de pagini; iar munca asta laborioasă și epuizantă — și numai noi știm exact ce răbdare, ce precauții și ce tenacitate implică — și-a asumat-o Margareta Feraru, ca să ne dea o lucrare exemplară care invite deopotrivă omului și ideii, atmosfera și cromatica vremilor duse și căreia i se cuvin, fără nici o reticență, satisfacția și feliicitările, admirația și tandra noastră recunoștință. Menționez de asemenea că tot Margareta Feraru îi datorăm excelentul studiu introductiv, ca și riguroasele note explicative din subsol — absolut indispensabile — și pentru cercetătorul de istorie literară și pentru lectorul doritor să cunoască și să știe.

Dar — se poate întreba cu îndreptățire cititorul tânăr de azi — cine a fost, cum a fost și ce ne-a lăsat Felix Aderca?

Biblioteca in aer liber

Discreție

Un medic tăcut și cu gesturi rezervate se oprește și rămâne îndelung lângă patul fiecărui bolnav. E liniște, iar liniștea pare că vine și din el. Aerul se concentrează, devine mai dens și mai pur: în acest aer un om se gîndește. Cu seriozitate. Și acționează. Cu aceeași seriozitate. Fără declarații categorice, fără efuziuni, pînă să respingă pașnic dar hotărît stilul de medicină „romantic”. Medicul primar Dimitrie Capșa. Iubit. Respectat. Respectul se explică ușor: e cel datorat competenței și extraordinarei dăruiri față de profesie și față de bolnavii pe care-i îngrijește. Dar dragostea, de unde vine? Bucureșteanul Dimitrie Capșa nu trăiește printre colegi și bolnavi, ci printre oameni. Nu se fac diferențe. Tuturor trebuie să li se spună adevărul, chiar și bolnavilor aflați într-o stare gravă, chiar și colaboratorilor ce s-a întâmplat să dea dovadă de neglijență, greșală ce trebuie rapid înlăturată. Pacientul e un

Desene pe asfalt

Transport ilicit de metafore

La deschiderea stagiunii de toamnă, Flacăra a realizat o anchetă prin teatrele bucureștene anunțind apropiatele premiere și stăruind, firesc, asupra debuturilor.

Un text intitulat „Fi atent la cal, fi atent la hamuri” laudă un asemenea debut: dramaturgul M. Ispirescu e autorul unei piese puse în scenă la „Nottara”. Spectacolul place autorului anchetei iar textul îl entuziasmează pur și simplu. Ispirescu ar fi, din start, un bun autor, avînd replici ce scapă dezinvol și percutant, spirituale, dublificate (!) cameloanice aproape, domnia sa ar jongla abil cu locul comun, cu stereotipii limbajului, construind din nimic situații comice delectabile. E laudat, între alții, actorul G. Păunescu. Acesta ar rosti aproape toate replicile „de aur” ale piesei, oricum și această admirabilă, insinuantă cheie a sensurilor din Trăsura la scară: „Atenție la cal, atenție la hamuri / Viața-i un transport de lăzi cu geamuri”. În

Încerc să răspund schișind un cit mai succint portret biobibliografic.

S-a născut la 13 martie 1891 în Țirgușorul Puiștii din fostul județ Tutova și a decedat în București la 12 decembrie 1962.

De o inteligență deosebită, într-un permanent neastîmpăr, informat și împătimit de bogate și variate lecturi, sensibil și talentat, debutează editorial cu un volum de versuri „Motive și Simfonii” la Editura „Benvenisti” din Craiova în 1910, care-i va tipări după aceea alte patru plachete nedatate, dar cred că sînt din 1915: „Stihuri venerice”, „Fragmente — Romanțe”, „Reverii sculptate” și „Prin lentile negre”.

Transcriu spre edificare din volumul de debut „Motive și Simfonii” o inscripție pentru Eminescu: „Mi-e teamă cartea să-ți atîrn în jos / Căci rimele din versul cîntăreț / Din versul tău măiestru, săltăreț / S-ar risipi și nici un cîntăreț / Nu le-ar mai potrivea așa frumos”.

Aderca avea atunci 19 ani. Redau și din „Reverii sculptate” două strofe care se cheamă „Epilog”: „Cum de crezui că în tiparul mic / Al stihului ar încăpea un suflet care vine / descîndu un jocul liniilor fine / legile care creează din nimic? / Aritmetică, dicționar, geografie / Ce gînd neabătut avui / să încerc în cadența vorbelor / să pui / ritmul viu și linia ta vie...”

Și reproduc și celălalt „Epilog” de pe placheta „Prin lentile negre”: „Ochiul obosit / așteaptă / în sita de aur a genelor / și-n marginea arenelor / parcului umbrit / un pom / îndoit / pare un om / ce gîndește...”

Se simt — nu-i așa? — adierile simbolismului.

Tot în 1910, și tot la Craiova, cu titlul „Naționalism? (Libertatea de a ucide)” semnat cu pseudonimul Oliver Willy își tipărește în tinutul eseu care se reînprindă doisprezece ani mai tîrziu, adică în 1922, la „Socec” cu titlul inițial devenit de data aceasta „Personalitatea” și cu subtitlul „Drepturile în artă și viață”, care se bucură de o foarte elogioasă prefață semnată de C. Rădulescu-Motru al cărui colaborator Aderca era la publicațiile ce prestigiosul profesor și omul rarism le întemeiasă și le conducea („Noua revistă

română”, seria a doua, dintre anii 1908—1916 și „Idee europeană” care apare din 1919 pînă în 1928).

Era o replică impecabil fundamentată logic și extrem de documentată pe care o dădea, fără să fi atins încă majoratul, cărții „Naționalitatea în artă” a lui A. C. Cuza, absurdul și maniacul teoretician rasist, care cu agitațiile lui zgomotoase a înveninat atît de retrograd și atît de penibil viața publică românească.

În 1915 tipărește la Editura „Samitica” din Craiova — deci în perioada neutralității noastre — „Singe încheiat”, cu subtitlul „Note de război”, o culegere de articole trimise de la Paris și publicate în ziarul și revistele din țară. Citez un pasaj lămuritor din lapidara introducere pe care o face: „Ținem să spunem de la început că restabilirea adevărului în ce privește unele neamuri în luptă nu trebuie să creeze autorului avantajele sau prejudiciile unor opinii asupra politicii românești. Am notat acest lucru pentru că azi a fi germanofil sau rusofil înseamnă a fi sau a nu fi pentru întregirea neamului. Spre a risipi o confuzie autorul declară că nu e nici germano, nici ruso, ci numai și numai românofil”. Și Aderca a dovedit-o cu arma în mînă la intrarea noastră în război, fiind decorat pe front pentru acți de bravură de unde s-a întors în mînă cu romanul „1916” scos la „Socec” douăzeci de ani mai po urmă, adică în 1936.

Mă opresc aici, deocamdată, cu excursia bibliografică, ce va trebui făcută o dată de cineva așa cum se cuvine, fiindcă opera lui numără peste treizeci de titluri, în atâtea domenii variate ale creației și ale gîndirii.

A fost poet și prozator, a fost dramaturg și eselist, estetician, cronicar literar și plastic, de teatru și de muzică, gazetar de opinii și traducător, în sfîrșit a îmbrățișat atîtea zone unde îl ducea spiritul lui în veșnică tătăzuire, a vehiculat întotdeauna ideile cu o modăritate în ele, și de substanță și de stil, care nu s-au perimat și a adus într-o perioadă de zvîrcoliri înversurate și de patimi negre, o conștiință intelectuală senină și o onestitate de cuget și de comportament cu desăvîrșire pilduitoare.

L. KALUSTIAN

frate, un frate de luptă: el trebuie să știe ce se întîmplă cu organismul său și trebuie mobilizat pentru a duce o grea bătălie împotriva bolii și uneori împotriva morții. Liniștea nu înseamnă nici remanare și nici pasivitate. Marile războaie ale gîndirii pe care le duce medicul se desfășoară în liniște.

S-a vorbit adesea în aceste pagini de revistă despre medici de seamă, descoperitori de remedii noi, luptători curajoși pentru progresul științei românești. Nu știu, nu sînt calificat să mă pronunț, dacă prietenul meu este un mare medic (am scris vorbele „prietenul meu” numai pentru că orice medic dăruit cu har este prietenul celor cu care are de-a face), nu știu dacă numele lui va rămîne în istoria glorioasă a medicinei noastre (eu sper că da și cred că da), dar în istoria miilor de oameni cărora acest bărbat încă tinăr și deosebit de frumos le-a salvat viața, existența lui de om lucid, realist, refuzînd orice urmă de teatralitate rămîne cu siguranță ca un punct luminos din care pornesc cu forță mil și mii de raze.

E, la urma urmei, un om de știință obișnuit, un medic obișnuit? Nu există medic obișnuit, așa cum

nu există nici poet și nici muncitor sau țărăn obișnuit. Orice profesionist adevărat este, în felul lui, un om extraordinar. O personalitate. Acesta e și unul dintre secretele frumuseții existenței: nici un ins inteligent și muncitor nu seamănă cu altul. Fiecare e unic. Fiecare e de neînlocuit. Absolut identicii sînt, în schimb, prostii și lenesii. Nici un prost nu e mai mare prost și nici un lenes nu-l întrece în lenevie pe semenul său. Ei sînt cu toții răi și asemănători. Se copiază unul pe celălalt pînă și cind se îndrăgostesc. Pînă și cind dorm. Se copiază, nu dorm, asta fac, chiar și sfîrșitul lor e o copie. Celălalt, cel care există ca individualitate — și sînt, din fericire, atît de mulți — nu seamănă, fiecare în parte, decît cu el însuși. Dimitrie Capșa seamănă pînă la identitate cu Dimitrie Capșa. (Și mai seamănă, puțin, cu toți cei pe care i-a salvat de la moarte și i-a redat circuitului social). La asemenea înșir — și la asemenea împrejurări — s-a gîndit Malraux cînd și-a notat gîndul măreț că un om nu valorează nimic, dar că nimic pe lume nu valorează mai mult decît un om.

FLORIN MUGUR

final, mai aflăm cîte ceva despre sugestiile vag kafkiane ale piesei, spectacolului protocoindul-se să facă săli pline, stîrnind un benefic dialog cu publicul.

Da, recunosc (neținînd plesă și nevăzînd spectacolul) imaginea fragilității existențiale asemuită cu un transport de lăzi cu geamuri nu e tocmai rea... Ca dovadă că am apreciat-o în chip deosebit am luat din raft o carte („Ierbar de nervi” de Gheorghe Tomozei, Cartea românească 1978) și am deschis-o la pagina 53. Am recitat în catrenul numit (acum imi sună, prin „accident” cumva straniu): „Cu privire la viața mea” aceste versuri: „FIȚI ATENȚI LA CAL, ATENȚIE LA HAMURI / VIAȚA-I UN TRANSPORT DE LAȚI CU GEAMURI...”

Nonsalant, M. Ispirescu a transportat în textul său (cit de al său?) versuri imprumutate fără să indice sursa (operațiunea ar mai putea fi numită și furt) și auzindu-mi poezia la radio ori regăsînd-o în vreo antologie, iubitorul de poezie avînd în memorie sugestia mai „proaspătă” a piesei de teatru în care au fost reincarnite ar putea crede că eu aș fi fost cel care mi le-am însușit în chip ilicit...

Dar numai aceste versuri au fost „transportate” în Trăsura lui M. Ispirescu? Și numai G. Tomozei a fost sursa „inspirației” sale culpa-

bile? E firesc să-l privim cu suspiciune totalitate replicilor „de aur”. Cine își primejduiește debutul (nu-i contest înzestrarea, nici talentul... personal dar...) prin asemenea rapturi deloc nevinovate (și-a însușit, am văzut, Cheia sensurilor întregii lucrări) nu se mulțumește cu însușirea doar a unei poezii, doar a unor metafore. Teatrul „Nottara” trebuie să suspende spectacolul, oferind textul spre cercetare unor critici ce i-ar putea atesta autenticitatea; la reluare (de va fi să fie și vreau să cred că va fi) versurile ce-mi aparțin fiind eliminate de acolo de unde au fost „montate”.

Nu poate fi vorba de un accident și M. Ispirescu ar trebui să priceapă că nu se poate chivernisi cu avutul literar (cît este) al unui autor încă (cer scuze pentru aceasta)... viu. Nici nu s-ar cuveni să-l trateze versurile ca pe creații folclorice. Cu folclorul parcă s-a ocupat un alt, sublim, Ispirescu...

Și că, în general, nu așa se intră în breasla truditărilor cernelii.

N-am motive să fiu fericit de aplauzele stîrnite de metaforele mele pe scena excelentului teatru care e „Nottara” ci doar de lauda confratelui de la Flacăra. E plăcut să se creadă că ai compus versuri ce pot deveni replici de aur...

GHEORGHE TOMOZEI

Flacăra la dispoziția dumneavoastră

● Sesizări, propuneri, soluții — un dialog fructuos între cetățeni și autorități ●

■ Am absolvit anul acesta I.M.F. București, secția Stomatologie și acum doresc să-mi întemeiez o familie și nu pot. Vă rog să mă ajutați. Desigur că acest început vă miră, dar sunt sigur că răspunsul pe care-l aștept este foarte important pentru mulți colegi. Doresc să aflu când se va face repartiția noastră. Știu că sunt multe probleme organizatorice, dar doresc (oare e prea mult?) data. De ce se ține sub așa mare

secret? Să se anunțe: pe x în luna y! De obicei anunțarea se face cu câteva zile înainte de repartiție, iar neprezentarea = repartizarea din oficiu, ultimul pe țară! Pentru a evita această surpriză neplăcută, cred că mulți colegi din țară nu pot să-și rezolve o serie de probleme, nu se pot depărta prea mult de centrul universitar. (OVIDIU SIMION, str. Republicii 16, Drobeta-Tr. Severin).

■ După ce aduce cuvinte de laudă și mulțumire medicului primar Radu Alexandru pentru grija deosebită cu care a fost tratat de acesta pe timpul sederii sale în stațiunea balneoclimaterică Bazna, cetățeanul **George Nicolescu din Medgidia** se face mesagerul unei propuneri avansate de același inimos doctor, anume de a se construi și la Bazna o nouă policlinică și un nou hotel. Prin aceasta — spune omul — stațiunea sibiană ar depăși condiția în care se află baza sa de tratament și cazare și ar intra în rândul stațiunilor de elită ale țării.

■ Tot o scrisoare de mulțumire ne trimite și **Gheorghe Vulpou din Bălan**, bl. 65, sc. 2, ap. 24, județul Harghita, însă de această dată mulțumirile ne sînt adresate chiar nouă, întrucît, datorită intervenției făcute de revistă, fetița sa, Alina, a fost operată la Spitalul „Gheorghe Marinescu”. Operată cu succes, Alina a revenit acasă, fiind în afara oricărui pericol.

■ Ministerul Educației și Învățămîntului, referitor la scrisoarea cetățeanului **Petre Cițu** din Giurgiu, ne face cunoscut că, începînd cu 15 septembrie a.c., fiul acestuia frecventează clasa a II-a a Școlii ajutoare din Fierbinți, județul Ialomița. Petițiunea, care este depusă de soție și locuiește în București, s-a prezentat o singură dată la Inspectoratul școlar al județului Giurgiu, cînd s-a interesat de contribuție lunară trebuie achitat în cazul că fiul său va fi primit la școala specială.

P.S. Nu știu cît de necesar ar fi fost să se ducă de mai multe ori la inspectorat, dar ca să-și vadă fiul va trebui să se ducă neapărat, nu la inspectorat, ci la Fierbinți.

■ **Tinăra Mirela Tănase**, absolventă a Liceului industrial nr. 1 Galați, școlarizată pentru profilele lăcătușerie și sudură, ni se plînge că Uzina mecanică Galați, cu care a încheiat contract, nu vrea s-o angajeze în producție pe motiv că... poartă ochelari de vedere. „De felul meu sînt robustă — scrie fata —, capabilă de a face față cu succes oricărui eforturi în muncă și faptul că sufăr fără voia mea de miopie nu trebuie să mă priveze de dreptul meu de a munci, de a fi încadrată în uzina cu care am încheiat contract. Că tata are de crescut încă 7 copii și nu mă mai poate întreține și pe mine”.

Pe undeva, se pare, e vorba și de niște ochelari de cal. Fata trebuie sprijinită urgent și ne condiționat să fie încadrată în uzina cu care a încheiat contract, cu aprobarea medicului, într-un loc de muncă adecvat pregătirii și stării ei de sănătate.

■ **Centrala industrială de rețele electrice, Direcția tehnică exploatare reparații**, ca răspuns cetățeanului **Opritoiu Tudor** din Mușetești, județul Gorj: Rețeaua electrică de joasă tensiune din comuna Mușetești a fost supusă lucrărilor de reparații capitale în anul 1971, rămînînd nereparată o porțiune ce se află în afara perimetrului constructibil. S-a luat măsura ca, în trimestrul IV al acestui an, să se întocmească documentația de proiectare pentru reparația capitale a rețelei electrice rămăși nereparată, urmînd să fie executată în trimestrul I al anului 1984. Pînă la finalizarea lucrărilor menționate, IRE Craiova va efectua lucrări de întreținere a rețelei pe porțiunea nereparată capital, astfel încît alimentarea cu energie electrică a consumatorilor se va îmbunătăți.

■ Au trecut mai bine de doi ani și iată că intrăm curînd în iarna celui de-al treilea de cînd blocul nostru, executat de Grupul 2 construcții, a fost dat în folosință, dar, în ciuda nenumăratelor noastre intervenții, au rămas și astăzi nerezolvate o serie întreagă de deficiențe de construcție. Din această cauză, apa se infiltrază prin acoperiș, plafonul etajului 10, în fața liftului, nu are stabilitate, tocurele de la ușile holurilor și de la ghene au rămas nefixate, scara principală și intrarea în bloc n-au fost terminate etc. (**Mitu Constantin**, președintele Asociației de locatari a blocului 48 B din București, alea Deda 1, sectorul 2)

Un semnal pentru construcții Grupului 2, ca să nu mai uite!

■ **Consiliul popular al municipiului Slatina, Comitetul executiv**: S-a luat legătura cu conducerea stației C.F.R. Slatina și s-a stabilit să se repartizeze petenei Dumitrescu Iuliana Ecaterina un apartament în municipiul Slatina. Consiliul popular are în evidență acest caz și, cu prima ocazie, va repartiza stației C.F.R. un apartament corespunzător familiei petenei.

■ În fiecare zi beneficiaz și eu de serviciile minunatului nostru metrou. Singurul lucru care mă deranjează, nu numai pe mine ci și pe mulți alți călători, este căldura de nesuferit, absența aerului proaspăt din vagoane. Aceasta din cauză că lipsește total o ventilație corespunzătoare. Defectându-li-se arcurile de acționare, majoritatea ferestrelor au fost prinse cu suruburi, etanș, în loc să fi fost reparate. (**Ing. Scriban Sergiu**, București, bulevardul I.B. Tito nr. 15, bl. 57, ap. 139)

■ **Procuratura Generală**, constatînd temeinicia celor sesizate de petiționarii **Ana Leca** din Mănești, jud. Prahova, și **Alexandru Muntea** din București, str. Negustori nr. 4, în ambele cazuri a declarat recurs extraordinar. Cauzele lor au fost trimise Tribunalului Suprem pentru judecare.

■ Mă numesc **Borcea Georgea**, cu domiciliul în Buzău, str. Unirii, bl. B 11, et. 8, ap. 28, și am o mare nemulțumire în suflet. Încă de cînd eram gravidă, au început să-mi iasă varice la picioare. Am fost la mai mulți medici din Buzău, dar toți mi-au prescris aceeași vasilină „Lasonil” care nu mă ajută la nimic; durerea la picioare a devenit insuportabilă. Vă rog să mă ajutați. Din suflet vă rog... Ceea ce și facem, adresîndu-ne la rîndul nostru, unui medic specialist binevoitor cu rugămintea de a o suna pe femeie la telefonul 3 58 49 și a-i da sfaturile cuvenite.

■ **Consiliul popular al municipiului București, Direcția generală pentru dezvoltarea construcțiilor de locuințe social-culturale și administrație locativă**, cu privire la articolul apărut în nr. 36 al revistei Flacăra din 1 septembrie 1983, prin care Asociația locatarilor din blocul 2, str. Reșița Huedin nr. 7, sesiza unele deficiențe de construcție, ne informează că s-au luat măsurile necesare de remediere a tuturor defectunilor pînă la data de 30.X.1983.

■ **Doi hoți de meserie**, **Ion Diaconescu** și **Petrache Husein**, i-au spart fratelui meu casa și i-au furat 54 000 lei. Condamnați la cîte doi ani și șase luni închisoare corecțională, cei doi au fost obligați, totodată, să restituie păgubașului întreaga sumă. **Ion Diaconescu**, după ispășirea pedepsei, și-a achitat partea ce-i revenea, **Petrache Husein** însă continuă și azi, după 5 ani de la săvîrșirea furtului, să se ascundă și să se sustragă de la restituirea sumei datorate. Se zice că s-ar fi acuiat pe undeva prin preajma comunei Vaideeni, județul Vâlcea. (**Petre Bărbulescu**, București, str. Sf. Constantin nr. 21)

Dacă-l întîlniți cumva pe Husein, amintîți-i dv. că datorita lui s-a prescrist să este obligat să și-o achite. Altfel, nu scapă!

■ **Consiliul județean al sindicatelor Timiș**: Căzul petenei **Marilena Burducea** din Drobeta-Tr. Severin a fost analizat în ședința biroului executiv al C.O.M. din 11 octombrie 1983. Considerînd îndreptățită solicitarea ei s-a hotărît ca, de la 11 octombrie 1983, tovarăsa să lucreze ca primitor-distribuitoare cu sarcini de transport utilaje pentru punctul de lucru Hinova, cu program de 6 ore pe zi. Punctul de lucru aparține lotului Șimian al întreprinderii de drumuri și poduri București — șantierul Banat.

■ **Alexandru Cristea** din București, str. Crîngului nr. 77, bl. E, ap. 8 ne semnalează că, de mai multe luni, lipsește din unitățile comerciale de specialitate o piesă de schimb foarte importantă, numită obertin, absolut necesară reparării robinetilor

de baie sau de chiuvete, spre a elimina pierderile de apă în consumul casnic sau industrial. Răspunsul invariabil al vânzătorilor: „nu se mai fabrică, deoarece se va face din plastic și confecționarea matrițelor durează” nu este de natură să satisfacă. Care este, de fapt, adevărul? Piesa cu pricina, mai exact lipsa ei, ne pricinuieste la toți mari necazuri.

■ **Ministerul Educației și Învățămîntului**: „În legătură cu scrisoarea tov. **Diac Ion**, adresată dv., vă facem cunoscut că Inspectoratul școlar al județului Sibiu a sancționat pe prof. **Moldovan Ion**, pentru unele abateri disciplinare, iar tovarășii **Diac Ion**, **Toma Ioan**, **Kovacs Iuliana**, **Vasilache Vasile** și **Gligor Popa** au promovat examenul de calificare la limba și literatura română. Ministerul va avea în atenție, în continuare, controlul și îndrumarea la Liceul industrial „St. L. Roth” din Mediaș, în vederea evitării situațiilor necorespunzătoare educării elevilor”.

■ **Condiționarea** de către un profesor a notărilor sau promovării elevilor este o abatere dintre cele mai grave. De aceea, rugăm ministerul de resort să concretizeze mai bine sancțiunea dată profesorului și să ne comunice și nouă dacă cele sesizate s-au confirmat sau nu, întrucît din răspuns vom mai avea oarece reieșe.

■ De la un timp, un grup de copii nesupravegheați din vecini lmi provocă mari necazuri prin purtarea lor reproabilă. Astfel, lmi mîzgălesc zilnic pereții casei, mi-i zgîrie cu felurite obiecte dure și mi-i stropesc cu noroi, se urcă pe acoperiș și mi-l găsesc de lmi plouă în casă, mi-au spart burianul de la stradă, mi-au spart geamuri, mi-au sărit în curte și lmi aruncă aici fel de fel de gunoarie și pietre, încît viața lmi devine imposibilă. (**Maria Mavrochelos**, pensionară în vîrstă de 66 ani, singură, domiciliată în București, str. Cpt. Ion Gîrbea nr. 19)

Dacă părinții unor astfel de copii nu înțeleg de vorbă bună să-și strunească prea zburdalnicele odrasle și să le educe în spiritul grijii și respectului față de oamenii în vîrstă, atunci solicităm intervenția grabnică a școlii sau chiar a miliției sectorului 5.

■ **Consiliul popular al județului Botoșani**: Din verificările întreprinse a reieșit că, prin lmitizarea care s-a făcut în comuna Concești, petentului **Cauca Constantin** i s-a atribuit suprafața de 250 mp pentru construcția unei case. Acest cetățean și-a construit casa pe terenul ce i s-a stabilit, respectînd detaliile de sistematizare, adică 12 m.l. la fațadă și 21 m în adîncime. Nu mai există nici un motiv de litigiu între el și vecinii săi, deoarece toți au acum aceeași suprafață, conformă prevederilor legale în vigoare.

■ În toamna anului 1979, în acupul de la curma definitiv urmării seismului din 1977, am încheiat cu I.C.R.A.L. Berceni, la indemnul acestuia, un contract pentru lucrări de consolidare, zugrăveli și vopsitorii la blocul nostru, cu termen de execuție 30 iunie 1980. De atunci am avut numai necazuri. Pe lîngă faptul că s-a tergiversat execuția aproape trei ani, muncitorii necalificați au efectuat lucrări de proastă calitate, fără pic de grijă pentru noi și materialul risipit. Acum, fațada arată mai rău ca după seism, s-a cojit în totalitate și a căzut, iar terasa a rămas neterminată. (**Vasile Bănică**, președintele Asociației civile a proprietarilor blocului M d 9/3 din București, str. Moldovița nr. 4, sectorul 4)

Propunem: cei care au efectuat astfel de lucrări de proastă calitate, să le remedieze grabnic, pe propria cheltuială.

■ **Ministerul Energiei Electrice, Direcția tehnică**: Din analiza efectuată asupra celor semnalate de Sava Constantin și publicate în nr. 35 al revistei dv., a rezultat că situația corespunde realității. Ca urmare, s-a dispus recalcularea consumului de energie electrică și a contravaloarelor acestuia din perioada 20 mai 1981 — 6 decembrie 1982 pentru abonatul sus-menționat și restituirea diferențelor încasate

în plus. Căzul a fost prelucrat în cadrul I.D.E.E. București, spre a preveni în viitor repetarea unor asemenea deficiențe.

■ Cu toate intervențiile făcute, nici pînă în prezent, după 8 luni de la darea în folosință, blocul nostru nu a fost racordat la conducta principală de gaze naturale, așa cum s-a prevăzut în proiectul de execuție. Întrebăm noi, și prin noi toți locatarii care nu avem butelii aragaz și mai avem și copii mici de crescut: cît trebuie să așteptăm rezolvarea acestei probleme stringente? (**Iordănele Codruța**, în numele locatarilor din blocul 3 Sîncel, București, str. Trestiana nr. 2)

O întrebare îndreptățită pe care o adresăm, la rîndul nostru, I.C.R.A.L. Berceni și I.D.G.N. București, singurele în măsură să execute fără zăbăvă racordul alt de solicitat și necesar.

■ **Subsemnatul Neagu C. Mihai** invalid de ambele picioare, membru al Cooperativei „Munca invalidilor” din Iași, cu domiciliul în str. Ciurchi nr. 103, bl. F 6, ap. 1, vă rog să mă ajutați să procur trei cauciucuri de motocicletă CZ 175, eventual și cu camerele respective, deoarece în Iași, și în împrejurimi n-am putut să le găsesc, deși le caut de multă vreme, și am absolută trebuință de ele, ca să mă pot deplasa.

O rugăminte, dar și un apel către toți acei care pot, efectiv, să-i dea o mînă de ajutor ca să-și pună tricicul pe roate.

■ A dispărut de acasă mama mea, **Maria Scorneică**, născută **Bolind**, în vîrstă de 78 de ani, cu domiciliul stabil în București, str. Sold. Tudor Ioan nr. 3, bl. 6, ap. 25 (Balta Albă). Din relațiile vecinilor rezultă că duminică, 30 octombrie, a.c., ora 10, a plecat spre Piața Dorobanți,

pentru a apela la o cunoștință să-i repare frigidierul, și dusă a fost. Toate investigațiile noastre de a-i da de urmă au rămas fără rezultat. Semnalmente: înaltă, voinică, păr negru, proaspăt vopsit. (fotografia). Cine o întîlnește este rugat insistent să anunțe la telefonul 88 45 13, acasă, sau la serviciu, tel. 79 71 65. (Scorneică Oltea-Elena, Liceul agroindustrial Băneasa).

■ **Doi tovarăși — Ion Ciucuc și Teodor Nicola** de la Reprezentanța tehnică din București a întreprinderii „Electroarges” — ne-au vizitat la redacție și ne-au rugat să anunțăm cititorii din Capitală că, în cazul ivirii unor defecțiuni la aparatele electrocasnice, să nu se mai adreseze întreprinderii, ci direct reprezentanței tehnice a acesteia din str. **Maier Coravu nr. 27**, la telefonul 22 41 91, al cărei program de funcționare este în fiecare marți, între orele 9-17, cînd stă la dispoziția tuturor celor interesați.

■ **Consiliul județean al sindicatelor Constanța**: S-au verificat aspectele ridicate în scrisoarea adresată revistei de un grup de muncitori de la Trulstul de lucrări speciale București — Șantierul 3 Năvodari și s-a confirmat faptul că, în luna martie 1983, s-au restituit în mod necorespunzător reținerile ce s-au făcut pentru lucrările executate în anii anteriori. Situația a fost remediată ulterior, ca urmare a sesizării, în sensul că fiecare și-a primit corect dreptul legal ce i se cuvenea, iar vinovații —

ing. **Hatel Alexandru**, șef de lot, **Berbec Polina**, economistă, și **Bogdan Vasile**, șeful biroului PIR — au fost sancționați.

■ **Ministerul Educației și Învățămîntului, Direcția învățămîntului preșcolar, primar și gimnazial**: La adresa dv., nr. 8397/1983, prin care ne trimiteți scrisoarea cetățeanului **Dumac Traian** din comuna Măgura, satul Răchitea, județul Cluj, referitoare la litigiul său cu învățătorul ce i-a lovit copilul peste ureche, vă facem cunoscut că acest caz se află pe rol la Tribunalul județean Cluj. În urma cercetărilor efectuate, Inspectoratul școlar al județului a dispus sancționarea disciplinară a învățătorului pentru fapta săvîrșită, urmînd ca, după încheierea procesului, să fie luate și alte măsuri, în funcție de sentința ce se va pronunța.

Pagină realizată de
MIHAI STĂNESCU

Posta redacției

■ **Maria Traicu** — Băeiu: Executarea dispozițiilor civile din sentința penală nu se face din oficiu ci la cerere. Este necesar să solicitați executarea silită fie executorilor judecătorești de pe lîngă judecătoria de domiciliu al aceluia care v-a accidentat, fie judecătoriei sediului unității în care este încadrat debitorul. ■ **Dan Iordache** — Piatra-Neamț: Despre condițiile ce trebuie îndeplinite de către traducătorii secțiilor de pe lîngă Uniunea Scriitorilor, obligațiile și drepturile acestora, aflați adresîndu-vă direct uniunii. ■ **Costache Ichim** — Iași: Conform Decretului 387/1977, privind organizarea și funcționarea Asociației locatarilor, personalului încadrat la asociații cu indemnizație, de la data apariției Decretului (16.XI.1977), nu-i este considerată vechime în muncă pentru munca prestată în vederea luării în calcul la pensie. ■ **Ana Aruncutean** — Toplița (Harghita): Este absolut necesar să prezentați hotărîrea judecătorească. ■ **Florica Crăciun** — Pitești: Trebuie să aveți cel puțin 10 ani de muncă. ■ **Marius Bogdan** — Dej: Nu se fac derogări. Aveți dreptul numai pînă la împlinirea vîrstei de 25 de ani. ■ **Vladimir Teoharescu** — București: Cheltuielile de întreținere vor fi suportate de către asociația de locatari, urmînd ca ulterior aceeași sumă să fie recuperată de la I.C.R.A.L., dacă apartamentul nu a fost ocupat fără culpa chirieșului. ■ **Cristina Anghel** — Caracal: La Ministerul Educației și Învățămîntului. ■ **Anuța Anastasiu** — Tirgoviste: Aveți posibilitatea să cereți printr-un memoriu procurorului general declararea unui recurs extraordinar. ■ **Costache Ghiță** — Galați: Despre condițiile de reconstituire a vechimii în muncă cu martori, aflați adresîndu-vă la D.P.M.O.S. — Galați. ■ **Radu Cătuna** — Craiova: Beneficiază de permise de călătorie gratuite pe C.F.R. fostul personal muncitor încadrat cu contract de muncă pe durată nedeterminată la calea ferată, care a fost transferat în interesul serviciului la alte instituții sau întreprinderi de unde a fost pensionat, cu o vechime în unități de cale ferată de minimum 25 ani (bărbați) și 20 ani (femei), ceea ce nu este cazul dv. ■ **Elena Oancea** — Deva: Adresa institutului este: București, str. av. St. Sănătescu, nr. 48, sect. 1, cod. 79635. ■ **Ion Parasciv** — Tecuci: De la C.J.E.F.S. — Galați puteți obține instrucțiunile de organizare, tematică și normele de admitere, precum și planurile de învățămînt.

MARGA NEDELEA

● „FLACĂRA” nu ia în considerare scrisorile anonime și nu primește acte originale. Scrieți-ne cit mai concis. Și nu uitați să vă iscăliți. Precizați eventual telefonul unde vă putem găsi. Audie țele se țin zilnic între orele 10-13.

Anchetă

Flacăra

NICOLAE CEAUȘESCU: „Să dezvoltăm muzica, dansul românesc, tot ceea ce este creația poporului nostru!”

● Nu un proverb, ci un principiu de viață: „...și te poartă cum ți-e vorba!” ● O problemă artistică, economică și, mai ales, morală ●

Cum păstrăm portul popular?

„Uniformizarea face să dispară portul popular”

— Tovarășe profesor Paul Petrescu, credeți că e anacronică pretenția ca oamenii să mai poarte costumul popular tradițional?

— Cam da. Pentru că oamenii merg în pas cu vremea. Un costum popular oricât de frumos ar fi, oricât de armonios îmbinat și colorat, devine incomod în viața de astăzi supusă unor altor rigori decât acelea care au slăbit un anumit tip de vestimentație într-o civilizație legată enorm de natură și de pământ.

— Aceasta să fie cauza pentru care țărani noștri nu mai poartă costumele tradiționale nici măcar în cadrul unor ceremonii tradiționale, la sărbători sau duminică, precum odinioară?

— Oamenii merg după modă. Se îmbracă după cum le dictează civilizația în care trăiesc. Priviți casele țărănești din ultima vreme, chiar și pe cele din Maramureș, unde tradițiile se păstrează de obicei mai bine; oamenii își dărimă vechile case care reprezintă o splendidă arhitectură în lemn și își construiesc case noi din cărămidă și din piatră, cu ferestre largi, aspirând la un alt tip de confort, la o altă condiție. Apoi, în părăsirea treptată a costumului popular a intervenit și o modificare de preț de cost. Astăzi, multe din materialele din care se confecționau costumele fabuloase de altădată sunt greu de procurat și implică un efort costisitor. Oamenii nu mai au timp să-și facă în casă în ciupă și alte accesorii cum făceau altădată. Intră în rînd cu lumea și se orășenează. De fapt, mulți dintre ei lucrează la oraș și vin acasă numai seara.

— Și totuși, credeți că e inutil să insistăm pentru reînnoirea costumului tradițional, la țară, cu ocazia ceremoniilor și festivităților speciale? Măcar atunci?

— Nu e inutil. E, dimpotrivă, obligatoriu. E de stringentă actualitate să luptăm ca portul popular să nu dispară, să nu rămână, adică, doar relict de muzeu. Dar nu cred că vom avea câștig de cauză pledând pentru costumul popular cum se întâmplă uneori la televiziune cînd artiști cunoscuți, vedete ale cîntecului popular sau ale dansului popular, apar în costume degradate, în costume falsificate care trădează frumusețea, ar-

monia și sobrietatea vestimentației noastre tradiționale. Exemplele lor pot fi urmate de oameni și în acest fel se întimplă ca neasemuitele noastre costume populare să se transforme în mostre de prost gust și de sfidare a bunului simț.

— Există o vreme cînd aproape a cîncea casă de țărani producea un costum, un covor, o scoarță, un ștergar. Femeile lucrau din toamnă pînă aproape în primăvară la războaie de țesut.

— Există. Acum femeile lucrează, dacă lucrează, mai ales în cadrul cooperărilor meșteșugărești și de cele mai multe ori cu bune rezultate. Dar nu mai lucrează ea pe vremuri pentru propriile lor nevoi, pentru propria lor familie. Și, ocupate tot mai mult în economia colectivității, părăsesc războiul de țesut și își cumpără îmbrăcăminte „de gata”, de la magazin.

— Să revenim la ideea noastră. Oare nu există nici o soluție ca să oprim această „uitare” a costumului popular pe care ni-l amintim mai ales în cadrul festivităților și spectacolelor prilejuite de „Cîntarea României”?

— Cu o condiție, ca în cadrul Festivalului „Cîntarea României” să existe o emulație pentru originalitatea și frumusețea dar mai ales pentru valoarea și autenticitatea costumului popular. Adică să nu se extindă fenomenul uniformizării vestimentației tradiționale. Funcționează un anumit mimetism: cei din Vlasca îndrăgesc costumul popular din Mărginimea Sibiului și fac comandă la o cooperativă meșteșugărească să le confecționeze 30 de costume populare din acel loc pentru echipa de dansuri, de pildă. Greșeala e dublă. O dată că împrumută un costum din altă zonă folclorică și dansurile lor nu se mai armonizează cu costumul și încă o dată pentru că poartă cu toții același costum. Ceea ce e fals. La noi, la români, costumele populare se încăldrau perfect în stil dar difereau de la o casă la alta, de la o femeie sau bărbat la altul. Uniformizarea face să dispară frumusețea portului popular.

— Uniformizarea aceasta este poate un proces greu de oprit.

— Nu. Esențial este ca să redoptăm dragostea pentru vestimentația noastră tradițională și să-i oferim mai multe cadre de reprezentare în viața publică și mai ales să ferim arta și creația în domeniul costumului popular de așa-numiți stilizatori și stilști care, cu diplomă de artiști plastici sau fără diplomă, cred că vestimentația noastră tradițională se poate stiliza. Ce să mai stilizezi cînd ea

Dintre produsele etnografice, ale artelor țărănești, mai bine zis, cel ce se propune cel mai insistent atenției noastre este, firesc, costumul popular. Firesc, fiindcă ne întîlnim cu el încă foarte des (scenele „Cîntării României”, ca să nu mai vorbim de micul ecran, ni-l pun în față asiduă) și fiindcă, mai ales, locul și rostul lui nu numai în devenirea artistică, dar în însăși viața istorică a poporului, sînt dintre cele mai importante. Nu spunem, afirmînd aceste lucruri, o noutate, recapitulăm doar niste date, vii încă, ale memoriei noastre străvechi. Portul, cel puțin în arhăitate, a fost, e lucru bine știut, un factor, dacă nu chiar factorul esențial al etnicului, vădit prin însuși faptul că elementul vestimentar, care deosebește o comunitate de alta, s-a dovedit infinit mai durabil decît desule elemente ale credinței, ale limbii chiar. Formațiile militare dace, de pildă, transformate în ale romane, poartă cu ele, din Italia în Britania ori Mesopotamia, nu numai steagul-dragon sau spada încovoată, dar și aceleași veșminte. Costumul sau portul transcend generațiile, ele dau verticalitate, prin vreme, neamului, abandonarea sau prefacerea lor echivalînd — spun cei ce au cercetat fenomenul — cu pierderea sau prefacerea personalității, cu degradarea aceluia neam. Nu mai vorbim, la noi, la români, de frumusețea acestui port, decretat de specialiștii de pretutindeni drept o capodoperă de har și mireasmă, dînd seamă în gradul cel mai înalt de geniu artistic al omului de la Dunăre și Carpați. Firesc, deci, ca el să ne stea mereu în atenție. Firesc, deci, ca orice umbră de kitsch pe o iie, un briu sau o podoabă de cap să reverbereze în ochii noștri la dimensiuni alarmante. Mai puțin îi certăm pentru abateri de la canonul tradițional, de la puritate și autentic, pe meșterii care încrustează lemnul, fabrică oale ori țes covoare. Cel mai rău îi certăm pe creatorii costumelor. Dar oare sînt ei vinovați atunci cînd aceste costume abdică de la nobletea canonului?

Înainte de a fi de ordin artistic, problema este una economică, independentă de voința ori de știința meșterului. Este vorba de elementele materiale ale artei costumului — cinepa, inul, bumbacul, coloranții naturali etc. — care la ceasul de față sînt anevoie, dacă nu imposibil de procurat. (Un fapt autentic, văzut de noi în toamna aceasta: la Nereju, în munții Vrancei, femeile — meșterite de straie tradiționale cumpără de la magazinul din sat ciorapi de bumbac, pe care-l deșiră ca să aleagă firul cu care să facă firul. Dar ciorapi de bumbac se ivesc în comerț doar din an în paste, și, oricum, nu asta-i soluția salvării portului popular!) Drept care artistul producător e silit să apeleze la înlocuitori, de unde o primă și redutabilă sursă a kitsch-ului. Căci în clipa în care pinzei țesute în casă îi ia locul pinza industrială, cu fibră de poliesteri, în care arniciul este, și el, înlocuit cu firul de plastic, iar gingașii fluturi metalici se metamorfozează în bumbi din aceeași materie, ceea ce rezultă nu poate fi decît hidos, chiar dacă motivul sau croiul se păstrează ca-n vechi. Canoanele estetice care-i comandau creatorului gestul de artă sînt, iată, anulate, prin simpla dispariție a suportului lor material. Ce-i de făcut? Să reconsiderăm oare funcția acestor canoane? Nu știm... Cei ce trebuie să se pronunțe în acest caz sînt, evident, specialiștii. Ceea ce știm însă cu siguranță, căci o întregă istorie a artelor țărănești ne-o arată cu limpezime, este că elementele materiale joacă un rol decisiv în ceea ce s-ar putea numi însăși gramatica acestor arte. Cînd aceste elemente sînt înlocuite, se ivesc, firesc, o artă agramată. Și asta tocmai într-un domeniu în care rigoarea canoanelor este hotărîtoare!

Altfel spus, cînd le cerem creatorilor de costume să perpetueze memoria produsului rafinat, decantat prin veacuri, să ne gîndim și ce le dăm, astfel ca această memorie să nu bată în gol. Numai putem pretinde ca iia cusută pe pinză de nailon să ne apară, precum iia buncii, ca un manuscris cu ieroglife tulburătoare, nu mai putem pretinde ca briul tăiat în materie plastică, și nu în piele, să ni se infățișeze, prin motivele lui, ca un însemn ritual, al cărui rost vestimentar e derivat. Problema problemelor e aici, restul nu e decît literatură.

Și încă un amănunt, legat de cele de mai sus. Îmbrăcămîntea tradițională, care cîndva era atît de ieftină, ca una ce satisfăcea nevoile imensei majorități a populației țării, a ajuns astăzi (cînd este chiar îmbrăcămînt tradițională, lucrată din materiale tradiționale), nu numai puțină, dar și foc de scumpă. Să ne mai mirăm că la horele sau pe scenele satului locul îi este luat de veșmintul kitsch? Să ne mai mirăm că adevăratul, frumosul, nobilul nostru veșmint se pierde?

Dar să vedem ce zic specialiștii...

ILIE PURCARU ■

a ajuns la forma pe care o are astăzi datorită unui proces de stilizare ce durează de peste două mii de ani?

„Cîntecul, jocul și costumul — o armonie desăvîrșită”

— Cum vă explicați, tovarășe profesor Ion Focea, faptul că la țară sînt zone întregi în care portul popular a dispărut. Adică țărani nu mai îmbracă ia sau gubă, zădă sau ilicul etc.

— Procesul acesta al părăsirii portului popular are vechime mai mare. Încă pe la sfîrșitul secolului trecut și pe la începutul secolului acesta, Iorga și Oprescu sesizau dispariția costumului popular tradițional românesc în diferite zone. Personal, am trăit experiențe neverosimile printre tineri dinainte de război care întrebăți de ce nu poartă frumoasele costume tradiționale mi-au răspuns: vreți să ne îmbrăcăm în zdrențe? Răspunsul, evident, m-a îndurerat. Atunci am luat cîțiva tineri, i-am îmbrăcat în costume rămase din bătrîni și i-am invitat la o horă în mijlocul satului ca să vadă ce zic oamenii. Ei bine, evenimentul a stîrnit uimire. Costumele lor, ale celor din Dioști-Romanași, erau, atît de frumoase încît au redoptat o vreme gustul pentru fastul și cromatica tulburătoare, pentru geometria esențializată și sobrietatea elegantă a costumului popular. De atunci au trecut mai bine de patruzeci de ani. Astăzi am fost, vă asigur, mult mai ironic apostrofăți cînd le-am spus unora sau altora că vechile costume populare din lăzile de zestre ale bunicei și străbunicei sînt mult mai frumoase la joc simbată sau duminică, la tirg sau la cîminul cultural decît costumele „nemțegite”.

— În ce constă această frumusețe a costumului popular?

— În structură, în crol, în cromatică, în geometrie, în ornamentele sale, în aspectul său funcțional și decorativ. În faptul că el îl reprezintă pe om cu toate trăsăturile sale, cu toate obiceiurile sale și chiar cu caracterul său, prin faptul că îi folosea omului în special la unele ceremonii calendaristice precise și tradiționale, la nunți, la botezuri, la sărbători, la tirguri. Erau frumoase costumele populare, pentru că se adaptau în func-

ție de zi și de sezon. Aveau virtuți foarte bine precizate pentru protejarea ființei umane și pentru o înfățișare cit mai frumoasă a omului. Apoi, aceste costume se deosebeau pe vîrste, și erau purtate de copii, de adolescenți, de tineri, de mîri și de mirese, de oameni maturi și de bătrîni, cu unele diferențe specifice de crol și de cromatică.

— Ce credeți că a provocat această părăsire a costumului tradițional românesc?

— În primul rînd apariția unor produse industriale de îmbrăcăminte cu elemente de modă mai vii, mai simple poate, mai simplificatoare și care se procură mai ușor, fără efort și fără artă. Modă care se generalizează și pentru faptul că s-a insistat prea puțin pentru reliefaarea calităților artistice extraordinare ale acestui domeniu al creației populare asupra cărora străinii se exprimă cu uimire și respect. Unde s-a mai pomenit atîta imaginație și atîta genială inspirație în linile costumului nostru popular, în ornamentarea lui aproape abstractă, în orice caz sublimată pînă la o geometrie fabuloasă și în cromatica sa tulburătoare, ca la noi? E o mare greșală că pierdem aceste comori și că nu perpetuăm pe un front larg acest meșteșug țărănesc. Costumul nostru popular ne reprezintă în istorie și printre vecini cu un specific al său greu de imitat și de egalat. El reprezintă un argument fundamental pentru continuitatea noastră pe aceste meleaguri și chiar pentru unitatea noastră, dincolo de vicisitudini. Stilul costumului nostru popular care cunoaște aproximativ 60 de variante este unic.

— Și ce considerați că se mai poate face pentru a readuce în atenția opiniei publice valoarea costumului popular românesc?

— Să facem apel la toate organele de răspundere, la îndrumătorii culturali, să înțeleagă cîteva lucruri foarte simple: că arta populară a costumului tradițional trebuie revigorată în sensul tradiției locale nu prin împrumut, că nu se poate face joc popular și cîntec popular neglijînd costumația deoarece la țărani noștri, cu atîta bun-simț cîntecul, jocul și costumul erau într-o unitate, într-o armonie desăvîrșită. Să-i învățăm pe tineri, odată cu cîntecul bătrîni sau așa-zis bătrînești, odată cu pașii complicați ai jocurilor și faptul că, măcar la evenimentele cruciale ale existenței lor, trebuie să se întoarcă la feeria costumului popular românesc care reprezintă, prin el însuși, o sărbătoare.

„Limba noastră-i limbă sfântă, Limba vechilor cazanii...”

Supunem atenției

● Ar fi o greșeală să lăsăm portul popular să piară. Adică să moară în muzee ●

„Nu mai există vechea ladă
de zestre...”

— Dumneavoastră, Ion David, pregătiți un album uriaș care urmărește istoria costumului popular la români și sintetizează unul dintre cei mai mari colecționari de costume populare autentice din țară.

— Am purtat costumul popular de mic. Nu mi-a fost rușine să-l port și când eram elev și chiar când am fost student la Academia de Belle-arte din București. Am fost printre inițiatorii societății de jocuri populare „Hora”, în anul 1921, și am dansat, mai bine-zis am jucat, până în anul 1953. Acum am 83 de ani.

— De ce v-ați corectat când ați spus dans?

— Pentru că odată cu dispariția costumului popular nu mai putem vorbi de joc popular, ci de dans.

— În ce măsură era legat țăranul de costumul popular? Numai prin dans, adică prin joc, și prin petrecere, prin sărbătoare?

— Țăranul nostru avea trei tipuri de costume: unul de muncă, unul de sărbătoare și unul de înmormintare. Femeile, mai ales, își făceau aproape în fiecare an un costum. Bărbații mai rar. Și se întâmpla ca uneori un costum de sărbătoare mai purtat să devină costum de muncă. Sau se mai întâmpla ca un costum de sărbătoare să treacă de la o generație la alta, în familie, pentru a imortaliza la o nuntă, la o horă. Dar realitatea este că aceste costume, în special la femei, difereau atât de mult de la unul la altul, chiar în aceeași familie, încât era o întrecere pentru cel mai frumos costum croit, ornamentat și colorat. E cunoscut faptul că fetele de măritat lucrau pe ascuns la costumele lor pentru a nu-și fura unele dintre modelele.

— De ce s-a pierdut acest obicei milenar?

— Pentru că, vedeți dumneavoastră, industrializarea, urbanizarea, colectivizarea sînt elemente de progres, fără îndoială, dar această mutație dinspre pămînt spre forjă și furnal, dinspre casa de la țară spre bloc, schimbă și mentalitatea omului. Omul renunță la ceea ce i se părea firesc într-un anumit loc și timp. Poate din bun simț artistic înăscut sau moștenit, omul de la țară ajuns la oraș își dă seama că portul popular nu se mai potrivește cu zidurile de beton, cu mobilierul de la magazin, cu autobuzele și tramvaiele. Și apoi, femeile nu mai au timp să-și coase, să-și teasă. Nici nu mai există vechea ladă de zestre înflorată. Nu mai e necesar să-și teasă covoare. Bunibac nu se mai găsește. Și apoi, funcționează un fel de cosmopolitism. Iată, chiar eu port o pereche de blugi. Am auzit că sînt mai buni în condiții de lucru. Și prefe să mă îmbrace ca un vâcar din Texas decît ca un țăran în țări carpatine. Apoi și-a mai făcut loc o atitudine condamnată în rîndul oamenilor care nu mai vor să fie socotiți țărani. Ai chiar impresia că unii se simt jigniți dacă le amintesc că sînt țărani. Poate că în ultimul timp s-a mai corectat acest defect de reflecție. Țăranul înseamnă certitudine și stabilitate. Un țăran fără cult pentru costumul popular pierde din identitatea sa. Pentru că acest costum popular ne legitimează printre vecini. Pentru că în el s-a strîns toată istoria noastră. Ar fi o greșeală să lăsăm portul popular să piară. Adică să moară în muzee. Personal, aș avea toată stîmă pentru acel tinăr care va îndrăzni să poarte elemente din costumul popular, pe stradă, în vîltoarea civilizației noastre tehnice și industrializate.

— Și cum credeți că se poate impune din nou portul popular măcar cu anumite ocazii, de pildă la nunți, la botezuri, la petreceri și aniversări, la țirguri și adunări populare?

— În primul rînd printr-o educație mai atentă în școli, în respectul tradițiilor noastre celor mai scumpe, între care costumul popular deține un loc important. Pentru că nu întîmplător o lume întreagă se minunează în fața portului nostru tradițional. Vom ajunge să nu mai avem meșteri care să teasă și să coasă un costum popular dacă nu încercăm prin unele școli să-l învățăm pe copiii noștri și pe nepoții noștri să continue o tradiție atât de profundă în spiritualitatea poporului nostru. Și apoi, prin emisiuni de televiziune mai inspirate și printr-o propagandă fină în presă. Fină, nu demagogică.

ADRIAN DOHOTARU

Ion Jalea : Dragoș Vodă

OPINII

„Am învățat cu mult interes limba română
și am scris-o cu dragoste”

Domnule Director,

Cu ocazia unei vizite la București la sfîrșitul lunii Septembrie trecut, am avut prilejul să citesc articolul „Controverse ortografice” al colaboratorului dumneavoastră, Victor Iancu, conferențiar universitar din Baia Mare, publicat în revista Flacăra din 2 Septembrie 1983.

Reacția produsă de lectura articolului în chestiune, pentru care vă felicit și felicit și pe autor, mă determină să vă adresez câteva rînduri care, după părerea mea, ar putea interesa și pe cititorii revistei Flacăra. Dacă și dvs. socotiți că într-adevăr acestea, în sprijinul celor publicate de Dl. Victor Iancu, ar putea interesa publicul românesc, publicarea părerilor mele în revista dvs. mi-ar face o mare plăcere, dacă se poate, așa cum a fost scris, cu ortografia veche.

Din nefericire, nu am ocazia să citesc decât foarte sporadic revista dvs. De aceea nu am cunoștință de articolul, sau articolele următoare, anunțate de dl. Victor Iancu, cum și reacția provocată de ele în rîndul cititorilor. V-ar fi posibil să-mi expediați numerele în care s'au dezbătut controversile ortografice, cum și eventual acela în care vor fi publicate rîndurile mele?

Mulțumindu-vă cu anticipație pentru urmarea care o veți da prezentei, vă rog să primiți, domnule Director, asigurarea deosebitelor mele sentimente de stimă și considerație.

D. Amiciția Elveto-Română
Ferdinand Polli, avocat
Președinte

„Sunt un cetățean elvețian, de formație intelectuală română, toate studiile, până la doctoratul în drept, făcându-le în România. Repatrierea în Elveția a avut loc în Decembrie 1950. De aproape 10 ani sunt președintele asociației „Amiciția Elveto-Română” a cărei activitate se desfășoară în concordanță cu titlul asociației și a statutelor sale.

Grăție studiilor și culturii asimilate în țara dvs. pot pretinde că sunt un bun cunoscător al limbii române, ale cărei baze le-am învățat temeinic la „Colegiul Național Sf. Sava” din București, liceu renumit, considerat pe vremea mea ca și azi, ca fiind primul pe țară.

Toate aceste preliminare le fac pentru a vă putea face o reprezentare cât mai exactă a interesului ce-l port limbii române. Fără a fi limba mea maternă, este totuși cea pe care am studiat-o cel mai intens, a cărei existență și evoluție mă interesează, și pe care continui s-o vorbesc zilnic în familie.

Cum foarte bine remarcă dl. Victor Iancu, perioada de 30 ani dela ultima schimbare a ortografiei românești (așa cum fusese scrisă timp de peste 150 de ani) ultima schimbare nu a fost și nu este probantă spre a-și găsi justificare.

Ca unul care am învățat cu mult interes limba română, și am scris-o cu dragoste, am convingerea că ortografia limbii române a fost și este un factor determinant în dovedirea originii latine a poporului român.

Ori, din ce în ce mai mult se știe că această origină este contestată de unii pretinși istorici pentru o parte din locuitorii Transilvaniei de origine română.

Schimbarea ortografiei cu una care denaturează originea latină a limbii române, atât de evidentă în vechea ortografie, cred că poate să fie calificată prin citarea celebrei fraze a lui Talleyrand „c'est pire qu'un crime, c'est une faute” adică schimbarea a fost mai mult decît o crimă, a fost o greșală. Se poate însă vorbi, pe drept cuvînt de crimă, atunci cînd, pentru pretenșii motive de facilitare și simplificare, cuvinte de pură origină latină sunt mutilate în scris, până la pierderea identității lor.

Timp de peste o sută cincizeci de ani, scriitorii și poeții români, sub influența școlii latiniste, au făurit o limbă cultă scrisă, cu care s'ar putea mîndri întreg poporul român, dacă alături de alte limbi romanice, s'ar stabili proporția de latinitate între ele, în urma analizei unor texte identice, scrise fiecare în limba respectivă.

Acum cîtva timp s'a comemorat în România, cu fastul care se cuvenea, 2050 de ani dela crearea statului geto-dac sub domnia lui Boerebista, al cărui locuitor, câteva secole mai tîrziu, amestecându-se cu Romanii împăratului Traian și succesoriilor lor, au format poporul român, mîndru de originea sa și de moștenirea lăsată de strămoșii lor prin limba care o vorbeau, păstrată aproape nealterată într-o proporție mult superioară în comparație cu celelalte limbi romanice.

Timp de peste 30 de ani, dela repatrierea în Elveția, am avut numeroase ocazii să discut cu intelectuali francezi, italieni, spanioli și portughezi, care avînd doar cunoștințe restrînsse în domeniul lingvistic, erau totuși surprinși să constate asemănarea la scris a cuvintelor de origină latină din limbile lor, cu cele din limba română, scrise conform ortografiei vechi (dacă cea din 1953 se poate numi nouă).

Într-adevăr, gîndiți-vă ce dezorientare ar fi pentru un italian sau spaniol care ar vedea cuvintele: cîine, pîne, mîne,

cîmpe, etc., față de aceleași cuvinte scrise în ortografia veche? Ar putea ei să mai creadă că limba română are o solidă bază de origină latină? Cum se împacă justa pretenție a fiecărui român, care din primele clase de învățămînt, la cunoștință de originea latină a națiunii sale, cu noua ortografie care schimbă total în scris originea cuvintelor moștenite dela Romani într-o formă atât de pură? Unde poate duce și ce repercusiuni poate să aibă, peste zeci de ani, imensa greșală care a fost făcută în 1953? Consecințele ei nu pot fi decît nefaste și dacă nu se iau măsuri urgente de schimbare, ele pot deveni fatale, conducînd la deslatinizarea limbii române scrise. Nu se mai preocupă nimeni de această importantă problemă a limbii române?

Pericolul este cu atât mai mare cu cît limba latină aproape că nu mai este predată elevilor din învățămîntul secundar și în consecință, generațiile viitoare vor fi condamnate să ignoreze problemele de origină a limbii române, contrariu generațiilor de intelectuali care au depășit vîrsta de 50 de ani, care au studiat latina.

Ceeace m'a mirat și continuu să mă mire este faptul că din cele ce-mi sînt cunoscute, nu s'a manifestat o rezistență mai mare la schimbarea care a avut loc în 1953. În afara doctorului Petru Groza care, dacă nu mă înșel, a protestat în mod public contra schimbării, a scriitorului George Călinescu și în parte a lui Tudor Arghezi, nu-mi sînt cunoscute alte critici, ceeace în sine nu este numai regretabil, ci grav.

Din punctul de vedere a celor citați, care este și al meu și al autorului din Flacăra, Victor Iancu, schimbarea din 1953 a ortografiei române, rămîne, așa cum am mai spus, o greșală gravă.

Dela Romani ne-a rămas însă un proverb înțelept: „errare humanum est, sed perseverare diabolicum”. Oare cel în a căror responsabilitate ar intra repararea greșelii făcute prin schimbarea ortografiei române acum 30 de ani, perioadă în care greșelile provocate de cultul personalității au fost pe drept cuvînt denunțate mai tîrziu, cînd s'au aflat, vor recunoaște greșala comisă și vor lua măsurile de îndreptare? Sau vor persevera, în care caz riscă, după proverbul latin, să fie considerați diabolici pentru viitorul limbii române?

Iată întrebarea care o pot pune toți cei interesați de renumele și prestigiul limbii române, în rîndul limbilor surori, al gîntei latine, grăție căreia limba României a fost premiată.

Întrebarea este acum pusă! Cine îi va da răspunsul?

N.R. „Flacăra” reinnoiește invitația adresată specialiștilor, tuturor celor interesați, de a-și exprima opiniile cu privire la chestiunea în discuție. Vom găzdui bucuroși puncte de vedere referitoare la această problemă, convingîți că ele, cit de diferite, vor servi unei cauze care ne este foarte scumpă, cauzei limbii române.

Onorată
instanță
a moralei

Nu dați cinstea pe rușine!

● Ghiță Pristanda și contractele de la Drăgănești-Olt ● Spionii nu trăiesc doar în colecția „Enigma” ●

Ancheta urmează

În toamna anului trecut, când Centrul de industrializare a cărnii din Drăgănești-Olt, județul Olt, se afla în impas, devenind restanțier în efectuarea și onorarea contractelor cu cetățenii, așadar când contractanții de porcine mai mult nu primeau decât primele din materialul necesar. Florea Mărgărit din Slatina cumpăra neîngrădit de nimeni trei porci de la Cooperativa de producție, achiziții și desfășurare a mărfurilor din localitate, cu acte-n regulă, cum rezultă, dealtfel, din chitanța nr. 8618/9 oct. 1982. Omul de bună-credință va spune că nu e nici o abatere în această tranzacție însă acoperirea legală nu era decât parțială, deoarece respectivul centru de industrializare a cărnii era obligat în primul rând să asigure baza materială cetățenilor cu care, de fapt, încheiase contracte. Și fiindcă aceste datorii nu prea erau respectate, nu e de mirare că, la scurtă vreme, Centrul de industrializare a cărnii din localitate se împotmolea în propriile obligații. În felul de a proceda, în maniera de lucru, se strecuraseră deci oarecare nereguli, printre care și aceea de a vinde străinilor porci care trebuiau încredințați spre creștere localnicilor. Pentru a nu întârzi, probabil, prea mult povestea, organele de decizie au hotărât ca dreptul de a încheia contracte cu cetățenii să treacă, de la începutul anului 1983, în seama cooperativei. Dar un lucru schimbător nu este numai de spus ci și un lucru îmbunătățit.

Ca să inspire încredere și să dea o impresie despre buna alegere care s-a făcut prin noua investiție, C.P.A.D.M., cooperativa adică, a trecut degrabă la lucru. Intr-un timp record, a încheiat 561 de contracte, cum rezultă din verificarea documentației, depășind planul cu un contract. Frumos, corect și instructiv! La începutul anului 1983 au început să apară primii porci pentru contracte, sosiți în cinci serii de la I.S.C.I.P. Caracal și Corabia. Indicațiile în vigoare prevedeau stimularea cetățenilor, prin cointeresearea acestora. Fiecare contractant trebuia să primească, în mod legal, doi porci: unul pentru gospodăria proprie, altul pentru stat. Din cei 483 de porci, cîți au mai rămas în viață din cei 511 primiți pentru contracte, numai o parte din cetățeni a primit cîte doi. Criteriul nu se cunoaște și e aproape imposibil să înțelegi de ce Biboiu Marin, posesorul contractului nr. 292, n-a primit nici măcar un porc, în timp ce Vișoiu Ion, medicul șef al Circumscripției sanitare-veterinare, ori Duță Iuliu, șeful atelierului Service, au primit cîte doi. Drept este că pentru a se fi respectat prevederile, ar fi fost necesari cei puțin 1122 de porci, judecînd după numărul contractelor încheiate. Cum interesul cooperativei era, înții de toate, de a raporta un număr cît mai mare de contracte, metodologia și legalitatea ei fură repede neglijate. Pentru a duce la capăt o asemenea ambiție, scopul trebuia să scuze mijloacele. Și le-a scuzat.

Erorile de procedură în contractarea

porcilor nu sînt invenția exclusivă a C.P.A.D.M. Ele reprezintă o moștenire prețioasă a Centrului de industrializare a cărnii și fac parte din zestrea pe care cooperativa a primit-o odată cu investiția de coordonare a contractărilor. Iată cum se proceda înainte. Unitățile economice din localitate erau datorate, ca să nu zicem obligate, să realizeze un anumit număr de contracte. Da' porcul, ia-l de unde nu-i! În ultimii 7-8 ani, la Filatura de bumbac din localitate s-au încheiat contracte fără să se fi primit vreodată baza materială necesară. Muncitorii, ca să se achite de obligația datorită colaborării cu o anumită sumă cu care urmau să cumpere de pe piață liberă numărul necesar de porci. Se lucra corect, cu tabele și semnături. Directorul întreprinderii, inginerul Dan Mateescu, recunoaște că în acești ani a asistat neputincios la săvîrșirea acestei incorectitudini. Acțiunea a fost însă girată și (co)ordonată de consiliul popular, mai precis de vicepreședintele Vasile Mihăilescu. Va să zică, același porc intra în altă traistă iar în situațiile centralizate ale economiei noastre naționale doi porci făceau de fapt unul singur, căci înregistrat o dată cu prilejul recensămîntului, unul animal mai era bifat o dată cu prilejul contractelor. Această precară aritmetică își avea totuși rostul ei: Consiliul popular din Drăgănești-Olt era ani de-a rândul privit cu admirație, fiindcă de fiecare dată își onora contractele, dînd tuturor un strălucit exemplu. Cum metoda aceasta dădea roade, ea a început să fie folosită și după ce C.P.A.D.M. a preluat atribuțiile Centrului de industrializare a cărnii. Cu o modificare însă, care poate fi considerată o subtilitate desăvîrșită într-ale comerțului.

În registrul de evidență al președintelui cooperativei, Constantin Cirstea, se poate citi, de pildă, că Gheorghe Manda a primit porculul spre contractare la sfîrșitul iernii iar în aprilie l-a și predat. Întrebare: pe președinte dacă e posibil ca un porc să ajungă la 110 kg, greutatea acceptată la predare, în numai două luni. Recunoaște că așa ceva e anormal dar presupune că omul își va fi dat propriul animal din curte, păstrîndu-l pe celălalt pentru iarnă. Explicația mai că mă convinge dar, răsfoind catastrul, află că în aceeași situație sînt și Alexandru Apostolache, Ion Vișoiu, Iacob Onescu, Iuliu Duță. Încep să mă îndoiesc de faptul că locuitorii din Drăgănești-Olt au, la începutul primăverii, porci atît de mari, încît își pot permite să-i schimbe cu godacii. E limpede că s-a operat un transfer. Mai complicate și mai grăitoare sînt lucrurile la Cooperativa mesteșugărească „Progresul” din localitate. Ilie Ene, președintele cooperativei, recunoaște că, la sugestia consiliului popular, s-au încheiat anul acesta 20 de contracte, 10 dintre contractanții primind spre creștere și bază materială, adică porci. Cum s-a procedat? Fiecare șef de unitate, pe numele căruia s-a încheiat contractul, trebuia să stringă de la încadrări o anumită sumă pentru a cumpăra porcul necesar contractării; fiecare cotiza cu 300 de lei pe care îi lăsa odată cu primirea retribuției. Suma

era consemnată pe marginea statului de plată, așa că dădea aparența unei legalități depline. Se cumpăra porcul cu pricina, se predă la cooperativă, iar suma primită în urma achitării se distribuia cotizantilor. Evident că suma finală nu acoperea investiția dar asta e o altă problemă. Prima greșală e, de acum, una anecdotică. Cooperativa „Progresul” repetase gluma cu aceeași gîscă în altă traistă iar consiliul popular, cu consimțămîntul căruia se petreceau toate acestea, frustrat, de fapt, economia, inducînd în eroare planificările; porcul contractat nu era altul decît cel înregistrat cu puțin mai înainte la recensămînt. A doua eroare e însă ceva mai delicată. Fiecare șef de secție, titularul contractului deci, primea și baza materială, necesară: unul sau doi porci, precum și furajele necesare. De contract s-a achitat prin suma cotizată cu care a cumpărat de pe piață porcul trebuitor. Ce se întîmplă însă cu godacul? El rămîne, bine mersi, în gospodăria șefului de secție care și-a asigurat astfel carnea pentru sărbătorile de iarnă. Superba achiziție să-l fi tot costat 300 de lei, adică suma cu care și el a contribuit, căci, nu-i așa, îi place corectitudinea. Astfel de titulari de contracte sînt Constantin Micu, responsabilul Frizeriei nr. 1, Ioana Iordan, responsabilă secției coafură, Ion Cirstică,

responsabilul Atelierului de croitorie comandă, care neagă faptul că a primit un porc destul de documentat il contrazice flăgrănt, Gheorghe Cotoi, responsabilul Frizeriei nr. 2, merceologul Marin Sanda și, desigur, președintele Cooperativei „Progresul”, Ilie Ene. O simplă întrebare ar necesita un răspuns urgent: dacă respectivii șefi de secție au primit baza materială necesară onorării contractului, care să fi fost rostul cotizației? La această chestiune, chiar că e necesară o lămurire. Ar mai trebui să notăm aici și un fapt de mentalitate. La Frizeria nr. 1, întrebîndu-l pe Petre Iordan, unul din încadrări, cum s-a procedat în achitarea contractelor, mi-a răspuns destul de sfidător că nu s-a comis nici o neregulă pentru că, puțin mai tîrziu, să se plîngă că situația e veche și orice încercare de a face lumină este inutilă. În iritare, sa deloc loială se citea un soi de compătimire ce mă viza direct, prin care ar fi vrut să mă îndemne parca să mă las păgubaș. Viteaz în vorbă, Petre Iordan era, în fapt, de o lamentabilă lasitate. Nu e de mirare, prin urmare, că asemenea abateri au proliferat toamă pe fondul acestei delăsări complice.

O ultimă problemă de fond care atrage o mistificare a planului pe care C.P.A.D.M. l-a raportat privește procedura semnării contractelor. Toți oamenii cu care am stat de vorbă au declarat că aceste contracte au fost semnate la „îndrumarea” vicepreședintelui consiliului popular, Vasile Mihăilescu. Acte semnate în alb adică, ceea ce contravine instrucțiunilor de drept. Numai la Fabrica de zahăr s-au încheiat 5 contracte fără să se asigure baza materială. La sfîrșitul anului, ele vor trebui onorate. Cum? Președintele cooperativei îmi mărturisea că respectivii contractanți vor fi aminați pentru anul viitor. Din cîte am constatat verificînd registrele de evidență, 160 de contracte sînt semnate fără să se fi asigurat ceea ce se numește bază materială. Să admitem că toate vor fi raportate. Dar atunci, nu e o simplă demagogie faptul că pe anul 1983 s-a raportat un plan de 560 de contracte? Cine pe cine înșală? Nimeni nu mai înțelege de ce a fost necesar să se exercite presiuni asupra cetățenilor, pentru ca aceștia să semneze niste contracte pe care oricum nu se poate miza. Cu o asemenea procedură strim-bă, girată chiar de consiliul popular, nu mai e de mirare că se ajunge la unele situații paradoxale, cum ar fi aceea a cetățeanului Constantin Jumugă care, în 1981, fiind silit să semneze contractul dar neprimind nici un porc, pe care să-l contracteze de fapt, a fost acționat în judecată și obligat să achite 1600 de lei.

La Drăgănești-Olt, problema contractelor ascunde, în latura profundă a lucrurilor, grave nereguli al căror sens rămîne deocamdată ascuns. Nimeni nu poate pricepe de ce se depun atîtea eforturi pentru a se comite niste ilegalități. O noimă trebuie să existe și ea nu poate fi dezvoltată decît la o cercetare atentă și competentă a acestei povești care amenință să devină o fabulă.

RADU G. ȚEPOSU ■

Din jurnalul unui ofițer de securitate

Ispita arginților

— Începusem, în urmă cu cîteva săptămîni, o discuție interesantă...

— Eu credeam, ca să fiu sincer, că o să încheiasem, zice interlocutorul meu.

— Nu. Pentru că nu mi-ai spus nimic despre un aspect foarte important al acestei activități. Despre ceea ce se cheamă prevenire. Din cîte știu, în munca pe care o faceți, a preveni...

— Am înțeles. Un caz recent doborî, probabil. Bun, Stefi, să-i spunem, fost director adjunct la o întreprindere de comerț exterior, a fost condamnat prin sentința nr. 31 a Tribunalului militar teritorial București, în 26 mai 1983, la zece ani închisoare, confiscarea parțială a averii și...

— Nu m-ați înțeles.

— Ba da. La 18 august a.c. sentința a rămas definitivă.

— Cred, dar nu m-ați înțeles. Despre un caz de prevenire aș fi vrut să-mi vorbiți.

— Păi asta fac, zice convins interlocutorul meu și continuă: Acest Stefi a fost trimis în instanță și condamnat pentru săvîrșirea infracțiunilor de divulgare a secretului economic, abuz în serviciu, luare de mită și primire de foloase necuvenite. A primit, practic, de la partenerii străini o combina muzicală portabilă, un aparat de fotografiat, obiecte de îmbrăcăminte, ceasuri, sticlouri, țigări, băuturi; unele dintre acestea cerute în mod expres de către el; depășise faza primirii „miciilor atenției”. Ce-a dat în schimb e mai

complicat de spus. Era un om cu inițiativă, inventiv, experimentat. A convenit cu partenerii străini „o soluție” pentru a le satisface dorința exprimată de a fi favorizați, de a cîștiga de fapt bani din fondurile statului român. Au stabilit ca el să introducă în contractul, încheiat încă din 1980, o clauză de contrapartidă, prin care era și implicată o terță firmă; care s-ar fi angajat să preia o parte din obligațiile primei firme străine cu care se încheiase contractul.

— O clipă. Cum „a introdus o clauză”? Stefi a falsificat deci un document, un contract comercial încheiat?

— Da. Dar în mod extrem de abil, aparent totul era în regulă. În realitate, partea română nu mai realiza în acest fel beneficiul din vânzarea unei mărfi în valoare de multe sute de mii de dolari. Este însă numai una din „afacerile” lui Stefi. În alta, acest fost director adjunct, care fusese investit cu această funcție pentru a apăra interesele întreprinderii, ale țării sale, a divulgat reprezentanților unei firme străine prețul oferit de o altă firmă care ne propunea să cumpărăm un utilaj bun, necesar. Asta înseamnă, în primul rînd, o divulgare de secret economic, strict interzisă în practicile comerciale, de actele normative pe care Stefi le cunoștea foarte bine. A mai propus partenerilor săi să reducă prețul ofertei lor cu un procent sub cel al celeilalte firme. Și a încheiat imediat contractul — în calitate pe care o avea, în străinătate

fiind — deși știa că în țară se purtau tratative cu cealaltă firmă, care oferea un utilaj de aceeași calitate și cu care, în urma discuțiilor obișnuite, se ajunsese la un alt preț, modest, cu mai multe procente față de cifra inițială propusă.

— Și a încheiat contractul?

— Da, precizează interlocutorul meu.

— Atunci nu mai înțeleg nimic. Unde e prevenirea?

— Cel mai ușor e să nu înțelegi. Rețineți că era un director adjunct, un om rodat în afaceri comerciale, care știuse să facă totul ingenios și să pună întreprinderea în fața unui fapt împlinit. Numai că la întoarcerea în țară subalternii săi l-au atras atenția că greșise, că se risipiseră prin „graba” lui niște bani buni. I-a expediat, spunîndu-le că nu înțeleg, că e bine cum a făcut el. Existau însă și alte indicii că „se grăbea” deloc dezinteresat. S-a făcut o expertiză care a scos la iveală „ingeniozitățile” lui Stefi: reprezentanții firmelor străine au fost audiați și au recunoscut relațiile neoficiale avute cu Stefi, „cadourile” pe care i le făcuseră, întregul angrenaj de combinații; și firma străină a plătit despăgubirile care au fost stabilite. Ceea ce dorise Stefi nu s-a realizat, s-a prevenit derularea unor contracte care ne-ar fi fost net dezavantajoase, care ar fi devenit păgubitoare pentru țara noastră.

— Înțeleg... dar tot nu m-ați înțeles.

— Hm! Aș vrea foarte mult să vă rețin să mă înțelegi. Pricep ce doriti, dar în cazul acesta erau în joc multe sute de mii de dolari, iar Stefi nu era deloc un tinerel care să nu aibă habar de ceea ce făcea. Forurile competente îl atrăseseră atenția în trecut, pot zice că l-au întins o mîna de ajutor, dar asta nu a contribuit decît la sofisticarea mijloacelor și a metodelor folosite de Stefi pentru a-și masca activitatea trădătoare. A ajuns

astfel la săvîrșirea infracțiunii, a operat în defavoarea țării, vizînd să o păgubească în interesul lui personal și, evident, al firmelor străine care puteau să obțină înșutit față de ce primise cetățeanul român de la ele.

— Totuși, de unde știți, cum de sînteți atît de sigur că acest Stefi ori altuia ca el, dacă i s-ar fi explicat...

— Pînă cînd să-i explici? Cui să explici? În detrimentul cui să tot explici? Repet, scopul principal al muncii de prevenire e să nu fie risipite milioane de lei valută care au fost adunate de mii, zeci, sute de mii de oameni muncînd cinstit. Și, repet, lui Stefi i se atrăsese atenția, în repetate rînduri, dar nu reținuse din asta decît că trebuie să opereze mal „acoperit”, tot mai greu de probat. Insistența dumneavoastră însă îmi place, îmi aduce aminte de ceva... Eram o idee mai tînr pe vremea aceea. Și la fel de convins pe cît sînteți că nu poate exista un om atît de ticălos încît să nu priceapă „ce ar putea face de fapt”, că și-ar trăda țara adică. Trădarea, de cînd e lumea și în toate statele, ori încă înainte de apariția statelor, a fost condamnată cu firească asprime, blamată greu de colectivitățile care se simte înșelată în încrederea acordată unui membru al ei. Trădătorii știu asta; nu cred că pot uita vreodată, oriunde s-ar ascunde, oricît de bine ar ascunde ce sînt, ce joc fac. Ei bine, am cunoscut un asemenea caz, care, bănuiesc, o să vă intereseze. Străinul, cu el trebuie să încep, se numea Mark. Un bărbat prezentabil. Și nu numai atît. Istet, cult, bun sportiv, capabil să întrețină o conversație pe indiferent ce temă și cu oricine, băiat de viață, zîmbet deschis; șarmant! Ca mulți alții. Cine-și închipuie spionii ca avînd fețe machiavelice și purtînd permanent pistoalele „de care nu se despart niciodată” e robul

Să între martorii!

Onorată
instanță
a moralei

● Avatururile motanului Nițu ● Proces public la Videle ● Ați fost la Curtișoara? ●

Sfârșiți aria calomniei!

Constanța Popescu (etaj VI, ap. 83), femeie singură, de 55 de ani, are doi pisoi. Ii cheamă simplu: Pufi și Violei, ultimul zis și Nițu. Primul are 8 ani, al doilea numai 2. Au cușca lor, pe balcon. Nimeni n-ar avea nimic cu veterana Pufi. Nodul gordian în Drumul Taberei 19, îl constituie cotoiul Nițu, zis și Violei, un pisoi splendid. Vecinii reclamă — cinci reclamații scrise — că Nițu este cotoi, iar urina lui miroase urit! S-a ajuns la o întreagă harababură. Dăm curs sesizărilor și lată-ne în apartamentul numitei Popescu Constanța. Excluzând cei doi pisoi, găsim o femeie singură într-o garsonieră. În rest, totul curat și bine luminat, cum se spune. Nici urmă de miros. Împreună cu Dărăban Olivia, președinta de bloc, și Ionică Grigorie, responsabilă cu cartea de imobil intrăm și în apartamentul lui Șerbanescu Ioan, unul dintre petenți. Își susține plingerile. Trece pe balcon. Sistem cinci oameni cu dînsul. Nimeni nu simte nimic.

Animale se mai cresc în acest bloc. Se cresc pisoi și căței. Nimeni nu are nimic cu nici unul, decât cu împinșatul Nițu. Intrăm în apartamentul numitului Emil Bărgan, altul dintre petenți. Vecin de palier. Ne vorbește despre pisicile-femele și despre cotoi. După cite își aduce aminte de la un prieten, care ar fi auzit de la un alt prieten descins de la țară, urina cotoilor miroase. Declară răspicat: cotoiul trebuie castrat! Propune seversă. Rădulescu Adrian, vecin de nivel, situat cam la aceeași distanță ca numitul Bărgan, ne spune pe loc că dînsului nu-i miroase nimic și că sint și alte animale în bloc și că e păcat că reclamantii au ce au numai cu pisoiul Constanței Popescu.

Una dintre reclamanțele virulente din vecini, Barbu Nora, nu vrea să ne deschidă ușa nici în prezența conducerii asociației de locatari. Descindem în garsoniera Mariei Lemnar. Are un pisoi negru cu nimic mai prejos ca Nițu, ba dimpotrivă. Nimeni însă nu l-a reclamat pe Felix, pe Nițu, însă, da. Intrăm în apartamentul Filofteci Romanitanu. Ne întimplă cu un lătrat voios micuța Mochița. Nici cu Mochița n-are nimeni nimic. Lui Nițu însă i s-a înscenat un adevărat proces de intenție, iar el, sârmanul, habar nu are. În apartamentul nr. 70 locuiește numita Aurelia Zgînbău. Are un cățel pechin, ceva mai prietenos ca al familiei Romanitanu. Unii din conducerea asociației, al caricaturizat-o și au pus-o la gazeta de perete, cu un text blamant, a-nume că lese cu cățelul la acostaje nocturne! Gluma de prost gust putea să-i coste serios pe împinșat, dacă numita Zgînbău nu-și retrăgea plingerea penală.

Însoțiți de cei doi din comitet intrăm în apartamentul altei petente, la nr. 74, unde locuiește numita Panduru Virgînia. Are 64 de ani și este pensionară. Ea este „cureaua de transmisie” a multora dintre știrile zilei și seri care bîntuie prin zona Favorit. Este îmbrăcată neglijent iar garsoniera îi este într-o dezordine de nedescris.

Cel doi pisoi au împărțit locatarii în două tabere. Iar toată tevatura asupra pisoiilor asasinu este un alt substrat. Constanța Popescu este prietenă cu soții Surupățeanu. Surupățeanu Vasile a fost administrator și a fost schimbat din rațiuni: supra cărora nu este cazul să insistăm aici. Ionică Grigorie din conducerea asociației îl acuză în fața noastră pe fostul administrator Surupățeanu că a delapidat 11.000 lei. Cînd îi cerem dovezi scrise și semnate spune că e vorba doar de 100 lei. Fără simțul măsurii și al răspunderii, oameni în toată firea calomniază fără să-și dea seama cit de aspru se pedepsește calomnia. Dar asta este deja o cu totul altă poveste. Ți se face însă părul măciucă în momentul în care vezi la urma urmei, cite reclamații scrise și semnate descind din blocul 2 S 14, din Drumul Taberei. Care pe care. Pînă una, alta, să potolim rivna petiționarilor: cerem ca motanul Nițu să fie castrat. Doar doar li s-o mai potoli zelul reclamagilor. Mă tem însă că vor cere, tot scris și semnat, să-i taie și coada, ca în povestea cu Hagi Tudose, care spunea că se face un frig istoric atunci cînd motanul își plimba nonșalant coada prin deschizătura ușii! (?)

DORIN SALAJAN ■

De-aici începe veșnicia

„Eu cred că veșnicia s-a născut la sat”, spunea Blaga și, poate că, nicăieri nu trăim mai intens această simțire, ca atunci cînd trecem în tăcerea de peste veacuri a caselor țărănești. Există multe locuri prin care ne petrecem dar ochii rămîn închiși. De multe ori batem aceeași drumuri cu stereotipie și infrigurare, încercîndu-ne nepăsarea. Dar vine o zi cînd emoția cunoașterii te imboldește și uiți de comoditate lăsîndu-te pradă insuficiențelor chemări ale singurătății. Așa m-am simțit și m-am convins, odată ce poarta Muzeului arhitecturii populare gorjene a fost deschisă. Eram la Curtișoara. Să tot fi fost spre amiază. Zi domoală cu cerul stîncos și impasibil la îmbătrînirea noastră.

Așezat pe o „sprinceană de deal”, cu abateri de 1 km din Șoseaua națională Tg. Jiu — Petroșani, muzeul rămîne o veșnicie și o sărbătoare a zonei respective. Pășind cu sfială și cu pios respect în pridvorul citorva case, nu cumva liniștea ce dăinuie să-și decline măreția, apropiindu-mă de stilul de susținere, adevărate dantelării izvodite în lemn, și mîngîindu-le, tresar ca și cum din lemn ar curge lacrimi. Fiecare creștătură, rotunjime sau încheietură a lemnului înseamnă de fapt, statornicia acestui neam românesc. Casele sint parcă numai lemn. Lemn și piatră. Candoare și tărie. Bîndețe și hotărîre. Măiestrie și durabilitate. Toate acestea se află față în față și se împovărează cu mirare și tăcere, admirîndu-le.

Prin amabilitatea gazdei, muzeografa

Cu musca pe căciulă

Aceeași sală, mare și luminoasă, care prilejuiește adesea clipe reconfortante. Aceași aglomerare de oameni cărora nu le sint suficiente cele citeva sute de locuri pe scaune, ca în serile în care vizionează filme ori spectacole, audiază muzică, recitări sau expuneri.

De data aceasta însă, atmosfera este cu totul alta. Asistența nu stă comod, ca de obicei, cu zîmbete pe buze și admirație în priviri. Oamenii sint și acum numai „ochi și urechi”, dar au cu toții frunțile încrînte și privirile reci. Pe fețele multora poți citi indignare, pe ale altora surprindere și regret. Sint prezenți și unii care par a fi direct vizati de ceea ce se intimplă pe scenă.

Spectacolul acesta, mai puțin obișnuit, are loc din inițiativa Miliției județene — Teleorman, procuraturii și justiției, în Casa de cultură din Videle. Se judecă, în prezența a peste 300 de cetățeni, procesele unor semeni de-ai noștri care au încălcat legile țării, interesele noastre ale tuturor.

Evident, ei sint, în primul rînd, vinovați de faptele săvîrșite și pentru care urmează a-și primi pedeapsa meritată, dar de ce să nu recunoaștem, citi dintre cei prezenți acum la judecată n-ar fi putut interveni, pentru ca cei aflați în boxă să fie avertizați asupra consecințelor la care se expun — mai ales familiile, rudele sau prietenii care aveau cunoștință de ceea ce ei pun la cale: citi dintre cei prezenți nu se știu cu „musca pe căciulă” și vor încerca acum, cînd încă nu este prea tîrziu, să evite un asemenea epilog?

Lată de ce, oricit ar fi de apăsător un spectacol cu frunți încrînte, ca acela care a avut loc recent la Casa de cultură din Videle, în care Octavian Istrate, gestor, a fost judecat și condamnat la 5 ani închisoare pentru delapidarea sumei de 48.000 lei, iar Ștefan Dide la 2 ani închisoare, pentru furt din avutul obște — el este, în fond, un act de educație civică, un prilej de reflecție pentru toți cei prezenți.

MIHAI GROZAVU ■

Domnica Bașmatăre, intrăm în unul din cele mai frumoase monumente de arhitectură românească — cula Cornoiu — ce-și poartă măreția încă de la începutul secolului al XVIII-lea. Această clădire, cu denumire de „culă”, era un fel de far al satului, de unde puteau fi supravegheate drumurile cu vederea spre Valea Jiului și cel de la Tg. Jiu spre Transilvania. Această construcție a fost pilonul de susținere al muzeului.

Părăsind cula de la Curtișoara dai peste alte monumente arhitecturale. Aranjarea în muzeu a vrut să arate și să convingă diferențele existente între categoriile de țărani din perioada respectivă. Deosebit de interesante mi-au apărut a fi Casa

popel Udriște, din Olari, comuna Ploșoru — a cărei inscripție săpată în lemn atestă că primele lucrări ale pivniței au început în anul 1789. Migala și finețea cu care lemnul din pridvor este lucrat lasă loc de invidie. O altă bijuterie arhitectonică este Casa Haringică din Dobrița, construită din birne din stejar cioplite în patru muchii. De remarcă e ferestruica glisantă din peretele odăii prin care gospodarul își supraveghea via din spatele casei. La fel de interesantă este și Casa Ion Gîrcu din Racoți, ce reprezintă unul din cele mai vechi tipuri de casă țărănească, cu o singură intrare în „casa de foc” și acces în odaia de locuit.

Și cite altele nu am mai văzut! Obiecte de păstorit și plugărit, masă de praznic unică în țară prin forma cu cap, căpățile și scoarțe gorjenesti, toate parca urmărite de mii de ochi, peste care vremea a trecut.

Erau atitea toamne în casele acelea! O pornire pămîntească se cuibărea înec pe suflet. Am fi putut ingenunchea în fața aceluia altar românesc sărutînd cu pioșenie mina celor care-și învinseseră greul și sărăcia dîrînd în lemn trăiri pe care doar timpul le-a putut întregi.

La Curtișoara am găsit sfiala, mîndria și încrîncenarea țăranelor pentru care noi, filii aceluiași neam, mai arătăm o vinovată înstrăinare. M-am întors în această mare de liniște și fîgăduință, de mirare și răsfat, de frumos și statornicie. M-aș întoarce acolo unde „orice gînd e mai înec” și inima-ți zvîcnește mai rar / ca și cum nu ți-ar bate în piept / ci adînc în pămînt undeva”.

IOANA PROCA ■

unei imagini confecționate de literatură și filme. Sint desigur mai multe tipuri de spioni, dar cei ce operează direct cu oamenii în asemenea gen de acțiuni trebuie să fie și sint, de regulă, într-o formă ori alta, cuceritori, simpatici, „deschiși”, înțelegători, îndatoritori, niște oameni draguți și... deloc zgîrciți. Ce-i în sufletul lor, ce se ascunde în spatele feței fermecător-zîmbitoare în permanentă, asta-i o altă poveste, ar trebui văzute acele fețe poate noaptea, în camera goală de hotel, — probabil atunci arată cu totul altfel, dacă nu se cred cumva supravegheați și atunci! Ei, bine, Mark știa că o întreprindere română importantă dorea să-și modernizeze utilajul. A cercetat probabil niște fișe întocmite de alții, a ales patru „candidați”, s-a prezentat la București, la întreprinderea respectivă și... și-a început treaba. Într-o săptămînă era prieten cu cei patru pe care i-a cucerit imediat, i-a invitat separat la cite un local, le-a oferit mici atenții inofensive, a verificat informațiile primare asupra lor, pîrînd discuții aparent banale. Unul își cumpărase casă, altul aștepta o mașină, alta era necăsătorită la 30 de ani, celălalt avea pe cineva bolnav și nu găsea un medicament etc. Așa cum Mark prevăzuse studiind fișele, cei patru au fost incluși într-un grup de funcționari din mai multe întreprinderi, care urmau să-l viziteze țara lui Mark. I-au vizitat-o, străinul s-a arătat în continuare și mai amabil, erau acum în țara lui, le-a oferit, tot separat, seri plăcute la localuri, i-a copleșit cu atenții pe care „firma le oferea, nu el”. Fără să le ceară nimic, fără măcar să-l întrebe ceva care să atragă atenția.

— Ei bine, dar cînd au venit înapoi acești patru...

— Știu ce vreți să întrebați. Încă înainte de a pleca se discutase cu ei — Mark nu ne era tocmai necunoscut — și con-

form înțelegerii, doi din cei patru ne-au telefonat la întoarcere, ne-au relatat comportarea „impecabilă” a lui Mark. Pe a treia am căutat-o noi. Se îndrăgostise de Mark, îl plăcuse pur și simplu ca bărbat, fusese între ei ceva mai mult decît ne-a relatat? Nu ne-a spus. Ne-a precizat doar că-și ceruse transferul la o altă întreprindere. Nu știu dacă Mark îi ceruse ceva, fapt e că s-a transferat într-adevăr foarte curînd.

Al patrulea era cel mai interesant. Primele cele mai substanțiale „atenții”, primite altele un aparat „stereo” foarte bun. Numai că atunci nu știam, el nu ne-a spus nimic. Și mai primise o propunere — de a vizita o altă țară decît cea a lui Mark — despre care știam. S-a discutat cu acest... Lazăr, să-i spunem, în spiritul Legii 23. A fost extrem de receptiv. A apreciat grija noastră, ne-a dovedit că știa perfect prevederile actelor normative ce reglementează relațiile cu străinii, ne-a asigurat că ar sesiza imediat orice cuvînt aluziv măcar... etc. etc. După întoarcerea din cea de-a doua țară vizitată — unde Mark a venit și el „întimplător” și unde s-a purtat și mai servibil — Lazăr tocmai urma să fie promovât de la funcția de inginer șef la cea de director adjunct. Aflase, dracu' știe cum. Maria asta, întuise? În orice caz, își concentrase atenția asupra lui Lazăr și izbutise să-l cumpere. Inginerul șef a venit încercat cu casetofon, benză, ceas electronic ultramodern, obiecte de îmbrăcăminte și tot soiul de minuni de toaletă — Mark remarcase că lui Lazăr îi plăceau cam mult femeile — evident țigări și pixuri din belșug, pentru colegi. Nimic despre toate acestea nu ne-a pomenit Lazăr, nici despre ce pusese la cale în timpul acestei vizite, bineînțeles. Din contră, ni s-a plîns că avea o viață grea, își cumpărase de curînd și casă și mașină, avea

fel de fel de probleme cu copiii, școala, serviciul... Era foarte ocupat, tracasat... Contractul pe care a manevrat însă să-l încheie întreprinderea unde lucra cu firma lui Mark ne-a trezit la realitate. S-a cerut o expertiză, s-a prevenit un prejudiciu însemnat, percheziția domiciliară a scos la iveală și motivele... muzicale!

— Cum muzicale? — Se zice că între muzică și matematică există o subtilă legătură. Mai nou, se pare că și între muzică și spionaj ar fi una, oricit de paradoxal ar părea. Fapt e că Lazăr primise un aparat stereo și benzi din belșug; dacă ați reținut, Ștefi primise și el o combina muzicală. Colegul lui Lazăr, unul dintre ei, ne-a sunat într-o seară, în preajma încheierii contractului acela care putea fi păgubitor, și ne-a pus pe masă altă combina portabilă grozavă. Era — spre deosebire de Lazăr — un pasionat de muzică. Ne-a vorbit în seara aceea de farmecul inefabil al muzicii, își visase de mult o asemenea combina, toți colegii știau. Iar Mark nu îi ceruse nimic, nimic în schimb. Numai că lucrînd la întreprinderea aceea, el... urma să facă parte din comisia ce avea să decidă asupra ofertelor firmelor străine. Ne-a spus că în urmă c-o zi fusese beat cînd primise combina, așa că „s-o luăm, nu-i trebuie, nu-i timp să ajungă după gratii”. N-a ajuns, Lazăr însă da. A venit taică-su apoi la mine, în timp ce era deja reținut Lazăr, mi-a spus că el nu crede că fiul lui... Nici eu nu crezusem, sincer să fiu. Am greșit sau nu, nu știu nici azi, omul în vîrstă era de bună credință însă, încerca să ne convingă că „era desigur o eroare”. I-am oferit citeva probe din care, îndubitabil, releșea rolul jucat de fiul său în contractul abia reziliat, după expertiză. S-a ridicat înocet de pe scaun, a mers spre ușă, acolo a spus doar: „Nu, eu nu așa

l-am crescut” și a ieșit, neînțelegînd cum, cînd, de ce se produsese schimbarea.

— ...Și Mark?

— Mark a apărut la proces. Avusesem grijă să declanșăm ancheta cînd era în țară. Numai că avocatul lui Mark a explicat că „domnul Mark era victima unei neînțelegeri”. El nu-i ceruse lui Lazăr să-și trădeze țara, nu-i ceruse nimic. Lazăr înțelesese să susțină o ofertă, firma era gata să desfășoare imediat contractul și să plătească despăgubirile, „cauțiunea pentru domnul Mark”. Au plătit, „domnul Mark” nu a mai călcat desigur de atunci în țară, Lazăr s-a dus însă la penitenciar. Din fericire totuși, numai el, nu și ceilalți trei. Asta seamănă probabil mai mult a prevenire pentru dumnăvoastră.

— Da. În sfîrșit...

— E o vorbă veche care spune „Cine are urechi să audă”. În toate instituțiile și întreprinderile, mai ales în cele de comerț exterior, se fac prelucrări ale actelor normative. Cînd apare un act, dar și ulterior, pentru a nu fi uitate. Sint mulți, foarte mulți cetățeni români care au fost preveniți pentru a nu ajunge să se implice într-o formă sau alta într-o „afacere” de acest gen. Se discută cu ei și individual, oricînd ne caută, chiar dacă ne caută uneori mai tîrziu decît ar trebui... De fapt, „prea tîrziu” aproape că nu există în meseria asta. O soluție se poate găsi; desigur, cu cit mai devreme cu atît mai bine. Cu unii ca Ștefi însă... regret, dar a încerca la infinit să-i previi devine foarte păgubitor pentru cei care muncesc cînsit, pentru cei mulți din întreprinderile de comerț exterior, chiar. Pasiunile anumitor indivizi pentru muzică, sau pentru orice altceva, costă cam scump!

N. TUDOR ■

Valori românești peste hotare

● „Ne trebuie o cruciadă universală pentru o pace de reală cooperare...” ● Ulcosilvanilul elogiut în America ●

Dimitrie Gusti la New York (II)

Informind pe larg Academia Română cu privire la activitatea sa de la New York, la 11 iulie 1947, D. Gusti aprecia că se așteaptă cu încredere faza ultimă de consolidare a Institutului Social al Națiunilor din New York. Deși acest institut nu va funcționa în forma preconizată de Dimitrie Gusti, nu putem să nu reținem convingerea pe care savantul român și-o formase și o comunica Academiei Române, arătând că „toți oamenii și toate popoarele, conștienți de primejdii și necesitățile tragice ale orei, trebuie să se angajeze pretutindeni într-o imensă sforțare de cercetare și de independentă realită, care va trebui să ajungă în satele cele mai mici, ca și în orașele cele mai întinse ale lumii, pentru a crea acea forță irezistibilă a comprehensiunii, singura capabilă a impune o pace durabilă și definitivă”. Concluzia finală a sociologului român este surprinzătoare prin prospețimea și actualitatea ei: „Ne trebuie o cruciadă universală pentru o pace de reală cooperare și de frățescă minune între toate națiunile globului pe baza cunoașterii mutuale”.

Aceste idei umaniste Dimitrie Gusti le-a dezvoltat în numeroase lucrări, sintetizându-le în studiul publicat în septembrie 1946 la New York — sub titlul „Spre o concepție realistă și științifică a păcii”. În acest studiu Dimitrie Gusti dezvoltă ideea, atât de modernă, potrivit căreia o pace veritabilă și efectivă nu poate fi decât rezultatul unor eforturi continue și al unor voințe de nezdruccinat din partea majorității națiunilor lumii. În concepția sa, securitatea internațională nu s-ar putea baza doar pe principii generale, ea trebuind să fie organizată în strinsă le-

gătură cu viața concretă a tuturor națiunilor. La rândul ei, o organizație internațională are șanse de a deveni o realitate vie numai în măsura în care națiunile reușesc să se înțeleagă efectiv unele cu altele, și nu doar în mod provizoriu, temporar sau accidental. Sociologul român nu neagă rolul dreptului internațional și al tratatelor internaționale care sînt, firește, indispensabile, dar nu sînt suficiente pentru a asigura succesul unei organizații cu vocație mondială. Pentru a fi durabilă înțelegerea trebuie să se bazeze pe interese comune, clarificate prin cercetări aprofundate.

Zidirea păcii nu putea fi decât o operă colectivă, de dimensiuni universale. Convins de imperativul universalizării păcii, ca valoare supremă a întregii umanități, D. Gusti crede că națiunile se vor uni în cultul adevărului, în respectul și stima reciprocă, pentru a cuceri pacea, sprijinindu-se pe o examinare obiectivă a dificultăților pe care le parcurg. Aprecind întrucâtva dezbaterile care vor avea loc cu mult mai tirziu cu privire la căile edificării unei noi ordini mondiale, D. Gusti, cu spiritul său vizionar, crede că în viitor se va naște „un nou stil de viață internațională, nu numai eliberată de teama războiului, dar bazată pe înțelegerea realităților coeziei și naționale; se va putea stabili o coeziune armonioasă: ea se va sprijini pe interese comune, pe idealul comun al unei umanități alcătuită din națiuni libere și egale între ele, formate de cetățeni liberi, egali între ei, fără discriminare de rasă, sau de credință. Astfel se va organiza lumea pe baze noi, astfel se va deschide în istoria ei o eră măreață”.

Fără a ceda vreunei înclinări utopice, sprijinindu-se doar pe scrutarea științifică, obiectivă a vieții, Dimitrie Gusti conchide optimist: „universul va ieși din perioada aspirațiilor generale și abstracte, a speranțelor mărețe, dar nebuloase, pentru a intra în aceea a organizării concrete, active și efective a viitorului. Atunci pacea va deveni o realitate”. Subliniem că aceste rinduri apăreau în septembrie 1946 la New York. Asemenea cuvinte nu constituiau însă în gândirea sociologului român o noutate, ci alcătuiau sinteza unor reflecții de-o viață. Cu trei decenii înainte, în 1915, la București, în monografia „Sociologia războiului”, D. Gusti scria: „O pace definitivă va fi posibilă pentru toate statele și națiunile, mari și mici cînd ea va fi dreaptă”.

Strădanile actuale ale națiunilor, ale statelor lumii, printre care România ocupă un loc de frunte, de a edifica o lume mai bună prin structuri și mai dreaptă prin finalități, de a universaliza dreptul la pace, ca drept fundamental, colectiv și individual, al oamenilor și al națiunilor, fac din Dimitrie Gusti om de știință luminat, progresist și umanist, un mare contemporan al nostru. Două universități — Universitatea Națiunilor Unite cu sediul la Tokio și Universitatea Păcii cu sediul la San José, în Costa Rica, precum și Institutul Națiunilor Unite pentru cercetare și formare stau astăzi mărturie că și pe planul cercetării științifice gândirea cutezătoare a lui D. Gusti, din care am prezentat cîteva fragmente pe baza activității depuse de el în timpul sederii la New York, își demonstrează viabilitatea, stimulează și va stimula și de aici înainte dezvoltarea sociologiei relațiilor internaționale, disciplină pusă statornic în slujba Păcii, Omului și Progresului.

IOAN VOICU ■

Spectacolul informației

Constanța de timp

Mi s-a făcut onoare, zilele trecute, de a fi invitat la o întâlnire cu colectivul Facultății de electrotehnică de la politehnica bucuresteană. Voi recunoaște și aici diapazonul ales al inscrierilor la cuvînt, informația largă, intervenția argumentată, stilul percutant al întrebărilor, deloc, de altfel, de mirare într-un amfiteatru mustind de nume de recunoscută autoritate ale învățămîntului românesc. Surpriza, dacă o pot cataloga astfel, surpriza spun, a fost să descopăr între subiectele propuse disecției, să descopăr cu plăcere între acestea, trimiteri la un teritoriu în care mă mișc de la o vreme cu nedismulată concentrare și care, poate, de aceea îl consideram într-un fel mai al nostru și poate doar al nostru — circulația informației, constanța de timp a fenomenului, a procesului informațional. Se afla la originea acestui demers circumstanțializat de înfățișare noastră profesorul Alexandru Fransua.

Multe se întîmplă în lumea de azi a informației, zic eu continuînd acolada deschisă în amfiteatru bucurestean, în lumea informației și în producția mijloacelor receptoare și transmițătoare de informație. Și se întîmplă, mai presus de orice, ca niște stări de lucruri moștenite să reziste timpului, să întîrzie schimbări necesare, să perpetueze discrepante aberante pînă și în acest sector de aparentă maleabilitate și flexibilitate. Apelez pentru argumentație la însemnările făcute, de curînd, la Havana, unde am reprezentat conducerea instituției noastre la o reuniune a directorilor generali ai agențiilor de presă din țări socialiste.

Puterea în domeniul mijloacelor de telecomunicație este dezvoltată de faptul că o singură țară, S.U.A., controlează 75 la sută din programele de televiziune existente în lume, 65 la sută din publicitate, 50 la sută din industria de film, 60 la sută din producția de discuri și casete. Statele Unite controlează, de asemenea, 82 la sută din fabricația de produse electronice, 60 la sută din vinzările de computere, 89 la sută din dispozitivele de stocare a datelor care operează în sistemul linear. Dacă înscrim celor de mai sus adevărul cunoscut că doar cîteva agenții de presă domină autoritar „la centrul terenului” existența informației și destinele ei, va trebui să acceptăm, drept realitate, inegalitatea exercitării dreptului la informare, incapacitatea cronică a multora de a vedea lumea cu ochii lor, rămînînd încă pe poziția de a înregistra pulsul existenței prin ferestre de imprumut.

Decolonizarea informației înseamnă la ora de față file de existență tumultuoasă. Cei care au făcut din informație o marfă, o oarecare marfă predispusă la ambalare și expeditabilă în orice galantar, cei care s-au obișnuit să-și strîngă prosperitatea în materie, vîd și privească neînțelegere vinzoleala născută din dorința „celorlalți” de a fi primiți alături.

O feșezare a lucrurilor în spațiul informațional nu înseamnă doar posibilități materiale, consistente și eficiente, pentru a pune pe roate infrastructura capabilă de a prelua funcțiile de colectare, prelucrare și transmitere a stîrilor, cu o constanță de timp agreabilă și acceptabilă din punctul de vedere al celor în cauză, al dorințelor și cerințelor dezvoltării proprii. Există dovezi certe că se cer încă duse bătălii aprige pentru a impune noile concepte în plan politic, pentru a clătina uși ruginite în canalele lor, construite de alte mîini, în alte vremuri, cu pretenția de a dăinui dincolo de timp. Constanța de timp a acestui demers se dovedește apărută din atîtea părți, rezistentă la modificări.

Dar nu implacabilă.

NEAGU UDROIU ■

Un distins ambasador al școlii medicale românești

Deși am avut prilejul să stau de vorbă în cîteva rînduri cu eminentul medic Ioan Pușcas, de la Spitalul din Șimleu Silvaniei — pentru că, despre el este vorba în cele ce urmează — am uitat pur și simplu să-l întreb dacă a mai vizitat Statele Unite. Întrebarea ar fi apărut, oricum, superfluă, din cel puțin două motive.

Primul ar fi acela că el este bine cunoscut și apreciat în această țară prin lucrările științifice valoroase publicate aici sau în revistele de specialitate de circulație internațională, ceea ce a determinat, din prima și pînă în ultima zi a sederii sale în S.U.A., o atenție deosebită, plină de solicitudine, din partea interlocutorilor săi — specialiști americani.

Al doilea ține, așa spune, de statura fizică și intelectuală, ambele remarcabile, ale specialistului transilvănean.

Doctorul Pușcas mi-a apărut — și s-a dovedit în toate împrejurările în care l-am putut întîlni în timpul sederii sale în S.U.A., un distins ambasador al școlii medicale românești, al acestei minunate și nobile școli care se bucură de întreaga noastră prețuire și admirație, care a dobîndit succese remarcabile, solid acreditate și unanim recunoscute pe plan internațional și care înregistrează an de an noi rezultate de prestigiu, în climatul stimulator asigurat de partidul și statul nostru slujitorilor științei și ca urmare a sprijinului ferm și a atenției deosebite pe care secretarul general al P.C.R., președintele republicii, tovarășul Nicolae Ceaușescu, împreună cu tovarășa academician doctor inginer Elena Ceaușescu, le acordă înfloririi multilaterale a științelor în patria noastră.

În comunicările și rapoartele de înaltă ținută științifică susținute în fața unor specialiști de renume din S.U.A. și din alte țări, în conferințele prezentate în fața publicului larg, în comentariile convingătoare pe marginea excelentului film științific endoscopic „Ulcosilvanilul în tratamentul ulcerelor gastrice și duodenale”, în forța argumentelor, talentul oratoric și distincția innăscută dovedite în tratativele și convorbirile cu reprezentanții lumii medicale și al companiilor care fabrică medicamente din S.U.A. — dr. Ioan Pușcas a reprezentat cu cînte școala medicală românească, dovedind, în întîlnirile numeroase avute în Statele Unite, că aceasta, beneficiind de condițiile excelente create de partidul și statul nostru, a obținut și obține rezultate de prestigiu, atât în tratarea unor boli, cît și în punerea la punct de medicamente noi, care reprezintă lucrări de pionierat și priorități originale românești în materie, recunoscute la scară mondială.

În perioada 28—30 septembrie, la New York a avut loc o conferință medicală

internațională avînd ca temă „Anhidraza carbonică”, organizată sub auspiciile prestigioasei instituții care este Academia de Științe new-yorkeze, cu participarea unor cunoscute personalități medicale din Statele Unite și din alte țări ale lumii. Dr. Ioan Pușcas și colectivul de specialiști pe care îl conduce au prezentat un film științific înfățișînd efectele cu adevărat notabile ale „Ulcosilvanilului” — medicament original românesc, de o foarte mare eficiență în tratarea ulcerului gastric și duodenal, pus la punct de medicul din Șimleu Silvaniei, distribuit cu succes în numeroase țări și care a suscitat și suscită un interes deosebit în S.U.A., țară care dispune, după cum se știe, de o puternică industrie chimică și farmaceutică. Atît acest film, realizat de specialiștii români, cît și comunicările științifice ale dr. Pușcas și colaboratorilor săi, au făcut parte din programul conferinței medicale internaționale organizate de academia new-yorkeză și au întrunit aprecieri elogiase la această prestigioasă manifestare științifică. A reținut atenția faptul că

președintele Academiei de Științe din New York, dr. Walter Scott, precum și alți specialiști de seamă în științele medicale din Statele Unite au elogiut cercetările făcute de medicul român, subliniînd prioritățile școlii românești în acest domeniu. Dealtfel și celelalte comunicări științifice prezentate de dr. Ioan Pușcas în fața specialiștilor în științe medicale din alte centre științifice și universitare americane au stîrnit același viu interes și au întrunit aprecieri unanime din partea unei asistențe dintre cele mai avizate în materie.

Judecînd după interesul față de cercetările sale, față de rezultatele în tratamentul cu „Ulcosilvanil”, sînt sigur că dr. Ioan Pușcas va mai fi invitat de specialiști din S.U.A., ca și de cei din alte țări, să vorbească despre acest succes cert al științei medicale românești în lupta împotriva unei maladii care încă provoacă multora dintre semenii noștri multă suferință. Și judecînd după ținuta științifică impecabilă pe care a dovedit-o în călătoria sa recentă peste ocean, este reconfortant să consemnăm că în persoana medicului transilvănean știința medicală românească, în cazul în speță ramura ei care se ocupă de tratamentul bolilor ulceroase, și-a găsit un demn, competent și prețuit exponent.

NICOLAE CHILIE ■

Roza vinturilor

VIACESLAV
KUPRIANOV
(U.R.S.S.)

ORA CINTECULUI

Omul
descoperise colivia
cu mult înaintea
arpei

În colivii
înăpinatele cîntă
despre libertatea
zborului

În fața coliviilor
nearipatele cîntă
despre dreptatea
coliviilor

DESCOPERIREA ROTII

Pornește odată !
Îi strigau inventatorului
experimentații specialiști

Și roata rostogolindu-se
continuau cu strigătele :
Cît de nefirească
cît de stupidă !

Strigau și totodată
își ziceau :
Numai
de nu ne-ar strîvi

LUPTA PENTRU EXISTENȚĂ

Noapte de noapte
mortul ridică lespedea
și o pipăie :
Numele meu
mai este cîte ?

INVITAȚIE

Sunteți invitat
la dezvelirea
monumentului
unui laș necunoscut

Monumentul e modelat
foarte simplu : un soclu
gol

Lașul se ascunde ușor
în cercul invitațiilor

Veți auzi lucruri
necunoscute

Intrucît nu se știe
de ce i-e teamă lașului
va fi vorba
numai de lucruri
necunoscute

Cuvîntarea va sublinia
că mulțumită lașității
necunoscute
n-au motive de teamă

Sunteți invitat

la dezvelirea
monumentului
unui laș necunoscut

În încercați
să nu veniți

ECHILIBRU

Să ridicăm mărul Evei :
Ce minunată cădere !
În urma sa zboară patima

Să ridicăm mărul lui
Newton :
Ce minunată cădere !
În urma sa zboară spiritul

Îngustă-i puntea vieții
deasupra abisului

Pentru-a merge fără
cădere

purtați mărul
în fiecare mină

În românește de
PETRE STOICA ■

Lumea se amuză

(După N.B.L. — R.D.G.)